TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

12’nci Birleşim
27 Ekim 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi’nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ **166**

II.- GELEN KÂĞITLAR **170**

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR **171,175**

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI *171:174,175:176*

1.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun’un, Diyarbakır’da yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması 171:172

2.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu’nun, yoksulluk ve Romanların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması 172:174

3.- İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya’nın, Türkiye-Almanya İşgücü Anlaşması’nın 60’ıncı yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması 175:176

Sayfa

IV.- AÇIKLAMALAR 175,176,199,212,226, 240,252,255,259,262

1.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Amerikan Başkanı Biden'ın ABD Kongresine Türkiye'ye yönelik suçlamalar içeren ulusal güvenlikle ilgili gönderdiği kararnameye ilişkin açıklaması 175

2.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, gençlerin istihdam sorununa ilişkin açıklaması 176:177

3.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına ilişkin açıklaması 177

4.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, İspirli Muhammed Hâzık Efendi'yi rahmetle andığına ve milletvekillerini İspir'e davet ettiğine ilişkin açıklaması 177

5.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordulu fındık üreticilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 177

6.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, hayatını kaybeden kadın doğum asistanı Rümeysa Şen'e Allah'tan rahmet dilediğine ve Sağlık Bakanının taziye mesajı yayınlamamış olmasına ilişkin açıklaması 178

7.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, güvenlik korucularının taleplerine ilişkin açıklaması 178

8.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, camilerdeki personel açığına ilişkin açıklaması 178

9.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, ORKÖY faaliyetleri kapsamında Sivas Orman İşletme Müdürlüğü tarafından üreticilere verilen desteklere ve cumhuriyetin 98'inci yılını kutladığına ilişkin açıklaması 179

10.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Kastamonu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde çalışan ve otomobilinde uyuşturucu bulunan personel hakkında cezai işlem yapılıp yapılmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 179

11.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'in sağlık alanındaki sorunlarına ilişkin açıklaması 179

12.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, AKP'nin yanlış tarım politikalarına ilişkin açıklaması 180

13.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, kamu avukatlarının maaş, özlük ve statü sorunlarına ilişkin açıklaması 180

14.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Ağrı Dağı'nın Korhan Yaylası'nın üst kısmındaki ağaç kesimine ve Karakuyulu köylülerinin ahırlarının hukuksuz gerekçelerle yıkılmasına ilişkin açıklaması 180

Sayfa

15.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya'da bulunan Arslantepe Höyüğü'ne ilişkin açıklaması 180:181

16.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, ulaştırma ve altyapı alanında yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması 181

17.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, evlenmek isteyen gençlere kredi ve devlet destekleri verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 181

18.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, öğretmenlere KDV'siz ve ÖTV'siz bilgisayar hakkı verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 181:182

19.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Türk Kızılayının yardım çalışmalarına ilişkin açıklaması 182

20.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyamanlı tütün üreticilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 182

21.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, Konya Cihanbeyli'deki köylülerin mera sorununa ilişkin açıklaması 182

22.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, cezaevlerindeki hak ihlallerine ilişkin açıklaması 183

23.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, uyuşturucu sorununun hukuk nizamı içinde çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 183

24.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, bireysel silahlanmaya ilişkin açıklaması 183

25.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne, kırmızı etteki fiyat artışına, Tip 1 diyabet hastası çocukların şekerini ölçmekte kullanılan glikoz ölçüm sensörlerinin SGK tarafından ödenmesi gerektiğine, Kocaeli'nin Kartepe ilçesine bağlı Derbent Mahallesi'nin ulaşım problemine, Muş'un sağlık alanındaki sorunlarına ve Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan başvuruların ekonomideki kötü gidişatın ve yardımların yetersizliğinin göstergesi olduğuna ilişkin açıklaması 184:186

26.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne ve serbest dalışta dünya rekoru kıran millî sporcumuz Şahika Ercümen'i tebrik ettiğine ilişkin açıklaması 186:187

27.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, KESK'in taleplerine; bütçe görüşmelerini sendikalar, meslek birlikleri ve sivil toplum kuruluşlarının izleyebilmesi gerektiğine; açlık ve yoksulluk sınırı verilerine, cezaevlerinde yaşanan sorunlara, Kürtçe düşmanlığının cezaevlerine de yansıdığına ve iktidarın "Kürtler neden cezaevinde?" sorusuna cevap vermediğine ilişkin açıklaması 187:188

Sayfa

28.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne, çevre aktivisti ressam Gökçe Erhan'ın evini yakanların bir an önce ortaya çıkarılıp cezalandırılmasının takipçisi olacaklarına, "Atatürk" isminin Endonezya'da bazı caddelere verilecek olmasına Endonezya'daki İslamcı grupların tepki göstermesine, İstanbul Büyükşehir Belediyesi UKOME toplantılarında ret oyu kullananların hepsinin AK PARTİ Hükûmetinin atadığı bürokratlar olduğuna ve taksi zulmünün bitmesi için yarınki toplantıda bir kez daha "hayır" oyu vermemeleri yönünde kendilerine çağrıda bulunduklarına ilişkin açıklaması 189:190

29.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne, Romanların ve Kürtlerin tamamını "işsiz" diye tanımlamanın bölücülük ve ayrımcılık olduğuna, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre suç işleyenlerin tutuklu ya da hükümlü olduğuna ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'i Endonezya Büyükelçisine gösterdiği tepkinin yüzde 1'ini Atatürk'ün isminden rahatsız olan kendi il başkanlarına göstermesi durumunda tebrik edeceğine ilişkin açıklaması 190:191

30.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 191:192

31.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 192

32.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun yaptığı gündem dışı konuşması ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 193

33.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Başkanlık Divanının işari oylamalarda pusula alınmamasına ilişkin aldığı kararın İç Tüzük'ün 146'ncı maddesine aykırı olduğuna ve Başkanlık Divanının bu görüşünü yeniden gözden geçirmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması 199:200

34.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, işari oylamalarda pusula kabul edilmemesi konusunun doğru mecralarda hep birlikte tartışılması gerektiğine ve Meclis Genel Kurulunda toplantı yeter sayısı bulunmazken sadece karar yeter sayısına bakılmasının artık kabul edilebilir olmadığına ilişkin açıklaması 200

35.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 212

Sayfa

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bursa Milletvekili Mustafa Esgin'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 212

37.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 212

38.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, PKK'lı teröristler tarafından 26 Ekim 1993'te şehit edilen öğretmen Neşe Alten ve babası Hasan Alten'i rahmet ve minnetle andığına ve terörün her türlüsünü lanetlediğine ilişkin açıklaması 226

39.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 240

40.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 240:241

41.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 252:253

42.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 255

43.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 255:256

44.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bolu Milletvekili Arzu Aydın'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 259:260

45.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 262:263

46.- Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu'nun tekamül etmesinde ve görüşmelerinde emeği geçen herkese teşekkür ettiğine, Dilekçe Komisyonunun faaliyetlerine ve cumhuriyetin ilanının 98'inci yılını kutladığına ilişkin açıklaması 263:264

Sayfa

V.- ÖNERİLER **193,199,201,213**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *193:198,199,201:211, 213*

1.- İYİ Parti Grubunun, Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır ve arkadaşları tarafından, üretim ve ihracatın il özel idareleri ve belediyeler tarafından desteklenebilmesi için genel bütçe vergi gelirlerinden verilecek payın tüm illere adil olarak dağıtılmasını sağlayacak düzenlemelerin belirlenmesi ve hayata geçirilmesi amacıyla 8/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 193:198,199

2.- HDP Grubunun, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve arkadaşları tarafından, fahiş fiyatları tüm yönleriyle ele almak ve kalıcı çözümler üretmek amacıyla 26/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 201:205

3.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki sağlık emekçilerine dayatılan insanlık dışı çalışma koşullarının araştırılması amacıyla 26/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 205:211,213

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI **199,201**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, İYİ Parti grup önerisinin oylamasında yaşanan teknik probleme ve bu tip oylamalarda pusula kabul edilmeyeceğine ilişkin konuşması 199

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Meclis Başkanına bir Meclis Başkanlık Divanı toplantısı düzenleyerek bu konuyu çözme yönünde bir öneri götürdüğüne ilişkin konuşması 201

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR **211,254**

1.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, Bursa Milletvekili Mustafa Esgin'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında CHP Genel Başkanına sataşması nedeniyle konuşması 211

2.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 254

Sayfa

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **213,226,242,256,260, 265**

A) KANUN TEKLİFLERİ *213,265*

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'in Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 141) 213

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 272) 265

B) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER *213:226,226:240,242:251, 256:259,260:262,265*

1.- 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (S. Sayısı: 264) 213:226,226:240,242:251, 256:259,260:262,265

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **266**

1.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, Bakanlığa yöneltilen yazılı soru önergelerinin cevaplanma durumuna ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın cevabı (7/53125) 266:267

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Türkiye Cumhuriyeti'nin müdafaayinefis için Suriye ve Irak'ta varlık göstermek zorunda olduğuna, yüz yıl önce Mehmetçik'in arkasında duran kurucu Meclisin ruhunun bugün yine konuşacağını ümit ettiğine ve Suriye ve Irak'la ilgili tezkerelerin etkisinin sadece Suriye ve Irak'ta değil, Türkiye'yi köşeye sıkıştırmak isteyen bütün güçlerin tam kalbinde hissedileceğine ilişkin bir konuşma yaptı.

İstanbul Milletvekili Memet Bülent Karataş, İstanbul'un sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel, Türkiye'deki genç işsizlik sorununa,

Bursa Milletvekili Emine Yavuz Gözgeç, kadın girişimcilerin Türkiye'deki gelişimine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Bursa'nın Orhangazi ilçesinin Muradiye Mahallesi'ndeki üst geçit sorununa,

İzmir Milletvekili Murat Çepni, savaş tezkeresine "hayır" diyeceklerine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, sınır güvenliğine,

Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir, Ziya Gökalp'ın 97'nci ölüm yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Arzu Erdem, kadınlara muhtarlık ve köy ihtiyar heyetlerinde seçme ve seçilme hakkı verilmesinin 88'inci yıl dönümüne,

Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel, Mersin Erdemli'deki ardıç ağaçlarının kesilmesinin durdurulması gerektiğine,

Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı, şeker fabrikalarının piyasaya şeker satışının durdurulmasına,

Mersin Milletvekili Hacı Özkan, Türkiye'nin egemenlik hakları konusundaki beyanlarda herkesi daha dikkatli olmaya davet ettiğine,

Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu, helikopter ambulans hizmetlerine,

Burdur Milletvekili Mehmet Göker, İŞKUR İşbaşı Eğitim Programlarının yeniden başlatılmasının aciliyet arz ettiğine,

Antalya Milletvekili Feridun Bahşi, Ziya Gökalp'ın ölüm yıl dönümüne ve Akdeniz Üniversitesi Merkez Yemekhane İşletme Müdürlüğünde çalışan işçilerin kadro taleplerine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, Türkiye'nin ihracatta rekor kırdığına,

Iğdır Milletvekili Habip Eksik, Iğdır'ın Karakoyunlu ilçesine bağlı Mürşitali köyündeki tapusuz arazi sorununa ve Patnos Cezaevindeki mahpusların Kürtçe mektuplarının tercüman ücretlerinin tutuklulardan talep edilmesinin hukuk dışı olduğuna,

Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, trafik kazasında hayatını kaybeden Doktor Rümeysa Şen'e Allah'tan rahmet dilediğine ve sağlık personelinin çalışma şartlarına,

Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu, çeltik üreticisinin sorunlarına,

Ağrı Milletvekili Abdullah Koç, Ağrı'nın eğitim alanındaki sorunlarına,

Niğde Milletvekili Selim Gültekin, ABD Büyükelçiliğinin Viyana Sözleşmesi'nin 41'inci maddesine atıfta bulunarak yaptığı açıklamaya ve Türkiye'nin tam bağımsız bir ülke olduğuna,

Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin, Isparta Şehir Hastanesindeki usulsüzlükle ilgili belgede Sağlık Bakan Yardımcısı Şuayip Birinci'nin imzası olduğuna,

Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz, cezaevlerindeki hukuk dışı, ırkçı ve saldırgan uygulamalardan derhâl vazgeçilmesi gerektiğine,

İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi, Memleket Partisi olarak tezkereye "evet" oyu vereceklerine,

Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek, Âşık Veysel'in doğumunun 127'nci yıl dönümüne,

Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinin sorunlarına,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, Adıyaman'ın Gölbaşı ilçesindeki üniversite öğrencilerinin yurt sorununa,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, Gaziantep'in Alpaslan ve Fıstıklık Mahalleleri arasına üst geçit yapılması gerektiğine,

Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz, Mersin Büyükşehir Belediyesi ve diğer CHP'li belediyelerde işçi kıyımı yaşandığına,

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci, iç işlerimize burnunu sokmaya çalışanların Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı ve dik duruşu sayesinde geri adım attığına ve Âşık Veysel'in doğumunun 127'nci yıl dönümüne,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, Kuzey Irak'ın Avaşin bölgesinde şehit olan Uzman Çavuş Yunus Emre Yalman'a Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve yaralı askerimize de acil şifalar dilediğine, Sağlık eski Bakanı Osman Durmuş'un ölüm yıl dönümüne, Ziya Gökalp'ın 97'nci ölüm yıl dönümüne, İYİ Partinin 4'üncü kuruluş yıl dönümüne, asgari ücretin döviz kuru karşısında erimeye devam ettiğine, Kocaeli Gebze Eskihisar'daki balıkçıların sorunlarına, Çankırı'daki üniversite öğrencilerinin barınma sorununa ve TBMM "web" sayfasında "Birleşmiş Türkiye" şeklindeki hatalı yazımın düzeltilmesi gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Pençe-Yıldırım Harekâtı bölgesinde şehit olan Uzman Çavuş Yunus Emre Yalman'a Allah'tan rahmet, kederli ailesine başsağlığı ve yaralı askerimize de acil şifalar dilediğine, Ziya Gökalp'ın 97'nci ölüm yıl dönümüne, Âşık Veysel'in doğumunun 127'nci yıl dönümüne, Sağlık eski Bakanı Osman Durmuş'un ölüm yıl dönümüne, bazı Batılı ülkeler ve uluslararası kuruluşlar tarafından Türkiye aleyhinde yürütülen asılsız itham ve kara propagandalara,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Türkiye'nin hukuka uymak durumunda olduğuna ve büyükelçiler meselesinde de önce sinirlenmiş gibi yapıp sonra geri adım atmanın ancak bu iktidarın yapabileceği bir şey olduğuna, Zerzevan Kalesi'ne reklam araçları konulmasının doğru olmadığına, cezaevlerinde işkencenin sistematik bir hâl aldığına ve bunu asla kabul etmeyeceklerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Pençe-Yıldırım Harekâtı bölgesinde şehit olan Uzman Çavuş Yunus Emre Yalman'a Allah'tan rahmet, milletimize ve ailesine başsağlığı dilediklerine, Asistan Doktor Rümeysa Şen'in ölümüne yoğun iş yükü ve uykusuz nöbetlerin yol açtığına, sağlık çalışanlarının sorunlarıyla ilgili bir araştırma komisyonu kurulması noktasında bütün gruplardan destek beklediklerine, İYİ Partinin 4'üncü kuruluş yıl dönümüne, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun kuzeni Mehmet Soylu'nun yolsuzluk soruşturmasının yürütüldüğü SGK Teftiş Kurulu Başkanlığına Süleyman Soylu'nun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı dönemindeki Hukuk Müşaviri Oğuzhan Tekin'in atanmasını herkesin vicdanına bıraktığına ve İstanbul'da ve Ankara'da 2 no.lu Baronun kurulması için kamu avukatlarına baskı yapıldığına,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, cumhuriyetin 98'inci kuruluş yıl dönümünü kutladığına, gündemde bulunan asker göndermeyle ilgili tezkerelere ve İstanbul'da ve Ankara'da 2 no.lu Baronun kurulması için kamu avukatlarına baskı yapıldığıyla ilgili bir haksızlık varsa bunun takipçisi olacaklarına,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Deniz Poyraz davasıyla ilgili ayrıntıları mutlaka öğreneceklerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Meclis Başkan Vekilleri ve Grup Başkan Vekilleriyle yapılan toplantıda İç Tüzük'e bağlı kalma ve 20 kişiye söz verme noktasında bir kabulün söz konusu olduğuna fakat sisteme giremeyen milletvekillerinin taleplerini de yerine getireceğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) Türk Grubunun AK PARTİ Grubu kontenjanından İstanbul Milletvekili İsmet Uçma'nın vefatı nedeniyle boşalan üyelik için AK PARTİ Grubu Başkanlığınca İstanbul Milletvekili Erol Kaya'nın aday gösterildiğine ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Danışma Kurulunun, Anayasa'nın 92'nci maddesi kapsamında sunulan (3/1704) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine; bu birleşimde gündemin "Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları" kısmında yer alan işlerin tamamlanmasına kadar çalışmaların sürdürülmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Gündemin "Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları" kısmının:

1'inci sırasında yer alan, Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler istikametinde Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilebilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen ve son olarak 7/10/2020 tarihli ve 1266 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla 30/10/2021 tarihine kadar uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 30/10/2021 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1704),

2'nci sırasında yer alan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2591 (2021) sayılı Kararı çerçevesinde, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının; 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında;

Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde UNIFIL'e, 31/10/2021 tarihinden itibaren bir yıl daha iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/1705),

Genel Kurulun bilgisine sunularak yapılan görüşmelerinden sonra kabul edildi.

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, (2/3714) esas numaralı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Alınan karar gereğince, 27 Ekim 2021 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 20.43'te son verildi.

Celal ADAN
Başkan Vekili

Mustafa AÇIKGÖZ
Nevşehir
Kâtip Üye

Necati TIĞLI
Giresun
Kâtip Üye

Rümeysa KADAK
İstanbul
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 19

27 Ekim 2021 Çarşamba

Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi

1.- 7183 Sayılı Kanun Uyarınca; Bağımsız Denetçi Raporu Esas Alınarak Düzenlenen Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı 2020 Yılı Sayıştay Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1707) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Kom.) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.10.2021)

27 Ekim 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Necati TIĞLI (Giresun), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12’nci Birleşimini açıyorum.(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Diyarbakır’da yaşanan sorunlar hakkında söz isteyen Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun’a ait.

Buyurun Sayın Tosun. (HDP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun’un, Diyarbakır’da yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

REMZİYE TOSUN (Diyarbakır) – Başta, şu anda bizi cezaevlerinde izleyen yoldaşlarımızı ve tüm halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Şu anda Mecliste bir gündem olduğunu ancak bu gündem… Diyarbakır’ın yani Amed’in gündeminden söz etmek istiyorum.

Çocukların istismar edilmesinden kadınlara siyasi operasyon düzenlenmesine, polisin keyfî uygulamalarından “kentsel dönüşüm” adı altında insanların göç ettirilmesine, Diyarbakır’daki özel savaş politikalarına değineceğim.

Değerli arkadaşlar, 2014 yılından itibaren Kürtlerin hiçbir kazanımına tahammül edemeyen bu iktidar, Kürtlerin yaşadığı kentleri yıkmakla kalmıyor, insanları yurtsuzlaştırmaya çalışıyor. Diyarbakır’da Sur, Fiskaya ve Kaynartepe başta olmak üzere toplam 6 bölge “kentsel dönüşüm” adı altında yıkılmak isteniyor. Bu, kentsel dönüşüm filan değil; kültürel ve sosyal bir yıkımdır. İnsanların evleri çok düşük bedellerle satın alınıyor, evleri yıkılıyor, ardından yüksek fiyatla borçlandırılarak yeni evler veriliyor, bunu kabul etmediklerinde ise yıllarca yaşamış olduğu kentlerden göç etmek zorunda kalıyorlar. Burada söz konusu olan, sadece kentsel dönüşüm değil; bir devlet politikası olarak Kürt coğrafyasındaki kentlerin tarihsiz ve hafızasız bırakılmasıdır. Yüz binlerce insan yerinden edilirken yandaşlara ise rant alanı doğuyor. Sur’da yapılan cadde kenarlarındaki tuhaf binaların iktidar yandaşlarına peşkeş çekildiği iddia ediliyor.

Bu usulsüz ve hukuksuz uygulamalara kayyum belediyeleri de dâhil oluyor. Tüm bu uygulamalarla birlikte Diyarbakır’da resmen soğuk savaş yaşanıyor. Kolluk eliyle keyfî uygulamalar yaparak, yargı eliyle hukuksuz kararlar vererek, “kentsel dönüşüm” adı altında halkı borçlandırarak, kadınlara ve çocuklara karşı suçlarda cezasızlık politikasıyla tam bir soğuk savaş yaşanıyor. Diyarbakır’da son bir ayda 5 ilçede; Dicle, Kulp, Çınar, Hani ve Eğil’de onlarca çocuk cinsel istismara maruz kaldı. Her ilçeden 1’den fazla çocuktan bahsediyoruz ve bu cinsel istismarların çoğu kamu kurumlarında gerçekleşiyor, istismarda bulunan kişiler ise kamu görevlileri; okulda öğretmen veya Kur’an kursunda imam.

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Birkaç yıl önce yine bu ilçelerin birinde bir çocuk, korucu tarafından cinsel istismara uğradı, çocuk korumaya alındı ancak suç işleyen tüm kolluk güçleri gibi korucu da hiçbir ceza almadı. Kamu görevlilerinin, özellikle kolluk güçlerinin, Kürtlere, kadınlara karşı suç işlediğinde cezasız bırakıldığını biliyoruz. En basit ifade özgürlüğü kapsamındaki konuşmalara "suçu ve suçluyu övme" diyerek soruşturma açanlar esas suçluları görmüyor, görmezden geliyor. İşte sizin bu cezasızlık politikalarınız, suçu ve suçluları teşvik ediyor. Dün Musa Orhan ve benzerlerine verilmeyen ceza, bugün Garibe Gezer yoldaşımıza yapılan cinsel saldırının yegâne sebebidir. Sizin bu politikalarınıza karşı, bulunduğumuz her yerde mücadelemizi büyüterek devam edeceğiz.

Değerli arkadaşlar, birkaç gün önce, 16 Ekimde Diyarbakır'da her türlü şiddete karşı kadın mitingi yapıldı. Şiddete karşı yapıldı ancak Diyarbakır'da görevli binlerce Emniyet mensubunun şiddetiyle karşılaştık; kadınlara çıplak arama yapılmak istendi; sarı, kırmızı, yeşil renkleri gerekçe gösterilerek anneler gözaltına alındı. Her türlü baskıya rağmen kadın mücadelesini büyütüyoruz, zaten bu yüzden size boyun eğmeyen kadınlardan intikam almaya çalışıyorsunuz. "Camiye ayakkabıyla girdiler." diyerek kıyamet koparanlar, kadın mitinginde caminin gözaltı merkezi yapılmasına her nedense sessiz kaldılar. Kürt'e karşı yapılan her suçta gözleriniz kör, dilleriniz lal oluyor. Diyarbakır'da yapılan her uygulama, dikilen her heykel, etkinlik bir ideoloji çerçevesinde yapılıyor; o da milliyetçilik.

Diyarbakır'a bela olan diğer bir kavram ise ne olduğu belli olmayan "güvenlik gerekçesi". Kentlerin yıkılma planı güvenlik gerekçesiyle, mitinglerde çıplak arama yapılması yine güvenlik gerekçesiyle, Silvan, Kulp ve Lice'yi birbirinden ayıran HES projesi yine güvenlik gerekçesiyle yapılıyor. "Güvenlik gerekçesi" diyerek halka, kadınlara boyun eğdirmeye ve Kürtlerin yaşadığı her yeri tarumar etmeye çalışıyorsunuz. Bizim bu uygulamalara diyeceğimiz tek şey: Zulmünüzü artırın, artırın ki tez zeval bulasınız.

Son olarak, TJA Dönem Sözcümüz Ayşe Gökkan'a hukuksuzca otuz yıl verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

REMZİYE TOSUN (Devamla) - Bu ceza Ayşe Gökkan şahsında, boyun eğmeyen tüm kadınlara verilmiştir. Kendisini buradan saygıyla selamlıyoruz.

Kürt'üz, kadınız, buradayız ve biat etmiyoruz, hiçbir yere de gitmiyoruz.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, yoksulluk ve Romanların sorunları hakkında söz isteyen İzmir Milletvekili Özcan Purçu'ya ait.

Buyurun Sayın Purçu. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

2.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, yoksulluk ve Romanların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinize saygılar sunuyorum.

Ülkemiz maalesef, çok kötü durumda. İktidarın ciddi boşlukları var; yoksula, fakire, garibana hiç bakmıyor. Millet sahipsiz kalmış, işsizlikten, yoksulluktan kıvranıyor; elektrik parasını, su parasını, ev kirasını ödeyemiyor ama devletin hiçbir yetkilisi de gelip bu fakir, yoksul vatandaşlarımızın kapısını çalmıyor. Sen bugün ne yersin, ne içersin ey yoksul, ey fakir, ey gariban...

Bakın, Türkiye'de 6 milyona yakın Roman vatandaşı var. Altı yıldan beri burada size söylüyorum, ha duvara söylemişim ha size söylemişim, hiç fark etmiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, 6 milyon Roman'ın yüzde 97'si işsiz, kadınlarımız çalışmıyor, kadınlarımızın yüzde 60'ı okuma yazma bilmiyor, çocuklarımızın yüzde 50'sinden fazlası ilköğretimi terk ediyor; yoksulluktan kıvranıyoruz, sabit gelirimiz yok, maalesef kayıt dışı çalışıyoruz. Ama devletin strateji eylem planı var, bütçesi yok.

Bakın, burada, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu kurmuşsunuz Türkiye'de, ne güzel. "Bütün vatandaşlar eşit olsun." diye onlara bütçe de ayırmışsınız. Bu yıl Avrupa Birliği Komisyonu tarafından hazırlanan ilerleme raporu var, diyor ki: "Ey Eşitlik Kurumu, sana devlet bütçe de vermiş, Ombudsman, sen Romanlarla ilgili niye çalışma yapmıyorsun? Bu insanlar vatandaş değil mi?" Açlıkla karşı karşıya kalmışız, yoksulluktan kıvranıyoruz ama gelip çalışma yapmıyorsunuz.

Bakın, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2017'de 7 milyon bütçesi var, 2018'de 8 milyon bütçesi var, 2019'da yaklaşık 13 milyon bütçesi var, 2020'de 17 milyon bütçesi var, 2021'de 22 milyon bütçesi var. Yalnız, bu kadar büyük rakamlı bütçeleri olan bir kurum bakın kaç tane dosya incelemiş: Arkadaşlar, 375 tane dosya incelemiş, Türkiye'de 375 tane dosya. Niye fakirlerle ilgili çalışmıyorsun kardeşim? Bu paraları nereye kullanıyorsun sen? Ombudsman da aynı şekilde, Eşitlik Kurumu da.

Yine, aynı şekilde Avrupa Birliği Komisyonu ilerleme raporunda Türkiye'deki iktidara görevlerini hatırlatıyor. "Roman kadınlarla ilgili çalışmıyorsunuz, çocuklarla ilgili çalışmıyorsunuz, kentsel dönüşümü adaletsiz yapıyorsunuz, Romanların barınma konusunda ciddi sıkıntıları var, Covid döneminde Roman mahallelerinde yeteri kadar çalışma yapmadınız." diyor; ben de size bunu tekrar hatırlatıyorum.

Yine, aynı şekilde, Roman vatandaşlarımız gibi bütün vatandaşlarımız yoksulluktan kıvranıyor. Asgari ücretli çalışan vatandaşımız ev kirasını ödeyemiyor, ikinci iş yapıyor. Şu an işsizlikten dolayı üniversite mezunlarımız dahi maalesef motorlarla kuryelik yapıyorlar, ya kargo dağıtıyorlar ya da kuryelik yapıp yemek dağıtıyorlar. Üniversiteli gençlerimize değer verdiğiniz şekil bu arkadaşlar; motorlarda kuryelik yapmak, sokaklarda tezgâhtarlık yapmak. Gençliğimiz heba oluyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Küçümseme onları.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Arkadaşlar, maalesef yüzde 37 civarında işsizlik var aslında. Bir bakın, yüzde 37 işsizlikle millet kıvranıyor, insanlarımız kıvranıyor. Bakın, Türkiye'de çalışıp da gelir elde eden kadınlarımızın oranı yüzde 16. Bu, Türkiye'nin ayıbıdır, memleketimizin ayıbıdır. Vatandaşlarımıza eşit değer verin, eşit değer vermelisiniz. Romanlara, Kürtlere, Türklere, Lazlara, Çerkezlere, bu ülkede hangi etnik kimlik varsa hepsine eşit hizmet vermek zorundasınız. Kültürümüzden dolayı bizi yok sayamazsınız, bizi ötekileştiremezsiniz. Ayrımcılık artmış, ilerleme raporuna bir bakın, Romanlara yapılan ayrımcılık artmış; istihdamda artmış, kamu kurumlarının içerisinde artmış, eğitimde artmış. İktidarın bunu tekrar gözden geçirmesi, eksiklerini, hatalarını toparlaması lazım.

Yine aynı şekilde, arkadaşlar, özellikle, bu Eşitlik Kurumunu, Ombudsmanlığı ya kapatın -işe yaramıyor, milyonlarca lira bütçe ayırıyorsunuz- ya da işler hâle getirin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Ama az kaldı, biz söylüyoruz sizlere, bir fakirlik, yoksulluk fonu oluşturun; bakın, önümüz kış. Roman mahalleleri artık yoksul değil arkadaşlar, aç, aç; bunu bilin. Kendi kurumlarınız, özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kendi il müdürlerini Roman mahallelerine soksun artık, devlet valilerini, kaymakamlarını Roman mahallelerine soksun; görsün bakalım açlık, yoksulluk, sefalet nedir, bir baksın bakalım. Ben artık gerçekten, sosyal medyada, basında paylaşmaktan da utanır hâle geldim; vatandaşımız artık penceresini, kapısını söküp yakmaya başladı, odun kömür alamıyor, kış geldi, pencere yakıyorlar, kapı yakıyorlar artık, sokaktan plastik toplayıp yakıyorlar. Lütfen, artık devletimizin ilgili kurumları vatandaşlarımıza önem versin, bütün vatandaşlarımıza önem versin.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok sayıda Roman arkadaşım var, Cemal Bey de bunlardan birisi, şu an burada yok. Söylediklerinin tamamı hilafıhakikattir, yalandır.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – "Yalan" diyemezsin; hani, göster bakalım, evrakla konuş.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Devletimiz Romanları birinci sınıf vatandaş olarak görüyor. Bu yapılan yanlıştır, ayıptır, bühtandır. Ne hakkınız var ya, ne hakkınız var! Romanlar adına konuşamazsınız böyle bir şeyi, böyle şey olur mu! Ayıp ya!

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkanım, söz istiyorum, bana "Yalancısın." dedi.

BAŞKAN – Ben söz vermedim kimseye.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkanım, bana sataşıyor.

BAŞKAN – Vermedim, oradan sen de söyleyeceğini söyle, buyur.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkanım, Roman Strateji Eylem Planı'na bir baksın, bir kuruş bütçe ayırdınız mı?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Ya, yapma ya, yapma!

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Asıl siz yalan söylüyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunların tamamı yalan, ayıptır. Romanlara iftira bu ya!

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Asıl yalanı siz söylüyorsunuz, her şeyiniz yalan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen Romanları temsil edemezsin.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Bütçe ayırdınız mı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Romanları temsil eden bak bizim arkadaşımız var.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Hadi, bütçe görüşmeleri var; gelin, bütçe ayırın o zaman, gelin bütçe ayırın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıptır! Şu tavrına bakar mısın! Romanlar senin bu tavrından rahatsız.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Eşitlik Kurumuna bütçe ayırıyorsunuz.

BAŞKAN – İbrahim Bey…

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok böyle bir şey.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Hadi bütçe ayırın o zaman, değer veriyorsanız bütçe ayırın.

BAŞKAN – Turan Bey, buyurun…

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bizimle beraber Romanlar çok esaslı bir pozisyon aldılar, çok müreffeh şartlarda yaşıyorlar.

BAŞKAN – Beyler, Meclisi…

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Söylediklerin doğru değil.

BAŞKAN – İbrahim Bey… İbrahim Bey, sen şuraya…

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Asıl yalancı sizsiniz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama iftira atıyor ya, böyle bir şey olabilir mi ya!

BAŞKAN - Bir dakika, bir dakika…

Sayın milletvekilleri, gelin şuraya, biz kalkıp gidelim, Meclisi yönetin(!) Beyler, yapmayın böyle şeyler.

HALİL ETYEMEZ (Konya) – Biz sizden memnunuz Başkanım.

BAŞKAN – Turan Bey, buyurun kardeşim.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, Amerikan Başkanı Biden'ın ABD Kongresine Türkiye'ye yönelik suçlamalar içeren ulusal güvenlikle ilgili gönderdiği kararnameye ilişkin açıklaması

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Amerikan Başkanı Biden ABD Kongresine Türkiye'yi de ilgilendiren ulusal güvenlikle ilgili bir kararname gönderdi. Bu kararnamenin içerisinde Türkiye'nin, Amerika'nın çıkarları açısından güvenliğini tehdit eden bir ülke niteliğinde olduğu, özellikle Suriye ve bölgede yaşanan olaylar açısından da terörist gruplara destek verdiği, güvenliği tehdit eder nitelikte eylemler ve işlemler yaptığı ve sivillerin hayatını tehlikeye attığı yönünde suçlamalar var.

10 büyükelçinin hukuka ilişkin uyarıları karşısında kıyameti koparan iktidar kesimine sesleniyorum: Türkiye'nin onuruyla oynayan bu kararnameye karşı bugüne kadar neden sesiniz çıkmadı, bundan sonra çıkacak mı? Mukabeleibilmisil ya da karşılıklılık esasına göre, G20 zirvesinde Roma'da bulunmamak ya da benzeri birtakım uygulamaları yapabilecek misiniz?

Teşekkür ediyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'nın, Türkiye-Almanya İşgücü Anlaşması'nın 60'ıncı yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Türkiye-Almanya İşgücü Anlaşması'nın 60'ıncı yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Zafer Sırakaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Sırakaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – "Sirkeci'den tren gider,

Evim barkım viran gider…

Sirkeci'den tren gider,

Vagon gider derdim gider,

Gurbet elde bir başıma,

Varım yoğum alır gider." (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1961 yılında tahta bavullarla yola çıkan insanımızı, anne ve babamızı bu mısralarla anlatmış Şair Ali Akbaş. İkinci Dünya Savaşı sonrası, Almanya'nın istihdam ihtiyacını karşılamak üzere, bundan tam altmış yıl önce 30 Ekim 1961 tarihinde Türkiye ile Almanya arasında bir iş gücü anlaşması imzalanmıştır. 1961'den bugüne vatandaşlarımız, başta Almanya olmak üzere yaşadıkları ülkeleri o ülkenin insanlarıyla birlikte inşa etmişler, ülkeye sadece ekonomik anlamda bir katkı değil, aynı zamanda insani yönden de zenginlik katmışlardır. Üç gün sonra 60'ıncı yılını geride bırakacak olduğumuz bu göç süreci, inişleriyle ve çıkışlarıyla, hüzünleriyle ve sevinçleriyle, zorluklarıyla ve umutlarıyla değerlendirdiğimizde, genel anlamda tarihe adını yazdıracak bir başarı öyküsüdür. Birinci nesildeki Türkiye'ye kesin dönüş hayali zamanla değişime uğramış, bugün üçüncü ve dördüncü nesilde ise kesin kalışa dönüşmüştür. Altmış yıl önce işçi olarak Almanya'ya giden vatandaşlarımızın çocukları ve torunları bugün hayatın her alanına damgalarını vurarak önemli bir katkı ve değer sağlamaktadırlar.

Sayın milletvekilleri, göç sürecinde başarı öykülerinin yanı sıra sorunların da yaşandığı muhakkaktır. Bunların başında ise soydaşlarımızın Avrupa'da karşı karşıya kaldığı ayrımcılık, ırkçılık ve İslam düşmanlığı gelmektedir. 1984'ten 2020 yılındaki Hanau saldırısına kadar son otuz altı yılda Almanya'da gerçekleştirilen ve vatandaşlarımızı hedef alan ırkçı terör eylemlerinde 31 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Saldırıda yitirdiğimiz vatandaşlarımıza tekrar Allah'tan rahmet, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

Bugün, hâlâ, ne yazık ki bir yandan insanlar hayatını yitirmekte diğer yandan da ibadethanelerimize ve derneklerimize yönelik saldırılara devam edilmekte. Alman makamlarının yaptığı açıklamalara göre Müslümanlara ve Müslüman kurumlarına yapılan ve kayıt altına alınan saldırıların sayısı 2019 yılında 884'e; 2020 yılında ise 901'e ulaşmıştır. Gerçekleşen saldırılar yetmezmiş gibi vatandaşlarımızın özellikle Fransa ve Avusturya'da ötekileştirici bir kimlik politikasıyla karşı karşıya olduğunu da müşahede etmekteyiz. Özellikle yeni nesillerimizde Türk ve Müslüman kimliğinin oluşması, korunması ve yarınlara aktarılmasında önemli görevler üstlenen sivil toplum kuruluşlarımızın Türkiye'yle gönül bağlarında bulunmasından dolayı, sanki marjinal ve hatta bir suç örgütü gibi değerlendirildiklerini üzüntüyle gözlemlemekteyiz. Altını çizmek isterim ki yaygınlaşan bu ırkçı tutumun resmî devlet kurumları tarafından da desteklenmesi Avrupa'nın geleceği adına da endişe vericidir. Şundan hiç kimsenin şüphesi olmasın: Biz Türkiye olarak kutsallarımıza yönelik her türlü baskı, ayrımcılık ve insanlık dışı muameleye karşı mücadelemizi kararlı bir şekilde uluslararası platformlar da dâhil sürdürmeye kararlıyız.

Sayın milletvekilleri, iş gücü göçünün 60'ıncı seneidevriyesinde bu sorunların yanında tabii ki olumlu gelişmeler de yaşanmaktadır. Almanya'yı yeni vatan edinmiş soydaşlarımız Türkiye ile Almanya arasında köprü fonksiyonu icra etmektedirler. Almanya'daki kuruluşlarımız pandemi döneminde âdeta maske üretim atölyelerine dönüşmüştür. Maskelerin üretiminde fedakâr annelerimizi, dağıtımında ise gençlerimizi üstün gayretlerinden dolayı bir kez daha Gazi Meclisimizin kürsüsünden tebrik ediyorum.

Son yirmi yılda kurumlarımız vasıtasıyla Almanya'daki vatandaş ve soydaşlarımıza eğitim, din, dil, kültür ve sosyal alanlarda geçmiştekinden daha fazla hizmet götürebilmekteyiz. Konsolosluklarımızdaki erişim kolaylığı, seçme ve seçilme hakkı, yurt dışı temsilciliklerinde seçim sandıklarının kurulması, yurt dışındaki gençlerimizin organizasyonlarla ülkemize getirilerek tarihlerini, kültürlerini, medeniyetlerini yakından görmelerinin sağlanması soydaşlarımıza gösterdiğimiz önem ve alakaya işaret etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ZAFER SIRAKAYA (Devamla) - Yurt dışında yaşayan vatandaşlarına seçim beyannamelerinde onlara dokunacak şekilde yer veren tek siyasi parti olan AK PARTİ ve Cumhur İttifakı olarak, insanımızın ülkemize olan aidiyet bağının gelişmesi, kendilerinin ülkemizdeki kimi mevzuatlardan kaynaklı sorunlarının tez zamanda giderilmesi ve haklarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde sürekli takibinin sağlanması amacıyla daimi bir komisyonun oluşması için çalışmalarımızı aralıksız sürdürmeye kararlıyız.

Sözlerime son verirken, bu Gazi kürsüden bir kez daha, yurt dışında vatan aşkıyla yanan, Türk Bayrağı'nı gördüğünde gözleri parlayan her bir kardeşimizi en kalbî duygularımla selamlıyor, yüce Meclise saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline söz vereceğim.

Sayın Aksoy…

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un, gençlerin istihdam sorununa ilişkin açıklaması

HÜSEYİN AVNİ AKSOY (Karabük) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Covid-19 salgını döneminde bir önceki yıla göre gençlerin istihdam oranında ciddi bir düşüş vardır. Ülkemizdeki yetersiz şartlar sebebiyle gençlerimizin çoğu yurt dışına gitme çabasında. Neden? Çünkü ülkemizde liyakat yoktur.

Ayrıca, ülkemizde sosyal bilim dallarının da değeri yok. Oysa gelişmiş toplumlarda sosyoloji, psikoloji ve felsefe gibi bilim dalları çok değerlidir. Gençlerimiz için bu alanlarda yeni istihdam kapıları açılmalıdır. Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği üzere: "Gençliği yetiştiriniz.

Onlara bilim ve kültürün olumlu fikirlerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız. Özgür fikirler uygulamaya geçtiği zaman Türk milleti yükselecektir."

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu…

3.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Cumhuriyet, egemenliğin bir kişiden alınıp millete verilmesidir. Cumhuriyet, hiçbir kişinin, ailenin, zümrenin ayrıcalıklı olmadığı, herkesin eşit yurttaş görüldüğü bir fazilettir, eşitliktir, kardeşliktir, özgürlüktür. Cumhuriyet, kimsesizlerin kimsesidir. Cumhuriyet, kula kulluk etmemektir. Cumhuriyet adalettir, memleketin en ücra köşesinde doğup memleketin en yüksek mevkisine gelebilmektir. Cumhuriyet, kadın-erkek eşitliğidir. Cumhuriyet, seçebilmek ve seçilebilmektir.

Bütün bunları borçlu olduğumuz cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşlarını saygı ve minnetle anıyor; 2'nci yüzyılında milletimizle birlikte cumhuriyetimizi demokrasiyle taçlandırmak için bütün gücümüzle çalışacağımıza Gazi Meclisimizde bir kez daha söz veriyor, Cumhuriyet Bayramı'mızı kutluyorum.

Doksan sekiz yıl önce Meclisten yükselen haykırışı yineliyorum: Yaşasın cumhuriyet! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydemir…

4.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, İspirli Muhammed Hâzık Efendi'yi rahmetle andığına ve milletvekillerini İspir'e davet ettiğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Başkanım, Evliya Çelebi'nin Erzurum'a dair düştüğü bir özel not var, diyor ki: "Erzurum, hasılı, ilim tahsil edilecek diyardır." Hakikat de budur ve çok sayıda insan buradan ilim tahsil etmiştir. Bunlardan birisi de Muhammed Hâzık Efendi'dir, İspir'in bağrından yetişmiş bir büyük vatansever, bir büyük mütefekkir; rahmetle anıyorum kendisini. Onun da Erzurum'a dair ifadesi çok şahikadır, aynen şöyle söylüyor: "Erzurum'un ab-ı tabı nevbahar olsun da gör/Çeşme sâr çeşme pinhan aşikâr olsun da gör." Hakikaten çok özel ifadeler bunlar.

İspir'imiz de çok özel bir yer, siz biliyorsunuz bunu. Panayırlar düzenliyoruz, İspir için çok özel tanıtımlar yapıyoruz. Ben hususen, milletvekili arkadaşlarımı, kardeşlerimi İspir'i ziyarete davet ediyorum ki oradaki dadaşların kıvamını görsünler, tanışsınlar, mülaki olsunlar.

Bu vesileyle hepinize saygı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Adıgüzel…

5.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordulu fındık üreticilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Ordu'da "Rüzgâr Mustafa" lakaplı vatandaş sordu "Ben geçen yıl gübreyi 1.100 TL'ye aldım, fındığı 26 TL'ye sattım. Şimdi, gübre 2.200 TL, fındık 26'dan 23'e düştü. Ben bu hesabı anlayamadım Vekilim." dedi. Ben de "Bunu gidince iktidar partisi vekillerine sorarım." dedim. Arkadaşlar, geçen yıl 1 kilo fındık 3,5 dolar iken şimdi nasıl 2,5 dolar oluyor? Onu aranızda anlatacak bir matematik ya da fizik hocası varsa dinlemek isteriz.

Çatalpınar ilçesinden Ergun Çelik amca aradı; TMO'nun Çatalpınar'da alım ofisi yok, Çamaş'ta da yok ve fındığını Fatsa'ya götürmek zorunda; 400-500 TL yol masrafı var, oraya götürüyor, bir de fındığı ezik büzük diye geri çevriliyor, gerisin geriye dönüyor. Derhâl ilçelerdeki birimlere alım ofisleri kurun ve vatandaşın fındığını geri çevirmeyin. Bu ülkeye ve çiftçiye ettiğiniz zulmün hesabını er ya da geç vereceksiniz.

BAŞKAN – Sayın Arık…

6.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, hayatını kaybeden kadın doğum asistanı Rümeysa Şen'e Allah'tan rahmet dilediğine ve Sağlık Bakanının taziye mesajı yayınlamamış olmasına ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Rümeysa Şen 25 yaşında, Ankara Şehir Hastanesinde kadın doğum asistanı; otuz altı saat nöbet sonrası evine giderken trafik kazası geçiriyor ve hayatını kaybediyor. Buradan genç meslektaşıma bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine ve sağlık camiasına başsağlığı diliyorum.

Rümeysa Şen'in genç meslektaşları Sayın Bakana "Bir taziye mesajı yayınla, sağlık camiasına bir başsağlığı dile." diyor ama Sayın Bakan bir türlü taziye mesajı yayımlamıyor. Neymiş efendim; bu kızın babası FETÖ'den tutukluymuş. E, adam cezasını çekiyor, kızının günahı ne? Siz değil miydiniz Melikşah Üniversitesini açarken -belediye başkanı, grup başkan vekili, bakanı- kurdeleyi kesmek için birbirinizle yarışan? Siz değil miydiniz ki makrubeye birlikte kaşık sallayan? Günahtır, ayıptır, insanlığı bu kadar da öldürmeyin. Sayın Bakan…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılavuz…

7.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, güvenlik korucularının taleplerine ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Vatanımızın güvenliği, milletimizin huzur ve ferahı adına yaz kış, gece gündüz demeden imanla ve inançla görev yapan, kahramanlık destanları yazarak göğsümüzü kabartan, alçak teröristlerin korkulu rüyası olan, fedakâr ve cefakâr güvenlik korucularımızın haklı talepleri vardır. Güvenlik korucularımızın en temel beklentisi, ailelerinin temel ihtiyaçlarını karşılayıp çocuklarına daha iyi bir yaşam sunabilmektir. Bu noktada, korucularımız sosyal güvencelerinin yeniden ele alınmasını, özlük haklarının, çalışma koşullarının ve görev tanımlarının düzenlenmesini, ekonomik şartlarının iyileştirilip statülerinin netleştirilmesini, yurt içi ve yurt dışı görev ücretlerinin artırılıp korucu kanununun çıkarılmasını beklemektedirler.

Dualarımız ve desteklerimiz daima kahraman güvenlik korucularımızla beraberdir. Hainlere karşı verdikleri mücadele bizleri gururlandırmaktadır. Hepsini saygıyla ve minnetle anıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan…

8.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, camilerdeki personel açığına ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, Diyanet İşleri Başkanlığı bugünlerde personel almaktadır. Camilerde personel açığı vardır. Özellikle kırsal mahallelerdeki camilerde imam yoktur. Vatandaş camilerine imam istemektedir.

Camiler kadar Kur'an kursları da çok önemlidir. Vatandaş çocuklarını Kur'an kursuna göndermek ve Kur'an-ı Kerim öğrenmesini istiyor. Diyanet İşleri Başkanlığı bu ihtiyacı karşılamalıdır. Aksi hâlde boşluğu bazı gruplar doldurmaktadır. Buna fırsat vermemek gerekir. Hatta terör örgütleri de bu konuda devreye girmektedir. Bu atamada kadın Kur'an kursu öğreticisi atama kadrosu ilan edilmemiştir. Mutlaka Kur'an kurslarına atama yapılmalıdır. Özellikle kadın Kur'an kursu öğreticisi atanmalıdır, kız çocuklarımızın Kur'an-ı Kerim öğrenmesi sağlanmalıdır. Diyanet İşleri Başkanlığı kötü niyetli gruplara fırsat vermemelidir.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Ekinci…

9.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, ORKÖY faaliyetleri kapsamında Sivas Orman İşletme Müdürlüğü tarafından üreticilere verilen desteklere ve cumhuriyetin 98'inci yılını kutladığına ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

Sultan şehrimiz Sivas 17 ilçe, 7 belde, 1.234 köyüyle yerleşim birimi açısından Türkiye'nin en büyük ilidir. Bu köylerimizin 586'sı orman köyüdür. ORKÖY faaliyetleri kapsamında 2003-2021 yılları arasında Sivas Orman İşletme Müdürlüğümüz tarafından 1.977 ailemize 14 milyon 722 bin 475 TL, 2021 yılındaysa 70 köyümüzde 203 haneye 2 milyon 580 TL kredi desteği verilmiştir. Üreticimizin her daim yanındayız, yanında olmaya devam edeceğiz.

Bu hizmetlerde emeği geçen Tarım Bakanımıza ve Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a huzurlarınızda bir kez daha şükranlarımı sunuyor, cumhuriyetimizin 98'inci yılını kutluyor, başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, silah arkadaşları ve tüm aziz şehitlerimizi saygı, minnet, şükranla anıyor, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Baltacı…

10.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Kastamonu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde çalışan ve otomobilinde uyuşturucu bulunan personel hakkında cezai işlem yapılıp yapılmadığını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde uyuşturucu kullanımı ne yazık ki son on yılda yüzde 189 artmıştır, Kastamonu'da da artmaktadır. İktidara soruyorum: Kastamonu Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü bünyesinde teknisyen yardımcısı kadrosunda işe başlayan, il müdürlüğü makam şoförlüğü de yapmış bir kurum personeli hakkında, otomobilinde 500 adede yakın uyuşturucu ilaç bulunduğu için Kastamonu Emniyet Müdürlüğü ekipleri tarafından tutanak tutulmuş mudur? Kastamonu Valiliği tarafından bu konuda muhakkik ataması yapılmış mıdır? Muhakkik raporuna göre herhangi bir cezai işlem uygulanmış mıdır? Bu şahısla ilgili savcılığa suç duyurusu mevcut mudur? Ve en önemlisi, bu şahsın il müdürlüğü bünyesinde hâlen görevine devam etmesine göz yumulmakta mıdır?

BAŞKAN – Sayın İlhan…

11.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'in sağlık alanındaki sorunlarına ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkürler Başkanım.

Vaka yoğunluğu en çok artan iller arasında ne yazık ki Kırşehir ilk sıralarda yer almaktadır. Durum böyleyken Kırşehir Devlet Hastanesinde yaşanan doktor sorununu görmemek, ütopik vaatlerle ek hastane başarısızlığını örtmeye çalışmak, tüm sorumluluğu ve fedakârlığı zaten çok zor günler geçiren sağlık çalışanlarına yüklemek doğru değildir. Kadın doğum uzmanlığından çok başarılı bir bölüm olan ancak son aylarda yaprak dökümü yaşayan kardiyoloji bölümüne kadar Kırşehir'in çok ama çok acil doktor ihtiyacı bulunmaktadır. Bir ultrasona üç ay sonraya sıra verilir mi? Vatandaş ne yapsın?

Buradan Sağlık Bakanına sesleniyorum: Önceden çevre illerden bile hasta alan başarılı bir hastane ne oldu da bugün doktor açığıyla karşı karşıya kalmıştır? Kırşehirliler tedavileri için neden diğer illere gitmek zorunda bırakılmaktadır? Lütfen, bu soruna bir an önce çözüm bulunuz, zira sağlık hizmeti sunmak devletin asli vazifesidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gürer…

12.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, AKP'nin yanlış tarım politikalarına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarı yurt dışındaki çiftçileri zengin etmeye devam ediyor, ülkemiz çiftçisinin ise canına okuyor. Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçimize bu yıl, arpa taban ton fiyatını 1.750 lira olarak açıklamıştı, yurt dışından son ithal edilen arpa alım ihalesinde ise ton fiyatı 3.180 liradan yapıldı. Yabancı çiftçinin arpasına ülkemiz çiftçisinin 2 katı para ödüyoruz.

TÜİK, mayıs ayında arpa açığımızı yüzde 6 olarak açıkladı. Ülkemizde yıllık ortalama 7,5 milyon ton üretimimiz var, açığımızı 450 bin ton olarak öngördü. Son alım ihalesiyle ithal edilen arpa toplamda 2 milyon tonu geçiyor. Ekim ayında, TÜİK yeni öngörüsünde açığın yüzde 30 olacağını belirtti. Altı ayda bu kadar öngörü yanılgısı da TÜİK'e yakışıyor! AKP'nin yanlış politikası tarımı vuruyor, üretici ve tüketiciyi mağdur ediyor, sorunlar giderek katlanıyor.

BAŞKAN – Sayın Özgüneş…

13.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, kamu avukatlarının maaş, özlük ve statü sorunlarına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Teşekkürler Başkan.

Kamu avukatlarının maaş, özlük ve statü sorunları söz konusu. Daha önce, 2019'da, Cumhurbaşkanının kendilerine verdikleri bir söz var –son cümlesini okuyorum– "Statülerini ve özlük haklarını yeniden düzenleyerek kamuda görev yapan avukatların sorunlarını çözüyoruz." diye kamuoyuna deklare etmiştir. Kamuda Çalışan Avukatlar Derneğinin talebi, diğer çalışanlarla denk bir duruma meselenin getirilmesi. Burada birkaç tane örnek verilmiş: Polis memuru yaklaşık 7.800 lira alıyor, mahkeme yazı işleri müdürü 8.500'e yakın, ziraat mühendisi 9.500, bakanlık uzmanı hukukçu 10.500'e yakın; kendileri de 7.400 lira alıyorlarmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Eksik…

14.- Iğdır Milletvekili Habip Eksik'in, Ağrı Dağı'nın Korhan Yaylası'nın üst kısmındaki ağaç kesimine ve Karakuyulu köylülerinin ahırlarının hukuksuz gerekçelerle yıkılmasına ilişkin açıklaması

HABİP EKSİK (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ağrı Dağı'nın Korhan Yaylası'nın üst kısmında bulunan orman bölgesinde ağaçlar güvenlik bahanesiyle kesiliyor. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'ye verdiğimiz soru önergesinde, Bakanlık, orman kesiminin olduğunu doğrulamış fakat bunun seyrekleştirme ve güvenlik gerekçeleriyle yapıldığını yazmıştır.

Sayın Başkan, seçim bölgem Iğdır'da bulunan neredeyse tek orman alanının güvenlik gerekçeleriyle, seyrekleştirme bahanesiyle ve görüş alanı açma bahanesiyle yok edilmesi kabul edilemez bir durumdur. Bu, bir doğa katliamıdır. Bölgenin oksijen kaynağı olan bu ormanın kesilmesine derhâl son verilmelidir.

Ayrıca, yine Korhan bölgesinde Karakuyulu köylülerine ait, yıllardır kullandıkları ahırlar maalesef hukuksuz gerekçelerle yıkım kararı alınarak yıktırılıyor. Bu ahırları yıkmak bölgedeki tek geçim kaynağı olan hayvancılığa zarar vermektedir, hayvancılığı bitirecektir. Bu yanlıştan derhâl vazgeçilmelidir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Fendoğlu…

15.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya'da bulunan Arslantepe Höyüğü'ne ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Anadolu topraklarının zengin tarihî kültürünü yansıtan, ilk şehir devletinin kurulmasında sahne olan Malatya'mızda Arslantepe Höyüğü'nün UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmasının sevincini

ülke olarak yaşıyoruz. Bununla birlikte, Arslantepe Höyüğü çevresindeki kamulaştırmaların bir an önce tamamlanmasını, Malatya Arslantepe Turizm Çalıştayı'nın gerçekleştirilmesini, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen fuarlarda Arslantepe'nin tanıtımı için kaynak oluşturulmasını, yeni Arslantepe Arkeoloji Müzesi projesinin yatırım programına alınmasını Kültür ve Turizm Bakanımızdan talep ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Güneş…

16.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, ulaştırma ve altyapı alanında yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ iktidarlarında pek çok alanda olduğu gibi, ulaştırma ve altyapı alanında da 22 bin kilometre bölünmüş yol, yeni havaalanları, hızlı trenler hayata geçirilerek tarih yazılmıştır.

Hızlı trenle halkımızı tanıştırarak, Ankara-Eskişehir, Ankara-İstanbul, Ankara-Konya, Ankara-Sivas olmak üzere 1.213 kilometre hızlı tren ağı tamamlanmıştır. Bu hızlı tren ağlarından biri olan 624 kilometrelik Ankara-İzmir hattının yol yapımına başlanmıştır. Bu hızlı tren hattı projesinde, 41 kilometrelik 49 tünel ve 23 kilometrelik 56 viyadük yer almaktadır. Bu tünellerden biri olan Eşme-Salihli kesimindeki tünelin uzunluğu 3 kilometre olup 206 gün gibi tarihî bir rekor kırılarak kısa sürede tamamlanmıştır.

Ankara-İzmir hızlı tren hattının yakın zamanda hayata geçmesi temennisiyle, bu tür hizmetlerin hayata geçirilmesinde başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Ulaştırma Bakanımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sayın Erel…

17.- Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, evlenmek isteyen gençlere kredi ve devlet destekleri verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Artan döviz fiyatları, toplumun her kesimini derinden etkilediği gibi, evlenmek isteyen gençlerimizin de umudunu kırmaya devam ediyor. Döviz fiyatlarıyla birlikte artış gösteren mobilya, beyaz eşya ve altın fiyatları gençlerin bu ürünlere erişiminde ciddi sıkıntıları da beraberinde getirdi.

Sayın Cumhurbaşkanımız evlilik yaşının ilerlediğini defaatle gündeme getirmiş ve gençleri, orta yaşa ulaşmadan evlenme konusunda teşvik etmeye çalışmıştır fakat gerek piyasa koşulları gerekse gençlerin ekonomiye olan güveni evlilik yaşını yükseltmiştir. Gelinen noktada, evlenmek isteyen gençlere gerek kredi gerekse devlet destekleri konusunda yeni adımlar atılması kaçınılmazdır. Bu konuda atılacak her adımı destekleyeceğimizi belirtir, Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

BAŞKAN - Sayın Gaytancıoğlu…

18.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, öğretmenlere KDV'siz ve ÖTV'siz bilgisayar hakkı verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bilgisayarlar artık eğitimin ayrılmaz bir parçası oldu. Sadece öğrenciler değil öğretmenler de bilgisayarı yoğun olarak kullanıyor; doğal olarak kullanılan bilgisayarlar eskiyor, ihtiyaca cevap veremez duruma geliyor. Biz, öğretmenlerimize KDV ve ÖTV olmadan bilgisayar hakkı verilmesini istiyoruz. Öğretmenler bu bilgisayarları eğitim için kullanıyor. Bir şirket aldığı araç ve gereçleri vergiden düşüyor ama en önemli yatırım olan insana yatırımın temel taşı olan öğretmenlerimiz, öğrencilerine ders anlatırken kullandığı bilgisayarlara dünya kadar vergi verecek, bu olmaz.

"FATİH Projesi" diye milyarları dağıttınız; paralar yandaşlara, FETÖ'cülere gitti, sonuçta eğitimimiz elde sıfır, ortada kaldı. AKP, öğretmenlerimize hak ettiklerini versin. Yeter sayıda öğretmen atamıyorsunuz, insanca yaşanacak maaş vermiyorsunuz, yıllardır 3600 ek göstergeyi vermediniz, bari bilgisayarlarından bu kadar vergi almayın.

BAŞKAN - Sayın Taşkın…

19.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Türk Kızılayının yardım çalışmalarına ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1868'de kurulan Türk Kızılayı, yardım ve hizmetleri karşılıksız, kamu yararına çalışan, millî bir gönüllü sosyal hizmet kuruluşumuzdur. Kurulduğu yıldan bu yana toplumsal dayanışmayı sağlamak, sosyal refahın gelişmesine katkıda bulunmak, yoksul ve muhtaç insanlara barınma, beslenme ve sağlık yardımı ulaştırmak gibi çalışmalar yapmaktadır. Afet zamanlarında milletinin yanına ilk önce koşan Kızılay, yüz elli üç yıldır yurt dışında da pek çok ülkede, gıda başta olmak üzere her türlü yardım çalışmalarını yürütmektedir. Kızılayın hayati öneme sahip faaliyetlerinin başında kan hizmetleri gelmektedir. Ülkemizin ihtiyacı olan kan gönüllü ve sürekli bağışlardan Kızılay vasıtasıyla karşılanmaya çalışılmakta olup bu vesileyle tüm vatandaşlarımızı Kızılaya kan bağışında bulunmaya davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Tutdere…

20.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyamanlı tütün üreticilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim bölgem Adıyaman, sarmalı tütünle birlikte Ege menşeli sözleşmeli tütün üretiminin de yapıldığı en önemli merkezlerden biridir. Adıyaman'da tütün üreticilerimiz mazot, gübre fiyatları başta olmak üzere gelen zamlar nedeniyle zor günler geçirmektedirler. Üreticilerimiz zorluklara rağmen büyük bir emekle tütünlerini hasat ettiler, satışa hazır hâle getirdiler ancak iktidarın zamları yetmezmiş gibi bu kez de sözleşme yaptıkları özel firmaların düşük fiyat teklifleri nedeniyle hayal kırıklığı yaşıyorlar. Özel firmaların çiftçilerimizin alın terini, emeğini yok sayan fiyat dayatmaları kabul edilemez bir durumdur. Buradan ilimizde çiftçiyle sözleşme yapan firmalara, Tütün Üst Kuruluna ve Tarım Bakanlığına açıkça çağrıda bulunuyorum: Çiftçimizin alın terinin karşılığını ve hakkını tam ve eksiksiz olarak verin, çiftçimizi mağdur etmeyin, sözleşmeye uygun davranın. Bakanlığı da görevini yapmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Peköz…

21.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün, Konya Cihanbeyli'deki köylülerin mera sorununa ilişkin açıklaması

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konya Cihanbeyli, Gölyazı ve Yeniceoba'ya bir ziyarette bulunduk. Cihanbeyli Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının talimatı diye, yaklaşık olarak altmış ve seksen yıldır köylülerin kullandığı, "yayla" olarak adlandırdıkları ama mera olan yeri kendilerine satmak istiyor. Belirledikleri rayiç bedel 4 lira 35 kuruş olmasına rağmen 22 liradan teklif ediyor, bunu almayanların mallarını başkalarına satacağını ileri sürüyor ve beldelik dönemlerinden kalan borçları gerekçe olarak gösteriyor. Bu uygulamadan bir an önce vazgeçin ve rayiç bedelleri uygulayın, aksi hâlde yoksullaştırdığınız köylüleri sefaletle daha da yüz yüze bırakmış olacaksınız.

BAŞKAN – Sayın Toğrul…

22.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, cezaevlerindeki hak ihlallerine ilişkin açıklaması

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, gün yok ki cezaevlerinden bir hak ihlali haberi gelmesin. Ailesi seçim bölgem Gaziantep'te ikamet eden, bir eli ve bir bacağı olmayan, yüzde 90 engelli Şaban Kaygusuz, 19 Ekim 2021 tarihinde Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevinden Kayseri Bünyan 1 No.lu T Tipi Kapalı Cezaevine güvenlik gerekçesiyle sevk edilirken çıplak arama ve işkenceye maruz kaldığı, ailesi ve avukatları tarafından tarafımıza iletildi. Kaygusuz, ağır koşullar altında cezaevinde tutulmaktadır. Çıplak aramayı reddeden Kaygusuz'un gardiyanlarca vücudundaki protezler çıkarılarak darbedildiği ifade edilmektedir. Yine, Kaygusuz'un aile bireyleri ve avukatların ifadelerine göre, çıplak aramayı reddettiği gerekçesiyle daha önce de 5 gardiyanın saldırısına uğradığı ve elbiselerinin yırtılarak şiddete maruz kaldığı bildirilmiştir. Bahsi geçen nedenlerle Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Cezaevi Alt Komisyonunun Kayseri Bünyan…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Subaşı.

23.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, uyuşturucu sorununun hukuk nizamı içinde çözülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İçişleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu, muhtarlarla buluşmasında "Metruk binalarda uyuşturucu kullanılıyor; yıkın." diyor. Muhtarlar "Mahkeme kararı olanlar var." deyince "Mahkeme kararı arkanızdan gelsin, gece yıkarsınız, kim yıktı biz nereden bilelim ya!" diyebiliyor. Uyuşturucuyla mücadele tabii ki esaslı görevdir. İnsanımızın sağlığını, huzurunu, güvenliğini sağlamak devletin asli görevidir ama hukuk ve yargı kararlarını yok sayma talimatı, insanımızın sağlığı, huzuru ve güvenliği için olabilecek en vahim tehdit ve tehlikedir. Aslolan hukuk nizamı içinde sorunları çözmek ve hukuk devleti ilkelerini titizlikle korumak olmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Utku Bey, buyurun.

24.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, bireysel silahlanmaya ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ülkemizde hızla artan bireysel silahlanma meselesini Eskişehir'imizde geçen hafta yaşanan acılar üzerinden gündeminize getirmek isterim. Gencecik kardeşimiz Baturhan Abacı beraber yemek yemekte olduğu yakın arkadaşı tarafından ruhsatsız silahla öldürüldü, cenazesi tüm Eskişehir'imizi yasa boğdu. Bir gün önce yol verme meselesi yüzünden çıkan tartışmada öğrenci dolu okul servisine ateş açıldı, kurşunlardan biri çocuğunu okula bırakıp evine dönmekte olan Ceylan Hanım'ı yaraladı.

Ülkemizde yüzde 80'i ruhsatsız olmak üzere 20 milyonun üzerinde silah var. Her yıl yüzlerce yurttaşımız bireysel silahlanma nedeniyle yaşamdan koparılıyor. Umut Vakfı raporuna göre, sadece 2020 yılında 3.682 silahlı olayda 2.040 kişi öldü, 3.688 kişi yaralandı. Silahın şakası yok; evdeki, arabadaki beldeki silah öldürür. Milletin vekilleri olarak bireysel silahlanmadaki bu kontrolsüz gidişe "Dur." demeliyiz, silahlanmayı zorlaştırıcı yasal düzenlemeleri bir an önce hayata geçirmeli, mevcut denetim mekanizmalarını mutlaka işler hâle getirmeliyiz.

BAŞKAN – Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Buyurun.

25.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne, kırmızı etteki fiyat artışına, Tip 1 diyabet hastası çocukların şekerini ölçmekte kullanılan glikoz ölçüm sensörlerinin SGK tarafından ödenmesi gerektiğine, Kocaeli'nin Kartepe ilçesine bağlı Derbent Mahallesi'nin ulaşım problemine, Muş'un sağlık alanındaki sorunlarına ve Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan başvuruların ekonomideki kötü gidişatın ve yardımların yetersizliğinin göstergesi olduğuna ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – İYİ Parti Grup Başkan Vekili Lütfü Türkkan ben, Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Türkkan, buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; otuz yıl önce, bugün, 27 Ekim 1991'de, dost ve kardeş ülke Türkmenistan devleti bağımsızlığını ilan etti. Ebediyen bağımsız ve hür olması temennisiyle kardeş Türkmenistan'ın bağımsızlığını tebrik ediyorum.

Kırmızı ete gelen zamları takip ediyor musunuz, bilmiyorum; kasaba kendiniz gider misiniz, onu da bilmiyorum ama hakikaten önüne geçilemiyor. Bu masalların kurumu var, TÜİK. TÜİK'e göre bile kırmızı etin fiyatı son bir yılda yüzde 25 artmış. Kırmızı et artık ayda yılda bir kez evlere alınabiliyor. Sayın Meral Akşener'le yaptığımız yurt gezilerinde, Sayın Akşener'in "Bir haftada ne kadar et alıyorsunuz?" sorusuna genellikle şu cevapla karşılaşıyoruz: "Kurban Bayramı'ndan Kurban Bayramı'na." Bunu söyleyen işsiz veya bunu söyleyen emekli değil, esnaf. Onların bile proteine ulaşmakta ne kadar zorluk çektiğini belli etmek için söylüyorum. Dana eti bir yıl içerisinde 52 liradan 65 liraya yükselmiş, bu da o marketlerde satılan, kasaplarda çok daha pahalı; 62 liraydı geçen sene kuşbaşı et, bu sene 80 liraya yükselmiş; kıyma 76 liraya yükselmiş, 52 liraydı geçen sene, yüzde 50'den fazla. Üretici para kazanıyor mu? O da para kazanamıyor. Üretici de hayvanlarını kesiyor, daha buzağıyken satmaya çalışıyor çünkü yem fiyatını karşılamıyor sattığı fiyat, daha da zora giriyor yani çiftçi memnun değil, tüketici memnun değil. Yirmi yılda çok bağırarak çağırarak yönettiğiniz bu ülkede insanları et yiyemez hâle getirdiniz, insanlar et yiyemiyor, et. Bunun tek çözümü var, üretimi artırmak, üretimi artırırken de sübvanse etmek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Türkkan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bunun için de tarım girdi maliyetlerinin mutlaka ve mutlaka düşmesi gerekiyor.

Çocuklar var Tip 1 diyabet hastalığına yakalanmış, ufak çocuklar bunlar. Bunların şekerlerini ölçmek için parmaklarına çok sık bir şekilde, bazen günde 6-7 defa iğne batırıldığı oluyor. Yani 8 yaşında, 10 yaşında, 15 yaşındaki bir çocuğunun parmağının günde 8-10 defa o iğneyle delindiğini düşünün, çok acı veriyor onlara, çocukların psikolojileri de bozuluyor. Bunun yerine glikoz ölçüm sensörleri var yani çocukların parmağı delinmeden bunu ölçebilecek. Sosyal Güvenlik Kurumu bu glikoz ölçüm sensörlerine ödenen parayı "Ödemiyorum." diyor, ayda 1.000-1.500 lira gibi bir para. Böyle rahatsız olan bir çocuğunuz olduğunu düşünün, imkânlarınızın yetmediğini düşünün; o çocuğun parmağını her gün 6-7 defa bir iğneyle deleceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Biraz bunları düşünürken evlatlarınızın, torunlarınızın, kardeşlerinizin, yeğenlerinizin böyle bir durumda olacağını düşünün vicdanlarınızla. Bir zamanlar vicdanlı diye çıktığınız o yol var ya, o yolda yere düşürdüklerinizi, terk ettiğiniz o vicdanlarınızı bir daha geri çağırın; bunları düşünün diye söylüyorum. Sosyal Güvenlik Bakanı da inşallah bu dediklerimizi duyar.

Kocaeli'de, Ankara-İstanbul yüksek hızlı tren hattı yaptınız ama her gün bu treni kullanan insanları da mağdur ettiniz. Niye biliyor musunuz? Daha önce Kartepe Derbent'te yüzlerce insanın kullandığı Derbent Tren İstasyonu'nu yeni trenlere uyumlu değil diye kapattınız. Yüz binlerce lira harcadınız, yeni bir peron yaptınız ama onu da atıl bıraktınız. Derbent'te bu yolu kullanan binlerce öğrenci var yani bu çocuklar -liseye, üniversiteye giden çocuklar- İzmit'e, Adapazarı'na, İstanbul'a gidip gelmek için bu trenleri kullanıyorlar. Özellikle kız öğrencilerin yoğun olduğu Derbent'te güvenli ulaşımını sağlamak çok önemli bu evlatların.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Türkkan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Başka istasyon olmadığı için de çevre mahallelerden gelen binlerce vatandaşımız var; bu insanlara eziyet etmeyin, hizmet edin istiyorum.

Bir de Muş'tan söz etmek istiyorum, Samet Karakuş bizi duyuyorsa onun memleketi Muş'tan söz etmek istiyorum. Muş'ta en önemli sıkıntı, hastaların bazı sıkıntılar nedeniyle başka illere sevk edilmesi. Ne bu sıkıntılar? İlgili branş hekimlerinin eksikliği, tıbbi cihaz ve donanım eksikliği, hekim ve tıbbi cihaz konusundaki yetersizlikler nedeniyle hastaların kendi isteği üzerine sevk istemesi. Muş ve ilçelerinde devlet hastanelerindeki durumdan örnek vermek istiyorum. Örneğin, Bulanık Devlet Hastanesinde kulak burun boğaz doktoru yok, kadın doğum doktoru yok, ortopedi doktoru yok, kardiyoloji doktoru yok, üroloji doktoru yok. Hasköy Devlet Hastanesinde branş doktorları yok, sadece acil ve aile hekimi var. Korkut Devlet Hastanesinde sadece dahiliye doktoru ve aile hekimi var, diğer branşların hiçbirinde doktor yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkanım, bunları söylemezsem Samet Bey çok üzülür, o yüzden tamamlamak zorundayım, kusura bakmayın.

Malazgirt Devlet Hastanesinde kulak burun boğaz, kadın doğum, dahiliye, üroloji, kardiyoloji branşlarının hiçbirinde doktor yok. Varto Devlet Hastanesinde genel cerrah, kulak burun boğaz, üroloji, kardiyoloji bölüm doktorları da yok. Sağlık Bakanlığı, umarım en kısa zamanda Anadolu'nun güzel ili Muş ve ilçelerindeki bu eksikliği tamamlar.

Sayın Başkanım, biz, bugün Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu'nu görüşeceğiz. Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu'nu görüşeceğiz, oylamayacağız ama burada birkaç rakam vermek istiyorum size. Kamu Denetçiliği Kurumuna 2020 yılında 90.209 başvuru yapılmış, bunun 70.440'ı salgın döneminde yetersiz destek kredileriyle alakalı. Yani "Destek verdik." diye bağırıyorsunuz ya, 70.440 kişi Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurmuş toplamda, bu yetmiyor…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika veriyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - …veya "Bize ulaşmadı." diyorlar. Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan geçen yıl 21 bin olan başvuru bu sene 90 bine ulaşmış. Başvuruların konuları değerlendirildiğinde nasıl, biliyor musunuz? Yüzde 80,28'i ekonomi, maliye ve vergi alanında. Ya, bu ne demek, biliyor musunuz? Ekonomi kötüye gidiyor, alım gücü azalıyor, salgın sürecinde yapılan yardımlar yetersiz kalmış, insanlar son çare buralara başvurmuş. Bu rapor sadece görüşüleceği için, oylanmayacağı için onu belirtmek istedim. Geçen sene 860 tane tavsiye kararı almış Kamu Denetçiliği Kurumu, bu sene 68.128 tavsiye kararı almış ama tavsiye kararı verdiği kurumların hiçbiri de bunları uygulamamış. Yani

Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu'nu konuşuyoruz; bunlara bir görev vermişiz, görev yapmalarına fırsat vermiyorsunuz. Bunu belirtmek istedim.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akçay, buyurun.

26.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne ve serbest dalışta dünya rekoru kıran millî sporcumuz Şahika Ercümen'i tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İki gün sonra, 29 Ekim 2021'de istiklal ve istikbal mücadelemizin şanlı neticesi olan Türkiye Cumhuriyeti'mizin 98'inci kuruluş yıl dönümünü gururla, coşkuyla ve heyecanla kutlayacağız.

Cumhuriyet, Kurtuluş Savaşı'yla millî bağımsızlık ve millî egemenlik yolunda yedi düvele karşı mücadele eden Türk milletinin irade ve kararlılığının tüm dünyaya ilanıdır. Cumhuriyetin kilometre taşları Amasya'da, Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde döşenmiş, 23 Nisan 1920'de millî egemenliğin hâkim kılınmasıyla önemli bir merhale kazanmıştır. 29 Ekim 1923'te Gazi Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde Türkiye Cumhuriyeti ilan edilmiş, Türk milletini devletsiz bırakma projelerine bel bağlayan işgalcilere ve onların yerli uşaklarına gereken cevap verilmiştir.

Cumhuriyet, Türk devlet felsefesinin asırlar boyunca elde ettiği birikimin bir neticesidir. Cumhuriyetin belirleyici özelliği millet egemenliğine dayanması ve demokrasiyi benimsemesidir. Türk milleti cumhuriyetin ilanıyla tarihî sözünü söylemiştir, bu sözden geri dönüş yoktur. Millî birlik ve beraberliğimizin, zaferlerimizin simgesi cumhuriyetimiz ilelebet var olacaktır.

Türk milletinin 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutluyor, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere İstiklal Savaşı'mızın aziz kahramanlarını, kurucu kadrolarını, bütün şehit ve gazilerimizi rahmet ve şükranla anıyorum.

Sayın Başkan, bugün, dost ve kardeş ülke Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Türkmenistan, 27 Ekim 1991'den itibaren bağımsızlığını pekiştirecek adımları cesaretle ve kararlılıkla atmış, uluslararası politikadaki daimî tarafsızlık statüsüyle dünya kamuoyunun saygısını kazanmıştır.

Türkiye, Türkmenistan'ın bağımsızlığını tanıyan ilk ülkedir. Türkiye-Türkmenistan ilişkileri dün olduğu gibi bugün de her iki ülke için büyük önem arz etmektedir. Türkmenistan'ın 12 Kasım 2021'de İstanbul'da gerçekleştirilecek olan 8'inci Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi yani Türk Konseyi Zirvesi'ne gözlemci statüsüyle katılma kararı alması önemli bir adımdır.

Türkmenistan'ın "Dilde, fikirde, işte birlik" şiarıyla önümüzdeki dönemlerde Türk Konseyine üye olarak katılması temennimizdir. Ezelî ve ebedî Türkiye-Türkmenistan dostluğu ve kardeşliğinin ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkilerle daha da gelişeceğine inanıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bu vesileyle, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümünü kutluyor, selam ve sevgilerimizi iletiyoruz.

Sayın Başkan, 26 Ekim 2021'de, Antalya'nın Kaş ilçesinde, millî sporcumuz Şahika Ercümen, paletsiz değişken ağırlık kategorisinde, tek nefeste iki dakika elli üç saniyede 100 metreye dalarak dünya rekoru kırmıştır. Millî sporcumuz rekor başarısını cumhuriyetimizin 98'inci yılına ve kahraman Mehmetçiklerimize armağan ederek hepimizi gururlandırmıştır. Sporcumuzu tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Oluç…

27.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, KESK'in taleplerine; bütçe görüşmelerini sendikalar, meslek birlikleri ve sivil toplum kuruluşlarının izleyebilmesi gerektiğine; açlık ve yoksulluk sınırı verilerine, cezaevlerinde yaşanan sorunlara, Kürtçe düşmanlığının cezaevlerine de yansıdığına ve iktidarın "Kürtler neden cezaevinde?" sorusuna cevap vermediğine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) var, biliyorsunuz. KESK Eş Genel Başkanı Sayın Mehmet Bozgeyik ve beraberindeki bir heyet bugün bizleri ziyaret ettiler ve bütçeyle ilgili görüşlerini ve taleplerini dile getirdiler. Çok önemli. KESK, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu yani kamu alanında çalışanların örgütlendiği bir yer, dün bir basın toplantısı yaparak bütçeyle ilgili görüşlerini açıklamışlar ve bu basın toplantısında uzunca bir metin var, tabii ki ben bunun hepsini okuyamam fakat bir iki noktaya değinmek istiyorum.

KESK Eş Genel Başkanı Bozgeyik: "Bizim cebimizden alıp işverenlere, patronlara, yandaş müteahhitlere teşvik, prim desteği, hazine garantisi, faiz olarak aktarmayı, 'savunma ve güvenlik' adıyla savaş harcamalarını artırmayı temel alan bu bütçeyi kabul etmiyoruz." diyor. "Dar gelirlilerin, ücretli kesimlerin salgından korunarak nefes almasını ve insanca bir yaşam sürmesini sağlayacak, emekten, halktan, barıştan ve ekolojiden yana bir bütçe istiyoruz." diyor. Devam ediyorlar açıklamalarına, her yıl gittikçe artarak âdeta bütçeyi yutan bir kara deliğe dönen vergi harcamasına değiniyorlar ve "2022 bütçesinde 'vergi harcaması' adı altında tam 336 milyar Türk lirasından muafiyet, istisna, indirim ve teşviklerle vazgeçilmektedir. Söz konusu muafiyet, istisna, indirim ve teşviklerden ağırlıklı olarak sermaye, patronlar yararlanmaktadır." diyor Bozgeyik ve 13 talepte topladıkları bir basın toplantısı var.

Şimdi, neden bunu burada söylüyorum? KESK'in reklamını yapmak için değil şüphesiz. Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu Eş Genel Başkanı ve beraberindeki heyet diyor ki…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – KESK heyeti diyor ki: "2022 bütçesi konuşuluyor Mecliste, Plan ve Bütçe Komisyonunda, evet fakat bu bütçe görüşmelerini ne sendikalar ne meslek birlikleri ne konuya ilgili olan sivil toplum kuruluşları izleyemiyor yani bırakın orada söz alıp iki çift laf etmeyi, izlemeleri bile mümkün değil. Bu konuda taleplerimiz oldu, yine reddedildi."

Peki, 2022 bütçesinden en fazla etkilenenlerin bu bütçe görüşmelerinde kimin, ne dediğini, ne konuştuğunu, ne savunduğunu izlemelerini bile sağlayamayan bir Meclisle, Plan ve Bütçe Komisyonuyla karşı karşıyayız. Bu nedenle bunları dile getiriyorum. Neden bütçe görüşmelerini bu konunun birinci dereceden muhatabı olan sendikalar, meslek birlikleri ve sivil toplum kuruluşları izleyemez de ancak dışarıda basın toplantısı yaparlar ve görüşlerini açıklamaya çalışırlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Buna bir kez daha işaret etmek istiyorum ve KESK heyetinin taleplerini buradan dile getirmek istedim bu nedenle. Bu sorunun çözümünü yıllardır, her yıl bütçe görüşmeleri başladığında biz bir kez daha talep ederiz ve bir kez daha reddedilir bu ama işte, bu bir bütçe yapma anlayışıdır, bütçeyi halktan kaçırma anlayışıdır; bunun sonucunda böyle bir durumla karşı karşıya kalındığını biliyoruz.

Şimdi, bütçeyi konuşuyoruz da bakın, memlekette açlık ve yoksulluk sınırı verileri açıklanıyor zaman zaman sendikalar ve ilgili kuruluşlar tarafından. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, içinde bulunduğumuz ekim ayında 4 kişilik bir ailenin yoksulluk sınırının ilk kez 10 bin Türk lirasını aştığını açıkladı, 10 bin Türk lirası yoksulluk sınırı 4 kişilik bir ailede. Aynı rapora göre, ekim ayında 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 3.093 Türk lirasına yükselmiş vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani asgari ücretin üstünde bir rakamdan söz ediyoruz. Türkiye'de 10 milyonun üzerinde işçi ve ailesi açlık sınırının altında yaşıyor ve bir yaşam mücadelesi veriyor. Hakikaten hayatın olağan akışına ters. Yargıtay 9. Hukuk Dairesi de bu konuda bir karar vermiş ve demiş ki: "Vasıflı bir işçinin büyükşehirlerde asgari ücretle yaşaması hayatın olağan akışına terstir." Yani hukuk bile artık bu konuda bir karar vermiş ama iktidar, maşallah, bu konuda hep pembe tablolar çizmekten vazgeçmiyor. Biliyorsunuz "Her evde 2-3 tane telefon var, her evde 1-2 tane araba var, bir de kapıcının bile arabası var." diyen bir iktidar zihniyetiyle karşı karşıyayız. Bu ülkede işçileri, emekçileri, yoksulları, emeklileri, engellileri, kadınları, gençleri düşünmeden…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Oluç, buyurun toparlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum.

…akıllarında fikirlerinde sadece sermayenin ve 5'li çete holdinginin olduğu bir iktidarla karşı karşıya olduğumuzu bir kez daha vurgulamış olalım.

Son bir noktaya değinmek istiyorum kısaca. Hep söylüyoruz, cezaevlerinde büyük sorunlar yaşanıyor. Cezaevlerinden mektuplar geliyor, avukatlar, aileler arıyor; insan hakları kurumlarına ve gerekli bütün kurumlara, bakanlıklara, Meclis İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna bu şikâyetleri iletiyoruz, iletmeye de devam edeceğiz. Gerçekten büyük ihlaller var, büyük hukuksuzluklar var. İnsan haklarının bu kadar ihlal edildiği cezaevleri dönemini biz bir de 12 Eylül darbesinden sonra görmüştük, 1980'den sonra.

Bakın, Kürtçe düşmanlığı cezaevlerine de yansıyor. Ya, Balıkesir Bandırma T Tipi Cezaevinde tutukluya ailesi Kürtçe antoloji kitabı gönderiyor, Kürtçe diye antoloji kitabına el konuluyor. Nasıl bir düşmanlık bu ya, nasıl bir şey? Bir de bu iktidar diyordu ki…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Efendim, son cümlemi söyleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – …"Bu iktidarın yaptığı en büyük reform, cezaevlerinde Kürtler anneleriyle Kürtçe konuşabiliyor." Yani "Kürtler neden cezaevinde?" sorusuna cevap değil de "Kürtler cezaevlerinde Kürtçe konuşabiliyor." diyorlardı. Yani antoloji kitabı bile verilmiyor, böyle cezaevi yönetimleriyle karşı karşıyayız.

E, sormuşlar Adalet Bakanına "Hukuk fakültelerine dekan olarak veterinerlerin atanmasından rahatsız mısınız?" diye, "Vallahi çok rahatsızım." demiş. Hakikaten iyi demiş, hukuk fakültelerine dekan olarak veteriner atayan zihniyet, işte, cezaevlerine de böyle davranan bir zihniyettir. Bunu da söylemiş olalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özel, buyurun.

28.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne, çevre aktivisti ressam Gökçe Erhan'ın evini yakanların bir an önce ortaya çıkarılıp cezalandırılmasının takipçisi olacaklarına, "Atatürk" isminin Endonezya'da bazı caddelere verilecek olmasına Endonezya'daki İslamcı grupların tepki göstermesine, İstanbul Büyükşehir Belediyesi UKOME toplantılarında ret oyu kullananların hepsinin AK PARTİ Hükûmetinin atadığı bürokratlar olduğuna ve taksi zulmünün bitmesi için yarınki toplantıda bir kez daha "hayır" oyu vermemeleri yönünde kendilerine çağrıda bulunduklarına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yarın 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu çalışmayacak. Bu vesileyle, 98'inci yılını cuma günü kutlayacağımız kimsesizlerin kimsesi cumhuriyetimize giden süreçte, başta Mustafa Kemal Atatürk'ü, kurucularımızı ve Kurtuluş Savaşı'nda canlarını veren asker, sivil tüm vatandaşlarımızı, tüm şehitlerimizi saygıyla, minnetle, rahmetle anıyoruz. Cumhuriyetin ikinci yüzyılına girerken bu cumhuriyeti demokrasiyle taçlandıracağımızın, yirmi yıla yaklaşan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında kangrenleşen tüm sorunlara bir çözüm önerimizin olduğunun da altını çiziyoruz.

Sayın Başkan, Türkmenistan'ın bağımsızlığını kazanışının 30'uncu yılını kutluyor ve Türkmenistan'a selamlarımızı, sevgilerimizi iletiyoruz.

Sayın Başkan, Trabzon Sürmene'de ressam Gökçe Erhan'ın deniz ekosistemini tehdit eden birtakım balık çiftliklerine karşı bir basın açıklamasına hazırlandığı sırada, bu basın açıklamasına saatler kala evi yakıldı. Bir çevre aktivistine karşı yapılan bu eylemi kınıyoruz. Sorumluların bir an önce ortaya çıkarılıp cezalandırılmasının takipçisi olacağımızı ifade etmek istiyoruz.

Sayın Başkanım, bundan on beş gün önce Ankara'da Endonezya Dışişleri Bakanıyla bir basın toplantısı düzenleyen Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, dostluğumuzun nişanesi olarak büyükelçiliklerimizin olduğu caddelere her iki ülkenin ilk cumhurbaşkanlarının isminin verileceğini açıklamıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ankara'da Sukarno, Cakarta'da da Atatürk'ümüzün ismi büyükelçiliklerimizin bulunduğu caddelere verilecekti. Biz bunu, Cumhuriyet Halk Partisi olarak büyük bir memnuniyetle takip ettik. Atatürk isminin Endonezya'da kendisini İslamcı olarak tanımlayan bazı grupların tepkisini çektiği ve bu konuda bir geri adım atılabileceği ifade ediliyor. Buradan, bu tutanakları takip edip yarın öğleye kadar kriptosunu yazıp Cakarta'ya yollayacak Endonezya Büyükelçiliğindeki uzman arkadaşa sesleniyoruz: İyi yaz kardeşim, Cakarta iyi okusun, Türkiye'yi yapılacak ilk seçimden sonra yönetecek iktidar partisi olarak bu gelişmeleri yakından takip ediyoruz, Atatürk'ün isminden imtina edenlerle önümüzdeki dönem diplomatik ilişkilerimiz ona göre sürdürülecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, son olarak şunu ifade etmek isterim…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika, buyurunuz Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, yarın İstanbul'da UKOME toplantısı var. Ulaşım Koordinasyon Merkezi, Ekrem İmamoğlu seçilene kadar 10 merkezî yönetim temsilcisi, 1 Taksiciler Odası Başkanı, 11 büyükşehir temsilcisiyle karar alıyordu, eşitlik durumunda Büyükşehir Belediye Başkanının dediği karar uygulanıyordu. Ekrem İmamoğlu İstanbul'da iktidara geldikten, belediye başkanlığını kazandıktan sonra UKOME'nin yapısı değiştirildi ve 5 tane daha bakanlık temsilcisi getirildi. Bu UKOME, 9 keredir İstanbul'daki 17.395 taksiye ilave gelecek 5 bin taksiden ilk bininin iznini iptal ediyor ve onaylamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "İstanbul 6 milyon kişiyken kaç taksi hizmet ediyorsa 16 milyon olduğunda da o kadar taksi yeter." diyorlar, belli bir çıkar çevresinin çıkarını koruyorlar ve İstanbullulara çile çektiriyorlar. Herkes yaşıyor ve biliyor ki İstanbul'da taksiye erişmek, boş taksi bulmak imkânsız. Ekrem Başkanın İstanbullular için yaptığı bu işe 5 bakanlık temsilcisi her seferinde "Hayır." diyor, 9 kez "Hayır." dediler, yarın 10'uncu kez "Hayır." derlerse bu kişileri ve bunlara talimatı veren saray rejimini bütün İstanbullulara şikâyet edeceğiz. Karanlıkta, elinde çocuğu ateşli, hastaneye gidecek, bekleyen bir baba, bunun partisi olmaz; yolda yürürken arkadan yaklaşan birinden tedirgin olup, bir taksiye atlayıp uzaklaşmak isteyen bir kadın, bunun partisi yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Aceleyle, geciktiği sınavına yetişmek isteyen öğrencinin el kaldırdığında durmayan taksi, bunun partisi yok. İstanbulluya zulmedenlerin, UKOME'de ret oyu kullananların hepsi AK PARTİ Hükûmetinin atadığı bürokratlardır. İstanbullular, UKOME toplantısında, size zulmedilsin diye, İstanbulluların burnundan gelsin diye ret oyu verdirten AK PARTİ'yi şikâyet ediyoruz. Buradan çağrımızdır: Taksi zulmünün bitmesi için yarınki toplantıda bir kez daha "hayır" oyu vermesinler, İstanbulluya yapılan zulüm, yeter artık. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Elitaş.

29.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nı kutladığına, Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümüne, Romanların ve Kürtlerin tamamını "işsiz" diye tanımlamanın bölücülük ve ayrımcılık olduğuna, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre suç işleyenlerin tutuklu ya da hükümlü olduğuna ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'i Endonezya Büyükelçisine gösterdiği tepkinin yüzde 1'ini Atatürk'ün isminden rahatsız olan kendi il başkanlarına göstermesi durumunda tebrik edeceğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Yarın idrak edeceğimiz, 29 Ekim günü idrak edeceğimiz -cuma günü- Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 98'inci yılını tebrik ediyorum. Ülkemizin Kurtuluş Savaşı vererek bugünlere gelmesinde, başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, silah arkadaşlarına, atalarımıza şükranlarımızı iletiyorum.

Bugün yine Türkmenistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yılı. Tüm Türkmenistanlı kardeşlerimizin bağımsızlıklarını tebrik ediyor, nice 30'uncu yıllara ulaşmalarını temenni ediyoruz.

Biraz önce gündem dışı yapılan konuşmalar maalesef çok üzücü şekilde bir aidiyetçilik, ayrılıkçılık, bölücülük olarak tanımlanabilecek, hissettirecek söylemler içeriyor. Herkesin aidiyeti farklı olabilir ama bizim esas kimliğimiz Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığıdır. Türkiye Cumhuriyeti içerisinde yaşayan herkes bu çatı altında eşit ve aynı şartlar altında ilgi görür. Kalkmış birisi "Romanlara şöyle yapılıyor, Kürtlere böyle yapılıyor. Onlardan şu kadar işsiz sayısı fazla…" Bakın, Türkiye'de Eylül 2021 itibarıyla -yuvarlak söylüyorum- işsizlik oranı, genel işsizlik oranı yüzde 13. Bunun içinde Kürt de var, Türk de var, Çerkez de var, Laz da var, Arap da var, Roman da var, Türkiye'de yaşayan kimse o kadar var. Ama bu yüzde 13'te, Romanların tamamını "işsiz" diye görmek, Kürtlerin tamamını "işsiz" diye tanımlamak tamamen bölücülüktür, ayrımcılıktır.

HABİP EKSİK (Iğdır) – Hepsini güvenlik soruşturmalarıyla eliyorlar.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – O heyecanla, kürsü heyecanıyla bir şeyler söylenebilir ama bir milletvekili kürsüye…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – …çıktığı an bir milletvekili edası içerisinde, ona yakışır çerçevede konuşmalarını yapması gerekir, ciddi olması gerekir.

Yine, bir milletvekili arkadaşımız "Kürtler niye hapiste?" Arkadaş, Türkiye'de eğer hapiste yatan binlerce insan varsa bunların ırkı olmaz, alt kimliği olmaz, üst kimliği olmaz, suç işleyen kimse hapistedir. Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre suç tanımlanan işlemleri yapanlar ya tutukludur ya hükümlüdür. "Bu Kürt hapiste." diye, "Bu Roman burada." diye ifade etmek maalesef Türk vatandaşlığının kendisine verdiği tanımlamaları hakkıyla yerine getirmemek ve anlayamamak demektir.

Öbür taraftan, Sayın Özel önemli bir şey söyledi; Cakarta'da Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün isminin konulması çok önemli. Uyarıyı da yaptı Endonezya'nın Ankara Büyükelçisine.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama önce şunu söyleyeyim: Senin il başkanın Atatürk adından rahatsız. Endonezya Büyükelçisine gösterdiğin tepkinin yüzde 1'ini göster, seni tebrik ediyorum ama onu yapamıyorsunuz, onu gösteremiyorsunuz. Çünkü beyefendi kulaklarınızı çeker.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel…

30.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Romanlarla ilgili kısım Özcan Purçu'ya atfen olduğuna göre şöyle söyleyelim: Her türlü eşitsizlikte, ayrımcılıkta, nefret suçunda kişinin beyanı son derece esastır. Burada milyonlarca kişi var ve diyorlar ki: "Biz hak ettiğimiz gibi barınamıyoruz, beslenemiyoruz ve yaşayamıyoruz." Türkiye Cumhuriyeti'nde bir grup bunu söylüyorsa bu Meclisin yapması gereken bunu ciddiye almaktır, reddetmek değil. Reddedenler, inkâr edenler sorunun sebebidirler, çözümü olamazlar. O yüzden zaten önümüzdeki seçimlerde millet iktidarı değiştirmeye karar verdi.

Gelelim diğer hususa. İl başkanından kasıt, anladığım kadarıyla, Canan Hanım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Açık ve net, ben ismini söylemek istemiyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ak troller, Canan Hanım'ın bir konuşmasındaki bir kısmı alıp kullandılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Diyorlar ki: "Canan Kaftancıoğlu Atatürk ismini kullanmak istemiyormuş." Ben kendi hesabımdan paylaştım, o konuşmadan dört gün önce -konuşma 9 Eylül, o 5 Eylül günü- 23 kez -4'ü "Gazi Mustafa Kemal Atatürk" olmak üzere- Atatürk'ü anlatan bir panelde Atatürk ismini kullanmış, Halk TV tarafından da yayınlanmış. Canan Kaftancıoğlu değil, Cumhuriyet Halk Partisinin herhangi bir üyesinin Atatürk kelimesinden bırakın rahatsızlık duymayı, Atatürk'e minneti benden eksikse ben onu partilim de kabul etmem, Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışır bir vatandaş da kabul etmem, nokta. (CHP sıralarından alkışlar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan…

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, izin verirseniz bir ilave yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Bunu devam ettirelim mi şimdi?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ben cevap vermek adına değil, eksik kalan bir durum var, izin verirseniz onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, önce Sayın Oluç'a söz veriyorum.

Sayın Oluç, buyurun.

31.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Elitaş'a bir iki hatırlatma yapmak istiyorum. Tabii, bu konuyu bütçe geldiği zaman daha çok tartışacağız, hani, onun için uzatmayacağım ama bakın "Türkiye'nin en yoksul kentleri hangi kentlerdir?" diye sıralama yaptığınızda neresi olduğunu ben size söyleyeyim…

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – PKK'nın tehlikesi altında kalan kentler, PKK tehdidi altında olan kentler.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yok, bakın, öyle değil, öyle değil, hamaset yapmayın Sayın Elitaş, siz ekonomiyle ilgili bir insansınız. "Türkiye'de bölgesel eşitsizlik" denilen şey çok açık ve net; yıllardan beri, onlarca yıldan beri süren bir şeydir. Ağrı'sı, Diyarbakır'ı, Şırnak'ı, Hakkâri'si, Siirt'i, saymakla bitmez; en yoksul iller hep bunlardır. Bakın TÜİK verilerine ya, bana değil, TÜİK verilerine bakın, işsizliğin en çok olduğu iller yine bunlardır. TÜİK verilerine bakın, yatırımların en az olduğu iller yine bunlardır. TÜİK verilerine bakın, ben bunu ezbere söylemiyorum. Ama bu tartışmayı bütçe geldiğinde çok daha yoğun yaparız, sizin dediğiniz gibi değil, bunun ayrımcılıkla, bölücülükle bir alakası yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bu mevzu, uzun mevzu…

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum efendim, toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bir ekonomik durumla ilgili bir laf ediliyor siz bunu bambaşka bir yere çekiyorsunuz. Yani Türkiye'de bölgesel eşitsizliğin olduğunu…

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – "Hapishaneler" diyorsunuz, hapishaneler.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – …ve sizin Güneydoğu ve Doğu Anadolu diye tarif ettiğiniz bölgenin bölgesel eşitsizlikte 1'inci sırada yer aldığını yani bunu lise talebesine sorsanız bilir, siz bunu reddediyorsunuz; hayret bir şey.

İkincisi, ya esprili bir şey söyledim -onu da tam, demek ki belki ben anlatamadım, hadi kabahat bende olsun- "Siz iktidar olarak övünüyorsunuz ya 'Kürtlere her türlü hakkı verdik.' diye, 1'inci sıraya da şunu yazdınız ya: 'Kürtler cezaevinde analarıyla Kürtçe konuşabiliyor.' diye, ben de 'Ya tamam da 'Kürtler niye cezaevinde?' diye sormak gerekir." dedim, bunu bir espri olarak söyledim. Ama bak "Suç işleyen herkes hapiste." diyorsunuz, siyasi rehineleriniz var sizin, hiçbir suçları yok, rehine olarak onları hapiste tutuyorsunuz, hepsi bizim üyelerimiz, milletvekillerimiz, eş başkanlarımız ve belediye eş başkanlarımızdır Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Sayın Elitaş, cevap içinde esasında.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, cevap vermek değil de bir konuyu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

32.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun yaptığı gündem dışı konuşması ile Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biraz önceki ekonomik verilerden farklı şeyler ortaya çıkar, tutanaklar okunurken "Ya, bu, böyle bir rakam söylemiş ama bu konunun muhatapları cevap vermemiş." diye bir ifade olur, o yanlış olur.

2021 yılının ikinci çeyrek verilerine göre Türkiye'deki iş gücüne katılım oranı yüzde 68,5 erkek, yüzde 31,5 kadın şeklinde ama kürsüdeki konuşmacı "yüzde 13" diye söyledi. Muhtemelen takdim tehir yapmıştır, o şekilde değerlendiriyorum. Yine bu rakamları ifade etmek istiyorum ki 2021 yılının ikinci çeyreğindeki kadınların istihdama katılım oranı yüzde 31,5'tur, internetten bakıp bunu görebilirler.

Sayın Özel önemli bir şey söyledi. Biz belki görmemiş olabiliriz, duymamış olabiliriz ama hep gündeme getiriliyor; sizin il başkanınız "Atatürk" adından rahatsız diye biliyor millet.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ya, yeter artık, ne il başkanı?

ORHAN SÜMER (Adana) – Başkanım, gerekçesini söyledik.

BAŞKAN - Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Desin ki Sayın Özel... İl başkanı burada olmayabilir, sosyal medya var, şimdi bizi dinliyor olabilir veya duymuş olabilir. İl başkanı "Kardeşim, ben o sözleri kullanmadım, ben 'Atatürk' sözünden muzdarip değilim." diye yazsın hep beraber görelim. Yani işin özü bu.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kaç defa açıkladı.

ORHAN SÜMER (Adana) – Kaç defa açıklama yaptı Başkan.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Dedi zaten ya! Bunları kaç defa söyledi.

BAŞKAN – Peki, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır; okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır ve arkadaşları tarafından, üretim ve ihracatın il özel idareleri ve belediyeler tarafından desteklenebilmesi için genel bütçe vergi gelirlerinden verilecek payın tüm illere adil olarak dağıtılmasını sağlayacak düzenlemelerin belirlenmesi ve hayata geçirilmesi amacıyla 8/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/10/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/10/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayını sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Lütfü Türkkan

Kocaeli

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır ve 20 milletvekili tarafından "Üretim ve ihracatın il özel idareleri ve belediyeler tarafından desteklenebilmesi için genel bütçe vergi gelirlerinden verilecek payın tüm illere adil olarak dağıtılmasını sağlayacak düzenlemelerin belirlenmesi ve hayata geçirilmesi" amacıyla 8/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 27/10/2021 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sakarya Milletvekili Sayın Ümit Dikbayır.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÜMİT DİKBAYIR (Sakarya) – Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri; bugün, vekili olmaktan gurur duyduğum Sakarya'mızın kanayan bir yarasına işaret etmek için huzurunuzdayım. İstiyorum ki Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve 16 ilçe belediyemizin imkânları üzerinden, daha doğrusu imkânsızlıkları üzerinden Sakaryalıların uğradığı bir haksızlığı bu komisyonda konuşalım.

Yıllardır yaşanan bu sorunu istişare etmek üzere hazırladığım araştırma önergesi için de siz değerli milletvekillerinin desteğini talep edeceğim. Hepinizin bildiği kanun maddeleri ve rakamlarla vakit kaybetmek istemiyorum. Biliyorsunuz, zaten burada ne kadar önemli bir konu olursa olsun konuşma süremiz beş dakika.

Değerli milletvekilleri; belediyeler, vatandaşımızın doğrudan hizmet aldığı en önemli kurumlardandır. Bu hizmetlerin gerçekleşebilmesi için belediyelerimizin kendi gelirleri dışında asıl ve önemli kalem bütçeden aldıkları, alacakları paydır. Peki, bu pay nasıl belirleniyor? İl ve ilçe belediyeleri merkezî bütçeden nüfuslarına, yüz ölçümlerine ve en önemlisi de ürettikleri vergi üzerinden pay almaktadırlar. Yani deniyor ki: "Bu il şu kadar vergi üretmiş, bu verginin yüzde 6'sının -alacağı payın- yüzde 60'ına denk gelen rakamı da merkezî bütçeden pay olarak alır." İşte Sakarya'nın ve Sakaryalı hemşehrilerimin sorunu da burada başlıyor.

Bakın, Sakarya Türkiye'nin en çok ihracat yapan 7'nci, bazen de 8'inci ilidir. Mevcut formülasyona göre Sakarya'nın bütçeden alacağı pay bu sıraya uygun olmalıdır yani ihracatta 7'nci sırada olan bir il 30'uncu sırada genel bütçeden pay almamalıdır.

Türkiye'mize en çok döviz kazandıran illerden biri olan Sakarya bu başarısından dolayı tam anlamıyla cezalandırılmaktadır çünkü Sakarya'daki firmaların yaptıkları ihracattan doğan katma değer vergisinin iadesi belediyelerimizin bütçesinden kesiliyor. Oysa zor değil, ilgili kanun maddesine konulacak bir cümleyle bu sorunu aşabiliriz. Bakın, 30 büyükşehir belediyesi arasında bütçeden aldığı payla ancak 27'nci, 28'inci, hatta 30'uncu sırada yer almaktadır Sakarya. Şimdi sizlere soruyorum: Bu, Sakarya'ya reva mıdır, hak mıdır? Diğer büyükşehir belediyelerimiz daha fazla pay alıyor demiyorum -mümkünse daha fazla alsınlar, daha iyi hizmetler versinler- ben diyorum ki bu kadar üreten, ülkesine bu kadar kazandıran Sakarya'nın ve Sakaryalının günahı nedir?

Bakın, size daha açık rakamlar vereceğim: İhracatta 7'nci, 8'inci sırada yer alan Sakarya, 2018 yılında kişi başına 202 lira pay alırken diğer illerin aldığı ortalama pay 503 lira. Yine, 2019 yılında büyükşehirlerimizin merkezî bütçeden aldıkları payın ortalaması kişi başına 535 lirayken Sakarya'nın aldığı pay 210 lira. 2020 yılında da Türkiye ortalaması 665 lirayken Sakaryalının payına düşen kişi başına sadece 288 lira. Burada aldığımız sadece ortalama yani 7'nci sıradakinin payını istemiyoruz biz, ortalamasını istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu nedenle Sakarya'mız merkezi bütçeden her yıl ortalama 300 milyon lira daha az pay almaktadır, 300 milyon lira. Bu çoğu büyükşehir için fazla bir para olmayabilir ama Sakarya'mız için çok kıymetli bir bütçedir. Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve 16 ilçe belediyemiz merkezi bütçeden hakkını alabilse, mesela, 195 milyon lira olan Akçay Barajı'ndan her yıl 1 tane daha yapabilirdik. Mesela, Sakarya'da ulaşıma çağ atlatacağı iddia edilen ve 30 milyon liraya mal olan SGK Köprülü Kavşağı'ndan her yıl 10 tane yapabilirdik. Karaman-Korucuk toplu konutları ile merkeze raylı sistem üç, en geç dört yıl içinde yapılıp Sakaryalının hizmetine sunulabilirdi. Sakarya bütçeden hak ettiği payı alabilseydi kentimizi daha önce hiç tanışmadığı metroyla tanıştırabilir, böylece Sakarya'nın trafiğine de nefes aldırabilirdik. Belki de en önemlisi, 1999 depreminde hasar almış ve içlerinde 60 bine yakın vatandaşımızın yaşadığı binalarımız beş yıl içinde yıkılıp yerlerine yenisi yapılabilirdi -ki bu binaların yarın yıkılması lazım- vatandaşlarımız da bu beton tabutlardan kurtulabilirdi.

Değerli milletvekilleri, bugün, burada sizlere bu gerçeği anlatma sebebim odur ki gelin, bu önergeye destek verin, oturup istişare edelim, Sakaryalının hakkını teslim edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ÜMİT DİKBAYIR (Devamla) – İktidarın ancak şiirlerde hatırladığı Sakarya'ya artık sırtını değil yüzünü dönmesini talep ediyorum.

Sakarya, yüce Meclise -her partiden- 7 milletvekili göndermiştir. Tüm vekillerin -hakkınızın teslimi için- verdiğim önergeye verdiği oyu takip edeceğim. Sakarya için gereğini yapanları sizlerle birlikte alkışlayacağım ancak yapmayanları da bizzat Sakarya'da kapı kapı, sokak sokak kahvede, iş yerlerinde vatandaşlarımıza şikâyet edeceğim. Bugüne kadar hiçbir önergemize "evet" demediniz, bugün bir "bismillah" deyin, bu önergemize "evet" deyin, vatandaşımızın Türkiye Büyük Millet Meclisine bir umut ışığı doğdurun.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Erol Katırcıoğlu.

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İyi Parti Grubunun Sakarya özelinde vermiş olduğu -vergi iadeleriyle ilgili- öneri üzerinde Halkların Demokratik Partisinin görüşünü ifade etmek üzere buradayım.

Şimdi, efendim, esasında konu Sakarya'yla ilgili olmakla birlikte, genel olarak baktığımızda, bunu bir makro çerçevede değerlendirdiğimizde, ihracatın desteklenmesiyle ilgili olan bir konuya geliyor. Gerçekten de Türkiye'de bir zamandan beri -ki şu anda bütçe konuşmalarında daha çok altı çiziliyor- ihracatın rekorlar kırdığına dair ifadeler var. Evet, ihracatın gerçekten son aylarda ve bu yıl itibarıyla da rekor düzeyinde bir gelir kaynağı olduğunu gördük. Fakat değerli arkadaşlar, ihracatın alt kalemlerine baktığımız zaman bunların çok geleneksel ürünlerden kaynaklandığını görüyoruz. Yani yeni teknolojilerle ilgili veya ileri teknolojileri içeren mal ve hizmet ihracatımızın çok düşük olduğunu görüyoruz. Ki biliyorsunuz bir ülkenin büyümesi doğrudan doğruya ihracatta elde ettiği başarıyla büyük ölçüde belirleniyor. Dolayısıyla da ihracat bir anlamda ekonominin gelişmesinin en önemli ivmesini yaratıyor. Şimdi, dolayısıyla da bu konunun Türkiye için gerçekten önemli bir konu olması lazım. Ben doğrusunu isterseniz, bu genel bütçeden il idarelerinin aldığı vergi paylarıyla ilgili olarak benimsenen kriterlerin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum açıkçası. Çünkü bu kriterlerin gerçeği anlamak için çok yeterli olmadığı kanaatindeyim. Dolayısıyla da biz bu kriterler üzerinde yeniden bir düşünme sürecini, eğer oylarınızla onaylanırsa bu araştırma önergesiyle ilgili olarak kurulacak olan komisyonda bunların tartışılmasını sağlayabiliriz ve böylelikle de gerçekten -Sakarya özelinde arkadaşımız ifade etti- büyük ihracat yapan önemli bir ihracat merkezimizin genel bütçeden aldığı

payın düşük olmasının bir anlamda gelişmenin de yani Sakarya ili çerçevesinde gelişmenin de önünde bir engel olduğunu söylememiz mümkün. Dolayısıyla da biz bu önergenin tartışılması gereken bir önerge olduğunu düşünüyoruz ve özellikle Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşlar ki genellikle ihracatta büyük başarılar elde ettiklerini söylüyorlar haklı olarak, bunu daha da geliştirmek için belki böyle bir komisyon kurulmasına destek verirsiniz diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (HDP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Sayın Seyit Torun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEYİT TORUN (Ordu) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; yerel yönetimler vatandaşa en yakın demokratik hizmet kurumlarıdır ancak üzülerek ifade ediyorum ki son yirmi yıl içerisinde yerel yönetimlerin bu işlevine çok büyük zararlar verilmiştir. Sadece bir örnek vermem gerekirse Türkiye'de 2002'de 3.225 olan belediye sayısı 1.390'a düşürülmüş, 1.835 belediyenin kapısına maalesef kilit vurulmuştur. Belediye başına düşen kişi sayısı gelişmiş ülkelerde 10 binin altına inmekteyken Türkiye'de 60 binlere yükselmiştir. Türkiye'de artık yeni bir yerel yönetim reformuna şiddetle ihtiyaç vardır.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamemizde de söz verdik, yeni bir merkez yerel dengesi kuracağız ve şimdiden bunun hazırlıklarını da tamamlıyoruz. Genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar da ayrı bir tartışma konusudur. Bu payların dağıtılmasında ciddi adaletsizlikler oluşmakta ve bizim bu kapsamda İYİ Partinin önerisini de desteklediğimizi ifade etmek isterim.

Değerli arkadaşlar, yerel seçim sonuçlarını içine sindiremeyen iktidar, belediyelerimizin önünü kesmek için her türlü hukuksuz yola başvurmaktan çekinmiyor. Belediyelerimizin hakkı olan kaynaklar dahi ellerinden alınıyor. Örneğin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı son üç yılda belediyelere 2.628 araç yardımı yapmıştır ama gelin görün ki bu araçların yüzde 97'si sadece Cumhur İttifakı belediyelerine verilmiştir. Orman Genel Müdürlüğü son iki yılda 155 aracını sadece Cumhur İttifakı belediyelerine hibe etmiştir. Bunların hepsi belgelerle sabittir.

Diğer bir konu ise Türkiye Belediyeler Birliğidir. Birliğin bütçesinin yüzde 50'den fazlası Millet İttifakı belediyelerinin kesilen paylarından oluşmasına rağmen maalesef AK PARTİ'li isimlerin oluşturduğu birlik yönetimi kaynakların tamamına yakınını sadece kendi belediyelerine aktarmaktadır. Buradan hepinizin vicdanına soruyorum: Belediyeyi kazanamadım diye vatandaşa hizmet götürmesini engellemek hangi vicdana, hangi adalet anlayışına sığar?

Değerli arkadaşlar, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Erdoğan işte bu haksızlıkları anlattığım için rahatsız olmuş. Uçakta, kendisine gazeteci diyen bir AK PARTİ'li belediye meclis üyesinin sorusu üzerine bana hem "yalancı" hem de "Belediyecilikten anlamıyor." demiş. Öncelikle şunun altını çizmem gerekiyor: Ben Sayın Erdoğan'ın görev süresinin 4 katı Belediye Başkanlığı yaptım. Ayrıca, Ordulular da beni yaptığım dönemimle gayet iyi bilirler. Ben kentime ihanet etmedim ama İstanbul'a ihanet edenlerden de belediyecilik dersi alacak değilim. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

SEYİT TORUN (Devamla) – Yalan meselesine gelince sormak istiyorum: Belediyelerimizin kredilerine onay vermediğiniz mi yalan? Çevre Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Belediyeler Birliği, Orman Genel Müdürlüğü kaynaklarının ve hatta Cumhurbaşkanlığının kaynaklarının hukuksuzca iktidar belediyelerine aktarıldığı mı yalan? İstanbul Büyükşehir Belediyemizin taksi talebinin 9 kez reddedildiği mi yalan? Sayın Erdoğan'a soruyorum, bunların hangisi yalan? Erdoğan vatandaşın aklıyla alay etmeden önce şu sorulara cevap vermelidir. Şunu da kimse unutmasın: Hakaret ederek gerçeğin üstünü örtemez, bizleri de asla susturamazsınız. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Uğur Aydemir.

Buyurun Sayın Aydemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, İYİ Parti grup önerisinde belediyenin kaynaklarına dair bir önergesi var. Biliyorsunuz, ülkemizde toplanan vergilerin bir kısmını belediyelere aktarıyoruz. Büyükşehirlerde genel bütçeli vergi gelirlerinin yüzde 6'sı vergi iadeleri düşüldükten sonra belediyeye aktarılmaktadır. Bu yüzde 6'nın yüzde 60'ı büyükşehrin kendi kasasında kalmakta, yüzde 40'ı da büyükşehir belediyelerinde kullanılmak üzere havuza aktarılmaktadır. Evet, İYİ Partili hatip arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, bu gelirlerden bazı büyükşehirler azami şekilde faydalanmakta, bazı büyükşehirler de bu gelirlerden istenildiği düzeyde faydalanamamaktadır. "Bu neden kaynaklanıyor?" diye baktığımızda -az önce diğer hatiplerimiz de bahsettiler- vergi iadelerinden kaynaklanmaktadır. Hakikaten, baktığımızda, Sakarya'da -bir ihracat şehri olduğundan dolayı- firmalar bayağı yüksek bir miktarda iade almaktadır dolayısıyla yerelde kalan, kaynağında kalan vergiler azalmaktadır. Bazı aylarda yüzde 78'e varan -önergede de ifade ettiği üzere- kesintiler yaşanmaktadır, hatta ve hatta bazı aylarda yüzde 100'e yakın vergi kesintisi olmaktadır. Baktığımız zaman burada bir gelir kaybı olduğu aşikârdır. Şimdi "Ne yapabiliriz?" diye baktığımızda gelin hep beraber bu gelir dağılımındaki haksızlığı ortadan giderelim. "Nasıl giderelim?" diye bakıyorum, gelin…

AHMET KAYA (Trabzon) – Ayrımcılık yapmayın, ayrımcılık.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Evet, gelin hep beraber bu gelir dağılımını tekrar bir gözden geçirelim. Nasıl geçirelim? Nüfus bazlı gelir dağılımına geçelim, nüfus bazlı. Mesela, Kocaeli'de kaç kişi yaşıyor nüfusuna bakalım, 85 milyona bölelim, kişi başına ne kadar para düşmesi lazımsa… Sayın Başkanım da orada, tekrar 81 ili gözden geçirerek hep beraber -benim şahsi önerim- partiler otursunlar, bir araya gelsinler…

SEYİT TORUN (Ordu) - Gelişmişliği ne olacak, coğrafi yapısı ne olacak? Yaz-kış nüfusu ne olacak?

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – …Grup Başkan Vekillerimiz hep beraber bir araya gelsinler bu gelir dağılımındaki haksızlığı giderelim diye öneriyorum. İYİ Parti, tabii…

ÜMİT DİKBAYIR (Sakarya) – Çok başka formülleri var, sadece bu değil.

SEYİT TORUN (Ordu) – Çalışalım dedik çalışmadınız.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Diğer formüle de her türlü formüle de açığız çünkü ben bunu net bir şekilde gördüğüm için, vergilere de "vergi" diyebildiğim için burada Sakarya'ya gelir dağılımı düzeyinde bir haksızlık, bir eşitsizlik olduğu aşikâr. Gaziantep'te de aynı şekilde bir vergi kaybı yaşanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika…

SEYİT TORUN (Ordu) – Biz de yasayı getirin, yeniden değerlendirelim diyoruz işte.

ÜMİT DİKBAYIR (Sakarya) – Oturalım konuşalım diyoruz.

BAŞKAN - Toparlayın lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

Gelin hep beraber nüfus bazlı dağılımı tekrar bir gözden geçirelim. Bunda CHP'yle anlaşmak lazım. HDP'yle, MHP'yle, AK PARTİ'yle, hep beraber Grup Başkan Vekilleri veya partiler bir araya gelsinler, anlaşsınlar.

Değerli Başkanım, bakınız, gelir dağılımı dediğimizde, 2002 yılında 4,7 milyar yerel yönetimlere kaynak aktarılmış. 2020 yılında ne kadar bu biliyor musunuz? 20 kat artırılmış. Kim artırdı bunu? Cumhurbaşkanımızın liderliğinde AK PARTİ hükûmetleri tam 95 milyar paraya çıkarmışız bu kaynağı.

SEYİT TORUN (Ordu) – İyi de genel bütçe vergi gelirlerinde var zaten, bunu dağıtmak zorundasınız zaten.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – Bundan övünç duymamız lazım, bundan gurur duymamız lazım. Bunu başaran bir AK PARTİ Hükûmeti var. 4,7 milyar nere, 95 milyar nere?

Evet, hakaret etmememiz lazım, buraya her çıkan arkadaşımızın da hakaret etmemesi lazım. Birbirimize saygı sevgi çerçevesinde, saygınlık içerisinde konuşmalarımızı yapmamız lazım.

SEYİT TORUN (Ordu) – Hareket etmedik ki.

ORHAN SÜMER (Adana) – Hakaret etmedi; aksine, hakaret edeni uyardı.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – AK PARTİ'nin olduğu yerde haksızlık olmaz, adaletsizlik olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEYİT TORUN (Ordu) – Adalet hiç olmadı ki.

UĞUR AYDEMİR (Devamla) – AK PARTİ 81 ilin 81 belediyesine de aynı hizmeti götüren bir partidir.

Teşekkür ederim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, karar yeter sayısı istiyorum.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunacağım, karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler… Kabul etmeyenler…

Kâtip Üyeler arasında ihtilaf var, oylamayı elektronik oylama cihazıyla yapacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

("Sisteme giriş yapamıyoruz, çalışmıyor." sesleri)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Başkanım, almıyor ki, kâğıt kabul ederseniz…

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, arkadaşlarımız giremiyorlar, buradalar.

Sayın Başkan, sizin huzurunuzda imzalayan milletvekillerini yok saymak düzgün olmaz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ya "Pusula kabul etmiyor." diyorsunuz, kabul ediliyor. Hangisi doğru? Kabul ediliyor mu, edilmiyor mu?

Sayın Başkan, kabul ediliyor mu, edilmiyor mu?

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.43

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.56

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Necati TIĞLI (Giresun), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

İYİ Parti Grubu önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı, şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan’ın, İYİ Parti grup önerisinin oylamasında yaşanan teknik probleme ve bu tip oylamalarda pusula kabul edilmeyeceğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, biraz evvel bir kargaşa oldu, sebebi şu: Milletvekili burada, yok kabul ediliyor, acaba bir boşluk var mı? Ama Lütfü Bey haklı, bu tip oylamalarda pusulayı hiçbir zaman kabul etmemişiz -arkadaşlarla görüştük- dolayısıyla pusula getirmeyin.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Bir dakika…

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- İYİ Parti Grubunun, Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır ve arkadaşları tarafından, üretim ve ihracatın il özel idareleri ve belediyeler tarafından desteklenebilmesi için genel bütçe vergi gelirlerinden verilecek payın tüm illere adil olarak dağıtılmasını sağlayacak düzenlemelerin belirlenmesi ve hayata geçirilmesi amacıyla 8/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Teknik problem olduğundan oylama için beş dakika süre veriyorum. Sisteme giremeyenlere teknik elemanlar yardımcı olacaklar.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Elitaş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş’ın, Başkanlık Divanının işari oylamalarda pusula alınmamasına ilişkin aldığı kararın İç Tüzük’ün 146’ncı maddesine aykırı olduğuna ve Başkanlık Divanının bu görüşünü yeniden gözden geçirmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sanıyorum Başkanlık Divanının aldığı bir karar gereğince, işari oylarda pusula alınmamasıyla ilgili bir karar alınmış fakat İç Tüzük’ün 146’ncı maddesini okuduğumuzda alınan bu kararın İç Tüzük’e aykırı olduğu açıkça görülüyor. İzin verirseniz İç Tüzük 146’yı okuyorum: “Oya konulan bütün hususlar,

Anayasada, kanunlarda veya İçtüzükte ayrıca hüküm yoksa, toplantıya katılan milletvekillerinin salt çoğunluğuyla kararlaştırılır. Salt çoğunluk belli bir sayının yarısından az olmayan çoğunluktur. İşaretle oylamada olumlu oylar, olumsuz oylardan fazlaysa, oya konan husus kabul edilmiş; aksi halde, reddedilmiş olur. Genel Kurulda bulunup da oya katılmayanlar yeter sayıya dahil edilirler." Özellikle bu son cümle çok önemli. Biliyorsunuz yeni bir elektronik sisteme geçtik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ama burada, sizin huzurunuzda pusulayı imzalayan milletvekillerini yok saymak demek, makineye inanıp milletvekillerine inanmamak demektir. Bu manada Başkanlık Divanının bu görüşü yeniden gözden geçirmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yalnız, sisteme giremeyen arkadaşlar, teknik elemanlar burada. Genel Sekreterlik…

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Gene giremedik Başkanım.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Başkanım, sistem çalışmıyor.

BAŞKAN – Onlar yardımcı olsunlar, bu meseleye bir çözüm bulsunlar şimdilik, sonra sizin dediğinizi şey yapalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

34.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, işari oylamalarda pusula kabul edilmemesi konusunun doğru mecralarda hep birlikte tartışılması gerektiğine ve Meclis Genel Kurulunda toplantı yeter sayısı bulunmazken sadece karar yeter sayısına bakılmasının artık kabul edilebilir olmadığına ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, şimdi, bu elektronik dönüşümü hep birlikte destekledik, işlerlik kazanmasını istiyoruz ve iki hafta gibi bir geçiş sürecinde de bazı şeylere toleranslı yaklaşılmıştı. Bu geçiş sürecini biraz daha uzatabiliriz de. Hiçbirimiz milletvekillerimize eziyet çektirmek istemeyiz ancak 146'yla ilgili işari oylamalarda pusula kabul edilmemesi engelli milletvekilleri ve parmak izi kesinlikle alınamayan milletvekilleri… Ki onlar için biz bir ayrıcalık tanıdığımızı mutabakatımızda bildirdik. Bunun dışında, çok katı bir temayülü kökten sarsmak olur ki bunun üzerinde uzunca konuşmak lazım. Başkanlık Divanının kararında yasama uzmanlarımızın, geçmiş dönem Genel Sekreterimizin, Kanunlar Kararlar Dairesinin çok kabul edilebilir, çok haklı ve bu katı temayülün oluşmasına katkı sağlamış görüşleri var. Sadece bunu tutanağa geçirmek istedim. Doğru mecrada hep birlikte tartışırız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir başka ilave de benden -bunun da tartışılması gerekir- hepimiz biliyoruz ki aynı maddede "Oya konulan bütün hususlar, Anayasada, kanunlarda veya İçtüzükte ayrıca hüküm yoksa, toplantıya katılan milletvekillerinin salt çoğunluğuyla…" diye başlayan yerde biz eskiden işari oylamada şunu yapıyorduk: Karar yeter sayısı istendiyse ona, yoklama istendiyse ona bakıyoruz ama şimdi bu, yeni sistemde sizin önünüzde. Biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesinin son kararı da açıkça diyor ki: "Meclisin bütün iş ve işlemlerinde toplantı yeter sayısı olmalıdır." Bunu sizi eleştirmek için yapmadığımı biliyorsunuz, siz uygulamayı sürdürüyorsunuz ama artık gözünüzün önünde "186" yazarken, kâtip üyenin önünde "186" yazarken yani toplanamaz bir çoğunluktayken sadece karar yeter sayısına bakmamız da artık kabul edilebilir değil, o açıdan o konudaki bir katı teamül de tartışmaya açılmış olacak.

Arz ederim.

VI.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Meclis Başkanına bir Meclis Başkanlık Divanı toplantısı düzenleyerek bu konuyu çözme yönünde bir öneri götürdüğüne ilişkin konuşması

BAŞKAN – Biz -ben biraz evvel, arada Meclis Başkanını aradım- bir Meclis Başkanlık Divanı yapalım, bu konuyu kendi aramızda çözelim diye bir öneri götürdük.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan ve arkadaşları tarafından, fahiş fiyatları tüm yönleriyle ele almak ve kalıcı çözümler üretmek amacıyla 26/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/10/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

26 Ekim 2021 tarihinde Diyarbakır Milletvekili Sayın Garo Paylan ve arkadaşları tarafından (15034 grup numaralı) fahiş fiyatları tüm yönleriyle ele almak ve kalıcı çözümler üretmek amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/10/2021 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Musa Piroğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, dün değil evvelsi gün akşam eve giderken benzin istasyonlarının önündeki, benzinliğin önündeki levhalara baktım, benzin 8 liraydı, dün akşam giderken baktım, 8.45 liraydı, sabah geldim, 8.65 lira oldu. Yani benzinin fiyat artışına yetişemiyoruz. Bu sadece benzinle alakalı değil, kiralar tavan yapmış durumda, gıda fiyatlarındaki enflasyon yüzde 30'u bulmuş durumda ve halkın alım gücü dibe vurmuş durumda. Cumhurbaşkanı buyurdu "Her kapıcının arabası var." diye. Demek ki bütün kapıcıların benzin fiyatı gibi bir derdi de olmuş oldu.

"Fahiş fiyat." diyorlar ve fahiş fiyatla mücadeleyi yapmak için de zabıta ve polis kolluk kuvvetlerini devreye koymuş durumdalar. Açıkça söylemek gerekiyor ki fahiş fiyat yok, zamlı fiyat ve yüksek enflasyon var. Enflasyon niye artıyor yani halkın gelir düzeyi niye düşüyor? Şöyle bir laf ediliyor: "Dünya çapında petrol fiyatları yükseliyor." Sabah okudum, gene AKP'li biri açıklama yapmış, diyor ki: "Dolar dünya çapında yükseliyor." Ama bizim alım gücü düşüyor. Belki fiyatlar yükselebilir ama halkın alım gücü giderek düşmeye devam ediyor.

Kur yüksek arttı, 9,51'lere geldi. Bu kur artışında Cumhurbaşkanının kendi fevri davranışlarının ne kadar etkisi olduğunu bütün dünya gözleriyle gördü. Maliyet artışları tavan yapmış durumda, çiftçi iflasın eşiğinde, gazetelere yansıdı, 1,5 liraya ürettiği soğanı 1 liraya satıyor ama pazardan şehre geldiğinde gıda fiyatları korkunç artmış durumda. Köylü çöktü, yoksullaşma giderek artıyor ve insanlar giderek evsiz kalmaya başlıyor, gündelik hayatını sürdüremiyor, asgari ücret yerinde sayıyor. Bu, bir durum ama başka bir durum daha var. Fiyatlar yüksek olabilir, fiyatlar bütün ülkelerde yükselebilir ama bizim sorunumuz şu: Yüksek fiyatlı ürünleri işçiler alamıyor.

Asgari ücret aslında ekseri bir ücrettir yani "en düşük ücret" denilen şey toplumda aslında herkesin aldığı ücret değildir ama bizim ülkede asgari ücret yaklaşık 40 milyon insanın hayatını geçindirdiği temel ücret hâline geldi ve asgari ücret şu anda, yoksulluk ve açlık sınırının altında seyretmeye devam ediyor.

Peki, bunun sorumluluğu kimde? Yani halkın gelir düzeyi niye bu kadar düştü ya da artan zamlar, yüksek fiyatlar ve sürekli, yetişemediğimiz zamlar halkın hayatını neden bu kadar kötü etkiliyor? Enflasyon geçmişte de çok yüksekti, yüzde 50'yi, yüzde 70'i bulduğu dönemler de oldu ama hiçbirinde bu kadar kötü bir sonuç yaratmadı. Bunun iki sebebi var: Bir, emek maliyeti çok düşük, ücretler çok düşük; ücretleri düşük yapansa Hükûmetin politikaları. Asgari ücreti dayatıyor, sendikaları hareketsiz hâle getiriyor, işçileri örgütsüz hâle getiriyor. Birkaç tane örnek vereceğim: Mitsuba Fabrikalarında işçiler sendikalaşmaya çalıştı -yabancı bir fabrika- fabrika patronu bunu kabul etmedi. İşçiler iki gün işgal ettiler, sendikayı öyle getirdiler. CarrefourSA depolarında işçiler örgütlenmeye kalktılar, işten atıldılar; direniş yaptılar, işçiler tekrar işe alındı. Ve daha orijinali Çin fabrikası Xiaomi; işçiler eyleme gidince fabrikada neler döndüğünü öğrendik. İşçiler asgari ücretin yarısı kadar ücret alıyorlardı ve kölece çalışıyorlardı.

Bu ülkede, bu yabancı firmalar -Bel Karper, Indomie gibi yabancı firmalar- bu ülkenin iş kanunlarını tanımıyorsa, bu ülkedeki resmî ücretin altında ücret veriyorlarsa ve işçilere köle gibi davranıyorlarsa "Gücü nereden alıyorlar?" sorusunu sormak gerekiyor ve bu sorunun çok açık bir cevabı var: Hükûmetin, iktidarın işçi düşmanı politikalarından alıyorlar. Yerli ve millî Hükûmet, işçileri yabancı firmalara, yerli firmalara karşı yani patronlara karşı eziyor ve işçiler ne zaman sesini çıkarmaya kalksa yerli ve millî polis gücü o işçinin karşısına çıkıyor, Bel Karper işçisine yaptığı gibi çoluk çocuk darbediyor, gözaltına alıyor. (AK PARTİ sıralarından "Doğru değil." sesi)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MUSA PİROĞLU (Devamla) –Tekirdağ Valisinin yaptığı buydu.

Halk yoksullukla uğraşıyor, halk sefaletle uğraşıyor ama biz dün bu Meclisten savaş tezkeresi çıkardık. Herkes biliyor ki bu milliyetçilik rüzgârının altında çocuklarına bedelli askerlik yaptıranların parmakları yatıyor; herkes biliyor ki savaşı zenginler çıkarıyor, bedelini yoksullar ödüyor ve ne yapılması gerektiği sorusunun cevabı, az önce verdiğim örneklerde yatıyor. Biz yoksulluğa sessiz kaldıkça, biz sefalete boyun eğdikçe bu düzen sürmeye devam edecek; Bel Karper işçisinin yaptığını yapmadığımız sürece, Xiaomi işçisinin yaptığını yapmadığımız sürece, pazar günü meydana çıkan işçilerin yaptığını yapmadığımız sürece yani sokağa çıkıp sesimizi duyurmadığımız sürece yoksulluk sürecek. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Hüseyin Örs.

Buyurun Sayın Örs. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Genel Kurul gündemine gelen bu önergeyle ilgili İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 25 Ekim 2017 tarihinde Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in liderliğinde kurulan partimizin 4'üncü kuruluş yıl dönümünü kutladık. İYİ Parti umulmadık bir zamanda, umulmadık bir yerlerden çıkıp gelen cesurların öyküsüdür; adaletin, demokrasinin, sorunlu siyasetin öyküsüdür; bir kutlu mücadelenin, bir büyük başarının öyküsüdür ve büyük Türk milletinin öyküsüdür. 25 Ekim 2017'de tek yürek olup hep beraber güçlü Türkiye hayalimizi haykırdığımız o kutlu günde "Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak çünkü artık İYİ Parti var." demiştik. Öyle de oldu, o gün çaktığımız o kıvılcım bugün Türkiye'nin tamamında yanan bir koca ateş oldu. Bugün, 4'üncü kuruluş yıl dönümümüzde "Cesurlar Hareketi"nin lideri Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener ve İYİ Parti, Türk milletinin tek umudu olmuştur. Bu vesileyle, tüm teşkilat mensuplarımıza, partimize gönül veren bütün cesur yüreklere yüce Meclisimizin kürsüsünden sonsuz teşekkürlerimi iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, son dönemlerde başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere AK PARTİ'ye mensup arkadaşlarımızın enflasyonla mücadele ve fiyat artışlarına ilişkin dikkat çeken açıklamalarına şahit oluyoruz. Oysaki biz aylardır gittiğimiz her yerde "Vatandaşlar hayat pahalılığından şikâyetçi, vatandaşın gündemi hayat pahalılığı, gıda fiyatları ve yoksulluk." diyorduk. Bugün baktığımızda konu artık iktidarın da gündemine girmiş oldu. Ancak, iktidar, sanki ülkeyi başkası idare ediyormuş gibi kendi başarısızlıklarını örtmek adına fiyat artışlarının sorumluluğunu başkalarına yükleme çabası içine girmiştir. İktidar sahiplerine şunu hatırlatırım: Lütfen günah keçisi aramayın, enflasyonun da hayat pahalılığının da sorumlusu sizsiniz. Bunu bu şekilde kabul etmeliler, başarısızlıkları bir kez daha tescillenmiştir. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, Hükûmetin enflasyonla mücadele etmek için gerçek anlamda bir program oluşturduğundan söz etmek de mümkün değildir, bunu kabullenmelidirler. Ne TÜİK rakamlarının ne de yandaş medyadaki pembe tabloların inandırıcılığı kalmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Çok özür dilerim Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Değerli arkadaşlar, artık vatandaşta bıçak kemiğe dayanmıştır. Burada asıl mesele, fiyat artışlarına rağmen gelirin sabit kalmasıdır. Yılbaşında 2.825 lira olarak belirlenen asgari ücret, ilk aydan itibaren gelen zamlarla erimiştir. Temel tüketim maddelerine, elektrik, doğal gaz, kömüre ve gıda ürünlerine yapılan zamlar dar gelirli vatandaşlarımızın hayatını zorlaştırmakta, geçim sıkıntısı çekmelerine sebebiyet vermektedir.

Değerli arkadaşlar, biz İYİ Parti olarak milletimizin dertlerini, sıkıntılarını biliyoruz. Hiç kimse merak etmesin, biz buradayız, Türkiye'yi sahipsiz bırakacak değiliz. Milletimize iyi gelmek, Türkiye'yi iyileştirmek için durmadan çalışacağız ve çalışmaya devam edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Özür dilerim efendim, konuşmacıyı Okan Gaytancıoğlu olarak değiştiriyoruz, yetişemedi Genel Başkan Yardımcımız.

BAŞKAN – Öyle mi?

Evet, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin gerçek gündemi fahiş fiyatlar. Vatandaş çarşıya gidiyor, pazara gidiyor; geçen sene 100 liraya doldurduğu çantasını, filesini şimdi 200 liraya dolduramıyor. Bir kurum var, siz o kurumun güvenilirliğini yerle bir ettiniz, Türkiye İstatistik Kurumu. Türkiye İstatistik Kurumu diyor ki:

"Enflasyon yüzde 19." Ama elektriğe bu yıl içerisinde 3 defa zam geldi, yüzde 29; sabah haberlerinde söyledi, yüzde 45 de bekletiliyor yani büyük bir zam geliyor, büyük bir zam dalgası geliyor, bekletiliyor. Doğal gaza 8 defa zam yaptınız, toplamda yüzde 20, o da bekletiliyor. Mazota 26 defa zam yaptınız, toplamda yüzde 40 yani enflasyonun 2 katı. Gübreye her hafta zam yapıyorsunuz, yüzde 400 yani hem gübre bulamıyor vatandaş hem de enflasyonun çok çok üzerinde zam. Kömüre yüzde 100 zam, yem fiyatlarına yüzde 100 zam, yağ fiyatlarına -her gün millet sıraya giriyor- yüzde 100 zam. Hani siz yerliydiniz, millîydiniz?

Bakın, şimdi sizin yerliliğinizi, millîliğinizi ispatlayacağım. Enflasyon yüzde 19, sizin açıkladığınız resmî rakamlara göre gıda enflasyonu da yüzde 29 yani 10 puan fazla ama kendi çiftçimizden 1 ton buğdayı 2.250 liraya aldık. Şimdi, dün Toprak Mahsulleri Ofisi limanlara getirdi, 3.344 lira yani kendi çiftçimizden daha fazla -bin lira fazla- Rus çiftçisine, Ukrayna çiftçisine veriyorsunuz. Sonra fiyatlar durmuyor, durmaz tabii ki. Arpayı 1.750 liradan aldınız ama 3.180 liradan biz ithal ediyoruz; ayçiçeğini 5.100 liradan aldılar, şu an 8 bin lira; nohut 4.050 liradan alındı, 9 bin lira, 2 katına çıkmış; yeşil mercimek 4.150'den alınmış, Kanada'dan 12.160 liraya 3 katı pahalıya alıyoruz. Arkadaşlar, buna can mı dayanır? Fiyatlar tabii ki artar, fahiş de olur, daha da artar. Emekliye ne verdiniz? Yüzde 5. Memura ne verdiniz? Yüzde 5. Vatandaş nasıl geçinsin?

Peki, kiralar ne oldu? Kiralar da yüzde 100'e yakın arttı. Kiralık ev bulunamıyor. Tabii ki bütün Suriyelilere, bütün yabancılara 250 bin dolara vatandaşlık verdiniz, ev fiyatları…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Devamla) – Ev de bulunmuyor, kiralık ev de bulunmuyor.

Yine, kuru fasulye halkın bir dönem temel gıda maddesiydi. Kuru fasulyeyi 8.500 liradan yurttaşlar, çiftçiler sattı; biz Arjantin'den 10.300 liraya getiriyoruz. Ya, bu kadar da olmaz yani. Bu ülkeyi nasıl yönetiyorsunuz? Hiç mi ekonomi bilginiz yok?

Haftaya bütçe geliyor. Bütçe, daha geldiği gibi, 275 milyar lira açıkla geliyor. Siz "Faize karşıyız." diye geldiniz ama en yüksek faizi siz veriyorsunuz; "Hayat pahalılığına karşıyız." diye geldiniz, milleti fahiş fiyatlarla inim inim inletiyorsunuz; "garip gureba, fakir fukara" dediniz, o garip gureba sayısını hem artırdınız hem de inim inim inletiyorsunuz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Erdoğan.

Buyurun Sayın Erdoğan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ERDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; verilen önerge üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, tüm dünyada ekonomik daralmayla birlikte ülkelerin, sistemi yeniden işletmekte ne kadar zorlandıklarını görmekteyiz. Özellikle pandemi sürecinin üretimden lojistiğe birçok sektörde dünyayı, ekonomiyi, üretimi nasıl etkilediğini ve psikolojik enflasyonla ürünlere nasıl saldırdığını hep birlikte müşahede ediyoruz. Bütün bunlara rağmen, Türkiye olarak bunları fırsata çevirmekle alakalı atılan adımları sürdürerek özellikle büyüme noktalarında, diğer ülkelere rağmen, hep önde olduk ve üretmeye devam edeceğiz. Onun için, öncelikle, bu üretimde artışları sağlamakla ilgili, sulama barajları başta olmak üzere, birçok tedbirleri almıştık, onları sürdürmeye devam edeceğiz.

Tabii, bir de bu fahiş fiyat olayı olsun, benzer olaylar olsun, bunlarla mücadele gerekli. Özellikle 5 tane zincir marketle ilgili Rekabet Kurumu çalışmalarını tamamlamak üzere, bu hafta bir açıklama yapacaklar. Artı, Tarım Bakanlığına, Ticaret Bakanlığına bağlı binlerce çalışma var.

Bununla beraber, yapısal çalışmalarda da adımlar atılıyor ancak bu olayı tabii, şeye bağlamamak lazım; hani, biraz önce önerge sahibi partinin milletvekili savaş tezkeresinden bahsetti. Arkadaşlar, bakın, bu olaya "savaş tezkeresi" demeyelim. Neden demeyelim? Bu, bugünkü bir tezkere değil ki yetmiş altı aydır bu tezkere var. Bu tezkere niye var, ona bakalım, sebep sonuç ilişkilerine bakalım.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) - Ondan bahsedin, ondan.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) - Tezkereyi değil de bir de fahiş fiyatları konuşalım.

MEHMET ERDOĞAN (Devamla) - Yani, bu tezkerenin oluş nedeni… Ben Gaziantep Milletvekiliyim, bakın, bizim havaalanının duvarında hâlâ DAİŞ'in ya da PKK'nın attığı füzelerin parçaları duruyor. Bakın, Kilis'te onlarca insan öldü atılan bombalarla, füzelerle. Onun için bu olaya hemen savaş tezkeresi falan demeyelim. Sonunda, Türkiye'nin sınır güvenliği açısından bu şart çünkü her gün İHA'larımız tarafından sürekli teröristler tespit ediliyor; DAİŞ-"IŞİD" dediğimiz örgüt PKK sürekli şekilde ülkemize girip eylem yapma gayreti içindeler. Peki, bunlara fırsat mı verelim?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Devamla) - Yani serbest bırakalım o zaman, Semih Terzi'nin yaptığını yapalım; ülkeye gelsinler, yine bombaları patlatsınlar, Türkiye'yi savaş alanına mı çevirsinler? Buradaki maksat belli arkadaşlar, onun için bunu ona bağlamayalım diyorum, önergeye ret oyu vereceğimizi söylüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki sağlık emekçilerine dayatılan insanlık dışı çalışma koşullarının araştırılması amacıyla 26/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

27/10/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 27/10/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki sağlık emekçilerine dayatılan insanlık dışı çalışma koşullarının araştırılması amacıyla 26/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (2897 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 27/10/2021 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Tekin Bingöl.

Buyurunuz Sayın Bingöl. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Rumeysa Berin Şen, 25 yaşında, genç, asistan doktor kardeşimiz; Ankara Şehir Hastanesinde otuz altı saatlik bir nöbet sonrasında evine gitmek üzere yola çıkar. Annesi de kızıyla birlikte kahvaltı yapmak üzere kahvaltı sofrasını hazırlamış, kızını bekler ama otuz altı saatlik stresli, yorgun, uzun çalışma koşulları maalesef Rumeysa'nın kaza geçirmesine yol açar ve Rumeysa hayatını kaybeder, anasının hazırladığı o sofraya oturamaz. Rumeysa hayatını kaybeder ama bunun sorumlusu kim? İki yıl önce Ceyda, 28 yaşında, genç bir asistan kardeşimiz çalışma koşullarına ve insanlık dışı uygulamalara maruz kaldığı için "Artık dayanamıyorum." diye intihar eder ama bütün bunların, bu gelişmelerin hiçbirinden Adalet ve Kalkınma Partisi ders çıkarmaz ve bu süre içerisinde mesleğinden ayrılan, ülkesini zorunlu olarak terk eden ve hayatına kasteden doktor sayısı alabildiğine çoğalır.

Bakın, değerli milletvekilleri, son beş yılda 4 binin üzerinde hekim Türk Tabipleri Birliğine başvurarak yurt dışında çalışmak üzere yeterlilik belgesi alır yani buradan bir göç dalgası var. Yetişmiş, eğitimini burada tamamlamış, uzmanlığını almış doktor kardeşlerimiz ülkeyi içleri kan ağlayarak terk etmek zorunda kalıyorlar.

Uzun çalışma saatleri var. Amerika'da bir hekim on altı saatten fazla çalıştırılmaz, Avrupa'da bu süre sekiz saattir ve haftalık kırk sekiz saattir. Bırakalım Amerika'yı, Avrupa'yı, size Türkiye'den bir örnek vereyim: Otobüs şoförleri, tır şoförleri beş saatten fazla çalıştırılmıyor. Niçin? Çünkü insan hayatı var, insan taşıyor; beş saat sonra dinlenmek zorunda. Onu bırakın, tır ve otobüsler bile, tır ve otobüsler bile on sekiz saatten fazla çalışmıyor, kontak kapatmak zorunda. Düşünebiliyor musunuz, otobüsün kıymeti bizim doktorlarımızdan daha fazla; böyle bir ülkede yaşıyoruz değerli kardeşlerim. (CHP sıralarından alkışlar)

740 bin sağlık çalışanı, sağlık personeli atama bekliyor. Doktor açığı var, hemşire açığı var, ebe açığı var, teknisyen açığı var, laborant açığı var; 740 bin sağlık personeli de atama bekliyor. Niçin atanmıyor? Acaba AKP'nin o rantçı anlayışı, o yandaş anlayışı burada da devam ediyor mu? Maalesef ediyor. Nedir bu? Özel hastanelere ucuz iş gücü sağlamak adına bu atamaların birçoğunu gerçekleştirmiyorlar ve sürekli oyalıyorlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, tabii, bu çalışanlar günün yirmi dört saati riskli ortamda çalışıyorlar. Bir hemşire, yeri geliyor, AIDS'li hastadan kan alıyor; yeri geliyor, tüberkülozlu hastadan nefes alıyor; yeri geliyor, Covid'li hastayla ilgileniyor; yeri geliyor, hepatitli hastada damar açıyor. Böyle riskli ortamda çalışıyorlar ama gelin görün ki Adalet ve Kalkınma Partisi anlayışı, bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için zerre kadar adım atmıyor.

Bakın, sevgili milletvekili kardeşlerim, şu sıralarda oturan CHP'li milletvekilleri sadece 27'nci Dönemde sağlıkla ilgili 46 tane araştırma önergesi verdi, 46 adet. Diğer muhalefet milletvekillerinin verdikleri buna dâhil değil. Hepsini göğsünüzü gere gere reddettiniz. Bunların hepsinde haklı gerekçeler

var, hayati gerekçeler var, insanlık adına verilmiş araştırma önergeleri var ama hepsini reddettiniz. Niçin? Saray talimat vermiş, zinhar, muhalefet partisinin verdiği araştırma önergelerine haklı da olsa olumlu yaklaşmayacaksınız. Yaklaşmamaya devam edin.

Bakın, bir başka konu, çok önemli… Hastanelerde ağır yük var, dediler ki: "Bütün şeyi boşaltacağız, kuyruk kalmayacak." Ya, hastane önünde kuyrukları bitirdiniz de internette kuyruk var, internette. (CHP sıralarından alkışlar) Evlerinde hasta yakınları internete girip sıra almaya çalışıyorlar. Üç aydan önce sıra verilmiyor. Doktor seçeceksiniz… Ya, adam hastalığıyla ilgili muayene olmak için üç aydan önce sıra alamıyor, doktoru nasıl seçecek?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Ama AKP, tabii, çözüm üretir; o, uygun çözüm üretmede beceriklidir. Bu yığılmayı nasıl önlemeye çalıştılar? Dediler ki: "Doktor arkadaşlar, beş dakikayla sınırlı sizin hastaya bakmanız, beş dakika." Şimdi bu sıralarda oturan Cumhur İttifakı'na mensup milletvekilleri var. Şu kürsüye gelsinler; hastanın hikâyesini almak, muayenesini yapmak, hastanın sorularına cevap vermek ve tetkikleri istemeyi beş dakikaya sığdırıyorlarsa helal olsun onlara; kamuoyuna çıkacağız, diyeceğiz ki: AKP'nin feraseti bütün bunların hakkından gelebiliyor. Ama beş dakikada bunu yapmak mümkün mü? Siz, doktorları bir ayda 350 saat çalıştırıyorsunuz Türkiye'de ve "100 hastadan fazla muayene etmek zorundasın." diyorsunuz. İşte, onun için, doktorlarımız, hemşirelerimiz, diğer sağlık çalışanlarımız çok büyük bir problemle karşı karşıyalar. Çözmeye niyetiniz yok. Siz, o hasta garantili hastanelere ödediğiniz paralarla ilgili sorular yöneltildiğinde şunu söylüyorsunuz…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Ben süre verdim zaten.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Son otuz saniye, son.

BAŞKAN – Vermiyorum.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Peki.

Ve o süre içerisinde şöyle söylendi, dendi ki: "Bu hastane sahipleri o paraları söke söke alırlar." Alırlar ama bu zulmettiğiniz doktorlar, sağlık çalışanları ve onların hastaları da sizlerden iktidarı söke söke alacaklar.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Arslan Kabukcuoğlu.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi hakkında grubum adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sağlık personeli, vatanperver duygularla çalışan fedakâr bir meslek grubudur. "Asistanlık eğitimi veriliyor." bahanesiyle asistanlara insanüstü iş yüklenmektedir. İş Kanunu'na göre haftalık çalışma süresi kırk beş saat olması gerekirken bu, asistanlar için çok defa yüz saat, uzman hekimler için ise kırk beş saatten daha da fazladır. Kliniklerde ise çalışma süresi yoktur; kliniklere sabahın erken saatlerinde gelirler ve işleri ne zaman biterse giderler. Bu, hiçbir zaman saat 17.00'den önce olmamıştır. Sağlık personelinin mesleklerinden aldıkları haz ve hizmet duygusu, sağlık personeli için dezavantaj olmakta ve idare bu özelliği istismar etmektedir.

Normalde, lise sonrası dört yıl eğitim gören meslek gruplarına göre doktorlar, pratisyen hekimler altı yıl, uzman hekimler ise en az on yıl eğitim görürler. Ücretlerine baktığınız zaman, maaşlarına baktığınız zaman, bunların maaşları daima lise sonrasında dört yıl eğitim almış olan pek çok meslek grubunun altındadır ve sağlık personeline denir ki: "Sen git, çalış, uğraş, parayı kazan, kalan kısmından da maaşının eksiğini çıkar."

Sağlık kurumları, kendini bilmez insanların gittiği ve oraları birer stres odası olarak kullandığı… Bu mekânlara giderler, hastanelere giderler, orada sağlık personeline şiddet gösterirler ve işlerini yaptırırlar, döner gelirler. Şimdiye kadar, AK PARTİ hükûmetleri sağlık personeline uygulanan şiddete karşı hiçbir zaman idari ve yasal tedbir almamıştır; aldığı tedbirlerin hepsi göstermeliktir, hiçbiri amaca hizmet etmemiştir. Kendini bilmez vatandaşlar ile sağlık personelinin öyküsü kabaca böyledir. Hükûmetin uyguladığı, belirli bir kişiliğe kavuşturulmamış iç ve dış siyasetten sağlık personelinin payına düşenlerdir.

Dünya Sağlık Örgütü standartlarına göre bir hasta için ayrılması gereken süre yirmi dakikadır, yirmi dakika. Bizde ise bu süre beş dakikadır. Buna rağmen, iddia ediyorum, şuradaki hiçbir milletvekili internetten girip de -beş dakikaya razı olsa dahi- randevu alamaz. Sağlık sistemi maalesef Türkiye'de iflas etmiş durumdadır. Beş dakikada bir insan muayene olmaz, problemi anlaşılmaz; olsa olsa ruhen rahatlayabilir, manen rahatlayabilir ama hastalığına çare bulması imkânsızdır. Şu kısa sürede sağlık personelinin sorunlarının bir kısmına değindim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Sağlık sektörünün sorunları yirmi yılda dağlar kadar olmuştur. Sağlık sistemine de reorganizasyon gerekmektedir. Hastane planlaması bakımından, ilaçlar bakımından, sağlık personelinin rejim planlaması bakımından, aşılar bakımından, her bakımdan, tıbbi alet ve edevatlar bakımından sağlık sisteminin a'dan z'ye elden geçirilmesi gerekir. Sağlık sektörünün sorunlarının tespiti için Meclis araştırmasına her zamandan daha çok ihtiyaç vardır.

Hepinize saygılarımı sunarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Iğdır Milletvekili Sayın Habib Eksik.

Buyurun Sayın Eksik. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HABİP EKSİK (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, cumartesi günü Ankara Şehir Hastanesi Kadın Doğum Kliniğinde çalışan ve angaryaya, insanlık dışı bir çalışmaya maruz bırakıldığı için otuz altı saatlik nöbetten çıktıktan sonra yaşadığı trafik kazasında yaşamını yitiren Doktor Rumeysa Berin Şen'e Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine ve sağlık emekçilerine başsağlığı diliyorum. Umarım, Doktor Rumeysa Şen son olur ve bu konuyla ilgili vebal taşıyanlar bu vebali artık taşımazlar, yeni Rumeysa Şen'lerin olmamasına yönelik çalışmalar yürütürler.

Şimdi, sağlık emekçilerinin sorunları üzerine verilen bu önerge hakkında şunu söyleyebilirim üç dakika içerisinde: Sağlık emekçilerinin gerçekten çok sayıda sorunları var. En önemlisi bir angaryaya, insanlık dışı çalışma koşullarına maruz bırakılıyorlar ve gerçekten yükleri çok fazla. Bu pandemi sürecinde çoğu siyasi parti sağlık emekçilerini alkışladı, işte "Biz dünyada birinciyiz, şöyledir, böyledir." dedi iktidar partisi ama gerçekte şu var ki gerçekten sağlık emekçilerinin üzerine çok büyük bir iş yükü bırakılmış. Birkaç tane rakamı sizinle paylaşayım: Bakın, 42 tane ülke arasında doktor başına düşen

hasta skalasında biz 41'inci sıradayız. Yine, hemşire açısından baktığınız zaman, Türkiye'de bir hemşire başına düşen hasta sayısı 431 iken dünyada bu 102'dir. Bu, aslında bizim sağlık emekçilerimizin ne kadar büyük bir iş yüküyle karşı karşıya olduğunun göstergesidir. O açıdan, bu iş yüküne yönelik derhâl çözümler bulunması ve ataması yapılmayan yüz binlerce sağlık emekçisinin derhâl atamasının yapılması lazım. Güvenlik soruşturmalarıyla, KHK'lerle insanların işlerinden edilmesinden ziyade gerçekten sağlık emekçilerinin bu sorununu, bu yükünü kaldıracak, çözüm açısından da atamalar yapılması lazım; beyin göçünün önüne geçilmesi gerekiyor.

Yine, şunu özellikle belirtmek gerekir: Sağlık emekçilerinin emeklilikle ilgili çok ciddi sorunları var, aldıkları maaşlar emeklilik durumuna yansımıyor; özlük haklarıyla ilgili çok ciddi sorunlar var, doktorlar 7200 ek gösterge istiyorlar. Pandemi sürecinde çoğu, meslek hastalığı olan Covid'e yakalandı, yaşamını yitirenler oldu, sağlığını kaybedenler oldu ama maalesef Covid-19 hastalığı hâlâ bir meslek hastalığı olarak kabul edilmedi, hâlâ vazife malullüğüyle orada yetinilmeye çalışılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, buyurun toparlayın.

HABİP EKSİK (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Yine, şunu özellikle söylemek gerekir: Gerçekten AKP'nin yürüttüğü güvenlikçi politikalar çok ciddi anlamda beyin göçüne sebep oluyor. Şu an, çok sayıda doktor yurt dışına göç etmeye çalışıyor ve Türkiye'yi terk etmeye çalışıyor. Bunların hepsinin temel bir sebebi var, bakın, yürüttüğünüz Sağlıkta Dönüşüm Programı ciddi anlamda sağlığı hiçleştirdi ve sağlığa ciddi anlamda zarar veriyor. O açıdan, bu Sağlıkta Dönüşüm Programı'ndan derhâl vazgeçilmeli, özellikle yeni oluşturulacak bütçeler ve politikalarla sağlığı bir ticari meta olarak değil -hastayı bir müşteri olarak değil- gerçekten bir hizmet olarak görme anlayışına kavuşturmamız lazım. Bu, çok ciddi anlamda, günümüz koşullarında hastanın müşteri olarak algılanması neticesinde büyük sorunlara yol açıyor. Çünkü tedavi edici hizmetlere yönelirseniz ve sürekli hastayı müşteri olarak görürseniz sonuç bu olur diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Mustafa Esgin, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilli arkadaşlarım; Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun vermiş olduğu önerge aleyhinde söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, Kadın Doğum Asistanı Doktor Rumeysa Şen kardeşimizi elim bir trafik kazasında kaybettik, Allah'tan rahmet niyaz ediyorum; ailesine, sevenlerine ve sağlık camiamıza başsağlığı diliyorum.

Burada ifade edildiği gibi "Otuz altı saat nöbet." diye bir şeyin olmadığını hastane idaresi ortaya koydu.

HABİP EKSİK (Iğdır) – Belge var, belge.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) - Var, var!

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Cuma akşamı kardeşimiz nöbetini tuttu ve ertesi gün sabah saatlerinde elim bir kaza neticesinde kaybettik.

Arkadaşlar, lütfen acıların üzerine siyaset yapmayın, bunu her defasında yapıyorsunuz bunu yapmayın.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Yalan mı söyleyelim?

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Sağlık Bakanımız, bu konuda, bugün, ilerleyen saatlerde detaylı bir değerlendirme yapacak.

Arkadaşlar, bu grup önerisini verdiğinizde aklıma ne geldi biliyor musunuz? Genel Başkanınızın SSK Genel Müdürü olduğu dönemler geldi. 2002 yılı öncesi, evet, sizin Genel Başkanınızın SSK Genel Müdürü olduğu dönemin Türkiye'sinde ne vardı biliyor musunuz? Gece yarılarında, hastane kapılarında sıra numarası kuyruğuna giren hastalarımız vardı, şifa için gelen ama hasta olarak evlerine geri dönen vatandaşlarımız vardı.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Şimdi sıra alınamıyor, randevu alınamıyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi de var, yalan! Şimdi de var, hatta biz..

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Bekleyin, bağırmayın, bağırmayın; daha söyleyeceklerimi bekleyin.

Hastanede rehin kalan hastalar vardı; bu Türkiye'yi biz yaşadık, eski Türkiye'yi biz yaşadık, siz neredeydiniz?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Gerçeği söyleyin, gerçeği söyleyin, yalan söylüyorsunuz!

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Sen yalan söylüyorsun!

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Eski Türkiye'yi siz yaşamadınız mı? (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Farklı meslek grupları için farklı hastanelerin olduğu ama hiçbirinin ihtiyacı karşılamadığı eski Türkiye manzaraları vardı. İşte, bu kötü manzaraya son veren iktidarın adıdır AK PARTİ iktidarı değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şu da bir gerçektir ki bütün haksız ve insafsız muhalefet anlayışınıza rağmen, zımnen siz de dönemsel de olsa sağlıkta dönüşüm devrimini kabullenmek zorunda kalıyorsunuz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Gerçekleri anlat.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İran bile geldi bizi solladı, G20'nin dışına düştük.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Evet, grup önerinizde bu açıkça görünüyor, bakabilirsiniz.

Değerli arkadaşlar, AK PARTİ'yle birlikte Sağlıkta Dönüşüm Programı kapsamında gelişmiş ülkelerin otuz yılda ulaştıkları düzeye biz tam on yılda ulaştık.

HABİP EKSİK (Iğdır) – Hastayı müşteri olarak görüyorsunuz, müşteri!

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Kamu hastanelerini tek çatı altında birleştirdik, 37 milyon SSK'linin kamu hastanelerinden hizmet almasının önünü açtık, tüm vatandaşlarımızın tüm hastanelerden eşit olarak yararlanmasını sağladık ve genel sağlık sigortasını bütün halkımızın, insanlarımızın hizmetine sunduk. Sağlık tesisi sayımızı… Bakın, bunlar gerçekler, yalanlar değil; yalan algı ve şov siyaseti sizin siyasetiniz; bunlar gerçekler, bunları dinleyin. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Hastaneleri yıktınız.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Sağlık tesisi sayımızı 3 kat arttırdık.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – Nitelikli yatak kapasitemizi 7 kat arttırdık. Sağlık personeli sayısını 300 binlerden 1 milyonun üzerine çıkardık. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde aile sağlığı sistemine, aile hekimliği sistemine geçtik. Sağlıkta memnuniyet oranlarını yüzde 30'lardan yüzde 70'lere çıkaran iktidar bu iktidar değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu başarı hikâyesini halkımızdan, milletimizden aldığımız ilhamla ve destekle başardık.

"Şehir hastaneleri, şehir hastaneleri." Bu salgın döneminde 17 tane şehir hastanesini açtık, 20 bin yatak kapasitesini hastalarımızın, insanımızın hizmetine sunduk. Siz ne yaptınız? Ağzımızda maskelerle, evet, bu Covid döneminde şehir hastanelerini tartışmaya açtınız.

Evet, değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Dönemi'nde, cumhuriyet tarihinde görülmeyen adımları, atılımları Sağlıkta Dönüşüm Programı'yla birlikte AK PARTİ hükûmetleri sayesinde, Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde gerçekleştirdik. (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

Aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, sayın hatip konuşması sırasında "Genel Başkanınızın SSK Genel Müdürü…" Grubumuz adına Tekin Bingöl efendim.

BAŞKAN – Buyurun, buradan söz vereyim.

Geçen hafta yaptığımız bir toplantıda Sayın Elitaş da vardı, Sayın Özgür Bey de vardı, Sayın Müsavat Dervişoğlu… Genel başkanlarla ilgili bir polemiğe meydan vermeyin, zaten liderler grup toplantılarında bu meseleyi yeterince dile getiriyorlar. İşte, buyurun cevap hakkı doğuruyor.

Buyurun Sayın Bingöl.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün, Bursa Milletvekili Mustafa Esgin'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında CHP Genel Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Uyarınız çok yerinde ama söyleyecek sözü olmayan maalesef müflis tüccar edasıyla bu kürsüye çıkıyor, acınacak hâllerini buraya yansıtıyorlar. (CHP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kendi kendisini anlatıyor.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Biz kırk üç yıldır iktidar değiliz. Şimdiyi, bugünü konuşun, bugünü, bugünü!

Bakın, değerli milletvekilleri, kaynayan suya kapak kapatılmaz. Sizin içiniz fokur fokur kaynıyor, kendi aranızda bile problemleriniz öyle bir noktaya taşınmış ki yahu halkın içine çıkamıyorsunuz, tebdilikıyafetle dolaşıyorsunuz, tebdilikıyafetle!

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Nereden nereye geldik.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Bir siyasetçi için utanılacak bir durum. Siz halkın karşısına çıkacak yüz bulamıyorsunuz, söyleyecek sözünüz yok, tebdilikıyafetlerle, Osmanlıcı zihniyetle çıkıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Dönün kendinize bakın. Bizim Sayın Genel Başkanımızın nasıl bir genel müdürlük, nasıl bir bürokrasi anlayışıyla bu ülkede devlet adamı ciddiyetini bugüne kadar taşıdığını, merkez sağ siyasette geçmişte siyaset yapanlar elhak teslim ediyorlar. Siz varın geçmişe takılın, siz varın bugünü kurtarmak adına yalanla dolanla, iftirayla günü geçirmeye çalışın.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Elitaş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, AK PARTİ iktidarının 19'uncu yılı inşallah birkaç gün sonra tamamlanmış olacak. Bu millet on dokuz yıl AK PARTİ'yi destekledi, onun Genel Başkanının ve milletvekillerinin yaptıklarını takdir etti, alkışladı. Eski Grup Başkan Vekili Cumhurbaşkanı adayının söylediği gibi "Yenildikçe yenilen, yenildikçe yenilen, yenildikçe yenilen…" 11 kere saydı bunu çünkü 11 kere yenilen bir Cumhuriyet Halk Partisi var. Umuyoruz, inanıyoruz, görüyoruz, inşallah 2023 seçimlerinde de yine aynı şey gerçekleşecek.

Genel Başkan Yardımcımızın ifade ettiği tebdilikıyafet işi, halktan saklanmak için değil halka hizmet eden…

TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Tam halktan saklanmak için.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, lafı tersinden anlamak diye buna söylenir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Şimdi, burada Genel Başkan Yardımcımızın, Teşkilat Başkanımızın, teşkilatların halka davranışlarını tespit etmek üzere yaptığı bir söylemi sanki halka karşı tebdilikıyafet gibi ifade etmek büyük bir siyasi yanlıştır. Bütün milletvekili arkadaşlarımız sahada; onlar vatandaşla beraber oturuyorlar, konuşuyorlar, sohbet ediyorlar, onların sıkıntılarını paylaşıyorlar; bu, bir gerçek. Hiç kimse AK PARTİ'yi vatandaşından, halkından uzaklaşmış olarak gösterme hakkına sahip değildir; millet buna inanmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Özgür Bey, bir sataşmaya meydan vermeden, buyurun.

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bursa Milletvekili Mustafa Esgin'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, ne mutlu Cumhuriyet Halk Partisine ki on dokuz yıllık bir iktidar, Genel Başkanının Genel Müdürlük yaptığı dönemi 380 müfettişle 200 ayrı kez denetletmiş, bir kör kuruş eksiklik, hata, yanlışlık bulamamış. Ne mutlu Cumhuriyet Halk Partisine ki kırk üç yıldır iktidarda olmadığı hâlde, yaklaşmakta olan iktidarı öyle bir kaygı ve panik yaratmış ki iktidarı üçlü koalisyondan devraldıklarının, o koalisyonunun bir bileşeninin bugünkü Milliyetçi Hareket Partisi olduğunun ve o dönemin Bakanının rahmetli Osman Durmuş olduğunun idrakinde olmayan birisinin çıkıp kürsüden bu sözleri söylemesi bizim açımızdan kıvançtır; cevabı Milliyetçi Hareket Partisine bırakıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – CHP yoktu, DSP vardı, ne fark ediyor ya?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun.

37.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz, Milliyetçi Hareket Partisiyiz, kendi gündemimize de hâkimiz, Cumhuriyet Halk Partisinin gündemine takılacak da değiliz. Ayrıca, Sayın Özgür Özel dedi diye de bu konuda bir görüşte, ifadede bulanacak da değilim, herkes görüşünde serbesttir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve arkadaşları tarafından, Türkiye'deki sağlık emekçilerine dayatılan insanlık dışı çalışma koşullarının araştırılması amacıyla 26/10/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşleri" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'in Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'in Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 141)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

B) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (S. Sayısı: 264) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 264 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Yapılacak görüşmelerde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre siyasi parti gruplarına ve şahsı adına 2 üyeye söz verilecektir. Alınan karar gereğince siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalar en fazla 3 üye tarafından kullanılabilecektir. Ayrıca, istemi hâlinde Komisyona söz verilecek, bu surette Karma Komisyon Raporu üzerindeki görüşmeler tamamlanmış olacaktır.

Konuşma süreleri, istemi hâlinde Komisyon için yirmi dakika, şahıslar için onar dakika, alınan karar gereğince siyasi parti grupları için otuzar dakikadır.

Rapor üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik'e aittir.

Buyurun Sayın Çelik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(x) 264 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 98'inci yıl dönümü kutlu olsun. "Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." diyen Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ü ve mesai arkadaşlarını, aziz ecdadı rahmetle anıyorum.

Şimdi, 264 sıra sayılı Karma Komisyon Raporu'nu görüşüyoruz. Karma alt komisyon, Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Raporu üzerinde yaptığı çalışmayı tamamlayıp Karma Komisyona sevk etmiştir. 26 Mayıs 2021 tarihinde ise söz konusu karma alt komisyon raporu, Karma Komisyonda görüşülmüştür.

Değerli milletvekilleri, devlet çarkının dönüşü mevzuatla olur, teamüllerle olur, pratiklerle olur; hukukla, ilimle, zekâyla olur. Kamusal düzenin her yüzü bize bir gerçeği haykırır: Adalet, doğruluk ve dürüstlük, hakkaniyet, hukukilik, açıklık, hesap verebilirlik, ehliyet ve liyakat, kayırmacılıktan kaçınmak, millî gelirin adil paylaşımı, güvenlik, sağlık; bu şekilde devam edebiliriz. Bu ilkelerin hayata kâmilen geçirilmesi kuşkusuz çok anlamlı olur; o zaman iyi yönetim ortaya çıkar. İyi yönetim, hukuk devletine, demokrasiye, insan haklarına saygıya bizi taşır ki bu, herkesin yani umumiyetle de toplumumuzun menfaatinedir. Böylece, toplumumuzda özlenen dirlik ve düzen tesis edilmiş olur. Milletin ve devletin bekası tahkim edilmiş olur.

Değerli milletvekilleri, yaşadığımız şu zaman dilimi hem iç hem de dış faktörlerin adamakıllı zorladığı menfi olaylarla doludur. Bir yanda komşularımızla bozuk ilişkiler, diğer yanda küresel güç odağı olan devletlerle gerginlikler, artan göç hareketleri bizi bir tutuma zorlamaktadır; o da düşmanları azaltma, dostları artırma. Görünen o ki dış politika iç siyasetin bir sosu olarak kullanılmakta, bu da ülkemizi hızla girdaba savurmaktadır.

Diğer taraftan, izlenen yanlış ekonomik politikalar gelir dağılımını alabildiğine bozarken fert başına düşen millî gelir son sekiz yıl içinde yüzde 60 oranında gerilemiştir. Makroekonomik dengeler aşırı bozularak dünyada en yüksek faizle borçlanan ülkelerden biri durumuna gelinmiştir.

Değerli arkadaşlar, son on dokuz yılda yurttaşlarımız 2,5 trilyon dolar vergi ödemiştir, özelleştirme yoluyla cumhuriyetin tüm kazanımları 70 milyar dolara satılmıştır, 565 milyar dolar da dışarıya borçlanılmıştır. Bu şunu gösteriyor: Kabaca 3 trilyon doları aşan bir tutar millet için verimli harcanmış mıdır, yoksa çarçur mu edilmiştir? Kamu ihaleleri adrese teslim dağıtılırken İhale Kanunu neredeyse 190 kez değiştirilmiştir. Anayasal güvence altına alınan bütçe hakkının Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu hükmü alenen çiğnenmiştir. Cumhurbaşkanının bu konuda tasallutu vardır.

Değerli milletvekilleri; ülkemiz, verimli toprakları, her ürünün yetişmesine müsait iklimi, çalışkan ve deneyimli insanlarıyla, 2002 yılında toplam nüfusun yüzde 40'ının kırsalda yaşadığı ve karnını doyurduğu bir görünümdeydi; bugün, kırsalda yaşayan insanların yüzde 7'ye düştüğü, üretim kültürünün kaybedildiği dolayısıyla üretimin yapılamadığı bir tablo görünümü vardır. Bu insanlar kentlere göçürtülerek çığ gibi artan kent işsizliğinin öznesi olmuşlardır. Tarım sektörünün sorunları devasa boyutlardadır. Gübrenin, ilacın, tohumun, fidenin, yemin, mazotun üreticiyi nasıl mağdur ettiğini giderek görebilirsiniz. Neredeyse yüzde 150 fiyat artışı olur mu değerli arkadaşlar? Geçen yıl, elma 1,60'a satılırken bugün yine 1,60 TL'ye satılmaktadır. Ben, burada çiftçinin mutfağından henüz bahsetmiyorum. Bu gidişat öfkeli kalabalıklar yaratmaktan başka bir işe yaramıyor. Ekonominin kendi kanunlarını bir kenara iterek bağnaz birtakım düşünceleri ekonominin çarkına iterseniz finans, banka, üretim, yatırım, faiz, döviz, ihracat, ithalat, kredi, her şey güvensizlik ortamında savrularak bize yüksek fiyat, pahalılık, yüksek faiz, üretimsizlik, aşırı işsizlik, insan onuruna aykırı ücret ve maaş, düşük istihdam, eriyen Türk lirası, artan ithalat ve dolarizasyon olarak yansır.

Değerli arkadaşlar, ekonominin en önemli unsuru -hep belirtiyoruz- güvendir. Biliyorsunuz, Ankara Milletvekilimiz Sayın Durmuş Yılmaz da hem IMF borçlanmasını ve hem de Merkez Bankasından buharlaştırılan dövizin Türkiye'ye etkilerini ve sarf edilen yalan beyanları bir bir açıklığa kavuşturmuştur. Bankaların son iki yılda aşırı kredi genişlemesine sokulması ayrı bir endişe kaynağıdır.

Değerli arkadaşlar, ülke olarak biz niçin böyle olduk? Bütün kötülüklerin anası nedir? Bu çukura niçin düştük? Evet, sorun bir sistem sorunudur. Devletin kurum ve kuruluşlarını lağvedip tüm nitelikli bürokratlarını tasfiye eder, binlerce yılda oluşturulan gelenekleri, teamülleri ortadan kaldırırsanız sonuç bu olur; sonuç, sistem sorunu yani Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi. Bu yapı Türkiye'yi yönetmede oldukça iptidai kalmaktadır. Gelinen son üç yılda Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin iflas ettiğini net bir şekilde görebiliyoruz. Halk için çalışan bir parlamento, millet adına bağımsız karar verebilen bir yargı şarttır.

Değerli milletvekilleri, 2014 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun Türk yerel yönetim sistemini çökertmiştir. Anayasal sistem bir taraftan darbe alırken diğer taraftan yerel yönetim sistemi de maalesef bu yasayla yaralanmıştır, darbe almıştır. 2012 yılında gündeme geldiğinde Ankara'da bir toplantı yapılmıştı, o toplantıda ben de bulunmuştum. Orada Sayın Burhan Özfatura "İki yüz yıllık bir sistem tahrip ediliyor." dedi. Rahmetli Hasan Celal Güzel "Bölücülük prim yapar, hemşehrilik ve yerel kültür tahrip edilir, subsidiarite ilkesine aykırılık oluşturur, hizmet maliyeti artar." dedi. Sayın Mehmet Keçeciler de "Konya'da, sadece Konya'da 180 belde mahalle oluyor; bu, karmaşaya yol açar, millî birlik ve bütünlüğümüze halel gelir, niyet acaba federalizme bir geçiş mi?" dedi. Benim arz etmek istediğim husus, tüm bu bilgiler ışığında devletin tepeden tırnağa yeniden örgütlenmesidir. Hülasa, iyileştirilmiş, güçlendirilmiş parlamenter sistem reformuna ve yeni bir yerel yönetim reformuna ihtiyaç vardır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarının son yıllarının Covid-19 pandemisine rastlaması da ayrı bir talihsizliktir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de temel iktisadi, sosyal göstergelerimiz maalesef negatif eğilimini derinleştirmiştir. Bu süreçte halkımızın her açıdan çektiği sıkıntılarda yanında olmayan bir iktidar görüntüsü hiç de hoş olmamıştır.

Yolsuzluk, rüşvet, iltimas, irtikâp, zimmet vesaire özü itibarıyla kamusal bir yetkinin yasa dışı kullanımıdır. Yolsuzluk, insan fıtratının reddettiği hastalıklı bir tutum, hastalıklı bir icraattır. Yolsuzluk, devletin damarlarını kemirerek güçsüz düşürür, mutlaka bu hastalığın tedavi edilmesi gerekir. Bugün asgari ücretle geçinmeye çalışan vatandaşlarımızın genel nüfusa oranının yüzde 70'e kadar tırmanması karşısında yolsuzluk illetinden kurtulmak için yeni kurallar, ağır müeyyideler getirmek zorundayız. Zaten Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru, sayı ve niteliğine baktığımızda da bu anlaşılıyor. Bir kere, yolsuzluk potansiyeli taşıyan tüm hükümler temizlenmeli, bürokratik işlemler basitleştirilmeli, hızlandırılmalı, halkın bilinçlendirilmesi sağlanmalı, medya duyarlılığı önemsenmeli, yargı erkinin güç, kudret ve tarafsızlığı teslim edilmeli, siyasal ve bürokratik güç odakları ile ekonomik güç odaklarının kirli ilişkiler kurmalarının da önüne geçilmelidir.

Evet, bugün bu saydıklarım hayal gibi geliyor ama asla hayal değil, su akacak ve yatağını bulacaktır, dürüstlük kültürü mutlaka zaferini ilan edecektir; ben buna yürekten inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, konumuzla mütenasip bir diğer husus da insan haklarıyla ilgilidir. 1776 Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'nden tutun ve Birleşmiş Milletler İnsanlar Hakları Evrensel Bildirgesi'ne kadar tüm insan hakları müktesebatına baktığımızda, hepsi –toplam- insan haklarının bugünkü son durumunu bize veriyor.

Bizim de Anayasa'mızda insan hakları güvence altına alınmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarından 2000'lere kadar Türkiye, kısa sürede gerek demokratikleşmede gerekse de insan hakları müktesebatında iyi bir merhaleye yükselmiştir, kısa sürede ve en az hasarla başarabilen başka bir ülke de yoktur. 21'inci yüzyılın şu ilk çeyreğinde insan haklarında meydana gelen gerilemeler Türkiye'ye yakışmamaktadır.

Anayasa'da 12'nci maddeden itibaren düzenlenen bu insan hakları konusunu daha da oturtmamız ve mahsus hukukumuzda içselleştirmemiz gerekiyor. Evet, işbu alt karma komisyon raporunun esası insan hakları kavramıyla doğrudan veya dolaylı da ilişkilidir.

Değerli milletvekilleri, sistemden kaynaklanan sakıncalar nedeniyle ülke kaynakları ve bütçe israf edilmekte, yolsuzluk tavan yapmaktadır. Eğer israftan kaçınılsa Türkiye ekonomisi iki yılda düze çıkabilir. Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener diyor ki: "Bizi Türkiye'nin fakir olduğuna inandırmak istiyorlar." Ama Türkiye asla fakir değildir; kaynakları kötü kullanılmakta ve yolsuzluk yapılmaktadır. Türk ekonomisine kamu-özel iş birliği yönteminden dolayı ihanet edilmektedir, birkaç kişiye 84 milyonun hakkı sömürtülmektedir. Ülkenin acilen bir vergi reformuna da ihtiyacı olduğu ortadır.

Değerli arkadaşlar, yaz mevsiminde ülkenin birçok iline gittim. Kendi ilim Mersin başta olmak üzere büyük bir fakirleşme fark ettik; çalışanın, üretenin emeğinin hakkını alamadığı bir vahşi düzeni vatandaşlarımız hak etmemektedir.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumu kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması olup idarenin her türlü eylem ve işlemlerini, tutum ve davranışlarını insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak amacıyla kurulmuştur. 2020 yılı için hazırlanan Karma Komisyon Raporu'nda, Kamu Denetçiliği Kurumu kendisine ulaşan başvuruları inceleyerek Türkiye'de ve dünyada Covid-19 salgınıyla mücadeleyi de takip etmiştir. Bu kapsamda bazı tespitler yapılmış, öneriler sunulmuştur. Gelen başvurular, çoğunlukla sağlık çalışanlarının haklarını ve çalışma koşullarını iyileştirme taleplerine yöneliktir. Özellikle, ekonomi, maliye ve vergi konularında da başvuru yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda vatandaşların kendi imkânlarından yeteri kadar faydalanamaması yoğunlaşan şikâyetlerdendir.

Adalet alanına ilişkin olarak nakil talepleri, cezaevinin fiziki şartları, coronavirüs tedbirleri gibi konularda da başvurular yapılmıştır; millî savunma ve güvenlik alanında da yapıldığı görülüyor.

Kamu Denetçiliği Kurumuna 2020 yılında toplam 90.209 şikâyet başvurusu yapılmıştır, bu başvuruların 70.440'ı salgında verilen yetersiz temel destek kredilerine ilişkindir. Şikâyetlerin doğrudan Başdenetçilik tarafından incelenip sonuçlandırıldığı anlaşılıyor.

Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan başvurularda salgın sebebiyle çok ciddi artış yaşandığı da gözleniyor. Konu bazlı değerlendirildiğinde yüzde 80,28'inin ekonomi, maliye ve vergi alanında yapıldığını görüyoruz. Bu durum, ekonominin kötüye gidişinin, alım gücünün azaldığının ve salgın sürecinde yapılan yardımların yetersiz kaldığının bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. 2020 yılında başvuruların çoğunluğunun -yüzde 95,48- elektronik başvuru yoluyla yapıldığı da görülmektedir. Geçtiğimiz sene alınan tavsiye kararlarında da 8 kat artış -geçtiğimiz seneye göre 8 kat artış- olduğunu ve 68.128'e ulaştığını da görüyoruz. Tavsiye kararlarına uyamayan kurumların ise önerilerini ilgili komisyonlara bildirdiğini de bu vesileyle anlıyoruz.

Kamu Denetçiliği Kurumu, 2020 yılında 550 bin dava dosyasına bakan ve idari yargı mercilerine destek olarak iş yükünü azaltmayı amaçlayan bir kurumdur. Kurum, kamu kurum ve kuruluşlarıyla sorun yaşayan vatandaşların sorunlarını çözmek için önemli bir konuma sahip olsa da Kurumun zaman zaman bağımsız karar almakta zorlandığı görülmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumu tavsiye kararlarının, idarelerce 2020 yılı itibarıyla yüzde 76,5 düzeyinde olumlu bulunarak gereğinin yerine getirilmesi de sevindiricidir. Kurum, idarenin genellikle iyi yönetim ilkelerine uymada gerekli bir vasıtası olmaktadır. Bu yönüyle daha sağlıklı bir kamu düzenine katkı yapma istediği de muhakkaktır. Ayrıca, kurumlara yazılan yazılardan alınan bilgiler doğrultusunda kurumların Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarına uymamak değil, uyamamak gibi mevzuattan doğan sorunlar yaşadığı da anlaşılmaktadır. Bu da Kamu Denetçiliği Kurumunun kurumlar üzerinde etkisinin büyüklüğünü göstermesi açısından önemlidir.

Değerli milletvekilleri, bakınız, başta salgın sürecine değinmiştim, KDK verileri de bunu teyit ediyor; salgın sürecinde mağduriyetler yaşanmış, insanlar dertlerine çözüm için müracaatlar yapmışlardır. Vatandaşların iktisadi, mali konulardan muzdarip olmaları, vergi ve cezaları öne çıkarmaları dikkat çekicidir. Yerel yönetimlerin her türlü uygulamalarından dikkat çekici miktarda şikâyetçi olunması bir yerel yönetim reformuna ihtiyaç olduğunu bir kez daha hatırlatıyor. Engelli ve yaşlılara yönelik ilgili kurumların yapacakları düzenlemeler olmalıdır. Elektrik ve doğal gaz faturaları tam bir zulüm hâline dönüşmüştür. Yoğun trafik cezaları ile özensiz EDS uygulamaları vatandaşları bezdirmektedir, ehliyetlerin alıkonulmasına da bir çözüm bulunması gerekiyor. Bu arada, orman yangınlarından çıkarılacak dersler vardır. Mağdur yurttaşlarımız korunup kollanmalıdır, böylece Kamu Denetçiliği Kurumuna müracaat ve şikâyet en aza indirilmelidir. Sel afetleri ve büyük yangınlar ile deniz ve çevre felaketlerinde de böyle olmalıdır.

Değerli arkadaşlar, Kamu Denetçiliği Kurumunun organlarının seçimi ne yazık ki Kurumun bağımsız karakteriyle mütenasip görünmemektedir. AKP'nin bütünüyle patronajında yapılan seçimler sonucu göreve getirilen Başdenetçi ve denetçilerin nazari olarak ne ölçüde tarafsız olacakları tartışmalıdır. Bu sebeple, yeni bir adil seçim sisteminin benimsenmesi Ombudsmanlık kurumuna uygun düşecektir. İYİ Parti olarak biz kamu denetçiliğinin her türlü etkiden uzak, bütünüyle adalete, hukuka mahsus, mevzuatına ve genel ahlaka uygun faaliyette bulunmasından yanayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Raporun Türk idari yaşamına katkı yapmasını yürekten diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına ikinci söz Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'a ait.

Buyurun Sayın Yokuş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili İYİ Parti adına söz almış bulunmaktayım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplumu oluşturan bireylerin temel hak ve özgürlüklerini korumak hukuk devleti yöneticilerinin asli görevidir. Vatandaşların kamu kurum ve kuruluşlarına karşı korunmaları ve güvence altına alınmaları demokrasiyle yönetilen ülkelerin en bariz özelliğidir. Anayasal sistemlerde bireyin ve toplumun hukuki haklarının güvence altına alınıp yasalarla korunup kollanması ve bu yasaların zamanına göre revize edilmesi hukukun üstünlüğü ilkesine inanan demokratik devlet sistemlerinin en önemli ve en temel özelliklerinin başında gelir. Türkiye'de ve dünyanın birçok ülkesinde hukuki, idari mekanizmalar yetersiz kalmakta ve adalet bazen ne yazık ki yerini bulmamaktadır. Hukukun temel amaçlarından biri, vatandaşları devlete karşı korumakla yükümlü olmasıdır fakat Türkiye'de işler maalesef, tam tersi şekilde işlemektedir yani hukuk kuralları, devleti, vatandaşlarına karşı korumakla uğraşmaktadır. Bundan dolayı Türkiye'de idare ile vatandaş arasında genellikle sağlıksız bir ilişki vardır. Bu uyumsuzluktan dolayı vatandaşı koruyacak bir sisteme ihtiyaç doğmuştur. İşte, burada Kamu Denetçiliği Kurumunun en önemli özelliği karşımıza çıkmaktadır. Bilindiği gibi Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı bir kurumdur, gücünü yüce Meclisin manevi şahsiyetinden almaktadır. Bu kuruluş, vatandaşların kamu kurum ve kuruluşlarında uğramış olduğu hukuki ve idari hatalar karşısında vatandaşın hak ve hürriyetlerini koruma bilinciyle hareket etmektedir. Kamu Denetçiliği Kurumunun istisnasız olmazsa olmazı, yasama ve yürütme mercilerinden tamamen bağımsız hareket etmesidir ve kuruluş felsefesinin en önemli özelliği de budur. Kamu Denetçiliği Kurumu diğer denetim mekanizmalarına ilave olarak bireylerin haklarının korunması adına ikinci bir garanti mekanizmasıdır. Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan başvurular basit, hızlı ve masrafsızdır.

Ayrıca bu Kurum her türlü etkiden uzaktır. Kamu Denetçiliği Kurumu olaylara sadece insan hakları yönünden yaklaşması nedeniyle bugün, sadece Türkiye'de değil, dünyada da tercih edilen bir denetim mekanizması hâline gelmiştir. Tüm bunların yanı sıra, Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan müracaatlar, yürütme ve yargının işleyişindeki bozukluklar ve maruz kalınan adaletsizliklerle ilgilidir. Yapılan müracaatlar incelenirken öncelikli olarak hakkaniyet, eşitlik ilkeleri göz önünde bulundurulup hukuk ilkeleri ve kuralları çerçevesinde değerlendirilmelidir. Kamu Denetçiliğine yapılan başvurular incelenirken idarenin yaklaşım ve davranışının hukuk çerçevesinde olup olmadığına, uluslararası anlaşmalara, kanunlara, yönetmeliklere ve ilgili ülke anayasasının uygunluğuna bakılır. Yapılan incelemeler ve alınan kararlar neticesinde ikna ve inandırma yolunu tercih eder, tavsiye ve öğütlerde bulunur. Kamu Denetçiliği Kurumunun var olmasının en temel nedeni, vatandaşlara karşı tek taraflı kararlar alabilen yönetimin hukuk dışı ve keyfî uygulamalarına karşı korumak, vatandaşların hak ve özgürlüklerine ilişkin olası sınırlamalara ve tehditlere karşı bir güvence oluşturmaktır.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumunun temel esasları göz önünde bulundurulduğunda öncelikle yönetsel saydamlığı sağlamak, idari yargıya katkı sağlamaktır; önleyici, eğitici ve düzeltici işlevleri de bulunmaktadır. Kısacası, Kamu Denetçiliği Kurumu için halk koruyucusu yahut vatandaş denetçisi diyebiliriz. Halk ile idare arasındaki sorunları dostane çözümle çözmeye çalışmaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumu, yargının iş yükünün azalmasına daha da fazla katkı sağlanması, vatandaşın sorunlarının daha etkin çözülmesi, hak arama kültürünün yaygınlaştırılması, idarenin hizmet kalitesinin artmasının sağlanması ve hukuk devleti ilkesinin yerleştirilmesi hedeflerine yönelik çalışmalarına titizlikle devam etmektedir. Kamu Denetçiliği Kurumunun tanınırlığının ve bilinirliğinin artmasıyla birlikte nitelikli başvuru sayısı da artmaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru sayısı 2019 yılında 20 bin küsurken 2020 yılında 90.209'a ulaşmıştır. Özellikle pandemi döneminde, sağlık çalışanlarının haklarının ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik talepler artmıştır. Bununla birlikte, ekonomi, maliye ve vergi konularında da başvurular yapılmıştır. Vatandaşların kredi imkânlarından yeteri kadar faydalanamaması da yoğun şikâyetler arasında yer almıştır. Böylece, 2020 yılında 184.758 kişiye hukuki destek sağlanmıştır.

2020 yılında Kamu Denetçiliği Kurumuna -rekor sayıda artarak- 90 bin başvuru olmasının en önemli sebeplerinden birini Kurum Başdenetçisi Sayın Şeref Malkoç şöyle ifade ediyor: "2020 yılı için 20-25 bin civarında başvuru bekliyorduk, pandemi dolayısıyla 2020 yılında tüm işler yavaşlarken bize başvurular 5 kat arttı. Sadece bankalar ve kredilerle ilgili 70 bine yakın başvuru aldık." Elbette bu artış şaşırtıcı değildir çünkü 2020 yılında yoğunlaşan ekonomik sıkıntılar, pandemi nedeniyle Hükûmetin nakit ödemeden kaçınarak daha çok vatandaşı krediye yönlendirmesinin acı bir sonucudur.

Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararına uyma oranı ise 2020 yılında 76,38'e yükselmiştir. Kurum tarafından 2020 yılında iyi yönetim ilkeleri bağlamında verilen tavsiye kararlarına birkaç örnek paylaşmak isterim. Askerlik durum belgesinde terhis nedeni olarak yer verilen "disiplin nedeniyle ayrılma" ibaresinin kaldırılması, özel güvenlik kimlik kartının verilmesi, yazılı ikaz işleminin geri alınması, başvuranın kurumlar arası yer değişikliğine muvafakat verilmesi, engelli çocuğunun mahallî idareye bağlı aile yaşam merkezindeki yüzme havuzundan ücretsiz yararlandırılması, evde bakım hizmeti kapsamında tarafına çıkartılan geriye dönük ödemenin iptali gibi meseleler çözüme ulaştırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi, hiçbir organ, makam, merci veya kişi kamu denetçilerine görevleriyle ilgili olarak emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz. Bu hususta, bazı kurumların Ombudsmanlık Kurumumuzun kararlarını tanımadığı, bazısına cevap verip bazısına cevap vermediği görülmektedir. Bilindiği üzere, Kurumun tavsiye kararları, ilgili idarenin isterse uyacağı, isterse uymayacağı kararlar niteliğinde değildir; bunlar yapılamayacak, uygulanamayacak tavsiyeler de değildir. Bu kurumların keyfiyetini kabul etmemiz mümkün değildir. Demokratik hukuk devletinde, ilgili idare, fiilen uygulanabilir nitelikteki Başdenetçi kararını uygulamakla mükelleftir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun dostane çözüm girişimleri ve verdiği kararlarla yargının iş yükünü hafifletme yönünde ülkemize büyük katkı sağlamaktadır. Hak arama kültürü yaygınlaştırılmış, idare aleyhine açılacak on binlerce dava önlenmiş ve vatandaşın derdine derman olunmuştur. Bununla birlikte, Kamu Denetçiliği Kurumu çocuklara da kapılarını açmıştır. Çocuk dostu yaklaşımlarıyla, çocukların hak arama bilincinin geliştirilmesi yönünde çalışmalar devam etmektedir. Bu hususta daha fazla kamuoyu oluşturulması ve okullarda da hak arama kültürü ve bilinciyle ilgili etkinliklerin yaygınlaşması için çalışmaların artması doğru olacaktır.

Bununla birlikte, kamu kurum ve kuruluşlarıyla sorun yaşayan vatandaşların sorunlarını çözmek için önemli bir konuma sahip olan Kamu Denetçiliği Kurumunun zaman zaman bağımsız karar almakta zorlandığı görülmektedir. Kamu Denetçiliği Kurumu, itibarı açısından ve aldığı kararların daha güvenilir olması açısından tamamen tarafsız olmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Bağlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Yine, Kamu Denetçiliği Kurumunun yapısının ve seçim yöntemlerinin de iktidar mensupları tarafından gerçekleştirildiğini göz önünde bulundursak -maalesef- muhalefet mensuplarının da Kurum içinde yer alacağı adil ve hakkaniyetli bir düzenlemenin yapılması gerekmektedir. Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olan Kamu Denetçiliği Kurumu, doğrudan demokrasinin bir aracı olmalı ve demokrasinin güçlenmesine katkı sağlamalıdır.

Sonuç olarak, insanlar sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan sürekli olarak daha iyi, bir hayatın, saygın bir yaşamın ve hukuki açıdan çok daha iyi, koruyucu haklara ulaşmanın yollarını aramaktadır; bu hususta da mücadelesini vermeye devam etmektedir. Hukuk kurallarının da insanlar gibi belirli bir ömürleri vardır. Bugüne kadar vatandaşlarımıza sağladıkları hizmetlerinden dolayı Kamu Denetçiliği Kurumuna teşekkür ediyorum. Yüce Meclisimizden, bu güzide Kurumumuzun daha verimli çalışması için talep ettiğimiz yasal düzenlemelerin en kısa zamanda karşılanmasını temenni ediyorum.

Saygılarımla. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına diğer söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Mehmet Taytak'a aittir.

Buyurun Sayın Taytak. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Dilekçe Komisyonu, dilekçe hakkının kullanılmasıyla, vatandaşlarımız ve ilgili kurumlar arasında köprü olan önemli bir komisyondur. Kamu Denetçiliği Kurumu ise gelen şikâyetleri insan haklarına dayalı adalet anlayışı içerisinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk ölçüsünde inceleyerek araştırır ve idareye önerilerde bulunur.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 Yılı Raporu'nu incelediğimizde Kuruma 2020 yılında toplam 90.209 başvuru yapılmıştır. Bu başvuruların 70.440 adedi Covid–19 salgını kapsamında vatandaşlarımıza verilen temel destek kredileriyle ilgilidir, 19.769 adedi ise diğer alanlardan gelen şikâyet ve başvurulardır. 2020 Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu'na göre bankacılık işlemleri konusunda gelen 70.440 adet başvurunun 70.187 adedi -yani yüzde 99,64'ü- incelenmiş olup 67.281 adet başvuru hakkında tavsiye kararı, 2.906 adet başvuru hakkında ise incelenemezlik kararı verilmiştir, 253 adet başvurunun ise yasal inceleme süreci hâlâ devam etmektedir.

Coronavirüs salgınının ortaya çıkmasıyla Kamu Denetçiliğine yapılan başvurularda ciddi bir artış meydana gelmiştir. 2019 Yılı Raporu'na baktığımızda gelen şikâyet başvurusu 20.968 iken 2020 Yılı Raporu'nda 90.209 olmuştur ve geçen seneye göre bu sene yüzde 330,22'lik çok büyük bir artış yaşanmıştır. Kamu Denetçiliği Kurumu, Başdenetçilik makamı ve diğer birimleriyle büyük özveriyle çalışarak başvurulardaki bu artışa rağmen şikâyetleri kanuni süre olan altı ay içerisinde sonuçlandırmıştır.

Değerli milletvekilleri, 2020 yılında Kuruma yapılan başvuruları bölgelere göre değerlendirdiğimizde yüzde 31,34'le Marmara Bölgesi, yüzde 17,24'le İç Anadolu Bölgesi, yüzde 14,16'yla Akdeniz Bölgesi ve yüzde 13,82'yle Ege Bölgesi takip etmektedir. Bu yıl diğer yıllarda olduğu gibi, başvuruların yüzde 19,14'ü İstanbul, yüzde 8,54'ü Ankara, yüzde 5,54'ü İzmir ilimize aittir.

2020 dosya verilerini ele aldığımızda, 2019 yılından 3.830 dosya 2020 yılına devredilmiştir. 2020 yılında ilgili kurumlara dağıtılmış olan dosya sayısı 90.209 olup toplam 94.039 dosya bulunmaktadır. Bu dosyaların 91.100 adedi sonuçlandırılmıştır, 2.939 dosyanın ise işlemleri devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla sonuçlandırılan 91.100 adet başvurunun yüzde 9,51'i gönderme kararı; 10,29'u incelenemezlik kararı; 2,01'i dostane çözüm kararı; 0,18'i başvurunun geçersiz sayılması kararı; 0,32'si karar verilmesine yer olmadığına dair karar; 75,74'ü tavsiye kararı; 1,05'i ret kararı; 0,78'i kısmen tavsiye kısmen ret kararı olarak verilmiştir.

2020 yılında verilen kararlar bir önceki yılla kıyaslandığında, sonuçlandırılan dosya sayısı 2019 yılına göre yüzde 330,33 artış göstermiştir. Diğer yandan ise 2019 yılında 860 adet olan tavsiye kararı 2020 yılında 68.128'e ulaşmıştır. Ret kararlarına baktığımızda yüzde 5,38'lik bir artış, kısmen tavsiye kısmen ret kararlarında ise yüzde 71,71 artış sağlamıştır.

2020 yılı karar türlerini incelediğimizde, dostane çözüm yoluyla çözümlenen dosya sayısı 2.867, tavsiye kararı 68.128, kısmen tavsiye kısmen ret kararı 704, ret kararı 941 olup toplam 72.640 dosya karara bağlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 yılında adalete kolay, hızlı erişim ve dostane çözüm yöntemleriyle, tavsiye kararlarıyla, hakkaniyete uygunluk denetimiyle, iyi yönetim açısından sağlanan katkılarıyla, mevzuat değişikliği önerileriyle, özel raporlarıyla ülkemize katma değer sağlamıştır. Gelen şikâyetlerin mümkün olduğunca hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırılmasını sağlayarak adalete hızlı erişim gerçekleştirilmiştir. Mahkemelerin iş yükü azaltılmıştır. Karar ve faaliyetler sonucunda ise yüz binlerce davanın açılmasının önüne geçilmiştir. 2020 yılında Kamu Denetçiliği Kurumu, diğer senelerde olduğu gibi bu yıl da toplumumuzun adalet duygusunu artırmak için çabalamış, bu doğrultuda kararlar almış ve insanlarımızın sorunlarıyla ilgili hızlı çözümler sağlamıştır.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumu, Halife Ömer zamanından günümüze ulaşan köklü bir devlet mekanizmasıdır. Hazreti Ömer, zamanında bütün vatandaşların şikâyetlerini bildirebileceği bir kurum olarak "muhtesip" kurumunu oluşturmuştur. Muhtesipler özellikle şehirlerde ve pazar yerlerinde gözetmen olarak bulunmakta ve ortaya çıkan anlaşmazlıkları çözmekteydiler. Osmanlı Devleti'ndeyse "kadılkudât" ismi verilen makamla kamu denetlenmiştir. Bu tarihî sürece baktığımızda, Anayasa'mızın 74'üncü maddesinde yer alan Kamu Denetçiliği Kurumunun Türk devlet tecrübesine yabancı olmadığını görmekteyiz. Türk idare sisteminde yerini aldığı günden itibaren hukuk ve demokrasinin yerleşmesine, kökleşmesine katkı sağlamış; devlet, yönetim ve vatandaşlar arasında iyi bir iletişim kanalı olarak görev yapmıştır. Verdiği kararlarla tarafsızlığın ve bağımsızlığın güvence altına alınmasını ve sağlıklı bir işleyişe sahip olmayı sağlamayı hedeflemiş hem idarenin eylem ve işlemleri karşısında vatandaşları haklarını aramaya yöneltmiş hem de idari yargı başta olmak üzere diğer denetim mekanizmalarının yükünü azaltmıştır.

Değerli milletvekilleri, günümüzde dünya, petrol, enerji, silah sanayisi, teknoloji, yazılım, uzay, su, küresel ısınma, küresel salgın, ekonomi, finans, kripto para ve ticaret alanlarında savaş hâlindedir. İkinci Dünya Savaşı'ndan günümüze, bölge bölge dünyanın her yerinde hem devletler hem de terör örgütleri aracılığıyla çatışmalar sürmüş, sadece bölgemizde yirmi yıl önce başlayan ABD-Afganistan ve devamında ABD-Irak savaşları, özellikle İslam coğrafyasını ve tüm dünyayı istikrarsız ve güvensiz bir ortama sürüklemiştir. Terör, Orta Doğu'yu istikrarsızlaştırmak ve bu kargaşayı sürdürmek için büyük devletler tarafından desteklenmekte, finanse edilmekte ve silahlanmaları sağlanmaktadır. Ülkemizde eylemlerine kırk yıl önce başlayan PKK terör örgütüne dünyanın gözünün içine baka baka para ve silah desteği veren ABD, terör örgütlerine sponsor olan ülkelerin başında gelmektedir. ABD'nin demokrasi getireceğiz bahanesiyle yaptığı müdahaleler sonucu Suriye ve Irak'ta meydana gelen yönetim boşluklarının ve emperyalist ülkelerin el birliğiyle yarattığı IŞİD'in dünyaya, insanlığa ve en önemlisi İslam âlemine verdiği zararlar tüm dünyanın malumudur.

Mülteci ve göç krizleriyle başta ülkemiz olmak üzere bu bölgedeki tüm demografik yapı değiştirilmekte, ekonomik sorunlar ve toplumsal krizler yaratılmaktadır. Bir de tüm bunların üzerine yaşanan küresel salgınla toplumların ve devletlerin sinir uçlarıyla oynanmaktadır. Sosyal medyanın ve teknolojinin getirdiği devasa bütçeli şirketler, çoğu ülkenin ekonomisini kat kat geçen varlıklarıyla ülkelerin politikalarına yön vermeye başlamıştır. Sosyal medya aracılığıyla yayınlanan yalan bilgiler, haberler pek çok ülkede dış destekli devrimlere, askerî darbelere ve iç savaşlara sebep oldu; Arap Baharı bunlara verilebilecek en önemli örneklerden biridir. Tunus, Fas, Mısır, Libya, Suriye, Yemen, Cezayir gibi ülkelerde iç savaşa sebep olan Arap Baharı, hepimizin hatırlayacağı üzere, sosyal medya platformları aracılığıyla başlatılmıştır.

Değerli milletvekilleri, insanlık, kendisi açısından en zor dönemlerden birini yaşamaktadır. "İnsan hakları" kavramının içi emperyalist devletler tarafından boşaltılmaktadır; dünyanın büyük çoğunluğu açlık çekerken, azgın bir azınlık dünyanın tüm kaynaklarını elde etme peşindedir. Covid-19 salgını da dünyanın bu kirli, acımasız ve adaletsiz yüzünü hepimize yeniden hatırlatmıştır. Uluslararası organizasyonlar kurulma amaçlarından sapmıştır ve Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa Birliği gibi oluşumlar dünyanın hiçbir yarasına merhem olamamaktadır. Bu kurumlar, güçlerini yalnızca ülkelerin iç işlerine müdahale amacıyla kullanmaktadır. ABD ve Avrupa Birliği, FETÖ'ye ve PKK'ya kendi ülkelerinde barınma ve propaganda imkânı tanımakta; Reuters, CNN, Deutsche Welle gibi medya organları aracılığıyla her fırsatta ülkemize saldırmaktadırlar. İstikrarsız, güvensiz ve en önemlisi ulus devletsiz bir dünya inşa edilmeye çalışılmaktadır. Bu istikrarsızlıktan en çok etkilenen ve en çok etkilenmesi hedeflenen ülke de Türkiye'dir. Sınırlarımız terör örgütleriyle doludur. ABD'nin itiraf ettiği ekonomik saldırılar, mevcut Başkanlarının Başkan seçilmeden önce Türkiye üzerine yaptığı açıklamalar, muhalefeti destekleyeceğini ilan etmesi ve muhalefetin de bu duruma sessiz kalması, hain terör örgütü FETÖ'ye 15 Temmuz sonrasında bile kol kanat germeleri ve PKK'nın adının değiştirildiği YPG-PYD terör örgütüne yapılan askerî yardımlar, Doğu Akdeniz'de Avrupa Birliğiyle birlikte Türkiye'yi hapsetme girişimleri, Almanya ve Fransa'nın takındığı düşmanca tavırlar, S-400 dayatmaları, parasını ödediğimiz uçakları teslim etmemeleri, İHA'lara ve SİHA'lara karşı uygulanmak istenen ambargolar, Karadeniz'de çıkması istenen gerginlikler, İran'ın Azerbaycan'ın Karabağ zaferi sonrası yaptığı açıklamalar göstermektedir ki Türkiye çok cepheli bir mücadelenin içerisindedir. Bu cephenin bir de Türkiye'nin içinde temsilcileri vardır. Fonladıkları medya aracılığıyla Türk milletinin değerleriyle oynanmakta ve kendilerine verilen talimatlarla hareket eden siyasiler sayesinde de milletimiz tek bir merkezden çıkan; aynı dili, aynı üslubu kullanan kirli ve yapay gündemlere maruz bırakılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sistem tartışmaları, yalan haberler, oluşturulmak istenen kaos ortamı, gelecek nesillerimizi bir kalıba sokmak için köksüz; tarihini, kimliğini bilmeyen bir gençlik oluşturma projesi olan Z kuşağı politikaları; ahlaki çöküntülere sebep veren gündüz kuşağı yayınları; sosyal medyadaki, insanlığa ve insan haklarına yapılan doğrudan saldırılar ve takınılan saldırgan ve gayrimillî tutum göstermektedir ki oluşturulan yeni dünya düzeninde Türkiye'nin güçlü olmaması için türlü türlü oyunlar kurulmaktadır.

Güçlenmiş ve güçlenmeyi en önemli strateji hâline getirmiş bir Türkiye'nin dünyanın kurulan yanlış dengesini altüst edeceğini bilen yapı, ülkemize her fırsatta saldırmış ancak oyunları her zaman bozulmuş ve Türk milleti kendi iradesi dışında bir iradeyi asla ve asla kabul etmediğini dünyaya defalarca göstermiştir. Cumhur İttifakı'nın ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin temel amacı da Türkiye'nin maruz kaldığı iç ve dış tehditleri güçlü bir siyaset kurumu vasıtasıyla bertaraf etmektir. Düşman bellidir ve karşımızdakiler hedeflerinden bir gün olsun vazgeçmemişlerdir. Güçlü bir Türkiye istemeyen ABD'nin ve onun güdümündeki ülkelerin her fırsatta Türkiye ve Cumhur İttifakı'na saldırmaları da esas niyetlerinin ilanıdır.

Türk gençliğine millî şuur aşılamak için kurulmuş, hepimizin yetiştiği, binlerce şehidi olan, gazisi olan, davası olan ve davasından bir gün taviz vermemiş olan; pek çok devlet ve siyaset adamı yetiştirmiş, vatan ve millet sevdalıları yetiştirmiş, Nobel Ödüllü bilim insanları yetiştirmiş; bünyesinden yiğitlerin yiğidi insanlar çıkaran "Ben Ülkü Ocaklarında yetişmekten iftihar eden bir Genel Başkanım. Dünyaya bir kez daha gelsem bin defa Ülkü Ocaklarına giderdim." diyen, Türk milletinin yüz akı, Türk dünyasının bilge lideri Devlet Bahçeli'yi (MHP sıralarından alkışlar) yetiştiren Ülkü Ocaklarının, ABD Temsilciler Meclisinde Yunan asıllı bir milletvekili tarafından, ABD himayesinde yaşayan terörist elebaşı Fetullah Gülen'in manevi oğlu Enes Kanter'le yaptığı toplantılar sonrası verilen önergeyle tartışmaya açılması ve terör örgütü olup olmadığının araştırılması; bütün bu saldırılar yetmezmiş gibi ABD, Fransa, Almanya, Hollanda, İsveç, Norveç, Finlandiya, Danimarka, Kanada ve Yeni Zelanda'nın Ankara Büyükelçilerinin Sorosçu terör finansörü Osman Kavala'nın tutuklanmasının 4'üncü yılında, Türk yargısına açıkça müdahale etmeyi amaçlayarak serbest bırakılmasını istedikleri ortak bir bildiri yayınlamaları; Yunanistan, Mısır ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin imza attığı, Türk araştırma gemileri, Kıbrıs sorunu, kapalı Maraş'ın açılması, Libya'yla imzaladığımız Deniz Yetki Anlaşması gibi konularda açıkça Türkiye düşmanlığı yapılan ortak deklarasyon; yine Yunanistan'ın Dedeağaç Limanı'na ABD'nin Rusya'yı bahane ederek yaptığı askerî yığınak ile Türkiye'yi Ege'de ve Doğu Akdeniz'de çok küçük bir alana hapsetme çabaları; Suriye'nin kuzeyinde son günlerde ABD'li komutanların PYD-YPG'li teröristlerle birlikte verdikleri fotoğraflar ve son olarak, Batı güdümündeki bir finans kurumunun Türkiye'yi terör finansı ve kara para aklama konusunda Gri Liste'ye alması göstermektedir ki insanlığı ilgilendiren her kavramı kendi menfaatleri için kullanan, gücünü dünyanın her bölgesinde yaymaya çalışan bir devlet profili ortaya koyan ABD, yurt içindeki ortaklarını da yanına alarak Türkiye'yi ekonomik, askerî, siyasal ve sosyal anlamda kuşatmaya çalışmaktadır.

Türk yargısına tüm uluslararası sözleşmeleri hiçe sayarak müdahale etmeye kalkan sözde gelişmiş ülkeler, verilecek veya verilmeyecek tepkiler aracılığıyla Türk devletine ayar vermeye kalkanlar 15 Temmuz'da 251 vatandaşımızı şehit eden terör örgütü FETÖ'nün elebaşı Fetullah Gülen'le ilgili hukuki olarak tek bir adım atmamıştır. Türk yargısının verdiği mahkûmiyet kararı kesinleşmiş olmasına rağmen Almanya, Can Dündar'ı -hiçbir- iade talebini kabul etmemiştir.

Yunanistan'ın 500'ün üzerinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararını uygulamadığını biliyor musunuz? Acaba, bu 10 ülkenin Yunanistan Büyükelçileri, Batı Trakya Türkleri hakkında verilen Avrupa İnsan Hakları kararı için Yunanistan'a bir bildiri yayınlamışlar mıdır? ABD ve Avrupa Birliği terör örgütü arıyorsa önce kendi terör örgütü listesindeki alçak, insanlık dışı, aşağılık örgütlere baksın; sonra, ilan ettiği terör örgütlerine yaptığı yardımlarına baksın; son olarak da terör devleti hâline gelen kendisine baksın.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyanın tamamını saran küresel kriz, ekonomik olmaktan çıkıp kavramsal bir hâle gelmiştir. Dünyada şu anda bir insanlık krizi yaşanmaktadır. Dünyanın kaynaklarının herkese, tüm insanlığa eşit dağıtılmamasının, gelir adaletsizliğinin, güçlünün haklıya olan üstünlüğünün, ülkelerin ve milletlerin kaderini kendinden daha güçlü devletlerin belirlemesinin yarattığı ve giderek tüm dünyayı saran bir medeniyet krizi yaşanmaktadır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, daimi üyelerinin güvenliği dışında hangi ülkenin güvenliği için uğraşmaktadır? Avrupa Birliği, kendi ülkeleri hariç hangi ülkenin istikrarını ve ekonomisini düşünmektedir? ABD'nin kendi menfaatleri için yarattığı sözde demokrasi kılıcından kaç milyon mazlumun kanı akmaktadır? Topraklarında bulunan elmas, enerji ve doğal kaynakları nedeniyle kaç milyon Afrikalı, Fransızların elinde can vermiştir?

Avrupa Birliğinin kurulmasından sonra, sömürgeci tarihini, savaşlarını, katliamlarını, soykırımlarını geçmişe gömerek dünyaya güya demokrasi ve insan hakları dersi vermeye çalışan Avrupa ülkelerinin kanlı sömürgeci tarihini nasıl unutacağız? Pasifik'ten Afrika'ya, oradan Amerika'ya uzanan köle ticaretlerini, Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarında ölen 130 milyon insanı, son yirmi yılda Orta Doğu'da ölen 5 milyona yakın insanı nasıl yok sayacağız? Daha önce bu dünyaya medeniyet dersi vermiş kutlu ecdadın torunları olarak, gittiği her ülkede huzuru, adaleti ve insanca yaşamı hedefleyen kahraman Türk askerini Orta Doğu'da, Afrika'da gören her mazlum bağrında sakladığı şanlı Türk sancağını gururla kaldırıyor. Gönül coğrafyamız, mazlumların kanıyla değil, yetimlerin ahıyla değil, kıyıya vuran cansız bedenlerle değil, küresel şirketlerin yoksullara çizdikleri dar sınırlarla değil; hak ve adaleti esas alan yeni bir dünya düzeni kurma arzusunu gönlüne nakşetmiş Türk milletiyle huzura erecektir.

Bu anlayışla, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin liderliğinde Türk milleti tarafından oluşturulan Cumhur İttifakı ve milletimizin helal oylarıyla geçilen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi bugün hem ülkemize emperyalist güçler tarafından takılmak istenen prangaları söküp atmış hem de mazlum milletlerin umudu hâline gelmiştir. Geliştirilen ve hayata geçirilen millî stratejiler, 98'inci yılını kutlayacağımız cumhuriyetimizin ve Türk milletinin gelecek vizyonunu "bağımsız ve lider ülke Türkiye" olarak belirlemiştir. Liderimiz Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifade ettiği gibi, Cumhur İttifakı milletimizin ruh kökünden doğmuş, kutlu iradesiyle doğrulmuş, istikbal ve istiklal hedefiyle devleşmiş, Türkiye'nin güvencesi, millî bekamızın yılmaz bekçisi olmuştur. Hedef 2023 yani cumhuriyetin 100'üncü yıl dönümündedir. Muazzam millet hareketi olan Cumhur İttifakı 2053 ve 2071 vizyonuyla da Türk milletinin kutlu iradesiyle yoluna devam edecektir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ifade ettiği gibi Türk milletinin karakterine ve âdetlerine en uygun olan irade cumhuriyet iradesidir. Türkiye Cumhuriyeti mesut, muvaffak ve muzaffer olacaktır. Doksan sekiz yıl önce yedi düvele karşı içerideki ve dışarıdaki hainlere rağmen verdikleri mücadeleyle bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran ulu önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e, silah arkadaşlarına ve aziz şehitlerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nızın 98'inci yılını kutluyorum. Ayrıca, otuz yıl önce bugün bağımsızlığını kazanan soydaşlarımıza, kardeş ülke Türkmenistan'a nice otuz yıllar diliyorum. Gazi Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gruplar adına diğer söz Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Fatma Kurtulan'a ait.

Buyurun Sayın Kurtulan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Aynı zamanda, başta Başdenetçi Sayın Malkoç olmak üzere tüm Kurum üyelerine de hoş geldiniz diyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun adalete erişimde yaşanan ihlalleri gidermede, yurttaş ve kurumlar arası sorunları çözmede göstermiş olduğu dostane çözüm arayışlarını, çabalarını oldukça önemli bulduğumuzu belirtmek isterim. Kurum tek bir yurttaşımızın bile bir sorununu çözebiliyorsa bu anlamlıdır fakat çoklu demokrasinin felç olduğu, adaletin artık neredeyse hiçbir yerde kırıntısının bile kalmadığı bir ortamda ne yazık ki bunların sadece denizde bir damla olduğunu da belirtmek isterim.

Arkadaşlarımız da belirtti, genel olarak zaten Komisyona yapılan sunumda da 2020 raporunda bir önceki yıla oranla başvuruların çok çok arttığını görmekteyiz. Elbette ki hak arama kültürünün ülkemizde gelişiyor olması önemli, sevindirici ama tersinden de baktığımızda hak ihlallerinin de bu kadar yaygın olduğunu da görmek lazım.

Burada yine Kuruma başvurular içerisinde kadınların, Kürtlerin ve Alevilerin yani en çok mağdur edilen, şiddete, baskıya uğrayan, hakları ihlal edilen kesimlerin başvurularının da az olduğunu, hemen hemen bazılarının da hiç olmadığını görüyoruz. Elbette ki bunların sorunlarının olmadığı anlamına gelmiyor.

Kurum çalışmalarını yaparken -ben olumsuz bulduğum bir durumu katkı amaçlı paylaşmak isterim- raporunda, mesela, HAK-İŞ, MEMUR-SEN, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Belediyeler Birliği gibi STK ve meslek örgütlerinin merkezleriyle görüşme yapmış ancak KESK, DİSK, TTB, TMMOB gibi kurumların bazen kimi yerlerde yerel yapılarıyla görüşmüş. Yani bağımsız olarak bilinen bir kurumun, emek örgütleri arasında, meslek kurumları arasında ayrım yapmasını doğru görmediğimizi, eleştirdiğimizi sunmak isterim.

Kurum inceleme yaparken, insan haklarına dayalı, adalet, ayrımcılığın önlenmesi, yetkiyi kötüye kullanma, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, makul sürede karar verme hakkı gibi ilkeleri gözetiyor; bu oldukça önemli. Merak ediyorum, gidip araştırma yaptıkları, sorunu çözmeye çalıştıkları yerlerde acaba bunlara rastlayabildiler mi; gerçekten bu da bir merak konusu. Çok görülen, en azından bizim çok gördüğümüz bir durum değil. Zaten bu saydıklarımız tam da ülkemizdeki sorunların temelini teşkil ediyor. Olmayan bir durum olduğu için tüm adaletsizliklerin kaynağını teşkil ediyorlar. Bunların olmadığı bir ülkede tüm sorunların bir kurum tarafından elbette ki çözülmesini –zaten kurumun da böyle bir iddiası yok- beklemek biraz anlamsız olacak. Zaten bir yerde hukuk yoksa, adalet yoksa adalete ulaşmak için onlarca, yüzlerce kurum olsa bile gerçekten çok anlam ifade etmeyecektir. Çünkü adaletin doğalında toplumun tüm damarlarına, işleyen mekanizmalarına sinmiş olması gerekiyor ama ne yazık ki biz on dokuz yılda sadece bir çürümüşlüğe tanıklık ettik.

Görüştüğümüz Kurumun raporunu incelediğimizde en çok -diğer birçok şahsın da söylediği gibi- başvurunun olduğu alanlardan biri ekonomidir. İşte bu yüzdendir ki HDP uzunca bir zamandan beri sürekli alanda; Ekonomi Komisyonumuz alanda, sahada toplumun tüm kesimleriyle yakın temas içerisinde; yoksulluğun, açlığın, sefaletin getirdiği, toplumda yarattığı etkileri yerinde görmek istemekte.

Özellikle "Pandemi döneminde halka yardım ettik." dediniz ancak buradaki başvurulara baktığımızda bu yardımın yapılmadığını da görüyoruz. Şimdi olduğu gibi doğal gaza, elektriğe, bütün tüketim kalemlerine pandemi gibi zorlu bir dönemde bile hiç aksatmadan zam yapmayı sürdürdünüz. Yoksulluk, açlık sınırı sürekli artmaya devam etti, ediyor; asgari ücret açlık sınırının altında. İnsanların ekmeğiyle keyfince oynayan iktidar yurttaşı el açmaya mahkûm etmeye devam ediyor. KHK'lerle yarattığınız mağduriyetler bir yana, işverenlerin kod 18 ve kod 29'la mağdur ettiği, işten attığı, açlığa mahkûm ettiği insanlar ordusu oluştu. Mevsimlik tarım işçileri bu çağda barınmaya, suya, elektriğe, banyoya, tuvalete bile erişemiyorken siz hâlâ ülkenin refahını insanların elindeki telefonlara bağlayan demeçler vermeye devam ediyorsunuz.

"Dostlar alışverişte görsün." misali Cumhurbaşkanını alışverişte gördük -hiçbirimiz böyle bir alışveriş yapmadık, yapmıyoruz, vatandaş da yapmıyor- ve sonunda ne diyor? "Fiyatlar gayet uygun." Evet, saray bütçesine göre gerçekten uygunluk arz eder bu durum. Sonra bu yetmiyor, açlık sorunu olduğunu söyleyene birisi diyor ki: "Porsiyonlarınızı küçültün." "Porsiyonlarınızı küçültün." demek, aslında sarayın diyetisyenlerinin kendilerine söylediğini topluma uyarlamaya çalışıyor. Bu yetmiyor, "Doymuyoruz." diyen öğrencilere biriniz Peygamber Efendimiz'in "Midenizin sadece üçte 1'ini doldurun." söylemini hatırlatıyor. Madem öyle, siz niye aksırıncaya kadar, tıksırıncaya kadar midenizi dolduruyorsunuz? Bunu size söylemek lazım gerçekten. Yani bu sadece vatandaşlar için mi gerekli? Türkiye'nin tüm gelir kaynakları sürekli sizin midenize niye akmaya devam ediyor?

Yine, yapılan başvurularda en büyük sorunlardan biri adalettir. Yani 6 kalem içerisinde, başlık içerisinde en büyük sorunlardan biri adalet. Gerçekten, insan hakları ihlallerinin çok yaşandığı bir ülkede yaşıyoruz; bağımsız yargı yok, insanlar sokak ortasında kaçırılıyor, ifade özgürlüğü suç sayılıyor. Anayasa kendisini bile koruyamayacak durumda, kendisine bile sahip çıkamayacak durumda, bırakın bizi korumayı; Anayasa'mız bu hâlde. Uluslararası sözleşmeler eğer AKP'nin hesabına gelmezse "ihanet belgesi" olarak ele alınıyor. Sayın Demirtaş ve Osman Kavala örnekleri bunlara en iyi örneklerdir.

Cezaevlerine gidiyoruz, alabildiğine hak ihlallerini; İnfaz Yasası'ndaki düzenlemeler, Adli Tıp Kurumunun vesayetiyle cezaevlerinde hastalıktan sürüm sürüm sürünen, hâlâ tahliye edilmeyen insan yığınlarını görüyoruz.

Şimdi, Sayın Başkanım, Sayın Başdenetçim, benim de size 2-3 tane başvurum var, elbette ki bu döneme ait yani 2021 raporunu eğer geçirirseniz, incelerseniz, bir çözüm ararsanız o, raporunuza yansıyacaktır. Niye hep "Mehmet Emin Özkan" diyoruz arkadaşlar? Bu çok vahim bir durum, bu öyle böyle değil. "Hadi PKK'lidir." deyip bir kenara atmayın lütfen. Bu adam tam bir trajediyi yaşıyor, 83 yaşında, ağır hasta, yirmi beş yıldır cezaevinde, 5 kez kalp krizi geçiriyor, 4 kez anjiyo oluyor, ayakta dahi duramıyor; bizler "Tahliye edin." başvurularını yaptığımızda siz böyle, kelepçeyle görüntü vererek gözlerimizin içine soka soka bunu mahkemeye ya da hastaneye götürüyorsunuz. Bu adam Bahtiyar Aydın cinayetinin sanığı olarak biliniyor, dava şu an yeniden görülmeye başlandı ve ben şuraya bunu yazıyorum: Bu adam ölse bile beraat edecek. Böyle gidiyor bu durum; şimdi, bu durumu mutlaka çözmeniz lazım. Bu durum neye işaret ediyor? "Devlet içindeki karanlık güçler, Bahtiyar Aydın cinayetinden sorumlu olan adamlar, kesimler bu adamın ölmesini ve bu cinayetin bu adamın üzerinde kalmasını bekliyor." diye güçlü bir iddia var. Kamu Denetçiliği Kurumunun bunun altını çizerek not etmesini rica ediyorum.

Yine, Muhlise Karagüzel; 60 yaşında, ağır hastadır. Biz "Muhlise Karagüzel tahliye olsun." derken ameliyattan sonra sekiz gün yatağa kelepçeli olarak bağlandı; işte, vicdan, adalet burada!

Ve Ayşe Özdoğan, dördüncü evre kanser hastası. Ayşe Özdoğan, ameliyattan yeni çıkıyor, kesinleşmiş bir cezasını infaz ettirmek üzere apar topar cezaevine konuluyor ve şu an yaşamını orada sürdüremiyor. İşte, biraz bunları... Eğer adalet arıyorsak bunlar en bariz örneklerdir. "Bu Kurum, bunlar için bir şey yapacak mı?" diye sormak isterim.

Değerli arkadaşlar, keşke bu Kurum şunu yapsaydı: Kadın örgütlerine gitseydi, "Pandemi sürecinde kadına yönelik şiddeti tolere edebiliriz." diyen bir Bakan var iken -ki bu vahim bir durum, biz kadınlar için kabul edilemez bir durum- gidip kadın örgütlerinin kapısını çalsaydı, "İstanbul Sözleşme'niz de gitti." deseydi -bunu bu dönem yapabilirsiniz, İstanbul Sözleşmesi'ni de gasbetti bu Hükûmet- "Sizin ne gibi sorunlarınız var, durumunuz nedir?" diye sorsaydı. Bunun sorulmasını, en azından önümüzdeki dönemde bunu yapmalarını öneriyorum.

Kadınlar, pandemi süresince gerçekten çok ağır sorunlar yaşadılar; işten ayrılanlar, atılanlar oldu, yine ayrımcılığa uğrayanlar kadınlar oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın

FATMA KURTULAN (Devamla) – Teşekkürler Başkanım.

Bu raporda aslında sadece geçmesi gereken, isterdik, biz kadınlar isterdik… Sadece 2020'de 300 kadın öldürüldü, 171 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Bunlarla ilgili kim ne yapıyor, raporunuzda hiçbir şey yok, gidip teşvik etme durumu da yok. Dolayısıyla, aslında bu çoklu kriz atmosferinde ne söylesek gerçekten azdır, bizim çözüme ihtiyacımız vardır.

Dün burada yine bir kez daha gençlerin yaşamlarını tehdit etmeye, vatandaşın malına çökmeye, açlığa, yoksulluğa, ranta, talana, yalana dolana sarıldınız, elleriniz bunun için havaya kalktı. Ama artık demokrasi zamanı, artık barış zamanı, artık güçlendirilmiş bir parlamentoyu oluşturma zamanı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATMA KURTULAN (Devamla) - HDP geliyor; en kısa zamanda Türkiye'nin refahı, demokrasisi ve adaleti için güç birliğiyle, demokratik ittifakımızla bunu sağlayacağımızı tüm Türkiye halklarına bir kez daha ilan ediyorum.

Teşekkürler, saygılar. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Hayrettin Nuhoğlu…

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, PKK'lı teröristler tarafından 26 Ekim 1993'te şehit edilen öğretmen Neşe Alten ve babası Hasan Alten'i rahmet ve minnetle andığına ve terörün her türlüsünü lanetlediğine ilişkin açıklaması

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

1972 yılında Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde doğan Neşe Alten, Diyarbakır'ın Bismil ilçesi Çavuşlu Köyü İlkokulunda 1993 yılında büyük bir heyecanla sınıf öğretmeni olarak göreve başlamıştı. Neşe Öğretmen henüz 21 yaşındaydı ve kendisini yalnız bırakmak istemeyen babası Hasan Alten'le birlikte Bismil'e gitmişti. Ne yazık ki 26 Ekim 1993 gecesi PKK'lı teröristler tarafından ikisi birden şehit edilmiştir. Neşe Alten ve babasının şehadeti bölücü terör örgütünün vahşetini ve çirkin yüzünü gösteren olaylardan sadece biridir. Üzerinden yirmi sekiz yıl geçmesine rağmen acılarını hâlâ yaşamaktayız. Neşe Öğretmeni, babasını ve bütün şehitlerimizi rahmetle, minnetle anıyor, terörün her türlüsünü lanetliyor, Neşe'nin 83 yaşındaki annesi Nazife Alten'i hürmetle selamlıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (S. Sayısı: 264) (Devam)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ikinci söz Şırnak Milletvekili Sayın Hüseyin Kaçmaz'a aittir.

Buyurun Sayın Kaçmaz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kamu kurumlarının insan haklarına, hukuka ve hakkaniyete uygunluklarını incelemek, araştırmak ve kurumlara tavsiyede bulunmak amacıyla kurulan Kamu Denetçiliği Kurumuna 2020 yılında toplam 90.209 adet başvuru yapılmış. Önceki yıllarda yapılan başvurulara göre 2020 yılında gözle görülür bir artış var. Her ne kadar raporda, artış, hak arama kültürünün ve alışkanlığının yaygınlaşmasıyla ilişkilendirilmişse de aslında kamu kurumlarında birçok sorunun giderek kronik bir hâle geldiğini de ortaya çıkarmaktadır. Biz parti olarak Kamu Denetçiliği Kurumunun misyonunu önemsediğimizi belirterek katılımcı, şeffaf, tarafsız ve düzenleyici bir tutum almasının bütün yurttaşlar ve kurumlar için önemli olduğunu defaatle dile getirdik. Anayasa'nın esnetilebilir, delinebilir bir forma kavuşturulduğu bu dönemde, Kurumun üzerine düşeni yapmasının toplumsal açıdan büyük değişimler sağlayacağı, daha demokratik ve eşit bir toplum tahayyülüne ulaşmanın mümkün olabileceği umudunu diri tutmak isteriz. Ancak, Sayın Başdenetçi de buradayken şu durumu paylaşayım: Kendi yaptığım başvuru… Milletvekili arkadaşlarımızın siyasi rehine olarak cezaevlerinde tutulan arkadaşlarımızla görüşme taleplerimiz hiçbir surette Adalet Bakanlığı tarafından cevaplanmıyordu. Buna istinaden Kuruma başvuru yaptım, her ne hikmetse Adalet Bakanlığı Kuruma dahi cevap vermedi. Yani böyle bir durumla, böyle bir gerçeklikle karşı karşıyayız.

Tabii, yine bununla rapordaki bazı konulardan da açıkça görüleceği üzere maalesef ki Kurum, olaylara yanlı ve tek taraflı yaklaşımıyla denetimin temel unsuru olan şeffaflık ve tarafsızlık ilkelerini yok saymış ve iktidara paralel bir tutum takınmış olduğunu da göstermektedir. Mevcut raporda Yunanistan askerlerinin mültecilere uyguladığı ölüme varan şiddet ve insanlık dışı muamelelerin tek taraflı olarak işlenmesi, iktidarın mülteciler üzerinde siyasi bir koz ve şantaj aracı olarak kullanılması ve bu olayların gelişmesindeki sorumluluğunun rapora yansıtılmaması Kurumun saygınlığına ve tarafsızlığına gölge düşürmektedir.

Yine, Ermenistan Silahlı Kuvvetlerinin Azerbaycan sivil yerleşim yerlerine yaptığı saldırılar ve yaşanan hak ihlalleri rapora işlenirken Afrin'de, Gire Spi'de, Serekaniye'de iktidarın desteklediği çeteler eliyle Kürt halkına karşı yapılan etnik temizlik, insan kaçırma, fidye, işkence, tecavüz ve ölüm vakalarının hiçbir surette rapora yansıtılmamış olması Kurumun iktidarın güdümünde şeffaflık ve tarafsızlık ilkelerini yok saydığını bize göstermektedir.

Yine, raporda çocuk haklarına ilişkin bir bölüm tabii dikkat çekiciydi ve önemli bir husus; çocukların da hak arama konusunda bilinçlendirilmesi kesinlikle önemli ve desteklediğimiz bir husus. Tabii, çok çocukça, çok masumane talepler, şikâyetler, başvurular da olmuş; bu da çok güzel ancak rapordaki bu durum bize hissettirdiği başka bir durumu da ortaya çıkarıyor.

Rapordaki dikkat çekici diğer bir husus da dediğimiz gibi Kürt kentlerinden yapılan başvuru sayılarının az olması yani başvuru sayılarının az olduğu rapora da işlenmiş. Zaten eğitimde, sağlıkta, ekonomide, sanayide hep en son sıralarda olan illerimiz, bu sefer de coğrafi olarak Ombudsmanlıkta en az başvuru yapan yerler arasında yerini almış durumda. Bölgesel eşitsizlik ve bölgesel farklılıklar sadece eğitim, ekonomi ve sanayi alanlarında olmuyor.

2009 yılından beri Kürt kentlerinde 20'si çocuk olmak üzere 40 kişi zırhlı araç kazalarıyla hayatlarını kaybetti. Rapora da işlenen, yapılan başvurular tabii ki kıymetsiz değil ancak Kürt meselesindeki çözümsüzlük ve beraberinde gelen çatışma ve savaş hâli, bölgede onlarca tonluk zırhlı araçların, savaş makinelerinin yaşam alanlarında süratle gezmeleri sebebiyle çocuklarımız ve insanlarımız ya hayatlarını kaybetmekte ya da sakat kalmakta. Sadece bu örnek bile yaşam hakkı ihlal edilen, elinden alınan çocuklarımızın diğer tali konulara ayıracak zamanlarının çok da olmadığını göstermektedir diye düşünüyorum çünkü bizim oralarda çocuklar yataklarında uyurken hayatlarını kaybedebiliyor. Nasıl mı? Muhammed ve Furkan kardeşler, birçoğunuz bilir, 2017 yılında 16 tonluk zırhlı polis aracının evlerinin

duvarını kırarak, duvarını yıkarak yataklarında uyurken onları ezmesi sonucu hayatlarını kaybetti ve yine, geçen ay yani eylül ayında, İdil ilçemizde Miraç Miroğlu, evlerinin önünde bisikletle gezerken maalesef ki yine polis zırhlı aracının çarpması sonrasında hayatını kaybetti, geriye onlarca parçaya ayrılmış ve ezilmiş bisikleti kaldı. Ezcümle, kusura bakmayın, çoğu zaman Kurumunuza başvuracak kadar yaşayamıyor çocuklarımız. Kürt meselesindeki çözümsüzlük, buna bağlı hukuksuzluk ve şiddet ortamı, anlattığımız olayların cezasızlıkla sonuçlanması ve benzeri tüm hukuk dışı uygulamalar aynı zamanda bütün kurumları işlevsiz hâle getirmeye, hukuka ve insan haklarına aykırı bir şekilde hareket etmeye sevk ediyor ve bu sorunlara sebep oluyor.

Yine, rapora yansıdığı üzere Kuruma cezaevlerinden de birçok başvuru yapılmış durumda. Türkiye'de hapishaneler kapalı mekânlar olması nedeniyle hak ihlallerinin en yoğun yaşandığı ve başta yaşam hakkı ihlalleri olmak üzere her türlü insanlık dışı, onur kırıcı muamelelerin yapıldığı işkence mekânları hâline gelmiştir. Tutuklu ve hükümlüler âdeta cezaevi idaresinin keyfî uygulamaları ve işkence rejimleriyle baş başa kalmış durumdadır. Cezaevlerinde hükümlülerin tahliyeleri keyfî bir şekilde engellenmekte, özellikle, hasta mahpuslar âdeta ölüme terk edilmekte. Tabii, 14 Nisan 2020'de bu durumu bile fırsata dönüştüren iktidar, pandemi sebebiyle İnfaz Yasası'nda bir değişiklik yaptı ancak burada da bir öç alma hissi olduğunu, isteği olduğunu o dönemde de söyledik. Sırf siyasi görüşünden kaynaklı olarak cezaevinde olan binlerce mahpus, içlerinde yüzlerce ağır hasta mahpus olmasına rağmen kapsam dışı tutularak tahliye edilmemişti ve bugün maalesef ki yine bu insanlık dışı, hukuk dışı muamelelere maruz kalmaya devam etmekte.

Bu düşmanca ayrım yetmezmiş gibi, aynı düzenlemeyle, tahliye edilmesi gereken politik mahpusların keyfî olarak, yer yer absürt gerekçelerle tahliyesini engelleyecek bir uygulama başladı. Bazı engelleme gerekçeleri: Okuduğu kitap sayısı. Mesela, hasta tutuklu Menderes Leyla'nın on yıl önce aldığı bir disiplin cezasıyla tahliyesi altı yıl ertelendi. Yani bu düşmanlık hukuku, bu düşmanlık politikası değil de nedir? 1 Ocak 2021'den itibaren uygulanmaya başlanan düzenlemeye göre hükümlüler, iyi hâl tespitinde altı ayda bir idare ve gözlem kurulunca değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Yapılan bu değerlendirme sonucunda ancak iyi hâlli olduğuna karar verilen hükümlüler açık ceza infaz kurumuna nakil ve denetimli serbestlik ya da koşullu salıverilme hakkından yararlanabilecektir. Gözlem kurulları âdeta mahkeme olarak kendini görmekte ve bu şekilde hareket etmekte; bu, açıkça mahkemelerin yetki gasbıdır, bu gasp kabul edilemez. Hatırlarsanız, bir yandan pandemi sebebiyle serbest bırakılan binlerce adli mahpus, diğer tarafta da aynı düzenlemeyle tahliyesi engellenen binlerce politik mahpus gerçeğine şahit olmuştuk. Tabii, tüm bunların ortaya çıkardığı bir sonuç olarak rapora yansıyan durumlar da söz konusu. Rapora da yansıdığı şekilde, cezaevinde nakil dilekçeleri "Cezaevinde yer yok." ya da pandemi bahanesiyle reddedilmekte fakat sürgünler ise hız kesmeden devam etmektedir. Bir durumu da buradan paylaşmak istiyorum: Daha iki saat önce Adalet Bakan Yardımcısını aradığımda özel kalemi "cezaevlerinde açık görüş yasağı" diye bir durumun söz konusu olmadığını söylüyor ancak her ne hikmetse tüm cezaevlerinde söz konusu yasak pandemi sebebiyle, iddiasıyla uygulanmaya devam ediyor.

Tabii, dedik ya, iktidar ceza içinde ceza uygulamakta, keyfî davranmakta ve yine, mahpus ailelerini de cezalandırmakta hiçbir fırsatı kaçırmamakta. Her gün tarafımıza onlarca şikâyet ya mahpusların gönderdiği mektuplar yoluyla ya da aileler vasıtasıyla ulaşıyor. Silivri 5 No.lu Cezaevinde koğuşlar "tatbikat" adı altında basılıyor, halay çektikleri iddiasıyla mahpuslar hakkında soruşturma açılıyor. Kırıkkale'de, Afyon'da, Kayseri Bünyan Cezaevinde işkence ve işkenceye varan uygulamalar ve saldırılar yaşanıyor. Yine, Şırnak T Tipi Cezaevinde ayakta sayım dayatması ve keyfî bir şekilde koğuş değiştirme dayatması sonrası siyasi mahpuslara onlarca kişilik gardiyanlar tarafından saldırı düzenlendiğine ilişkin onlarca aile tarafımızla iletişime geçmiş durumda. Mahpuslar, aileleri, İHD ve

Şırnak Barosu Cezaevi Komisyonu da bu iddialar sebebiyle cezaevinde saldırıya uğrayan mahpuslarla görüşmüş ve bu saldırıları doğrulamış durumdadırlar. Mahpuslardan burnu kırılan, iç kanama geçiren ve vücudunda çeşitli yaralanmalar bulunanlar Şırnak Devlet Hastanesine kaldırılmış ancak diğer yaralananların hastaneye gitme talebi dahi reddedilmiş, hatta revir de dahil olmak üzere tedavilerine izin verilmemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu iddiaları görüşmek istediğimiz cezaevi yönetimi âdeta kendini saklamakta veya gizlenmektedir. Takdir edersiniz ki İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun üyeleri olarak -aslında cezaevleriyle sürekli bu tarz durumlarla karşı karşıya kaldığımız için- Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürünün ve yine Adalet Bakan Yardımcısının güya talimatı olmasına rağmen bazen bize cevap vermiyorlar ancak buradan gerek Şırnak gerekse de diğer cezaevlerinde yönetimde yer alan kişilere seslenmek istiyorum: Her kim ki yasalara göre hareket etmez, anayasal çerçevede kalmaz, hukuk yerine bir zümrenin veya partinin yanında yer alır ise suç işlemiş olur ve bugün olmasa da er geç hukuk önünde hesap verecektir. Bu sebeple herkesi hukuka uymaya, işkenceye varan keyfî ve düşmanca uygulamalardan vazgeçmeye çağırıyorum. Son olarak, bir kamu kuruluşu olduğunu unutmadan siyasi iktidarın politikalarına paralel tutum almaktan vazgeçmeye çağırıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına üçüncü söz İstanbul Milletvekili Sayın Hüda Kaya'ya ait.

Buyurun Hüda Hanım. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HÜDA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu hakkında Dilekçe Komisyonu üyesi olarak partim adına söz almış bulunuyorum. Tabii ki burada Ombudsmanımız Sayın Şeref Malkoç da bulunuyor.

Halkımız pek çok yerde "Nedir bu Kamu Denetçiliği Kurumu?" diye soruyor. Sadece "ombudsman"ın ne manaya geldiğini buradan ifade edip kendi gündemime geçeceğim. Şikâyetleri ve birtakım teşebbüsleri ele alıp değerlendiren ve bunlara her iki taraf için de tatmin edici çözümler bulan kişidir yani "ara bulucu kişi" anlamına geliyor.

Değerli arkadaşlar, değerli halkımız; bugün devam etmekte olan Kobani davamızın bu süreçteki son günü ve hâlâ şu saatlerde Kobani davamız devam ediyor. Bu davamızla ilgili bizlere sayısız fezlekeler geldi, ben de dâhil olmak üzere; Kobani davasıyla ilgili, Yasin Börü davasıyla ilgili davalarımız devam ediyor. Yasin Börü davasıyla ilgili, hâkimlikte, savcılıkta verdiğim ifadede de belirttiğim gibi, Yasin Börü'yü katledenler devlet mekanizmaları tarafından çok iyi biliniyorlar; altını çizerek söylüyorum. Kobani davasında HDP'lilerle ilgili hiçbir nokta, ilişki olmadığını devlet yetkilileri, gerekli yetkililer çok iyi biliyorlar; gerçek katiller kimler, saklıyorlar. Hatta, Yasin Börü neden katledildi? Sebebi de dâhil -ki ben bunu biliyorum- önergelerimize "ret" verenler, araştırılmasını istemeyenler, tüm milletvekilleri, bakın, buradan sizlere bir kez daha söylüyorum… Sizlere bir kez daha söylüyorum diyorum ama değerli halkımız, burada şu anda iktidar partisinin milletvekilleri yok, sıralar bomboş. Her seferinde gerçeklerin ortaya çıkarılmasını istemeyen, reddeden milletvekilleri…

AKP ve MHP sıralarında 3-5 kişinin haricinde bomboş sıralara hitap ediyoruz. Biz burada boş sıraları görüyoruz ama sözümüz size sevgili halkımız ve buradan dinleyenlere bir kez daha söyleyeceğim: Bu gerçeklerin ortaya çıkarılmasını reddeden, "ret" oyu veren milletvekilleri, yarın, çok kısa bir zamanda, öyle Lice davası gibi aradan yirmi beş yıl geçtikten sonra, Bahtiyar Aydın olayında olduğu gibi birileri çıkıp iş işten geçtikten sonra kendi yaptıkları o derin ilişkileri, katliamları itiraf edenler gibi yirmi beş yıl daha beklemeyeceğiz; çok az bir zaman sonra bu gerçekler ortaya çıktığında bizlerin yüzüne bakamayacaksınız, sözünüz olmayacak, bizlere cevap veremeyeceksiniz ve bu gerçekleri saklamaya devam eden yetkililer ve bu katliamlardan haberdar olanlar, gerçek suçluları saklayanlar elbette ki adaletli hukuk önünde hepsi hesap verecekler.

Değerli arkadaşlar, yirmi yıllık AKP iktidarında ilginç ilginç olaylara şahit oluyoruz. İkizdereler yaşanıyor, Kaz Dağları yaşanıyor -efendim, zaten bir Gezi paranoya oldu sizler için de- bir Validebağ yaşanıyor. Bakın, en son, geçtiğimiz son günlerde Validebağ'a da gittim, gördüm.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir milletvekili olarak, şu Mecliste halkımızın temsiliyeti noktasında sorumluluğu olan bir insan olarak halkımıza karşı mahcubiyet hissediyorum. Ne günlere geldik! Bir zamanlar -ve hatta hâlâ- şehirlerin düşman işgalinden kurtuluş törenleri yapılır idi ama şu anda Validebağ'da olduğu gibi, bizim Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı insanlarımız, mahalle halkı devletine karşı, AKP iktidarının güvenlik güçlerine, zabıtalarına, polisine karşı mahallesini, ormanını, ağacını koruma nöbeti tutuyor. İnsanın, bir vatandaşın kendi devletine karşı gece gündüz parkını, ağacını, korusunu "Kalsın." diye koruma nöbeti tuttuğunu düşünebiliyor musunuz? Bu nasıl bir iktidar zihniyetidir? Ve kalkıyorsunuz hâlâ başınız dik, alnınız akmış gibi insan içine çıkıp… Tabii, çıkamıyorsunuz ancak yazılı sorulara yazılı cevaplar vererek günü kurtarmaya çalışıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, geçtiğimiz haftalarda -şimdi bir ay olmuştur sanırım- partim adına, üyesi olduğum Türk Dili Konuşan Parlamentolar Grubu olarak Kazakistan'ın Türkistan şehrine gittik. Keşke vakit olsa oradaki izlenimlerimizi sizlerle daha geniş bir şekilde paylaşabilsek. Ama sadece çok kısa bir şekilde -vakit de üç dakika kalmış- çok hızlı bir şekilde şunu ifade etmek istiyorum: Değerli arkadaşlar, bakın, Kazakistan'da, Türkistan'da gördüğümüz, şahit olduğumuz ve de Orta Asya'yla ilgili… Hani, burada, böyle çok milliyetçi, vatansever, Türkçü edebiyatlar yapılıyor ya, ben de bir Türk'üm ve ata topraklarıma gitmemden de çok memnunum. Gittik ve gördük, Orta Asya ülkelerinin yarısından fazlasında en az 2 resmî dil var ve haftada sekiz saat Kürtçe dersi veriliyor bu ülkelerde. Ama utandığım bir şey var: Bizim Türk atalarımız Orta Asya'dan bu topraklara gelmişler yüzyıllar öncesinde, Kürt halkı da 3 büyük göç yaşamış Orta Asya'ya doğru. Orta Asya'ya doğru 3 büyük göç yaşadı ve Orta Asya'nın pek çok ülkesinde Kürt toplulukları var, Kürt halkları var. Oraya göç etmiş oldukları hâlde oradaki Kürtler, Kürt çocukları ilkokuldan itibaren Kürtçe dersi görüyorlar, müziklerini yapıyorlar, yasak yok, bölünme yok hatta sokaklarda polis bile görmedik ama nüfusumuzun en az yüzde 20'sini teşkil eden ve kendi ata toprakları olan şu Türkiye, Anadolu, Mezopotamya topraklarında Kürt çocukları eğitim dersi olarak Kürtçe göremiyorlar. Bırakın eğitim dili olmasını, Kürtçe tabelalar değiştiriliyor. Şırnak'ta camide Kürtçe ayet mealine bile tahammül edemediler, Kürtçe ayet mealini bile değiştirdiler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada, demokraside de özgürlüklerde de Orta Asya topraklarının, ülkelerinin, toplumlarının vatandaşlık bilinci ve devletin yaklaşımı açısından bizlerden ne kadar da ileri olduğunu gördüm; sokaklarında, üniversitelerinde polis yok. İşte, Boğaziçindeki hâli görüyorsunuz. Geçen hafta cuma günü Çevik Kuvvet Boğaziçine girdi, bu pazartesi günü tekrar polis müdahalesi oldu, hatta ben gittiğimde bir milletvekili olarak bile üniversiteye alınmadım, müdahale edildim. Ve biz, attığımız her adımda… Bakın, inanın, şu duyguyu paylaşmak istiyorum sizinle: Türkistan'dan

döndüm, İstanbul'a girdim; Taksim'e de çıksanız aynı, Anadolu'ya da gitseniz aynı, Diyarbakır'a da gitseniz aynı; her yerde Akrep, her yerde TOMA, her yerde Çevik Kuvvet; bir savaş ülkesi, bir kâbus ülkesine döndürdünüz Türkiye'yi. Akrepler, polis araçları çatır çatır sokaklarda çocuk katlediyorlar. Videoları görüyorsunuz, evet…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Hayda! Nerede çocuk katlediyorlar? Huzur var, terör yok.

HÜDA KAYA (Devamla) – Hemen sözümü toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HÜDA KAYA (Devamla) – Evet, sözümü toparlıyorum.

Değerli arkadaşlar, hemen son cümle olarak –diğer konuları geçiyorum ama– bu korku, bu paranoya bizim kurtuluşumuz olamaz, ülkemizin kurtuluşu olamaz. Ne kadar nefret, ne kadar savaş; o kadar rant ve talana, çalıp çırpmaya döndürdünüz ülkeyi. Savaş değil, barıştır çözüm. Ülkemizin en büyük sorunu barışsızlıktır. Savaş, şiddet, nefret, tezkere demek yoksulluk demektir, barış demek ise refah, huzur, bolluk ve bereket demektir. Ülkece ve tüm halkımızın yaşadığı sorunlardan, krizlerden çıkışın tek yolu barıştır.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Niye söz istiyorsunuz Sayın Çilez?

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, tutanaklara geçmesi gereken bir husus var.

BAŞKAN – Buyurun.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, yapılan konuşmalarda AK PARTİ hükûmetlerine ve Türk Silahlı Kuvvetlerine karşı ortaya atılan iddiaların hiçbirini kabul etmiyoruz. Türk Silahlı Kuvvetleri yasalara ve insan haklarına saygı hususunda son derece hassastır ve dünyanın en saygın ordusudur. Türk Silahlı Kuvvetlerini diğer ordulardan ve teröristlerden ayıran en önemli özelliklerinden birisi bu hassasiyetidir. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt içi ve yurt dışında yaptığı operasyonların hiçbirinde sivillere zarar verilmemiştir, operasyonlar teröristlere ve düşmanlara karşı yapılmıştır ve yapılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin gittiği yere barış ve huzur gitmektedir diyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bir dakika hak istiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Gruplar adına diğer söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Ali Haydar Bey.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Ombudsman ve denetçi arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bizler Cumhuriyet Halk Partisi olarak Kamu Denetçiliği Kurumuna hep olumlu baktık ve Kamu Denetçiliği Kurumunun bir anayasal kurum olarak düzenlenmesini, bağımsız ve güçlü bir kurum olarak var olmasını ve sistemimizde hak ettiği yeri almasını her zaman savunduk ve savunmaya da devam ediyoruz. Kurum desteklenmeli ve büyütülmeli, daha işler hâle getirilmeli dedik. Ayrıca, vatandaş ile idare arasında hem uzlaşı hem de uzlaşı konusunda bir köprü olmasını hep savunduk.

Maalesef, tek adam sisteminden sonra bütün kurumlar gibi, Meclis gibi Kamu Denetçiliği Kurumunun da eli ve gücü zayıflatıldı. Mesela, bugün -2 seferdir Kamu Denetçiliği Kurumunun bu raporu Meclise geliyor, geçen sefer tam denetçilik raporu görüşülecekken yoklamayla kapandı- AK PARTİ Grubu karar yeter sayısını zor buldu, yine yoklamayla kapatabilirdik ama bugün ısrarla, kendim de Kamu Denetçiliği Raporu görüşülsün arzuladım çünkü kıymet verdiğimiz bir kurum. Aslında Meclisi iktidar sıralarının çalıştırması gerekirken, onlar Kuruma bugün 2 seferdir sahip çıkmadı, biz sahip çıkıyoruz yani bu Meclisi çalıştırma sorumluluğu iktidarındır ama dediğimiz gibi, muhalefet olarak bu kıymetli kurumlara sahip çıkmak gibi bizlerin de bir görevi var.

Şimdi, şöyle; Kamu Denetçiliği Kurumu hakkında sizlerle kısaca tarihsel bir bilgi paylaşmak isterim. Kurum, aslında ilk defa Osmanlı'da görüldü, daha sonra 1713'te İsveç'te yasal bir kurum olarak düzenlendi, yine aynı şekilde, İsveç'te 1800'lü yılların başında anayasal bir kurum oldu. Dünyada da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, 1950'lerden sonra yaygınlaşmaya başladı ve 1970'lerde de ülkemizde konuşulur hâle geldi. Yakın tarihimizde, DSP, MHP ve ANAP koalisyonu döneminde kuruma dair bir yasal düzenleme yapıldı ama tasarı hâlinde kaldı. Daha sonra, yine yakın tarihimizde, AK PARTİ zamanında, 2006'da bir yasal düzenleme gerçekleşti ancak Anayasa Mahkemesi "123'e aykırıdır." dedi, bir de "Anayasa'nın 87'nci maddesinde Meclisin böyle bir görevi yoktur." diyerek yürütmesini durdurdu. Ta, 2006'daki şerhimizi sizlerle de paylaşmak isterim.

Şimdi, şerhimiz aynen şöyle: "Kamu Denetçiliği Kurumunun hiçbir yaptırımı yok, olmaması da gerekir çünkü bu Kurum öneri yapmaktadır. Bu Kurumun yaptırımı saygınlığından kaynaklanacaktır; aldığı kararlar, yaptığı araştırmalar ve sonuçta yapacağı öneriler saygınlığının gereği olarak siyasal düzeyde de bürokratik düzeyde de kabul görerek uygulanacaktır ama daha kuruluş aşamasında varlığı anayasal olarak sorgulanan bir kurumun saygınlığından kimse söz edemez. Bu açıdan, AKP çok önemli bir fırsatı elinden kaçırmakta ve bu önemli kurumu daha doğmadan öldürmektedir." Bunu demişiz 2006'da yasal düzenlemeyle getirdiğinde. Şerhin altında da Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu ve o dönemki vekillerimizin imzası var.

Daha sonra, yasal düzenlemeyle getirdikten sonra 2010'da yapılan referandum değişikliğiyle Anayasa'mızın 74'üncü maddesine dercedildi Kurum, iki yıl sonra, 2012'de de 6328 sayılı Kanun'la yasallaştı.

2012'deki şerhimizi de sizlerle aynen paylaşmak isterim, demişiz ki: "Daha etkin ve güçlü bir denetleyici kurum olmalı, kamu kaynaklarının kullanımında ve yolsuzlukla mücadelede etkin olmalı –tekrar ediyorum, kamu kaynaklarının kullanımında ve yolsuzlukla mücadelede etkin olmalı- iktidar dışında kurumlar da söz sahibi olabilmeli ve tam bağımsız olmalı." En büyük eleştirilerimizden biridir bu, hâlâ devam ediyor. Ayrıca "Yargı yoluna başvurma yetkisi de olsun ve yargı yoluna başvurmakla beraber o günkü memur soruşturmalarını da yapabilsin ve Meclise de bir yasa teklifi önerisinde bulunabilsin." demişiz. Bugün geldiğimiz noktada, tek adam rejiminde, hele de Kurumun daha da zayıflamasıyla beraber ne kadar haklı olduğumuz gayet açıkça anlaşılmıştır.

Şimdi, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun temel, başlıca maddelerini sizlerle paylaşmak istiyorum. Burada görmenizi istediğim gayem de aslında ne kadar güçlü bir kurum olması gerekirken şu sistemde elinin ne kadar da zayıflatıldığını sizlerle paylaşmak. Gerçekten inanılmaz güçlü bir kurum. Şimdi, yasal düzenlemelerle öyle bir güçlendirilmiş Kurum ki ama yaptığı işlerle kıyaslandığında, maalesef elinin ne kadar zayıflatıldığını bahsettiğimde sizler de göreceksiniz.

Şimdi, 5'inci maddede Kurumun görevi düzenlenmiş. "Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını…" Bakın, tutum ve davranışlarını yani sadece eylem ve işlem değil, idarenin tutum ve davranışlarını bile sorgulayabilen bir

kurum ki idare mahkemelerinde bu yetki yok. "…insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete…" Bakın, sadece hukuka değil ayrıca hakkaniyete de uygun olarak inceleme yapmak, araştırmak ve idareye öneride bulunmakla görevli. Bakın, öneride de bulunabiliyor ama sonuç bağlayıcı mı? Sonuç bağlayıcı değil, önerebiliyor.

12'nci maddede bağımsızlığı ve tarafsızlığı düzenlenmiş. Kuruma hiçbir organ, makam, merci, kişi emir veya talimat veremiyor; olması gerektiği gibi.

18'inci madde de çok özel bir madde, Kurum devlet sırlarına dahi vâkıf olabiliyor. O kadar kıymetli bir madde ki 18'nci madde, devlet sırlarını isteyebiliyor, vermezlerse Kurum gidip yerinde inceleme yapabiliyor; ne kadar büyük bir yetki, ne kadar güzel bir yetki.

Şimdi, bir de 31'inci madde var. Soruşturmayı yani Ombudsman ve denetçilerin soruşturmasını Meclis iznine bağlamış, Meclis izin verse de soruşturmayı savcılar yapamıyor, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yapabiliyor. Ombudsman, Başdenetçi ve denetçileri Yargıtayda yargılanabiliyorlar ve temyizi de Yargıtay Ceza Genel Kurulunda görülebiliyor. Şimdi, milletvekillerini bile cumhuriyet savcıları Meclisten soruşturma iznini aldıktan sonra soruşturuyor, ilk derece mahkemesi yargılıyor ama kamu denetçilerini cumhuriyet savcısı değil, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı soruşturabiliyor ve Yargıtayda yargılanabiliyorlar. Aslında yetkileri gerçekten iyi ama tek adam sisteminde etkileri yok, onu sizlerle paylaşmak istiyorum. Bunun temel sebeplerinden biri de kanaatimizce şudur: Siyasi bağlantılar.

Şimdi, 10'uncu madde (e) bendi de diyor ki: "Başdenetçi ve denetçiler hiçbir siyasi partiye üye olamaz." Güzel, tamam, istifa ederler, gelirler, burada otururlar demeye getirmiş ama bir de yetmemiş aynı kanunun 30'uncu maddesinde bunu tekrar etmiş "Siyasi partiye üye olamazlar." demiş ama bir de şunu eklemiş "Herhangi bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararına veya zararına bir davranışta bulunamazlar." demiş. Yani davranışlarını bile düzenlemiş, o kadar önemli ki aslında siyasi erkten bağımsız olmaları.

Şimdi, Başdenetçimiz Şeref Malkoç ve denetçilerimizin aslında şahıslarına hiçbir diyeceğim yoktur, her birini tanıyorum ve ayrı ayrı da gerçekten saygı duyuyorum. Şimdi, siyasetin göbeğinden gelmiş hepsi, bizzat siyasetin göbeğinden, bir de sadece AK PARTİ'den gelmiş, AK PARTİ'nin göbeğinden, siyasetten çıkmışlar ve şimdi buradalar. 1 Başdenetçimiz, 5 de denetçimiz var. Dediğim gibi şahıslarına hiçbir sözüm yoktur.

Şimdi, Sayın Malkoç'la başlayayım. Sayın Malkoç, Trabzon İl Başkanlığı yapmış, iki dönem milletvekilliği, Genel Başkan Yardımcılığı, AK PARTİ'nin Yüksek Seçim Kurulundaki temsilciliğini yaptıktan sonra da partili Cumhurbaşkanının başdanışmanlığını yapmış, şimdi Ombudsmanımız. Sayın Yahya Akman'ı bugün göremedim burada yok sanırım.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Plan ve Bütçede.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Olabilir, öbür tarafta Plan ve Bütçe devam ediyor, doğru.

Sayın Yahya Akman da 2002-2015 arasında AK PARTİ milletvekilliği yapmış.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ondan önce AK PARTİ yoktu da o yüzden.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Şimdi, Sayın Fatma Benli Yalçın burada. 25 ve 26'ncı Dönemde Sayın Yalçın'la burada görev yaptık yani Mecliste beraber bu sıralarda oturuyorduk; Sayın Yalçın oradan kalktı, şimdi burada, bağımsız ve tarafsız Kurumda. Eksiğim varsa siz tamamlarsınız, belki Komisyon Başkanımız tamamlar.

AYHAN EREL (Aksaray) – Aileden…

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Arif Bey ve Sadettin Bey bürokrasiden gelmiş. Sayın Celile Özlem Tunçak da sanırım Komisyonda, Sayın Tunçak da 23'üncü Dönem AK PARTİ Bursa Milletvekilimizin eşi. Ya, şimdi, buradan gerçekten sormak istiyorum. Siyasetin bu kadar göbeğinden gelmiş insanlar, bağımsız ve tarafsız, gerçekten devletin, Anayasa'nın böyle sayılı kurumlarından birinin başında burada duruyorlar. Öncelikle şunu sorayım o zaman: Ya, 10'uncu maddeye belki uyar da 30'uncu maddeye uyar mı bu durum?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Akbudsman…

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – "Akbudsman" diyor arkadaşlar.

Ya, gerçekten iyi insan olabilirler ama yani şu konumda adaletli olmak bambaşka bir şey. Adaletli olunabilir mi ya da sizin kanununuzun 5'inci maddesine bu durum uyar mı? Benim tereddütlerim var.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Kararlarımızı da sorgulayın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – "Kararlarımızı da sorgulayın." diyor, kararlarınıza da geleceğim Sayın Başkanım, kararlarınıza da geleceğim, onları da anlatacağım. Mevcut verdiğiniz kararlardan şikâyetçi değilim ama veremediğiniz kararları da anlatacağım, veremediğiniz kararları da anlatacağım. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, tekrar edeyim, eleştirilerimizin amacı kişileri hedef almak değil ama biz, Kurumun daha güçlü, daha bağımsız, daha etkin olması için ta başından beri yani Meclise ilk geldiğinden beri, 2006'dan beri haklı şerhlerimizi düşmüşüz, hâlâ bu şerhlerimizin arkasındayız ve Kurumu destekliyoruz. Mesela, İsviçre örneğinde olduğu gibi, yasayı çiğneyen görevlilere de soruşturma açılabilmesini ya da dava yoluna gitmelerini, hatta yasal değişiklik tekliflerini de Meclise verebilmelerini savunuyoruz. Biz istiyoruz ki Kurum daha güçlü olsun. Mesela, Komisyon üyeleri olarak Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararlarına uymayan kurumları biz davet ettik, dedik ki: "Neden uymadınız?" Memurun birinci çekincesi şuydu: Bağlayıcı karar alamıyorlar. İkinci çekincesi de şu: Ya, tamam, Kurum haklı amma velakin şu yasanın şu maddesi bana izin vermiyor diye önümüz tıkanıyor. İşte, tam da burada bizim dediğimize geliyoruz. Bu, hakkaniyete aykırı olan, yasaya uygun ama hakkaniyete aykırı olan bazı düzenlemeler tespit edildiğinde, Kurum Meclise bir yasa teklifi getirebilsin ilgili kanallardan, bunun da önü açılabilmeli diye düşünüyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi tam on beş yıl önce bunların hepsini söylemişti, bugün ne kadar haklı olduğumuz bir kez daha görülüyor.

Gerçekten bağımsızlığı sağlanırsa, yasal başvuru hakkı, dava hakkı verilirse, kadro ve ekonomik olarak desteklenirse ülkemize daha çok katkısı ve faydası olacağına inandığımız bir kurum. Bizlerin, vatandaşların Kurumdan beklentisi yüksek, tanınırlığı da aslında her geçen gün artıyor, umarım daha kapsayıcı ve daha etkin kararlar alabilirler.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çocuk ölü doğsun diye yapılmış olamaz mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Değil.

Kamu Denetçiliği Kurumuyla birlikte iki yılı aşkın süredir Karma Komisyonda çalıştık, alt komisyonda çalışmalarımız oldu. Bugüne kadar, Kurum kuruldu kurulalı 170 bin kuruma başvuru yapılmış. Biz bu başvuruların belirli sayıdakilerinden haberdar olabiliyoruz, Komisyon Başkanımızın bize getirdiği kadar ve bunların içerisinde yani bu 170 bin karar içerisinde çok az sayıda genel kapsayıcı kararlara hükmetmişsiniz, benim itirazım bu. Kurumun çok daha kapsayıcı kararlar alabilmesi lazım Sayın Başkanım.

Mesela, iyilerden örnek vermek isterim, kapsayıcı, şahit olduğum kararlara: YKS'ye giremeyen 2 bin gencin giriş engeli Kurumun tavsiye kararı üzerine kaldırıldı, hatta o zamana kadar ÖSYM uymamıştı, buraya davet ettik, o arada Kurumun uyma kararı da geldi tavsiyeye ve bu müjdeyi o 2 bin gençle bizler paylaştık, bundan çok mutlu olduk, birlikte mutlu olduk. Ya da başka bir örnek: Avukat

meslektaşlarımızın adli yardım ödemelerinin geciktirilmesinde "Geciken ödemelerde ya faiz verin ya da ödeme tarihindeki tarifeyi uygulayın." diye bir tavsiye kararınız oldu ama tabii, barolar bunu uygulayabiliyor mu, Bakanlık bunu uyguluyor mu, onu bilmiyorum, umarım takipçisi de olmuşsunuzdur.

Şimdi, 14 Nisan 2021'de Kuruma ben, bizzat kendi adıma bir başvuru yaptım. Anayasa'nın 74'üncü maddesi ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu kapsamında bir vekil olarak, on beş aylık o görev süremde 105 farklı konuda bakanlık ve kurumlara bilgi edinme talebinde bulundum. 51 tanesine hiç yanıt gelmedi, 9 tanesine de "ticari sır" denildi -ki bu ticari sırların içerisinde 1 tanesi de o Ziraat Bankasının Demirören'e verdiği 750 milyon dolarlık krediydi, onu sordum "ticari sır" cevabı geldi- 1 tanesine de "Bilgi ektedir." demişler ama ek koymamışlar. "Yasa gereği süresinde cevap vermeyen bakanlıklara ve kurumlara bir tavsiye kararı alın." diye Ombudsmanlığınıza başvurdum, sonuçlarını bekliyorum, bir altı ay oldu ama umarım bakanlıklara ve kurumlara da bu konuda bir tavsiye kararı çıkarabiliriz birlikte.

Şimdi, 2020 yılında, Kuruma bugüne kadar, Kurum kuruldu kurulalı toplam 170 bin başvuru var ama 2020 yılında 90 bin başvuru yapılmış yoğun bir şekilde, bunların 70 bini de salgın sürecinde vatandaşların yaşadığı sıkıntılar; en çok da "Kredimi vermiyorlar." "Kredi hakkımı vermiyorlar." ya da işte "Benden yüksek faiz alıyorlar." "Bu pandemi döneminde faizler etkilensin." "Devlet bana destek olsun." şeklinde vatandaşın yakındığı 70 bin başvuru var. Aslında, tamam, pandemi sebebiyle artmış, bir taraftan da artma sebebi Kurumun tanınırlığının artması ama bu dönem 70 bin başvuru pandemiye ilişkin. Yakarıyor, vatandaş idareden bir şey istiyor, dert yanıyor. Bu dönem Kurum ne yaptı biliyor musunuz? Buna çok üzüldüm, resen pandemiyle mücadeleye dair bir rapor yayınladı ve bu raporda idareyi, iktidarı övdü; ben buna çok üzüldüm. Önümüzde 70 bin şikâyet başvurusu varken iktidarın pandemiyle mücadelesini övmek bence Kuruma yakışmadı. Dediğim gibi, her birinizi tanıyorum, saygı da duyuyorum ama sizler maalesef bağımsız değilsiniz. Sadece sizler bağımsız değilsiniz diyemem yasama da bağımsız değil, iyice zayıfladı; yürütme zaten bağımlı, yargı da iktidara göbekten bağlandı, bir de medya; e, havuz medyasını görüyoruz o da tek adam rejiminde iktidara bağlandı. Sizin bağımsız olmanızı çok savunuruz, çok isteriz ama maalesef bu sistemde, tek adam sisteminde, ucube başkanlık sisteminde siz de bağımsız değilsiniz ve Kurumun eli iyice zayıfladı.

Şimdi, Sayın Başkanım, şöyle bir kitap hazırlamışsınız: "İyi Yönetim İlkeleri Rehberi" okudum, çok da beğendim bu kitabı. Şimdi bu kitaptan birkaç örnekle yaşadığımız pratikleri de aktarmak isterim: Mesela, kitabın 56'ncı sayfasında -gerçekten iyi bir kitap- "İlkeye İlişkin İdareye Tavsiyeler" kısmınızda şunu yazmışsınız, demişsiniz ki "İdari makam veya merciler, kamu yararı dışında kişisel, siyasi veya ekonomik çıkar elde etmek amacıyla yetki kullanmamalıdır." Tekrar ediyorum şurasını: "…siyasi veya ekonomik çıkar elde etmek amacıyla yetki kullanmamalıdır." Kimsenin itirazı olamaz, kimsenin itirazı olamaz. Şimdi, o zaman tam da bu kitap kapsamında birkaç soru sormak istiyorum ama size değil, iktidara soracağım; sizin adınıza soracağım, sizin sormanız biraz zor. O yüzden, sizin adınıza ben buradan iktidara soruyorum, tam da bu belirttiğiniz kitap kapsamında: Her ay mafyadan 10 bin dolar rüşvet alan siyasetçi kim? (CHP sıralarından alkışlar) Kim arkadaş? Söyleyin, bir cevap verin. İçişleri Bakanınız neden, neden hâlâ…

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Biliyorsan söyle.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Sayın Vekilim, laf atmayın.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Yok, yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ben hiç laf atmadım, hep dinledim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Peki.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Bir söyleyeceğiniz varsa siz de gelir söylersiniz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Söyleyeceğim zaten.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ama şunu soruyorum ya… İçişleri Bakanı söyledi, ben söylemedim. Niye İçişleri Bakanınız bugün çıkıp bir savcıya gitmedi? Ya, bu işten hiç mi rahatsızlık duymuyorsunuz? Hepiniz töhmet altındasınız çünkü biz hiç üzerimize alınmıyoruz. O yüzden, ya, bir sorun bakalım İçişleri Bakanına "Niye gitmiyorsun arkadaş savcıya? Bir laf attın ortaya…" Niye diyemiyorsunuz? Ya da hangi yetkiye dayanarak sizin bürokratlarınız vatandaş açken üçer beşer maaş alıyor? Hangi yetkiye dayanıyor, hangi ilkeye dayanıyor Sayın Ombudsmanım? Ya da deprem vergileri nereye gitti? Bunları sorabiliyor musunuz? Ya da 15 Temmuz şehit yakınları ve gaziler için toplanan paraları ne yaptınız? Kamu adına bunları denetleyemez miyiz mesela? (CHP sıralarından alkışlar) Ya da başka bir şey: İşsizlik Fonu'ndaki paralar ne oldu? Resen rapor yayınlayabiliyorsak eğer, resen bunları soruşturmak sizin vicdani göreviniz değil mi? Sadece vicdani göreviniz değil, yasal Sorumluluğunuz da, 5'inci madde bunu emrediyor aslında.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çiftçilerin parası niye verilmiyor? Onu da sorar mısın?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Resen yapabiliyorsunuz madem "Ya, 2 satır dilekçe versem, İşsizlik Fonu'nu hani ne yaptılar, bir açıklayın." diye Hükûmete bir tavsiye kararı alabilir misiniz? Sizi zor duruma sokmak istemem, zor durumda bırakmak istemem.

Şimdi, bunların hepsi aslında denetlenmesi, açığa çıkartılması gereken hususlar. İşte, vatandaşın hakkını gasbeden yöneticilere "Dur." diyebilecek bir bağımsız ombudsmanlığı biz savunuyoruz, savunmaya da devam edeceğiz.

Şimdi, vicdanları çok rahatsız eden bir hususu daha burada sizlerle paylaşmak istiyorum: Diyanet İşleri Başkanımız var, bir bürokrat, atanmış bir bürokrat ama sürekli siyasete müdahil oluyor, sürekli siyasete dair bir açıklamada bulunuyor. Mesela, burada 6328 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi gereği, Diyanet İşleri Başkanına, bürokrata "Dur." diyebilir misiniz? "Kardeşim, senin siyasette ne işin var, niye her şeye karışıyorsun?" diyebilir misiniz? "Madem bu kadar isteklisin, çıkar cübbeni gel." diyebilir misiniz? Ya da TÜİK enflasyon rakamları açıkladı, yüzde 19. Allah aşkına ya, yani gerçekten edep yahu, yüzde 19. Elektriğe, benzine, doğal gaza bir yılda dünyanın zammı geldi, ya TÜİK yüzde 19 açıkladı. Mesela "Neden vatandaşı kandırıyorsunuz? Doğru düzgün iş yapın." diyebilir misiniz?

Başka bir şey daha: Yine, kanun size gerçekten güçlü yetkiler vermiş ama işte bu sıralarda oturduğunuz için belki de iktidara bu soruları soramazsınız ama ben sizin adınıza sormaya devam edeyim o zaman. Mesela, 128 milyar dolar nerede arkadaşlar? Ne yaptınız 128 milyar doları? (CHP sıralarından alkışlar) Ya da rüşvet alandan büyükelçi olur mu? Ya da "Hakkı ödenmez." dediğiniz sağlıkçıların hakkını ne zaman ödeyeceksiniz? Dün birisini yine trafik kazasında kaybettik. Yazık değil mi bunlara?

Başka bir husus daha, önemli bir husus: Mersin'de muz kutularında yakalanan 1.150 kilo uyuşturucu nereye gidiyor ya da Kolombiya'dan gelen 5 ton uyuşturucu kime geliyordu? Mesela, bu, mahkemenin alanını ilgilendirir diye çekilebiliriz ama aynı zamanda idareyi de ilgilendirir. İçişleri Bakanı niye buna dair soruşturma açamıyor? İçişleri Bakanına diyebilir mi Kurum: "Ya, ülke çalkalanıyor -resen kardeşim- bu 5 ton uyuşturucu kime gidiyordu, bir araştır." diyebilir mi Kurum? Biz demesini isteriz, bu kadar güçlü olmasını isteriz. Mesela, Kolombiya'dan gelen o 5 ton uyuşturucuyla aynı zamanda, aynı tarihlerde Sayın Binali Yıldırım'ın oğlu da Kolombiya'ya gitti, dedi ki: "Maske ve dezenfektan götürdü." vesaire. Yani şu bağlantı var mı yok mu, o gemiciklerle bu 5 ton uyuşturucunun bir bağlantısı var mı? Vallahi ombudsman olsam ben sorar peşine düşerdim, vatandaşın hakkı, bu görevi size veriyor kanun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Osmangazi Köprüsü'ne niye bu kadar para ödüyoruz ya? Ben de bunu sorayım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Kitaptan devam edeceğim. Vallahi, Sayın Başkanım, Ombudsmanım, bu yazdığınız kitabı gerçekten çok beğendim. Yani keşke Hükûmet şu yazdıklarınızın yüzde 1'ini uygulasa, vallahi de billahi de Neşet babanın dediği gibi ayaklarının türabı oluruz, keşke yüzde 1'ini uygulayabilse.

Şimdi, bu İyi Yönetim İlkeleri Rehberi kitabının 62'nci sayfasını -evet, kitabın ortasından- okuyacağım: "İdari makam ya da merci kendisini ya da herhangi bir yakınının menfaatini doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen hiçbir karara veya sürece katılmamalıdır." Bir daha, çok kısa: "Bir yakınının menfaatini doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen hiçbir karara veya sürece katılmamalıdır." Bunu okuyunca aklıma ilk kim geldi biliyor musunuz? Ruhsar Pekcan, AKP'li Bakan Ruhsar Pekcan geldi. Ya, bu Bakan, kendi Bakanlığından, kendi şirketinden bozuk dezenfektanları pahalıya satmış bu Bakan. Değerli Başkanım, mesela, Ruhsar Pekcan, AKP'li Bakan bu kitaba gerçekten yakışmıyor ama ben biliyorum ki AK PARTİ'ye çok yakışan bir Bakan. Diyorum ki bu işe susan ortaktır, bu işe susan ortaktır arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Ruhsar Pekcan gelmeli, dokunulmazlığı burada kaldırılmalı, Yüce Divanda yargılanmalıdır; aksini düşünüyorsanız da Ruhsar Pekcan'ı savunuyorsanız da çıkın, burada savunun yüreklice, vatandaş da bilsin.

Şimdi, başka bir şey, birçok şey var ama hangisini anlatacağız: Sosyal Güvenlik Kurumu, Özgür Başkanım da geçenlerde söyledi… Şimdi, Süleyman Soylu'nun kuzeninin ortak olduğu bir firmaya 1 milyar usulsüzlük iddiasıyla Teftiş Kurulu Başkanlığı soruşturma başlattı, soruşturma başlayınca Teftiş Kurulu Başkanı görevden alındı, yerine kim getirildi biliyor musunuz? Süleyman Soylu'nun hukuk müşaviri Teftiş Kurulu Başkanı oldu hem de vasıfları uymamasına rağmen; 2 Ekimde yönetmeliği değiştirdiler ve oraya Teftiş Kurulu Başkanı yaptılar.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sağlam iş.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ya, şimdi, arkadaşlar, 1 milyar ya, 1 milyar bu garibanın, yoksulun, yetimin, sizlerin bizlerin parası; bunun soruşturulması gerekmez mi?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – "Yoksul yok bu ülkede." diyorlar, nasıl olacak?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – "Yoksul yok." diyorlar, doğrudur da sataşmayalım, sataşmayalım.

Şimdi, gerçekten, mesela, Süleyman Soylu, Sayın Bakan iyi yönetim ilkelerinize yakışıyor mu bilmiyorum ama AK PARTİ iktidarına çok yakışan bir Bakan olduğundan eminim.

Başka bir konuyu daha sizinle paylaşmak istiyorum: Şimdi, kamu bankaları geçtiğimiz yıllarda birçok reklam verdi, kamu bankaları gazetelerden en çok reklamı kime verdi biliyor musunuz? Türkgün gazetesine, MHP'ye yakın bir gazeteye. Şimdi, bu Türkgün gazetesinin tirajına baktım geçen hafta, 19'uncu sırada bu gazete ya! Kamu bankaları neden 19'uncu sıradaki bir gazeteye en çok reklamı verir?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Neden acaba?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Neden verir? Belki MHP'ye yakın diye verir, bilemem.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Allah'tan korkun ya!

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ya, niye korkayım Sayın Başkan? Yani bence bunu yapan korksun. (CHP sıralarından alkışlar) Yani 19'uncu sıradaki gazeteye niye en çok reklam verilir ya? Reklam, en çok okunan gazeteye verilir, doğru değil bu.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Türkgün gazetesini 1 milyon kişi okuyor ya!

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Yine, ilk 10'un içinde 5'i Serhat Albayrak'a bağlı, onun yönettiği o Turkuvaz Medya var. Televizyonlarda da durum aynı değerli arkadaşlar, ilk 10'un 5'inde Turkuvaz Medya var; hep A Kanal, A Haber, ATV, bilmem ne. Aslında bunları izleyenler hayatın gerçekliğinden de kopuyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sanal gerçeklikte yaşıyor onlar.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Adam A Kanal izliyor, diyor ki: "Avrupa bizi kıskanıyor. Amerika bizi kıskanıyor." Buna inanıyor ya! Muhtemelen Sayın Erdoğan da en çok A Kanalı izliyor, ben öyle görüyorum.

Şimdi, iktidar gibi düşünmeyene de 1 kuruşluk reklam vermemişler arkadaşlar, ya 1 kuruş, Allah için ya! Korkusuz'a, Evrensel'e, BirGün'e, Karar'a, Cumhuriyet'e, Millî Gazete'ye, Sözcü'ye, Yeniçağ'a, Yeni Asya'ya bir satır reklam vermemişler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ayıptır ya!

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Yine FOX'a, Halk TV'ye, Tele 1'e, KRT'ye ve TV5'e de bir saniye reklam vermemişler.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İyi ki kapatmamışlar.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Tüm banka reklamlarının üçte 2'sini kim veriyor biliyor musunuz? Tüm banka reklamlarının üçte 2'sini Halkbank, VakıfBank ve Ziraat Bankası veriyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Diğerlerine de milyarlarca liralık ceza veriyorlar.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ya, kimin bankası, babanızın bankası mı bunlar; sizin, bizim, vatandaşın bankası. Ve bu bankalar aracılığıyla, benim cebimden aldıkları paralarla bana karşı propaganda yapan iktidarın yandaş medyasına para aktarıyorsunuz. Sayın Ombudsmanım, bu konuda size bir başvuru oldu mu? Buna dair bir karar verdiniz mi, çok merak ediyorum ama hiç adil bir durum değil.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Resen harekete geçtiniz mi mesela?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ama resen yapılabilir mi, incelenir mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Resen harekete geçtiniz mi mesela, resen?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) - "Ya, arkadaş, sen kamu bankasısın. Niye bu okunmayan gazeteye, hep aynı gazeteye reklam veriyorsun?" diye sorulabilir mi?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Resen harekete geçtin mi?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Şimdi sürem azalıyor, say say bitmez ama…

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sadece "reis"en harekete geçiyorsunuz, resen harekete geçmiyorsunuz.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Ankara'da, İstanbul'da, İzmir'de var mı gazeteler burada?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Arkadaşlar, gerçekten kurumun bunlara bir "Dur." diyebilme ihtimali yok, gerçekten şansları zor ama…

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Ankara, İstanbul, İzmir Türkgün alıyor mu?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) - Son olarak, ben bir de TÜGVA'ya değinmek isterim. Şimdi "Türkiye Gençlik Vakfı" diye…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nasıl?

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Belediyeleriniz alıyor mu Ankara, İstanbul, İzmir?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vallahi bilmiyorum, gazete alıyorlar mı, onu da bilmiyorum.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Almazlar.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bir söyleyeceğiniz varsa lütfen siz de çıkıp söyleyin, çok az sürem kaldı, bölmeyin.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Tamam da hangi birine cevap verelim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Şimdi TÜGVA'ya da değinmek isterim.

Devlete alımları TÜGVA üzerinden yapıyorsunuz, paraları buraya aktarıyorsunuz, devlete kadro alımında ön şart olarak TÜGVA üyeliği koymuşsunuz. Ustanız da bunu yapardı, FETÖ de devlette aynı böyle kadrolaşırdı.

Geçenlerde Bilal Erdoğan'ın kürsüde olduğu bir toplantıda şöyle marş söylüyorlar, diyorlar ki: "Her yerde ben varım." Doğru, her yerdeler, devletin her yerine çöreklenmişler, onu görüyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Ama devam ediyor, bakın diyor ki: "Her zaman, her yerde -bakın- Arakan'da, İdlib'de, Filistin'de, Libya'da…"

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Suriye'de var mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Dün tezkereyi çıkardınız. Madem her yerdesiniz, hani Arakan'dasınız, İdlib'desiniz, Libya'dasınız; o zaman Bilal Erdoğan başkomutanları olsun, o tezkereyle beraber önce o TÜGVA gençliğiniz gitsin de bir görelim. (CHP sıralarından alkışlar) El kaldırmak öyle kolay, öyle salonlardan bağırıp çağırmak kolay.

Şimdi, garibanın çocukları ölsün savaşlarda, çatışmalarda ama TÜGVA'lı gençler evde sıcacık otursun, alsınlar ballı börekli maaşları ama olan garibanlara olsun, siz de buradan el kaldırın.

Mesela, TÜGVA'ya dair resen bir rapor yazma ihtimaliz var mı Sayın Ombudsmanım? Yani aslında, hep size söylüyoruz ama yok… Zor durumdasınız, biliyoruz, aslında buraya söylüyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Reis"en sakıncalı bir durum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – "Reis"ten sakıncalı.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Şimdi, başından beri söylediğimiz şu: Çok kıymetli bir kurumsunuz, çok değerli bir kurumsunuz, güçlendirilmeniz gerekiyor…

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tarafsız, bağımsız…

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Tarafsız ve bağımsız olmanız gerekiyor, çok doğru. Ama şimdi şu geldiğiniz konum itibarıyla, hele de sistem değişikliğinden sonra, tek adam rejiminde sizin de eliniz kolunuz maalesef bağlandı. Hükûmete dokunan, iktidara dokunan kararlar alabilmeniz çok zor. İşte, sadece iktidarı rahatsız etmeyen kararlarda etkin olabiliyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Tamamlayacağım efendim.

Evet, lehedir tutumumuz ama gerçekten bağımsız kararlar alabilmenizi çok isteriz. Şimdi, bunu üzülerek söylüyorum, aslında şunu da belirtmek isterim: Sizi getiren irade ile vicdanlarınız arasında kalmışsınız ve cesur kararlar alamıyorsunuz Sayın Başkanım. O zaman ben şöyle bağlayayım konuşmamı: Bu ucube tek adam sistemi mutlaka ama mutlaka değişecek. Güçlendirilmiş parlamenter sistemde, söz veriyoruz, sizi de bu dertten kurtaracağız Sayın Ombudsmanım diyorum ve geliyor gelmekte olan diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Başkanım, bunların hepsinin cevabı var ama bize söz vermiyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama o Anayasa'ya da siz oy verdiniz maalesef. Biz de öyle olsun istemedik.

BAŞKAN – Siz benden söz talep ettiniz mi ya Şeref Bey?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, edemez ki efendim, neyle edecek?

KAMU BAŞDENETÇİSİ ŞEREF MALKOÇ – Usul olarak…

BAŞKAN – Nasıl ettiniz yani? Hayır, hayır, ben duymadım yani.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Usul yok, usulen yok, usulen imkânı yok.

BAŞKAN - Talep etmeden bunu söylemeniz ne kadar ayıp ya!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, hayır, olmaz Sayın Başkan. Hayır, İç Tüzük'e göre öyle bir şey olmaz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akçay.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben bu yüce Meclisten bütün milletvekillerimizi ve vatandaşlarımızı Türkgün gazetesini okumaya davet ediyorum. Özellikle bu Türkgün gazetesinden niye rahatsızlık duyuldu, onu anlamak da mümkün değil.

Ayrıca, İzmir, İstanbul, Ankara Büyükşehir Belediyeleri bugüne kadar 1 tane Türkgün gazetesi almış mı, buna bakmak lazım.

Bir de sadece tek gazete adı veriyorum, Cumhuriyet gazetesinden ne kadar alınıyor, nasıl reklamlar veriliyor? Onun için tutarlı olmak lazım biraz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özel.

40.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkanım, Genel Merkeze gidince her odada bir çalışma vardı; bir çalışmaya iştirak ettim, çok hoşuma gitti. İktidarın ilk altı ayında çıkarılacak, önerilecek kanun teklifleri içinde medyanın bağımsızlığıyla ilgili bir teklif var; önce medya patronlarını Hükûmetten, sonra da medya çalışanlarını medya patronlarından koruyacak bir taslak. Örneğin, birden fazla gazete ya da televizyona sahip olamama, geçmişte beş yıl, gelecekte beş yıl kamuyla iş yapmamış olma ve yapamayacak olunması, sadece ve sadece gazete gelirlerinden geçinen, başka yerlerden para, bağış almayan bir medya mevzuatı ve gazetelerde çalışanların sendikal örgütlenmesinin önündeki bütün engellerin kaldırılması gibi…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - …bir çalışmanın içinde kamu kurum ve kuruluşlarının verdikleri ilanların da tiraja göre -gerçek tiraja göre, şişirilmiş, yalancı tirajlara değil- karekod denetimli üretim üzerinden online takip edilen itiraza açık sistemdeki tiraja göre dağıtılmasıyla ilgili bir taslak okudum, çok hoşuma gitti. Ben eminim, biz bunu getirdiğimizde gelecek dönem Parlamentoda büyük bir çoğunlukla kabul edilecek. Bence o dönemin muhalefet partileri de destek verecekler çünkü biz Türkiye'de iktidara yargıyı ele geçirmeye değil, basını ele geçirmeye değil "Bir daha kimse yargıyı ve basını ele geçirmesin." diye kanun teklif etmeye geliyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.03

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Necati TIĞLI (Giresun), Rümeysa KADAK (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (S. Sayısı: 264) (Devam)

BAŞKAN – 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Karma Komisyon Raporu üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Gruplar adına diğer söz...

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, AK PARTİ Grubu adına ilk sözü ben alabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Daha önce ilk denemesini 2006 yılında yaptığımız ama dönemin Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa Mahkemesine götürülüp Anayasa'ya aykırı diye iptal edilen; nihayetinde, bu konudaki kararlılığımızı gösterip 2012 yılındaki Anayasa değişikliğiyle birlikte Anayasa'nın 74'üncü maddesinden temel alan Kamu Denetçiliği Kurumunu yani halk arasında "Ombudsmanlık" diye, "halk hakemi" diye ifade edilen süreci başlatmış olduk. Kamu Denetçiliği Kurumunun üyelerinin nasıl seçildiğini Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin hemen hemen hepsi bilir veya bilebilecek durumdadır. Kamu denetçilerinin seçimi iki müşterek komisyonun toplanmasıyla birlikte gösterilen adaylar arasından 4 kişinin seçilmesi, Kamu Başdenetçisinin ise Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilmesiyle devam eder. İlk kurulduğu 2013 yılında toplam 7.638 başvuru, 2016 yılında 5.519 başvuru, 2019 yılında 20.968 başvuru, 2020 yılında ise 90.209 olmak üzere toplam 179.744 şikâyet başvurusu almış ve bugün bunun yaklaşık 91.100'ü sonuçlandırılmış yani Kamu Denetçiliği Kurumu son yıldaki, 2020 yılındaki başvuru sayısının olağanüstü artışı dikkate alınmadığı takdirde bütün başvuruları hemen hemen zamanında yerine getirmiş.

Şimdi, aslında burada incelememiz gereken, irdelememiz gereken Kamu Denetçiliği Kurumunun hangi usul ve esaslar çerçevesinde karar verdiği, "Kendisine nasıl başvurular yapılmış, ne şikâyetler dile getirilmiş, bu şikâyetleri hangi çerçevede incelemiş?" Biraz önce değerli milletvekilimizin okuduğu gibi kanun hükümleri veya kendilerine verilen görev çerçevesinde incelemiş mi incelememiş mi? Burada bulunan arkadaşlarımızın, Kamu Denetçisi olarak seçilmiş kişilerin, başlangıçta hangi siyasi partide görev aldıkları, hangi görevde bulunduklarıyla ilgili eğer ön yargıyla baktığımız takdirde bu ön yargı çerçevesindeki değerlendirmelerimiz yanlış sonuçlara doğru götürür. "Kamu Denetçiliği Kurumu aldığı kararlarda hakkaniyetli davranmış mı? Kişi haklarını gözetmiş mi? Kamu vicdanını yaralamış mı?"

bunu değerlendirmemiz gerekir ama Sayın Başkan Şeref Malkoç'un Cumhurbaşkanı Danışmanı olması veya bir siyasi partide milletvekilliği yapması, Fatma Benli Hanımefendi'nin AK PARTİ Grubunda daha önceki dönemde milletvekili olarak görev yapması… O arkadaşlarımızın aldığı kararları, kendilerine gelen dosyalar konusundaki verdiği kararları incelemek gerekir. Onları seçen kim? Türkiye Büyük Millet Meclisi müşterek komisyonu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu. Buradan "O milletvekillerini niye seçtiniz? Bunları niye seçmediniz? Ya, daha az AK PARTİ'li yok muydu?" ya da "Başka partilerden biri yok muydu?" diye ifade etmek sistemin ve kanunun ruhuna, anlayışına, içeriğine aykırı bir davranıştır. Şu anda bu sistem verilmiş mi? Verilmiş. Usulüne uygun yapılmış mı? Yapılmış. O arkadaşlarımızı kendi kimliklerinden dolayı, daha önceki yaşadıkları siyasi faaliyetlerden dolayı töhmet altında bırakarak, onların kararlarını yok sayarak onların yaptığı işleri siyasi bir davranış şeklinde göstermeye çalışmak, az önce Sayın Haydar Bey'in ifade ettiği gibi… Kamu Denetçiliği Kurumunu methetti, faaliyetlerini de methetti, kararlarını da methetti ama bazı sorular sordu, dedi ki: "Siz bu sorulara cevap verebilir misiniz? Tek adam rejiminde buna imkân verebilir misiniz?"

Bakın, değerli arkadaşlar, 190 bin müracaat olmuş, bunun 91.100'ünü sonuçlandırmış. 91.100'ünü sonuçlandıran bir Kamu Denetçiliği Kurumuna baskı yapılabileceğini, "Şuna şöyle karar ver, şu şekilde ifade et." denilebileceği durumu ifade etmek, bunu söylemek hakikaten doğru bir davranış şekli değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi adına görev yapan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarının seçtiği -İnsan Hakları Komisyonu ile Dilekçe Komisyonunun müşterek toplantısında seçtiği- Kamu Denetçileriyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun seçtiği Başdenetçiyi burada, siyasi kimliklerinden dolayı, aldıkları kararlardan değil… Ama bakıyorum, dinliyorum ki Kamu Denetçiliği Kurumu bugüne kadarki yaptığı incelemelerin hepsini hakkaniyete uygun bir şekilde yapmıştır. O, bugün yapılan konuşmalarda tescil edilmiştir ama milletvekilimiz soru soruyor, diyor ki: "Şu banka niye bu kadar şuna reklam verdi?" Reklam ne için yapılır? Bir ürünün, malın, kendisinin tanıtılması için yapılır ama anonim şirketi, "anonim şirket" diye ifade ettiğimiz kurumları "Sen niye bu kuruma reklam verdin?" diye sorgulayamazsın. Neyi sorabilirsiniz? Basın İlan Kurumunun yaptığı, dağıttığı ilanlarla ilgili… Onların da herhâlde bir usulü, esası veya nasıl dağıtıcılığıyla bir yöntem vardır, bir yönetmelik vardır; o çerçevede eğer bununla ilgili soru sorduğunuz, "Resmî bir kurumun ilanını siz şuraya niye veriyorsunuz? 'Hakkaniyetli dağıtılıyor mu, dağıtılmıyor mu?' diye inceleyin." dediğiniz takdirde Kamu Denetçiliği Kurumu onu inceleyebilir ama bir bankayı, bir özel şirketi "Sen bu arkadaşa niye devamlı reklam veriyorsun?" diye sorgulayabilmek doğru bir iş değildir. O zaman biz herkesi sorgulamak mecburiyetinde kalırız. Kamu Denetçiliği vatandaşın kamuyla olan irtibatlarını, kamuyla olan şikâyetlerini… Yani bir tarafının idare olması gerekir. Söylediniz işte, iki taraf da özel sektör; biri gazete, biri banka.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kamu bankası.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kamu bankası.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, Haydar Bey, kamu bankası başka, anonim şirket niteliğinde olan bir şeydir. Anonim şirketin yönetim kurulu vardır. İş Bankasının hisselerinin yüzde 27'si Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yönetilen Atatürk'ün hisseleri değil mi? Ona "Siz kime reklam veriyorsunuz?" diye sorabilir misiniz?

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Hepsine veriyor çünkü.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Eşit veriyor, eşit.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Soramazsınız, istediğine reklam verebilir, istediğini tercih edebilir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Eşit veriyor, eşit.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, o, özel sektörün davranış şeklidir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir rezaleti savunmayın burada ya. Bir rezaleti savunuyorsunuz ya.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Kime, nasıl reklam vereceğini sorgulayamazsınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – MHP muhalefet partisiyken 1 lira reklam vermemişsin…

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ya, Cumhuriyet Halk Partisinin Kanaltürk'e ne kadar para verdiğini sorgulayamayız. Cumhuriyet Halk Partisinin Halk TV'ye ne kadar para verdiğini sorgulayamayız. Kim sorgular? Anayasa Mahkemesi sorgular.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Çatır çatır sorgular.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Anayasa Mahkemesi "Cumhuriyet Halk Partisi olarak sen partilere bağış, yardım yapabilir misin veya sahte belgelerle bunlara reklam verebilir misin?" diye sorgulayabilir. Anayasa Mahkemesi, defter, kayıt ve belgelerini incelediği takdirde bunu yapabilir ama siz… Bugün, bir siyasi partinin hesaplarını kim denetler? Anayasa Mahkemesi denetler. Anayasa Mahkemesinin denetim hakkı, Anayasa'dan aldığı bir haktır. Siz herhangi bir bankanın, sermayesinin tamamı veya bir kısmı kamuya ait olan bir bankanın nereden sorgulanacağını, nasıl yapılacağını, niye bu şekilde bir faaliyette bulunduğunu soramazsınız. "Şu gazeteye bu kadar verdi..." Ya, arkadaş, belki başka gazeteye de başka şekilde vermiştir.

ORHAN SÜMER (Adana) – Nasıl soramaz ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Rezalete bak! Lafa bak ya!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sizi destekleyen gazetelere de başka şekilde vermiştir. Bunu sorgulama yeri siyaset mekanizmasıdır ama bunu sorgulama yeri Kamu Denetçiliği Kurumu değildir. İşte, hatanız burada, yanlışınız burada. Kime, neyi soracağınızı bilmediğinizden dolayı hataya düşüyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tuz koktu, tuz! Tuzu kokuttunuz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Kamu Denetçiliği Kurumuna sormazsınız, açarsınız bankaya, ilgili bankaya dersiniz ki: "Sen şu gazeteye reklam verdin mi?" Banka da ister cevap verir ister cevap vermez size; o, bankanın hakkıdır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tuzu kokuttunuz, tuzu!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – O anlamda, İş Bankasının hangi gazeteye reklam verdiğini…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne alakası var İş Bankasıyla? Eşit veriyor hepsine.

ORHAN SÜMER (Adana) – Ben de açıp baktım, fazla vermişse İş Bankasınınkini açıp oku.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – İş Bankasının 5-6 üyesi Cumhuriyet Halk Partisi tarafından seçiliyor.

ORHAN SÜMER (Adana) – Varsa öyle bir şey açıklarsın. Bilmiyorsun hiçbir şeyi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – İşte, onu diyorum, sorabilirsiniz. Sorarsınız, İş Bankası ister cevap verir isterse cevap vermez.

Bakın, değerli arkadaşlar, temcit pilavı gibi gündeme getirdiğiniz ve Sayın İlhan Kesici'nin bir televizyon programında net bir şekilde ifade ettiği o 128 milyar dolarla ilgili konu açıklanmıştı. Maalesef "tweet"ini de silmek zorunda kaldı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Nasıl açıklandı, nasıl açıklandı?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ben size açıklayayım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Nereye gitmiş bu 128 milyar dolar?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Başkanım, bizim süremizden beş dakika daha ilave edebilir misin?

BAŞKAN – Buyurun, arkadaşınızdan alacağız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Tamam, onların süresinden alalım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – On dakika verelim.

Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, 128 milyar dolar 2019 yılının başından 2021 yılının ilk yarısına kadar süreyle dünyanın yaşadığı pandemi krizi çerçevesinde, ülkemizde evlerine kapanan, iş yerleri kapanan, faaliyetlerine devam etmeyen, işsiz kalan işçilere destek olmak üzere bu ülkenin insanlarının menfaatine harcanmıştır. (CHP sıralarından gürültüler)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vallahi yalan, billahi yalan! Vallahi yalan, billahi yalan!

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İki seçim arasında, İstanbul seçimleri arasında 50 milyar doları bozdurdunuz ya!

ORHAN SÜMER (Adana) – Başkan, hakikaten, sen söylediğine inanıyor musun?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Özel, "Yalan." demek hukuka göre suçtur, "Doğru söylemiyorsun." de, "Yalan." diye ifade etme.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vallahi yalan!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Eczacısın ama orada az çok hukukçuluğu öğrenmişsindir.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İki seçim arasında 50 milyar doları İstanbul seçimleri için bozdurdunuz ya.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Diyor ki: "Yalan atmıyorum ama doğru da söylemiyorum."

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, bu 128 milyar dolar bir kişiye, bir gruba, bir şahsa verilmemiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben anlatayım.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bir buçuk yıl içerisinde ekonominin dengesini sağlayabilmek için, Türkiye'nin ve dünyanın içinde bulunduğu kırılganlıkları bertaraf edebilmek için, insanlarımızın bu pandemi sürecinde en az zararı görmeleri için, iktisadi olarak evlerinde geçimlerini sağlayabilmeleri için yapılmış bir iştir. Bakın, Kredi Garanti Fonu 250 milyar destek vermiştir. Kime?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O başka bir şey.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ya, kardeşim "O başka, bu başka." diyorsun. 128 milyar doların nereye gittiğini ben sana anlatmaya çalışıyorum. 250 milyar…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bak, gitmiş ama değil mi? Gitti, gitti.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Hayır, nereye söylendiği değil.

ORHAN SÜMER (Adana) – Gitmiş yani, iktidarınız dağıtmış yani, iktidarınız yok etmiş. Hani "Var." diyordu Sayın Cumhurbaşkanı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Şunu diyorum: Kimi "128" diyor, kimi "118" diyor ama bu para hiç kimsenin cebine girmemiştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Vatandaşın cebine girmedi.

ORHAN SÜMER (Adana) – Vatandaşta da yok.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – O günler içerisinde belki Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri de bankadan elektronik sistemde döviz alıp satmışlardır.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Girmedi cebimize.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Veya CHP'li iş adamları elektronik sistemlerinde ihtiyacı gereğince döviz alıp satmışlardır.

ORHAN SÜMER (Adana) – Ya, Allah'tan kork! Yirmi senede kaç tane CHP'li iş adamı bıraktınız? CHP'li iş adamı mı var?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ama şunu söylüyorum, tekrar ısrarla altını çiziyorum: Bu söylediğiniz para, söylediğiniz rakam Türk milletinin ihtiyaçlarını karşılamak, pandemi sürecinde ortaya çıkan kaosu önlemek, iş akdi feshedilmiş insanların mağduriyetini gidermek üzere yapılmış bir iştir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – 2019'da pandemi mi var ya? 2019'da pandemi mi var?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – 2019 yılının sonu diyorum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, gerçek değil söylediğin.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – İstanbul seçimlerinde 50 milyar dolar bozdurdunuz ya, 2019'da, iki seçim arasında.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Siz, İşsizlik Sigortası Fonu'nun nereye gittiğini soruyorsunuz. İşsizlik Sigortası Fonu'nun nereye gittiğinin sorgusu Kamu Denetçiliği Kurumu değildir. Şu anda Plan ve Bütçe Komisyonunda bütçe görüşülüyor, siz orada "İşsizlik Sigortası Fonu nereye gitti?" diye söylersiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – O değil, o; o değil.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Muhatabının kim olduğunu bilerek soracaksınız. Burada görevlerini hakkıyla yapan, yerine getiren kamu denetçisi arkadaşlarımıza eski kimliklerinden dolayı, bulundukları görevden dolayı ithamda bulunarak, töhmet altında, onları zor duruma sokmaya gayret ederek az önce övgüyle bahsettiğiniz, üç beş dakikasında övgüyle bahsettiğiniz Kamu Denetçiliği Kurumunu maalesef zor durumda bırakan bir hareket içerisinde bulunuyorsunuz. Doğru bir davranış içerisinde değilsiniz, doğru bir eleştiri içerisinde değilsiniz.

Siz TÜGVA'yla ilgili konuları soruyorsunuz. TÜGVA bu milletin evlatlarının en iyi yerde okuyabilmeleri için, en güzel yerlerde beslenebilmeleri için, barınabilmeleri için… (CHP sıralarından "Ya, ya! Doğru!" sesleri)

Hoşunuza gitmiyor değil mi? "Ya, ya, ya!" diyorsunuz.

Seçerek değil, "Şu, bu; bizim adamımız." diyerek değil, eğer TÜGVA'nın seçtiği insanlar bizim adamlarımızsa yani onların getirdikleri insanları ya nereden anlayacaksın, referans mı gidip gösteriliyor, kim yapılıyor?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Listeler gitti, listeler.

ORHAN SÜMER (Adana) – Sayın Başkan, Adana'da üç ayda bir savcı oldu adam, üç ayda bir. Başsavcı oldu, başsavcı, Tekirdağ'a başsavcı atandı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, değerli milletvekilleri, at gözlüğüyle bakıyorsunuz, ne olduğunu göremiyorsunuz. Şu anda zaten, başlangıçtan beri, "Kırk altı yıldır iktidar olamadık." dediniz; kırk altı yıldır yaptığınız eleştirilerin hiçbirinin doğru olmadığını, hiçbirinin haklı olmadığını ve haksızlıkla itham ettiğinizi gösteriyor. 1950 yılından bu tarafa bir dönem hariç, rahmetli Ecevit'in iki dönemi hariç olmak üzere zaten size bu millet iktidarı vermedi ve ilelebet de vermeyecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hadi bakalım, göreceğiz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Göreceğiz, göreceğiz, 2023'te de göreceğiz.

ORHAN SÜMER (Adana) – Göreceğiz. Verdi, bu ülkeyi mahvettiniz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – 2023'te –Allah nasip eder, bilmiyorum; ömrümüz olur, bilmiyorum– eğer burada milletvekili olursak o zaman göreceğiz.

ORHAN SÜMER (Adana) – Göreceğiz, göreceğiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Olacaksın da orada değil, şurada oturacaksın.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Tutanaklar burada.

O zaman şuraya da geleceğiz, bak oraya da geleceğiz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Orada oturacaksınız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – 2023'te Cumhur İttifakı'yla birlikte buraya geleceğiz. Şu sıralar var ya, 2023'te şu öndeki çiçeklerden bu tarafa geleceğiz Cumhur İttifakı'yla birlikte.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bu taraftasınız, bu taraf.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, değerli milletvekilleri…

Başkanım, bir beş dakika daha istiyorum.

BAŞKAN – Tamam. (CHP sıralarından "Oo" sesleri)

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Arkadaşlar, AK PARTİ Grubunun otuz dakika söz hakkı var, on dakika da şahsı adına söz hakkı var.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Başkanım, konuşmacıyı mı dinleyelim, Özgür Özel'i mi dinleyelim?

BAŞKAN – Sayın Elitaş, bir dakika, bir şey söyleyeceğim.

Şimdi, Ali Haydar Bey bir konuşma yaptı, takip ettim; bağırmadan, çağırmadan…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne güzel konuştu.

BAŞKAN – …güzelce hazırlanmış bir konuşma. Dolayısıyla buradan Özgür Bey'i de çok…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Başkanım, sesi açın, kayıtlara geçmiyor.

BAŞKAN – Evet, Elitaş rahat bir şekilde anlatsın, müsaade edin de.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tabii, buyursun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Özgür Bey de "Buyursun." dedi, sağ olsun. İnşallah o sözünde devam eder.

Şimdi, bakın, değerli arkadaşlar, milletin terazisi şaşmaz. İnşallah 2023 tarihinde –18 Haziran diye tahmin ediyorum çünkü Seçim Kanunu'nda "Bir önceki yapılan seçimden bir hafta öncesi pazar günü oy verme günüdür." diyor- 18 Haziran 2023 Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri ile Cumhurbaşkanlığının halk önüne çıkıp ibra edilme günüdür. O gün bakacağız, göreceğiz. Bugüne kadar bu sıralardan -on dokuz yıldır milletvekilliği yapıyorum, beş ay ara hariç, zaten o beş aylık dönemde de pek faaliyet gösterilmedi- on dokuz yıldır hep "İktidarız, iktidarız." dediniz, hiç olmadı. Ya, Muharrem İnce söylüyor: "Bugüne kadar 11 tane olmuş, yendikçe yendi; yendikçe yendi; yendikçe yendi." 2023'te bir daha yenildikçe yenileceksiniz, durum bu. Yani bunu anlayacaksınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Hani İstanbul'u kaybeden Türkiye'yi kaybederdi? İstanbul'u kaybeden Türkiye'yi kaybeder.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – İnşallah, Cumhur İttifakı olarak biz, şurası olur mu bilemiyorum ama belki oranın yarısı da olabilir, oranın yarısından itibaren, oranın yarısı….

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bize bulaşmayın, bize bulaşmayın çok kötü kaybedersiniz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ben size bulaşmıyorum, sıralarınıza bakıyorum.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Çok kötü kaybedersiniz, çok kötü kaybedersiniz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – İnşallah, millet takdir edecek; millet takdir edecek, diyecek ki: "Şu sıralardan itibaren bu milletin bekası için, bu milletin geleceği için…"

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Gel, noter huzurunda iddiaya girelim.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, Özgür Bey üç dakika bile duramıyor, üç dakika bile sabredemiyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Noter huzurunda iddiaya girelim, noter huzurunda iddiaya girelim.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya, sürekli sataşıyorsunuz ama.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – "bu millete düşman olmuş, bu ülkenin gelişmesini hazmedemeyenlerle birlikte olanlar için, terör örgütüyle mücadele eden, ülkenin haritasını, ülkenin coğrafyasını göğsünü siper ederek savunmaya çalışan Cumhur İttifakı'nı ben şuranın tamamına alıyorum." diyecek inşallah. (AK PARTİ sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar) Benim umudum odur, benim inancım odur.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Emekli maaşını Mehmetçik Vakfına bağışlamak üzere iddiaya girmeyi teklif ediyorum. Buraya kadar; gel, noter huzurunda iddiaya girelim emekli maaşına. Haydi, ben varım!

ORHAN SÜMER (Adana) – Başka malzeme kalmadı, başka malzeme kalmadı elinizde.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakmayın, şöyle şöyle… Bugün pandemi sürecinde bir buçuk yıldır insanlarımızın yaşadığı psikoloji, ulaşamamak, bir araya gelememek…

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Anketlere de bakın, anketlere. Anketlerden haberiniz yok galiba.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Gel sandığa; gel, sandığa gel; sandığa gel.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yüreğiniz yetiyorsa gelin seçime.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – G20'den çıktık, G20'den çıktık! G20'den çıktık!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Özel, biz "Sürekli erken seçim oluyor." dediğimiz için bu Anayasa değişikliğini yaptık, "Sürekli erken seçim oluyor." diye Anayasa değişikliğini yaptık, milletin huzurunda "Biz istikrar istiyoruz. Bir partiye beş yıl görev verdiysen, sonuna kadar devam edecek, sonra senin önüne gelecek, senin terazinle…"

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sonra bay bay.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – "Bay bay" demez, kimse kimseye "bay bay" demez, size de "bay bay" demedi.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – 2018'de niye seçim yapıldı o zaman?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – 178'le geldiniz, 135'e düştünüz, hiç kimse "bay bay" demedi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Oraya oturacağız!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, niye… Özgür Bey…

ORHAN SÜMER (Adana) – Biz yüz senedir varız.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Ya siz de niye destekli oraya konuşuyorsunuz ki?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Arkadaşlarımın vaktini çaldıracaklar Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, değerli milletvekilleri, bana göre, Elitaş'a, daha haklı çıkaracak bir iklim yaratıyorsunuz. Dolayısıyla…

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Başkan da sizden yana tavır aldı bak. Başkanımın uyarılarına dikkat edin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, ha bire saldırıyor.

BAŞKAN – Özgür Bey'e de emekli aylığına dokunma.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Emekli aylığına iddiaya girelim, ben varım, buradan ötesine noter huzurunda iddiaya girelim

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, Başkanın uyarılarına dikkat edin; Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyaset deneyimi en yüksek olan bir kişinin oradan gözlemlerine dikkat edin. Halkın gözüyle görüyor Başkan, onun için onun uyarılarına dikkat edin, yoksa perişan olursunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Halkın gözüyle görüyorsa yandın sen, halkın gözüyle görüyorsa bittin sen.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Şimdi, değerli milletvekilleri, bakın, az önce bir şey ifade ettim. Pandemi süreciyle başlayan, 2020 yılının Mart ayının 12'sinde -yanlış hatırlamıyorsam- 12 Mart tarihinde Türkiye'ye gelip değişik kararların alındığı, binlerce insanın işsiz kaldığı, binlerce iş yerinin, insan sağlığını korumak amacıyla alınan tedbirler çerçevesinde, vatandaşımız bu senenin ortaları itibarıyla, o psikoloji içerisinden sıyrılıp tüm dünyada pandemi sürecinin geçtiği intibasıyla, bütün dünyanın üretime döndüğü, ham maddeye, ara mallarına, gıda ihtiyaç maddelerine olağanüstü derecede talebin arttığı ve pandemi süreci döneminde de üretimin azaldığı bir süreç içerisinde bugün tüm dünyanın yaşadığı sorunları biz de çekiyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Dolar uçtu, dolar, doları uçurdunuz.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Yedi yıldır çekiyoruz onları, yedi yıldır.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – O sorunları ortadan kaldırabilmek için, Hazine ve Maliye Bakanlığımızla, Cumhurbaşkanımızın önderliğinde, bu milletin bir buçuk yıl çektiği, dünyanın birlikte yaşadığı sürecin en az bir şekilde, en az bir hasarla, en az bir zararla, en az bir mağduriyetle geçilmesi için çok önemli kararlar alındı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Göreceğimiz zararı gördük daha ne göreceğiz ya? Daha ne zarar göreceğiz, dolar 10 lira?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bugün "dünyanın lideri" diye ifade ettiğimiz…

Sayın Başkan bir beş dakika daha verir misin?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Verin Başkanım! Verin, sabaha kadar konuşsun.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Beş dakika da bizden olsun ya.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ya arkadaşlar, Allah aşkına yapmayın! Yani otuz dakika süremiz var, bizim milletvekillerinin hakkını korumak da size düşüyor; teşekkür ediyorum, Allah razı olsun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Aynen, aynen, devam.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Ne kadar adaletli davranıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Devam Başkanım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 128 milyar dolar ne oldu hâlâ anlayamadık?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Pandemi süreci içerisinde…

Fazla vermiyor, yirminci dakikam.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben senin lehine bir şey yapabilir miyim diye bakıyorum.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Yirminci dakikam.

Pandemi süreci içerisinde, bakın "dünyanın lideri" diye ifade edilen, dünyanın jandarmalığına soyunan ama Covid sürecinde sınıfta kalan, "dünyanın en büyük süper gücü" diye ifade ettiğimiz ülkelerle yarışan bir Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin icraatlarını görüyoruz.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – 21'inci ekonomiyiz dünyada.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – 21'inci ekonomi değil, satın alma gücü paritesine göre 11'nci büyük ekonomiyiz, satın alma gücü paritesine göre.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Rüyalar gerçek olsa!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti pandemi sürecini en iyi şekilde… Daha mükemmel olabilir mi? Olabilirdi ama dünyanın yaşamadığı bir iş, mükemmeli bulabilmek mümkün değil ama mükemmele yakın olabilmek bütün hedefimizdi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Daha kötüsünü de bulamayız.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – O süre içerisinde sizin farklı farklı yönlendirmelerinize, sizin vatandaşa farklı farklı değişik şeyler anlatmalarınıza rağmen vatandaşın büyük bir çoğunluğu, kahir ekseriyeti bizim verdiğimiz kararların doğru olduğuna kanaat getirdi.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vallahi esnaf hiç öyle demiyor. Esnafa soruyoruz, hiç öyle demiyor esnaf.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Hamdolsun, bir buçuk yıllık süre içerisinde hem işsiz kalmış insanlarımızın hem iş yeri kapatılmış girişimcilerimizin bütün sıkıntılarına rağmen sessiz ve sakince bu süreci beklemeleri, Hükûmetine güvenmeleri…

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – İşçi hiç öyle demiyor vallahi. Gidin halkın içine bir karışın, görün halkı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 10 milyon işsiz var, 10 milyon işsiz. Çok Avrupa ülkesinden daha fazla işsiz var.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sessiz sakin olmasının sebebi, ağzını açanı içeri atıyorsunuz ya! Allah'tan korkun ya! Sesini çıkaramıyor ki adam.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Başka ülkelerde yürüyüş yaparak, başka ülkelerde hükûmetlere değişik nümayişler, gösteriler ortaya çıkarmaya çalışarak yaptıkları işin elhamdülillah hiçbiri bizim zamanımızda gerçekleşmemiş.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 128 milyar dolar nerede?

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bugün Sayın Cumhurbaşkanımızın grup konuşmasında dediği gibi, nasıl ki dünyanın diğer ülkelerinde pandemiyle birlikte ortaya çıkmış ekonomik sorunların çözümü için tüm dünya gayret gösteriyorsa biz de Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti olarak Cumhurbaşkanımızın başkanlığında bu pandemi sürecini en iyi şekilde, en uygun şekilde, en hasarsız şekilde atlatmanın yollarını arıyoruz.

Şimdi, dönem büyüme dönemi. Bakın, değerli arkadaşlar, şu anda dünyada müthiş bir piyasa var.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 128 milyar doları anlatın…

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – O piyasa içerisinde eğer biz iş âlemine, müteşebbislere bu işle ilgili heyecan verirsek, onlara cesaret verirsek, onların önündeki yolu açabilirsek, dünyada bir yatırım ikliminin olduğunu ve bu iklimden Türkiye'nin en iyi şekilde faydalanabildiğini izah edebilirsek… Bu sadece bizim görevimiz değil, bütün siyasi partilerin görevi, siyaset yapan herkesin görevi çünkü bütün siyasi partiler bu ülkede yaşayan insanların huzuru, mutluluğu ve refahı için gayret gösterirler. Bugün dünyada olağanüstü derecede bir yatırım iklimi var. Bu yatırım iklimi çerçevesinde nereye gideceğimizi, nasıl olacağımızı hepimiz teşvik etmeliyiz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 280 dolara adam çalıştırıyorsunuz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) - Her yere gidiyor da Türkiye'ye gelmiyor yatırım. Yatırımcılar kaçıyor Türkiye'den.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Sizinkiler paraları götürüyorlar "Paradise"a, Man'a ya! Ya, paraları siz vergi cennetine götürüyorsunuz, buraya getirtin ya!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) – Bakın, Türkiye ilk defa dünyada aşı yapabilecek ülkeler sınıfına girmiştir. Bundan önce jenerik ilaçları yapabilen, çok güzel tesislerimiz olmasına rağmen sadece jenerik ilaçları yapabilen bir ecza sektörümüz vardı, bir kimya sektörümüz vardı ama şimdi aşısını yapma kabiliyeti ortaya çıkmış bir Türkiye görüyoruz.

Bundan önceki dönemde, Kıbrıs Barış Harekâtı'nda, biliyorsunuz, yurt dışından aldığımız silahların sistemlerini kilitleyerek kendi silahlarımızı birbirine vuruşturan bir ülke vardı ama bugün, Türkiye, savunma sanayisinde başkalarına parmak ısırtacak, parmakla gösterilecek bir başarıyı ortaya koymuştur. Bugün, Türkiye, geldiği noktada, daha önce yardım için bekleyen, 70 sente muhtaç olmuş, sadece kalorifer parasını ödeyemediği için, dış ülkelere gönderecek döviz bulamadığı için paltoyla görev yapan devlet memurlarını, devlet dairelerini gören bir ülke, bugün pandemi sürecinde başka ülkelere yardım yapabilme kabiliyetine ulaşmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 100 bin çocuğa süt dağıtıyor İBB, siz neredesiniz? Neredesiniz, neredesiniz, çocuklar aç?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Merkez Bankasının kasasında hiçbir zaman 128 milyar dolar olmadı bu memlekette. Eksi 50 milyar dolar oldu, Merkez Bankasında para kalmadı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) - Bugün, inşallah, yakın bir zamanda hayata geçecek olan Turkovac aşısı, Erciyes Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen Turkovac aşısı kâr amaçlı değil, tamamen inancımız gereği, yaradılışımız gereği, insani duygularla, yardım amaçlı olarak ürettiğimiz kapasite çerçevesinde dünyanın tüm ülkelerine dağıtılacaktır.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Allah razı olsun!

MUSTAFA ELİTAŞ (Devamla) - Bu görüşler içerisinde… Yani burada, Kamu Denetçiliği Kurumunun yaptığı işleri, başarılarını soracaksınız ama görevlerinin dışında olan bir şeyle ilgili sorgulamaya çalışacaksınız; bu doğru bir yaklaşım tarzı değildir, bunu ifade etmek istiyorum.

Hem yüce milletimizi hem de yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım…

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Özgür Bey söylesin de…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, İç Tüzük 69'a göre şahsına sataşılan milletvekili…

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

41.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, önce o zaman şu değerlendirmeyi… Ali Haydar Vekilimiz İç Tüzük 69'a göre şahsına sataşıldığından kürsüden cevap hakkını kullanacak.

Çok sakıncalı gördüğüm bir yer, belki dikkat çekmemiştir. Sıcak polemik, laf atıyoruz, cevap alıyoruz, Grup Başkan Vekilleri böyle şeyleri sever, siz de anlayış gösterdiniz ama sonlarda çok tehlikeli bir şey yapıldı. Sıcak siyasi polemiğin içine Turkovac aşısı karışırsa -Allah göstermesin- şöyle bir şey oluşur Sayın Başkanım: Siz Turkovac'ın adını AK PARTİ'ye mal edip falan bir şey söylerseniz toplumun çok önemli bir kesiminde, bakın, aşı tereddüdü de varken sıcak siyasi polemikte Turkovac'ın adını anarsanız psikolojik olarak aşı karşıtlığını beslersiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Nereden nereye bağlıyorsun ya!

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Bizim orada kimse aşı olmuyor, doğru söylüyor.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ne alakası var?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Tabii, tabii, bizde hiç kimse aşı olmuyor.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Niye olmuyor?

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Çünkü devlete güvenmiyor.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Devlete güvenmiyorsa yapacak bir şey yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben Mustafa Varank'ı arayıp Turkovac'ın gönüllüsü olmak istediğimi söylemiş birisiyim. İki doz aşı vurulmuş olduğum için olamadım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ben gönüllüsüyüm.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama Turkovac ilk uygulamaya çıktığında… Bu kısmı önemsiyorum arkadaşlar.

HİŞYAR ÖZSOY (Diyarbakır) – Yüz yıldır yaşadıklarımız bize yeterince sebep veriyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir müsaade eder misiniz Başkanım?

BAŞKAN – Ya, bir Grup Başkan Vekili konuşuyor beyler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Değerli arkadaşlar, Turkovac aşısını sıcak bir polemik tartışmasına konu yapmayalım. Günü geldiğinde gideceğiz, kendi aşımızı vurulacağız, antikorumuz da gelişirse ki gelişecek, başka kimseye muhtaç olmadan... Atatürk'ün kurduğu Hıfzıssıhhanın bugün olmaması en büyük eksikliğimiz, o eksiklik giderilecek. Turkovac aşısını Elitaş-Özgür Özel tartışmasında konu etmeyin. Bunun psikolojik bir tarafı var, buna dikkat edelim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – "Aşı nerede?" diyorlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bu konuda sözüme değer veren herkese diyoruz ki…

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – “Aşı nerede?” diye soruyorlar.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Allah aşkına ya, ne kadar yazık bir şey! Benim ne yapmaya çalıştığımı hiç anlamamış, saçma sapan bir yaklaşım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Anladım da…

BAŞKAN – Tamam, karşılıklı…

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Öyle söyleme, “saçma sapan şey” söyleme.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – “Saçma yaklaşım.” deme ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Arkadaşlar, neyse bunu bırakalım.

BAŞKAN – Ali Haydar Bey’e söz vereyim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkanım…

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Özgür Bey, “saçma” diyorsunuz ama arkadaşlarınıza izah edin o zaman.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Arkadaşlarınıza izah edin.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Kendi arkadaşlarınıza edin önce, bunu da mı biz izah edelim. Ama öyle deme hakkın yok arkadaşımıza.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bizim arkadaşlarımız, bütün Türkiye…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – “Arkadaşlarınız senin gibi hassasiyet göstermiyor.” diyor, sana dediği bu arkadaşımın.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkanım, açar mısınız?

BAŞKAN – Özgür Bey, bunu uzatmayalım, Ali Haydar Bey’e söz vereyim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sayın Başkanım, verin de…

Müsaade ederseniz…

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Değerli arkadaşlar, ben başka bir şey yapmaya çalışıyorum. Şurada çıkar 128 milyarın nasıl gittiğini anlatırım. Zaten kendi de kabul ediyor da nereye gittiğini söylüyor. Oysaki faizi zorla bastırınca döviz fırlıyor. 2019 yerel seçimlerinde o 128 milyarı harcıyorsunuz ki döviz 10-12 lira olup siyasi sonuç doğurmasın. Şimdi o para yok, bunları çıkar konuşurum. Ben hakkımı Turkovac üzerine kullanıyorsam, Allah aşkına, bir iyi niyete karşı bu saçmalığı yapmayın.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ya “saçmalık” deme “Aşı soruyor.” diyorum ben.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bütün Türkiye’nin gözünün önünde “tweet” attım, bütün arkadaşlarım “retweet” etti. Biz yerli aşımız olsun diye kurulmuş Hıfzıssıhhayı kapattınız diye size çatıyoruz. Yerli aşıyı polemik konusu yapıp da aşı karşıtlığına ve yerli aşıya güvensizlik uyandırmayalım uyarısına hâlen polemikle cevap vermeye çalışmak iktidar sorumluluğunu tamamen kaybettiğinizi gösteriyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ali Haydar Bey, buyurun.

Sataşma olmasın lütfen.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yeni bir sataşma yapmayacağım ama Sayın Elitaş şahsıma "Kamu denetçilerini önceki görevlerinden dolayı töhmet altında bıraktınız." dedi, "Hem övdünüz hem yerdiniz." dedi. Şimdi, öncelikle konuşmamda 3 kez söyledim, 3 kez, şahıslarıyla ilgili hiçbir çekincem yok, asla şahıslarla uğraşmam ve her birini de ayrı ayrı tanıyorum ve saygı duyuyorum, 3 defa söyledim bunu Sayın Elitaş.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Ben de onu tekrar ettim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ama şunu eleştiriyorum, bakın, diyorum ki bu Kurum 2012'de, hani 2012'de yasalaştıktan sonra sistem değişti. Ya, başkanlık sistemi geldikten sonra da geliş ve seçiliş açılarıyla bütün kurumlar zayıfladı, kendilerinin de eli zayıfladı.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanlık sistemi 2018'de geldi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Etkin ve yetkin bir kurum olma imkânları kalmadı, bağımsızlıkları daha da zayıfladı. E, biz doğruyu da söyleyeceğiz eleştireceğiz de, bunda ne var?

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Başkanlık sistemi 2018'de geldi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Şimdi, başka bir şey, ya, gerçekten tamam, çok iyi insanlar, iyilik başka ama bağımsız olmamalarından dolayı adaletli davranma imkânları gerçekten zor ve çok zordalar, eminim.

Şimdi, başka bir husus da…

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama bu bir ön yargı Sayın Hatip ya, çok büyük bir ön yargı ya.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – Ya, ön yargı değil arkadaşlar, sistem sorununu anlatıyorum size ya.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ama zan altında bırakıyorsunuz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Devamla) – O kadar net ki, başkanlık sisteminde, ucube başkanlık sisteminde elleri çok zayıf ve çok dardalar, çok zordalar.

Dediğimiz gibi, şimdi, kamu bankalarını niye soramazsınız diyoruz? Ya, Allah aşkına devlet sırrını haiz, elinde bulunduran, devlet sırrına ulaşabilen ve resen, hele de kendine pandemi sürecinde 70 bin başvuru varken Hükûmet lehine bir rapor yayınlayan Kurum, neden, neden bu kamu bankalarının bu reklamlarını soramasın? Niye resen bu yetkisi olmasın? Niye olmamasının, niye yapamamalarının sebebini açıklıyorum. Kendilerini kararlarıyla ilgili sorgulamıyorum, veremeyecekleri veya veremedikleri kararlarla ilgili eleştiriyoruz, gayet açık, gayet net.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Hukuken veremeyecekleri kararlarla sorguluyorsunuz. Hukuken veremeyecekleri kararlarla sorguluyorsunuz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Harikulade, harikulade!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Elitaş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Özel biraz önce -inşallah dili sürçmüştür, öyle tahmin ediyorum- "Turkovac'ı bir siyasi malzeme yaparak saçmalık yaptın." gibi bir ifade kullandı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Size demedim saçmalığı, düzelteyim.

BAŞKAN – Tamam, düzelmiş oldu.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Bakın, izin verin bir dakikada tamamlayacağım, polemiğe de fırsat vermeyeceğim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Saçmalama" dediğim, bir başka arkadaşa söyledim, bir başka arkadaşınız saçmalıyordu arkadan.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) - Sizin grubunuz tamamen saçmalıyor o zaman "aşı" diye sorarak. Böyle bir yaklaşım mı olur ya? Ayıp bir şey!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkanım, ben şunu ifade ettim: Bugün Türkiye nasıl ki savunma sanayisinde gurur duyduğumuz bir noktaya geldiyse daha önceki dönemlerde jenerik aşı yapmakla övünen fabrikalarımız yerine artık…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok öyle bir şey ya.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Jenerik ilaçlar yapan fabrikalar diye söyledim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Jenerik aşı" dedin de aşının jeneriği olmaz.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Artık bundan sonra aşı yapabilen ve bunu insanlara dağıtabilecek, fayda olabilecek bir noktaya geldi diye ifade ettim.

Bakın, Kamu Denetçiliği Kurumunun görevleri: Ali Haydar Bey kitapta okumuştur, kanunda görmüştür: "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerini, tutum ve davranışlarını…" İdare kim? Bankalar değil. İdare kim? İdare, kamu kurumları. Bankalar kamu sermayeli olduğu için kamu kurumları değil değerli milletvekili arkadaşlarım. Sayın Başkan, bunu izah etmeye çalışıyorum. Burada, "İdareye verilen işlem ve eylemlerle öneride bulunmak…" Kamu Denetçiliğinin Kurumunun görevi budur. Ama burada görev ve yetki sınırları dışında kamu denetçilerine bunu sormak doğru bir şey değil diye ifade ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan.

BAŞKAN – Özgür Bey, bir dakika da size söz veriyorum.

43.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Elitaş, hani, "Eczacısın, hukukçusun." deyip herhâlde biraz da nazire olsun diye eczacılığın alanına girdi.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yok, öyle demedim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Türkiye kendi aşısını yapan bir ülkeydi 1930'dan beri, yerli aşı.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – 1914…

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Türkiye ürettiği verem aşılarını Irak'a, İran'a, Çin'e, Asya'daki bütün ülkelere yollayan bir ülkeydi. Türkiye sayısız aşısı kendinde üretilen bir ülkeydi, kapatılan Hıfzıssıhhayla birlikte bu kabiliyetini kaybetti. Eğer Hıfzıssıhha olsaydı Covid aşısının çıkmasında biz

Çin'le, Almanya'yla yarışıyor olurduk. Şu anda Amerika'yı baştan keşfettiğimiz için -bir üniversite bünyesinde- bu kadar geride kaldık. "Aşı nerede?" diye sormak "Aşı gelirse vurulmayın." manasına gelmez. "Bir an önce aşı gelsin, milletimiz kendi aşımızla aşılansın." der arkadaşımız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Biz öyle anlamadık ama siz açıkladınız.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Arkadaşlarımız "Aşı nerede?" demiş diye oradan tutup "Aşı karşıtlığını senin arkadaşın yapıyor." diyene "Saçmalama." dedim, Sayın Elitaş'a da demedim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Biz öyle dedik yahu!

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Doğru, yok yok, arkadaşları… Arkadaşlarının saçmalığını düzeltmiş.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu konudaki tutumumuz budur.

Teşekkür ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet, arkadaşlarınızın saçmalığını tescil ettiniz, teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kim etmiş tescil?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Siz ettiniz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Aşı nerede?" demek çok mantıklı.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (S. Sayısı: 264) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, İsmail Bey, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ya cevap veriyor o da.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – "Bir an önce gelsin." diyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Allah Allah! "Aşı nerede?" diyene cevap veriyor, cevap verince de "Saçmalık!" diyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Saçmalık!

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Böyle bir dengesizlik olur mu ya!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Dengesizlik senin yaptığın…

BAŞKAN – Beyler, sayın milletvekili konuşacak.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Herkes görüyor, herkes görüyor.

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TAMER (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 yılı raporuyla ilgili grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygı, sevgi, muhabbetle selamlıyorum.

Şu tartışmaları bir tarafa bırakalım. Bu kadar güzide bir kurumun, tartışmalarımızla onların bu başarılarına gölge düşürmemizin hiçbir anlamı olmadığını da ifade etmek istiyorum. Çünkü bu Kurum 2006'da kurulmaya kalkılmış, Anayasa Mahkemesi engel olmuş. 2010 yılında Anayasa değişikliği yapmışız? Kim yapmış? AK PARTİ yapmış. Anayasa değişikliğinden sonra da 14 Nisan 2012'de bu kurumu kurmuşuz ve faaliyetlerine başlamış.

Kurum faaliyetlerine başladığı günden itibaren de giderek bilinilirliği arttığı sürece de… Tüm problemlere, gelen şikâyetlerin hepsine anında, çok güzel ve yapıcı cevap vermek kaydıyla ayrı bir kurum hâline gelmiş ve bugünkü güzide kurum hâline gelmiştir. Özellikle rakamlar verecek olursak da aynen şunu ifade etmek istiyorum: Kurum 2013 yılında yaklaşık 75 dilekçeye cevap verebilmiş, 2014'te 119 -ben atlayarak gideyim- 2017'de 122, 2018'de 946, 2019'da 1.270… 2020'de de 90 binin üzerinde bir müracaatla bugünkü saygınlığını, güvenilirliğini ortaya koyan bir kurum hâline gelmiştir.

Ombudsmanlık kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu gelen dilekçeleri iki ay içerisinde incelemek ve cevap vermek durumundadır. Bunu da en iyi şekilde yapmıştır, eksik kalmadan da tamamlamıştır. Kamu Denetçiliği Kurumu 2020'deki 90.209 şikâyeti anında cevaplamıştır. Yine, dostane çözümlerle bu işleri yapmaya çalışmıştır. 2.867 tane dostane çözümle dilekçelere cevap vermiştir.

Hak arama kültürünü yaygınlaştıran pek çok faaliyeti de ortaya koymuştur. Özellikle 100 tane üniversiteyle iş birliği hâline gitmiş, konferanslar düzenlemiştir. Kamu Denetçiliği Kurumunun tanınırlığını ve oradaki güvenilirliğini artırmıştır. İl toplantıları yapmıştır. Yurt dışı faaliyetlerinde bulunmuştur, 9 adet iş birliği anlaşması imzalamıştır yurt dışında. STK'lerle ilgili görüşmeler yapmıştır; özellikle TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, MEMUR-SEN, KAMU-SEN, KESK, DİSK olmak üzere 600 tane yerel STK temsilcisiyle birlikte hareket etmiş, onlarla çalışmıştır.

Yine, yazılı basına 1.736 adet, 918 adet televizyon programı, internet aracılığıyla da 10.964 adet çalışma yapmıştır. Raporlar düzenlemiştir, özellikle Azerbaycan'daki Ermenistan katliamıyla ilgili düzenlemiştir. Yine benden önceki konuşmacının ifade etmiş olduğu gibi, Yunanistan'ın mültecilere yapmış olduğu o haksız davranışları, insan haklarını ihlal edici işleri için onlara raporlar düzenlemiştir. Bunu da hiçbir siyasi güçle yapmamıştır, kendi özgür iradesiyle gitmiştir, orada inceleyip Yunanistan'ın o densiz tutumunu ortaya koymuş, raporlarında ifade etmiştir.

Sayılacak çok şey var, sadece şunu ifade edeyim: Bugün Meclisimize bağlı olarak çalışan bu Kurum ülkemizin yüz akı olmuştur, kendilerine teşekkür ediyorum. Özellikle, Başkanımız Şeref Malkoç Bey başkanlığında diğer 5 üyenin yapmış olduğu bu çalışmalar gerçek anlamda bu Kurumun güvenilirliğini ortaya koymuştur. Tabii, ben Özgür Bey'in biraz önceki ifadeleriyle ilgili şunu söyleyeceğim: Genel Başkan Yardımcıları Gürsel Tekin'in bir ifadesi vardı, ne diyordu? "İlk iktidara geldiğimizde tüm gazetelere el koyacağız." diyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TAMER (Devamla) – Bunu da buradan hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Kusura bakmayın, aslında çok farklı şeylere değinecektim ama maalesef zaman olmadığı için… (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahıslar adına ilk söz, Bolu Milletvekili Arzu Aydın'a ait.

Buyurun Arzu Hanım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ARZU AYDIN (Bolu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu üzerinde söz almış bulunmaktayız. Sizleri, sizlerin şahsında aziz milletimizi; Köroğlu'nun torunları değerli Bolulu hemşehrilerimin vekâletleriyle saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumu, Anayasa'mızın 74'üncü maddesinde yer alan hüküm gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak 6328 sayılı Kanun'la kurulmuş ve idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceleyen anayasal bir kurumdur. Yine, Anayasa'mızın 2'nci maddesinde bulunan hukuk devleti, özünde devlet otoritesini sınırlayan, bu otorite karşısında bireyin güvenliğini ve haklarını garanti eden bir sistemin kurulmasını amaçlamaktadır. Bu yüzden, hukuk devletinin kurulmasını amaçlayan tüm mekanizmaların temelinde bireyin özgürlük alanının genişletilmesi ve bu özgürlüklerin güvence altına alınması amacı yer almaktadır. Dolayısıyla, yürütme organının işlemlerinin hukuka uygunluk denetimine tabi kılınmasıyla hukuk devletinin oluşturulması mümkün olabilecektir. Hukuk devletine dayanan anayasal düzende, tıpkı yasama gibi, yürütme organı ile tüm idari makamların da eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olmasının gerekeceği açıktır.

Bir hukuk devletinde hak ve özgürlük ihlallerine karşı birtakım denetim mekanizmalarının kurulması kaçınılmazdır. İşte, bu denetim mekanizmalarından birisi de Kamu Denetçiliği Kurumudur. Kamu Denetçiliği Kurumu, idareyi insan haklarına dayalı, adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönleriyle denetlemekte, bir diğer tabirle hukuk devleti adına filtre etmekte ve böylece hukuk devletine olan inancı ve saygıyı pekiştirmektedir.

İdarenin hukuka uygunluk açısından denetimi, olayın sadece hukukilik, başka bir anlatımla hukuka uygunluk yönüyle ilgilidir. Yargı mercileri kısmı olarak takdir haklarını kullansalar da yerindelik denetimi yapamazlar. İşte bu noktada kamu denetçisinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu gibi durumlarda kamu denetçisi, idari işlemin ilgili olduğu kişi için en uygun çözümün, en uygun işlemin yapılmasını önermekte, bir haksızlık ya da bir hata yapılmamasını sağlamaya çalışmaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu, her şeyden önce idare ile vatandaş ilişkilerinde yeni diyalog kanallarının sağlandığı ve en önemlisi, idarenin yürüttüğü kamu hizmetlerinde kalitenin yükseldiği bir vasıta olarak karşımıza çıkmaktadır. İdare ile vatandaşlar arasındaki uyuşmazlıkların bir bölümü dostane yollarla çözüldüğünden, idari yargının iş yükünü de hafifletmeye çalışmakta ve böylece idari yargı mercilerinin görevlerini daha verimli bir şekilde yürütmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Kuruma başvuruda bulunabilmek hiçbir zorlayıcı şarta tabi değildir. Şikâyetlerin yüzde 90'ı "web" sitesi üzerinden yapılabilmektedir. Kurum, ücretsiz olarak yapılabilen başvuruyu aldıktan sonra süratle incelemeyi yapmaya başlamakta, gerektiğinde bilirkişi incelemesi veya tanık dinleme yoluna başvurabilen yapısıyla en geç altı ay içinde karar vermektedir. Kuruma müracaat dava süresini durdurmaktadır. Kurul, şartların oluşması hâlinde tavsiye kararı vermektedir. İdare, bu hâlde genel olarak karara uygun davranmakta ve bu yolla vatandaşın kısa sürede sonuca ulaşması imkânı mümkün olmaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu, bir insan hakları kurumudur. Bu nedenle, bireysel başvuruların yanında, başta insan hakları alanında olmak üzere çocuk, kadın, engelli hakları, eğitim öğretim hakkı gibi tüm konularda çalışmalar gerçekleştirebilmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun hukuk kurallarını vatandaş lehine uygulamaya gayret ettiği, idarenin eylem ve işlemlerinde yapılan hataları düzeltmeye katkısı nedeniyle idare ile vatandaş arasındaki güven duygusunu zenginleştirdiği, idarenin iyileşmesine ve idari yargının yükünün azalmasına neden olduğu, yönetime katılımın gerçekleşmesine katkı sağladığı, bu katkıları nedeniyle vatandaş hak ve özgürlüklerinin korunmasına yardımcı olduğu görülmektedir. Tamamen halkın daha iyi yönetilmesini sağlayan bu Kurum, idarenin hatalarını düzelttiği kadar vatandaşların kendi haklarını öğrenmesi ve aydınlanmasına da katkılar sağlamaktadır. İyi idare anlayışının yerleşmesi ancak hak arama sürecindeki bütün paydaşların iş birliğiyle mümkün olacaktır. Bu nedenle, buradan Kurumun kararlarına, bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşan tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ediyoruz.

Elbette, denetleme kurumlarının sayısını ve muhteviyatını ne kadar artırırsanız artırın mühim olanın kişinin kendi kendini denetlemesi, söz ve davranışlarını kontrol etmesi olduğu da yadsınamayacak bir gerçektir. Bu minvalde, Bolu Abant'ta gerçekleştirilen, CHP milletvekilleriyle yapılan toplantı esnasında Sayın Kılıçdaroğlu basına yansıyan konuşmasında ülkenin sorunlarının akıl ve tecrübeyle

çözüleceğini ifade etmiştir ki biz bu noktada "Dünyanın en iyi icraatını da gerçekleştirseniz biz yine eleştireceğiz." diyenlerin aksine; bir kez daha tecrübe ve birikimin girdiği her seçimi kaybedenlerde değil, ülkeyi on dokuz yıldır yönetenlerde olabileceği gerçeğini ifade etmiş ve subliminal olarak doğru adres göstermiş olmasından dolayı şahsına teşekkürü borç biliriz.

Bu arada, yine CHP'de milletvekilliği yapmış ve hâlen partisinin belediye başkanı kampı değerlendirirken "Genel Başkanın binlerce konuşmasını dinledim, ilk kez kendisinin de bir inancı olduğunu gördüm." demiştir ki Sayın Kılıçdaroğlu'nun bunca yıldır parti üst yönetiminin bile kendisine inanmadığı bir Genel Başkan olarak lanse edilmesine üzüldüğümüzü beyanla, teşkilatının bile güvenmediği bir Genel Başkana milletin güvenmiyor olmasını milletin ferasetinin neticesi olarak gördüğümüzü de ifade etmek istiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET KAYA (Trabzon) – Siz kendi hâlinize üzülün.

ORHAN SÜMER (Adana) – Siz kendi hâlinize bakın. Kendi Başbakanınızı görevden aldınız, belediye başkanlarını görevden aldınız.

ARZU AYDIN (Devamla) - Yine, Sayın Kılıçdaroğlu "Bizim yolumuz civanmert yolu." deyip kinden, kibirden bahsetmektedir ki biz kini, öğretmenlere, çiftçiye, memura "AK PARTİ'ye oy verirseniz iki elim yakanızda." söyleminde; biz kibri, civan civan gibi delikanlılar "İlle de vatan!" diye PKK'ya karşı mücadele ederken onların siyasi uzantılarına iktidar olmak için destek olanlarda; biz kibri, 15 Temmuzu televizyon karşısında seyredenlerde; biz kibri, ayakkabıyla girilen ev toplantılarında gördük.

AHMET KAYA (Trabzon) – Dekoder lazım anlamak için ya!

ORHAN SÜMER (Adana) – Ayakkabı kutularını bizden daha iyi bilirsiniz!

ARZU AYDIN (Devamla) - Bilinsin ki bizim yürüdüğümüz yol, ayağını sevenlerin gelmemesi gereken dikenli yoldur. İşte biz bu yolu, dikenleri eze eze milletimizle yürüdük; Allah'ın izniyle yürümeye de devam edeceğiz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Milleti eze eze yürüdünüz, milleti!

ARZU AYDIN (Devamla) – Velhasılıkelam, sözlerime son verirken Kamu Denetçiliği Kurumunun, gelecek dönemlerde iyi yönetim ilkelerini kamu yönetiminde yerleştirme çabasının daha çok karşılık bulmasını, yargının iş yükünü azaltacak şekilde etkinliğinin artmasını ve hak arama kültürünün yaygınlaşmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bolu Milletvekili Arzu Aydın'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Birincisi şu, öncelikle şunu ifade edeyim Sayın Başkan: Biz Ombudsmanlık Kurumunu önemsiyoruz. Dört yıl bu Meclis, Ombudsman raporlarını görüşmediğinde benim gruplar arası diplomasi ve basın toplantısında defalarca bunu hatırlattığımı herkes biliyor; Sayın Ombudsman da Kamu Başdenetçimiz de teyit eder. Daha iyi olsun istiyoruz. Yaptığı işlerle ilgili takdir ifade etmemizi bir siyasi çıkarıma çevirmek bence bu Kuruma zarar verir. Bu Kurum, iyi yaptığı şeylerle takdir edilmelidir. Yapmadıkları ve yapamadıklarını ifade etmek, son derece değerli bir siyasi değerlendirmedir.

Ben, grubum adına görev verdiğim arkadaşımıza huzurunuzda teşekkür ediyorum. Kurumla ilgili bu kadar konuşup üstüne bir grup başkan vekili cevap için yirmi beş dakika kullanıyorsa bu çok başarılı bir konuşmadır, kendisini takdir ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İYİ Parti, MHP, HDP ve CHP grupları, Ombudsmanlık raporu üzerinde dilleri döndüğünce, güçleri nispetinde, ellerinden geldiğince çok kıymetli değerlendirmeler yaptılar; hepsinden faydalandık. AK PARTİ Grubunun bundan mahrum kalmış olmasını, bizi mahrum etmiş olmasını başka bir yere koyuyorum. Hele hele son konuşmacının, Sayın Genel Başkanımızın Bolu'da yaptığı konuşmaya, bir basın toplantısı yerine, bekleyip bekleyip bugün, bu kürsüden cevap vermesini yaklaşmakta olan muhalefetlerine bir hazırlık olarak görüyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer bir iktidar partisi iktidar olmayı bırakıp muhalefete muhalefet etmeye başladıysa en iyi ihtimalle ana muhalefete hazırdır.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ARZU AYDIN (Bolu) – Muhalefete muhalefet etmiyoruz, bir gerçeği ortaya koyuyoruz. Anlayışın bu kadar!

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (S. Sayısı: 264) (Devam)

BAŞKAN – Şahıslar adına son söz, İstanbul Milletvekili Gökan Zeybek'e ait.

Buyurun Sayın Zeybek. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bizler, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Kamu Denetçiliği Kurumunun anayasal, bağımsız ve güçlü bir kurum olmasını; hatta, Kamu Denetçiliği Kurumu gibi var olan pek çok denetim kurumunun da halktan yana konularla ilgili özgür ve bağımsız karar almasını yürekten savunuyoruz. Niye bunu söylüyoruz?

Şimdi, bakın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda son zamanlarda sıkça İstanbul ve İstanbul Büyükşehir Belediyesiyle ilgili konular gündeme geliyor. Bunlardan bir tanesi de İstanbul'da kurulu bulunan UKOME yani İstanbul'daki ulaşımla ilgili kararların alındığı karar mercisi. Sayın Adalet ve Kalkınma Partisinin yirmi beş yıl İstanbul Büyükşehir Belediyesini yönettiği dönemdeki UKOME'nin üye yapısı, 11'e 11 olan denge, hemen seçimleri kaybettikten sonra 5 tane farklı bakanlık ve kamu kurumunun temsilcisi atanarak 16'ya 11'e getiriliyor. Daha önce İstanbul Büyükşehir Belediyesinde Ulaşım Daire Başkanı olarak görev yapan bir kişi, bir şahıs Ulaştırma Bakanlığının temsilcisi olarak oraya geliyor ve ondan sonra UKOME'de kararlar, bu kişi elini kaldırdığında 16 kişinin aynı anda el kaldırmasıyla İstanbul halkının aleyhine dönüyor. Niye dönüyor? Bakın, yarın, 28 Ekim tarihinde UKOME'nin gündemine İstanbul halkının en temel sorunlarından birisi olan taksi sorununun çözümüyle ilgili bir madde 10'uncu kez gelecek; yine, talimatla kalkan eller havaya kalkacak ve İstanbul halkını, 16 milyon İstanbulluyu, milyonlarca turisti rahatsız eden kararlara imza atılacak. Fakat iyi şeyler de oluyor. Nedir o? İstanbul Büyükşehir Belediyesinin almış olduğu kararla birlikte, önümüzdeki salı günü, metro ağının genişlemesiyle son iki yıl içinde açılmış olan metro hatlarında, belki ondan önceki dönemde Büyükşehir Belediyesinin açmış olduğu metro ve raylı sistemlerde görev yapan 750 tane minibüs, 250 tane de dolmuş, taksiye dönüşüyor. Bununla ilgili de salı günü bir tören yapılacak.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – AK PARTİ'nin önerisiyle oldu o.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Şimdi burada şunu belirtmek gerekiyor arkadaşlar: Acaba Bağcılar'da kurulu olan yani bir senenin on iki ay değil, on üç ay olduğu; her plaka kullanan taksi şoförünün 12 değil, 13 taksit ödediği Bağcılar'daki plaka ağalarıyla birlikte hareket etmekten ne zaman vazgeçeceksiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

Yine bu Büyükşehirle ilgili, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, gerçekten İstanbul'da olanın bitenin farkında olmayan bazı milletvekillerimiz buraya çıkıp konuşuyorlar. Ben bir İstanbul Milletvekili olarak her birinin İstanbul'da yapılan çalışmaları yerinde incelemesine ve bilgilendirilmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum, buna hepimizin ihtiyacı var. Şimdi, bakın, bir arkadaşımız diyor ki: "İstanbul'da İSKİ ne yapıyor?" Şimdi, değerli arkadaşlar, hatırlayınız İstanbul'un o yağmur ve sel felaketindeki fotoğraflarını, Üsküdar Meydanı'nın Boğaz'la buluştuğunu, Eminönü Meydanı'nda, Galata Köprüsü'nün altında da bir yurttaşımızın yaşamını yitirdiğini. Sayın İmamoğlu seçildikten sonra, pandemiyle birlikte sokağa çıkma yasağını çok başarılı değerlendiren İSKİ yönetimi Üsküdar Meydanı, Beşiktaş Meydanı, Karaköy Meydanı, Eminönü Meydanı, Bakırköy Meydanı, Kartal Meydanı olmak üzere İstanbul'da 16'dan fazla meydanın bütün bu altyapılarını tamamlamış ve artık İstanbul'da hiçbir yağmurda, hiçbir sel felaketinde o manzaraları, burada daha önce sizlerin de çok iyi bildiği manzaraları görme şansı olmamıştır.

Başka bir önemli nokta şu: "Efendim, metro yapılıyor mu?" Bakın, arkadaşlar, yirmi beş yıl İstanbul Büyükşehir Belediyesini yönettiniz, ben de dokuz yıl o Belediye Meclisinde görev yaptım. İstanbul'da Refah Partisi, sonraki Fazilet Partisi ve Adalet ve Kalkınma Partisinin görev yaptığı yirmi beş yıl içinde İstanbul'da yapılmış olan toplam metro ağınız 124 kilometre yani her bir yıl için ortalama 5 kilometrelik bir metro ağı yaptınız. Peki, Haziran 2019 yılında İstanbul'da 233 kilometre olan raylı sistem ve metro hattı bugün itibarıyla kaç kilometre? 262 kilometre. Şimdi, sıkı durun, size bir bilgi vereyim: 2022 yılı geliyor ve 2022 yılı içinde, daha önce Kadir Topbaş döneminde ihale edilmiş, sonra gelen belediye başkanının ihaleleri iptal ettiği, bütün metro yatırımlarını durdurduğu ve Sayın İmamoğlu'nun göreve geldikten sonra yurt içinden bütçe kaynaklarından, yurt dışından uluslararası Eurobond ya da tahvil ihracıyla bulduğu paralarla yapılmış olan metro yatırımlarıyla birlikte şu an yaklaşık 98,7 kilometrelik metro beş yıl içinde İstanbul'un hizmetine açılacak. Önümüzdeki 2022 yılı içinde Rumeli Hisarüstü-Aşiyan füniküleri, Dudullu-Bostancı metro hattı, Eminönü-Alibeyköy hattının Eyüp ile Eminönü arasındaki bölümü, Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey hattının tamamı tamamlanacak. Peki, diğerleri ne yapıyor? E, onlar da bütçe olanakları içinde ve Belediye Meclisinden borçlanmayla ilgili gerekli yetkiyi aldıklarında hızla gidiyor.

Şimdi, 2019 yılının Haziran ayında neden İstanbul Büyükşehir Belediyesindeki metro yatırımları durmuştu? Şimdi, biraz önce Sayın Grup Başkan Vekili burada dedi ki: "Pandemi nedeniyle ekonomide ve özel yaşamdaki sıkıntıları gidermek için paraları harcadık." Şimdi, değerli arkadaşlarım bir gerçeği buradan ifade etmek istiyorum: "Merkez Bankasının 128 milyar doları nerede?" sorusunun karşılığı olarak, 2019 yılında kaybettiğiniz 31 Mart seçimleri ile 806 bin oy farkıyla kaybettiğiniz ikinci İstanbul seçimleri arasında 53 milyar doları yeniden seçimi kazanmak için bozdurdunuz ve onu muhtelif yerlere dağıttınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bir başka karar aldılar değerli arkadaşlar, ucube karara bakın: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, bütün kentlerde olduğu gibi İstanbul'da da raylı sistem yatırımları yapıyor ve bakın, biz Cumhuriyet Halk Partisi seçimi kazanana kadar Ulaştırma Bakanlığının yapmış olduğu raylı sistem yatırımları için bilet bedellerinin yüzde 15'i tahsil edilerek ilgili kuruma ödeniyordu, ilgili bakanlığa ödeniyordu. Tekrar söylüyorum, o açılmış olan hattın bilet gelirinin yüzde 15'i borca mahsup ediliyordu. Bir örnek vereceğim: İstanbul'da Rumeli Hisarüstü-Levent hattını Ulaştırma Bakanlığı yaptı, bunun bedeli karşılığında İstanbul Belediyesi Ulaştırma Bakanlığına ne ödemiş? 2015 yılı, 470 bin; 2016 yılı, 946 bin; 2017 yılı, 1 milyon 44 bin; 2018 yılı, 956 bin. 2019 yılında Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul'da Belediyeyi kazanmış, bilin bakalım Büyükşehrin hazine yardımından ne kadar para kesilmiş -hani 1 milyon ya- 5 katı, 10 katı, 50 katı, 100 katı? Tam 326 katı, 326 milyon TL İstanbul Büyükşehir Belediyesinin hakkından para kesilmiş. Bu, zulümdür. Bu zulmün altında, İstanbul'da 806 bin oyla seçimi kaybetmenin yaratmış olduğu panik ve yaratmış olduğu temel siyasal sonuç vardır.

Sürekli burada "11 seçim kazandık." diyorsunuz. Arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanının sözü değil mi "İstanbul'u kaybeden Türkiye'yi kaybeder." sözü? (CHP sıralarından alkışlar) İstanbul'u 1 kere değil, 2 kere kaybettiniz; siz, artık bundan sonra yapılacak olan bütün seçimleri kaybetmeye namzetsiniz; bunu da belirteyim.

Şimdi, bir başka uygulama şu oldu değerli arkadaşlar: İstanbul'da farklı grup ve kişilerin kullandığı İETT araçları, halk otobüsleri, turkuazlar, erguvanlar gibi yandaşlara verilmiş olan hatlar vardı. Bunların kimi çok para kazanıyordu kimi az kazanıyordu. Büyükşehir Belediyesi bütün otobüslere, özel şahıslara ve şirketlere ait olan tüm otobüslere "Artık, yolcu kapmak için yarışmayacaksınız, yaptığınız kilometre başına size para ödeyeceğim." dedi ve hepsini sarı renge boyadı.

Şimdi, ben buradan sormak istiyorum: Ya, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin tam dokuz aydır İstanbul'da yaşlanmış ve zamanını doldurmuş olan otobüsleri yenilemek için istediği, Cumhurbaşkanlığı makamına sunduğu borçlanma ve krediyle ilgili onayı neden vermiyorsunuz da geriye, kalkıp da neden otobüslerin…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yalan söylüyorsunuz. 2.500 tane yeni otobüs ne olacak? "Yaşlanmış" diyor.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Ya, bunlar basın toplantısında konuşulacak işler ya!

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Bakın, elimizde İETT'nin resmî raporu var. Daha önce, burada, sizlerin çok iyi tanıdığı, İstanbul'daki otobüslerin bakım ve onarımlarını sizin içinizdeki arkadaşların yaptığı dönemde 10 bin kilometrede 5 olan arıza yapma sayısı, 2019, 2020 -Allah'ın izniyle de- 2021 yılının tamamında 4 ve 4'ün altındaki rakamlara resmî olarak çekilmiş durumdadır. Bunu da bilgilerinize sunmak istiyorum.

Son olarak da şöyle tamamlayayım değerli arkadaşlar: Şimdi, bir liste geliyor önümüze, Türkiye'yi çok iyi yönetenlere bir liste geliyor. Bakın, Türkiye, 2021 yılında dünyanın gelişmiş 20 ülkesinin dışına çıkıyor. Ya, 2017 yılında burada olmayan İran İslam Cumhuriyeti bile son dört yıl içinde millî gelirini 200 milyar dolardan daha çok artırmış ama Türkiye'yi siz G20'nin altına düşürdünüz.

Bütün bunlar sonucunda şunu söyleyeyim: 98'inci yılını kutlayacağımız cumhuriyetimiz hepimize kutlu olsun.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Elitaş, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın, Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın 264 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bir milletvekili hassasiyeti çerçevesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir üyesi, bu milletin bir ferdi olarak: Biraz önce bu oturumda veya birleşimin önceki oturumunda HDP adına konuşan bir milletvekili, hakikaten aklımızın hayalimizin almayacağı, havsalamızın kabul etmediği bir konuşma yapmıştır.

Paragraftan okuyorum: "Yine, Ermenistan silahlı kuvvetlerinin Azerbaycan sivil yerleşim yerlerine yaptığı saldırılar ve yaşanan hak ihlalleri rapora işlenirken, Afrin'de, Gire Spi'de, Serekaniye'de iktidarın desteklediği çeteler eliyle Kürt halkına karşı yapılan etnik temizlik…" ifadesi…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – …Türkiye Cumhuriyeti devletini çetelerle birlikte faaliyet gösteren ve Kürt etnik temizliği yapan bir noktaya doğru itmiştir. Bunun tutanaklardan çıkarılmasını ve Başkanlık Divanının bu milletvekilinin yaptığı konuşmayla ilgili -bugün mü yapar, bundan sonraki süreçte mi yapar- değerlendirme yapmasını takdirlerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – PKK'nın yaptığı katliamları görmüyor, oradan bir sürü iftira atıyor.

BAŞKAN – Komisyon bir dakikalık bir…

Buyurun.

46.- Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı Mihrimah Belma Satır'ın, 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu'nun tekamül etmesinde ve görüşmelerinde emeği geçen herkese teşekkür ettiğine, Dilekçe Komisyonunun faaliyetlerine ve cumhuriyetin ilanının 98'inci yılını kutladığına ilişkin açıklaması

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Karma Komisyon Başkanı olmam hasebiyle Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Raporu'nu süresinde bize sunan Kamu Başdenetçisi Sayın Şeref Malkoç nezdinde tüm denetçi arkadaşlarımıza, kıymetli görüşleriyle raporumuzu tekamül ettiren Karma Komisyonumuzun tüm üyelerine, alt komisyon çalışmaları sırasındaki gayretleriyle Kamu Denetçiliği Kurumu ve Karma Komisyonumuz arasında iyi yönetişim ilkesini hayata geçiren Alt Komisyon Başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

Ayrıca yıllık raporların gerek Komisyon süresince gerekse Genel Kuruldaki görüşmeleri süresince bir uzlaşı zemininde buluşan tüm siyasi parti gruplarımıza hassaten teşekkür ediyorum.

Bugün Genel Kurulumuzu yöneten siz Sayın Başkanımıza teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Efendim bir saniye...

BAŞKAN – Buyurun, buyurun, tabii.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – 12 Şubat 2020 tarihinde gerçekleştirdiğimiz Yasama Kalitesinin Artırılmasında Dilekçe Hakkının Rolü Çalıştayı'nın icrası ve sonrasında yapılan çalışmaların kitaplaştırılması başta olmak üzere, her aşamasında ve tüm faaliyetlerimizde Komisyonumuzu destekleyen Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Profesör Doktor Sayın Mustafa Şentop'a ayrıca şükranlarımı arz ediyorum.

26’ncı Yasama Döneminden bu yana Başkanlığını yürüttüğüm Dilekçe Komisyonu faaliyetleri hakkında çok kısa bilgi vermek istiyorum. 26’ncı Yasama Döneminde 16.030 başvuruda bulunulmuş iken bugün itibarıyla Dilekçe Komisyonumuza 20.976 başvuru olmuştur. Bilindiği üzere, parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmesiyle birlikte vatandaşların dilekçelerinde yer alan taleplerden yürürlüğe giren yasaların etkilerinin izlenmesi ve yasal değişiklik önerileri için geri bildirim alınmasının bir aracı olarak yararlanılması yasama süreçlerinin iyileştirilmesi açısından önem kazanmıştır. Bu nedenle vatandaşlardan gelen kanuni düzenleme taleplerini milletvekillerine…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Efendim…

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

…iletmeden önce yasama sonrası denetim amacıyla Dilekçe Komisyonu olarak bakanlıklardan yıllara sari istatistiki bilgiler ve karşılaştırmalı çalışmaları içeren ayrıntılı raporlar istemekteyiz. İçinde bulunduğumuz bu dönemde 61 toplantı gerçekleştirmiş, 19.849 müracaatın 10.044’üne karar vermiş durumdayız.

Komisyon olarak birtakım alt komisyon çalışmaları yaptık. Sürenizi fazla almamak üzere onlardan bahsetmiyorum.

Bu vesileyle, sayın milletvekilleri, değerli başkanlarım; cumhuriyetin ilanının 98’inci yılını kutluyorum. Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere, tüm kahramanlarımızı saygıyla ve minnetle anıyorum.

İstanbul Milletvekili olarak Cumhuriyet Bayramı’mızı, yeniden faaliyete geçecek olan Atatürk Kültür Merkezi’nin açılışı ve Kültür Yolu Projesi’yle kutlayacağız. Hepinizi, özellikle başta Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili arkadaşlarımı davet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun ama bitirin artık.

DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANI MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Ülkemize ve İstanbul’umuza böyle büyük bir eseri kazandıran başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy ve ekibine teşekkür ediyorum.

Çalışmalarınızdan dolayı her birinize saygılar sunuyorum.

Hayırlı akşamlar dilerim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (S. Sayısı: 264) (Devam)

BAŞKAN – 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

3'üncü sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 272)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir konu bulunmadığından, denetim konuları ile kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 2 Kasım 2021 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.31

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, Bakanlığa yöneltilen yazılı soru önergelerinin cevaplanma durumuna ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın cevabı (7/53125)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın ***Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Lütfi ELVAN*** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğünün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

İrfan KAPLAN

Gaziantep Milletvekili

1- 7 Temmuz 2018 yılından 12 Ekim 2021 yılına kadar Bakanlığınızca cevaplanan soru önergesi sayısı kaçtır?

2- 7 Temmuz 2018 yılından 12 Ekim 2021 yılına kadar Bakanlığınızca "Süresi geçtikten sonra cevaplanan" soru önergesi sayısı kaçtır?

3- 7 Temmuz 2018 yılından 12 Ekim 2021 yılına kadar Bakanlığınızca "Cevaplanmadığı Gelen Kağıtlarda İlan Edildiği" soru önergesi sayısı kaçtır?

T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 19809844-610-67269 27/10/2021
Konu : 7/53125 Esas Sayılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :20/10/2021 tarihli ve 43452547-120.07-E. 0897669 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan Gaziantep Milletvekili Sayın İrfan KAPLAN'a ait 7/53125 esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin olarak Bakanlığımız birimlerinden alınan bilgiler ekte yer almaktadır.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Lütfi ELVAN
Bakan

Ek: 7/53125 Esas Sayılı Soru Önergesi Cevabı

Gaziantep Milletvekili Sayın İrfan KAPLAN'a ait 7/53125 Esas Sayılı Soru Önergesine İlişkin Hazine ve Maliye Bakanlığı Birimlerinden Temin Edilen Bilgilerin Yer Aldığı Cevap Metni

Soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin veriler Türkiye Büyük Millet Meclisinin internet sayfasında Yazılı Soru Önergeleri başlığı altında yer almaktadır.

DÖNEM: 27 **YASAMA YILI: 5**

12'NCİ BİRLEŞİM
27 EKİM 2021 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- 264 sıra sayılı 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporunun görüşülmesi, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin 30'ar dakika olması (bu süre en fazla 3 konuşmacı tarafından kullanılabilir) önerilmiştir.

(Genel Kurulun 05.10.2021 tarihli 2'nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü Birleşiminde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 12.10.2021 tarihli 5'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun 27 Ekim 2021 Çarşamba günkü Birleşiminde 259 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 20.10.2021 tarihli 9'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

***Plan ve Bütçe Komisyonu**
27.10.2021 Çarşamba- Saat: 10.00

***Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu**
27.10.2021 Çarşamba- Saat: 14.00

***Müsilaj Sorununu Araştırma Komisyonu**
27.10.2021 Çarşamba- Saat: 14.30

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

12'NCİ BİRLEŞİM 27 EKİM 2021 ÇARŞAMBA SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

❄ ❄ ❄

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

3 – SEÇİM

❄ ❄ ❄

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

❄ ❄ ❄

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

❄ ❄ ❄

1.- **(S. Sayısı: 141)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'in Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

2.- **(S. Sayısı: 264)** 2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu İle İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6) (Dağıtma tarihi: 01.06.2021)

3.- **(S. Sayısı: 272)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İş Birliği Konulu Niyet Mektubunun Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2546) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.06.2021) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 259)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Cıvaya İlişkin Minamata Sözleşmesinin Beyan ile Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2226) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 256)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Teknik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3264) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 172)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 203)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 205)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabve Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 25)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

11.- **(S. Sayısı: 31)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) **(X)**

(*X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

12.- **(S. Sayısı: 245)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) **(X)**

13.- **(S. Sayısı: 21)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

16.- **(S. Sayısı: 136)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

17.- **(S. Sayısı: 123)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 191)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

19.- **(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

20.- **(S. Sayısı: 153)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

21.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

22.- **(S. Sayısı: 76)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

23.- **(S. Sayısı: 55)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 86)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 109)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 114)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 119)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 125)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 127)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 147)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 148)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 150)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 152)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 154)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 169)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 178)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 179)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 181)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 182)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 183)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 184)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 186)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

49.- **(S. Sayısı:187)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 189)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 190)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 194)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 202)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 206)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 208)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 209)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 211)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 241)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 165)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 243)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2848) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 257)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 258)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 261)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3323) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2021) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 270)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Eğitim Enstitüsü (EİTEE) Arasında EİTEE'nin Hak, Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına Dair Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3168) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.06.2021) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 273)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Karayolları İşaretleri ve Sinyalleri Sözleşmesi, Karayolu İşaretleri ve Sinyalleri Sözleşmesine Ek Avrupa Anlaşması ve Karayolu İşaretleri ve Sinyalleri Sözleşmesine Ek Avrupa Anlaşmasına Ek Karayolu Yatay İşaretleme Protokolüne Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3178) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.06.2021) **(X)**

TBMM Basımevi / 2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ	YASAMA YILI
27	4

SIRA SAYISI: 264

2020 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/6)

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

1. KARMA KOMİSYONUN ÇALIŞMALARI ____ **5**

2. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU 2020 YILI YILLIK RAPORU ____ **7**

2.1. GENEL BİLGİ ____ **7**

2.2. RAPOR ÖZETİ ____ **8**

2.2.1. 2020 YILI TEMASI: SALGIN DÖNEMİNİN ZOR ŞARTLARINDA KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN ROLÜ ____ 8

2.2.2. ŞİKÂYET BAŞVURU USULÜ VE BAŞVURULARA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER ____ 10

2.2.3. KURUMUN 2020 YILINDA ÜLKEMİZE KATMA DEĞERİ ____ 16

2.2.4. BAŞVURULARA İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER ____ 26

2.2.5. İDARELERİN KARARLARIMIZA VE BİLGİ, BELGE TALEPLERİMİZE YAKLAŞIMLARI ____ 67

2.2.6. HAK ARAMA KÜLTÜRÜNÜN YAYGINLAŞTIRILMASI VE PAYDAŞLARLA İLİŞKİLER ____ 74

2.2.7. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İLE İLİŞKİLER ____ 80

2.2.8. KURUMSAL FAALİYETLER ____ 81

3. KARMA KOMİSYON TOPLANTILARI ____ **82**

3.1. KARMA KOMİSYONUN 11 ŞUBAT 2021 TARİHLİ TOPLANTISI ____ **82**

3.2. KARMA ALT KOMİSYON TOPLANTILARI ____ **91**

3.2.1. KARMA ALT KOMİSYONUN 24 ŞUBAT 2021 TARİHLİ TOPLANTISI ____ 91

3.2.2. KARMA ALT KOMİSYONUN 31 MART 2021 TARİHLİ TOPLANTISI ____ 100

3.2.3. KARMA ALT KOMİSYONUN 14 NİSAN 2021 TARİHLİ TOPLANTISI ____ 117

3.3. KARMA KOMİSYONUN 26 MAYIS 2021 TARİHLİ TOPLANTISI ____ **130**

4. KARMA KOMİSYONUN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ ____ **137**

5. MUHALEFET ŞERHLERİ ____ **140**

1. KARMA KOMİSYONUN ÇALIŞMALARI

Kamu Denetçiliği Kurumu, 29 Ocak 2021 tarihinde Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon'a 2020 Yılı Yıllık Raporu'nu sunmuştur. Karma Komisyon, Kamu Denetçiliği Kurumu'nun 2020 Yılı Yıllık Raporu'nu değerlendirmek için 11.02.2021 tarihinde toplanmış, bir Karma Alt Komisyon kurulmasına ve kurulan bu Karma Alt Komisyonun 10 üyeden oluşmasına karar vermiştir.

Yıllık raporu ayrıntılı olarak incelemek, denetçileri dinlemek, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirmek ve gerekli görülen diğer işlemleri yapmak üzere; Adalet ve Kalkınma Partisi'nden Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL, Bolu Milletvekili Arzu AYDIN, Diyarbakır Milletvekili Oya ERONAT, Mardin Milletvekili Cengiz DEMİRKAYA, Yalova Milletvekili Meliha AKYOL; Cumhuriyet Halk Partisi'nden Ankara Milletvekili Ali Haydar HAKVERDİ, İzmir Milletvekili Sevda ERDAN KILIÇ; Halkların Demokratik Partisi'nden İstanbul Milletvekili Hüda KAYA; Milliyetçi Hareket Partisi'nden Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet TAYTAK; İYİ Parti'den İstanbul Milletvekili Ümit BEYAZ'ın alt komisyon üyesi olarak belirlenmesi kabul edilmiştir.

Karma Alt Komisyon 24.02.2021 tarihinde toplanarak Alt Komisyon başkanını seçmiş, çalışma usul ve esasları ile çalışma takvimini belirlemiş ve aşağıdaki kararları toplantıya katılan üyelerin oybirliği ile almıştır:

1. Alt Komisyon Başkanlığına Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL'ın seçilmesi.

2. 14.06.2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nda belirtilen iki aylık süre dikkate alınarak çalışmaların planlanması ve Karma Alt Komisyon Raporunun yazılması.

3. Aksi kararlaştırılmadığı sürece Karma Alt Komisyon toplantılarının basına açık olması.

4. Karma Alt Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulması.

5. Karma Alt Komisyon üyesi milletvekillerinin de görüşleri dikkate alınarak toplantı gündemi hazırlama ve davet edilecekleri belirleme hususunda Alt Komisyon Başkanına yetki verilmesi.

Karma Alt Komisyonun 31.03.2021 tarihindeki ikinci toplantısına Adalet Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı temsilcileri tavsiye kararlarına uyum göstermeleri sebebiyle; Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Gelir İdaresi

Başkanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ise tavsiye kararlarına uyum göstermemeleri sebebiyle davet edilmiştir. Alt Komisyonun 14.04.2021 tarihli üçüncü toplantısına ise Kamu Denetçiliği Kurumunun verdiği tavsiye kararlarına uyan Milli Eğitim Bakanlığı temsilcileri ile tavsiye kararlarına uymayan Atılım Üniversitesi Rektörlüğü, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Sağlık Bakanlığı temsilcileri katılmıştır.

Alt Komisyonun çalışmalarını 24.05.2021 tarihinde tamamlayıp raporunu Karma Komisyon Başkanlığına sunmasından sonra Karma Komisyon 26.05.2021 tarihinde toplanmıştır. Bu toplantıda Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 Yıllık Raporu hakkında Karma Alt Komisyonca hazırlanan Rapor gündeme alınmıştır.

Karma Alt Komisyon Raporunun benimsenmesinin ardından yapılan görüşmelerde; Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yıllık Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun benimsenmesine ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 22'nci maddesindeki amir hüküm gereğince ivedilikle görüşülmesini teminen Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmek üzere TBMM Başkanlığına sunulmasına karar verilmiştir.

2. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU 2020 YILI YILLIK RAPORU

2.1. GENEL BİLGİ

Kamu Denetçiliği Kurumu kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması olarak, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak amacıyla kurulmuştur. Bu noktada, idarenin eylem ve işlemlerinin yanında, tutum ve davranışlarının da denetime tabi tutulması, Kurumun yargı erkinden farklı olarak üstlendiği fonksiyondur.

6328 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi hükmü uyarınca Kamu Denetçiliği Kurumu, her takvim yılı sonunda, yürüttüğü faaliyetleri ve önerilerini kapsayan bir rapor hazırlayarak Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyona sunmaktadır.

Karma Komisyon, Kurumun Yıllık Raporunu ara verme ve tatil dönemleri hariç olmak üzere iki ay içinde görüşüp kendi kanaat ve görüşlerini de içerecek şekilde özetleyerek bir rapor hazırlar, hazırladığı bu raporu TBMM Genel Kuruluna sunulmak üzere TBMM Başkanlığına gönderir. Komisyon Raporunun Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesi gerekmektedir. Ayrıca, Yıllık Rapor Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle kamuoyuna duyurulmaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 Yıllık Raporu 12 bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerin başlıkları şunlardır:

1. 2020 Yılı Özeti
2. Kamu Başdenetçisinin Sunuşu
3. Kamu Denetçilerinin Sunuşları
4. 2020 Yılı Teması: Salgın Döneminin Zor Şartlarında Kamu Denetçiliği Kurumunun Rolü
5. Şikâyet Başvuru Usulü ve Başvurulara İlişkin İstatistikler
6. Kurumun 2020 Yılında Ülkemize Katma Değeri
7. Başvurulara İlişkin Bilgi ve Değerlendirmeler
8. İdarelerin Kararlarımıza ve Bilgi, Belge Taleplerimize Yaklaşımları
9. Hak Arama Kültürünün Yaygınlaştırılması ve Paydaşlarla İlişkiler
10. Türkiye Büyük Millet Meclisi ile İlişkiler
11. Kurumsal Faaliyetler
12. Beklentiler ve Hedefler

2.2. RAPOR ÖZETİ

2.2.1. 2020 YILI TEMASI: SALGIN DÖNEMİNİN ZOR ŞARTLARINDA KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN ROLÜ

Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye'de ve dünyada COVID-19 salgınıyla mücadeleyi yakından izlemekte, salgınla mücadele sırasında kendisine ulaşan başvuruları incelemekte ve mücadeleye katkı vermeye çalışmaktadır. Bu itibarla, "Türkiye'nin Koronavirüs Hastalığı ile Mücadelesi" adlı raporunu hazırlayarak yaşanan 6 aylık süreci incelemiş, bazı tespitler yapmaya ve öneriler sunmaya çalışmıştır.

Bunun dışında, kamu bankaları tarafından "Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi" kapsamında yer alan tedbirlerin uygulanması sırasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların Kurumumuza şikâyet edilmesi sonucu, salgın döneminin vatandaş üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak amacıyla Kurumumuzca bu başvurular doğrudan incelenmiş ve kamu bankalarına tavsiyede bulunulmuştur.

Diğer taraftan salgının olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla sosyal ve ekonomik alanda diğer önlemlerin uygulama aşamasında ortaya çıkan birtakım sıkıntılar veya gecikmeler nedeniyle Kurumumuza başvurular ulaşmıştır. Kurumumuz bu başvuruları da kısa sürede inceleyerek çözüme kavuşturmuştur.

Türkiye'nin Koronavirüs Hastalığı İle Mücadelesi Özel Raporu

Özel Raporun birinci bölümde salgınla mücadelede sağlık alanında yapılan hizmetler ve yürütülen faaliyetler, ikinci bölümde izolasyonu sağlamak ve salgının yayılmasını önlemek amacıyla alınan idari tedbirler, üçüncü bölümde sürecin yönetilmesinde ekonomik olarak alınan kararlar ve yürütülen tedbirler, son olarak dördüncü bölümde ise üç alanda yapılan inceleme ve tespitlerin genel değerlendirmelerine yer verilmiştir. Genel değerlendirmeler kapsamında, Türkiye'nin verdiği mücadelede yönetimin ve idarenin eylem ve işlemleri, aldığı kararlar ve uyguladığı tedbirler iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Değerlendirme bölümünde ayrıca önerilere ve gelecekle ilgili öngörülere yer verilmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumuna ülkemizde ilk salgın vakasının görülmesinden itibaren, sağlık ve asayiş konularında olmak üzere, salgından kaynaklı kamu hizmetinde yaşanan aksaklılara ilişkin birçok başvuru gelmiştir. Bu başvurular, çoğunlukla sağlık çalışanlarının hak ve çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik taleplerini içermektedir. Bunun yanında; maskeye erişimde sıkıntı yaşandığı, hastanelerde koronavirüs dışındaki normal sağlık hizmeti

sunumunda aksaklıklar olduğu, vatandaşlara sunulan kredi imkânlarından yeterince yararlanılamadığı gibi konular üzerinde yoğunlaşma olmuştur. Söz konusu başvurularla ilgili yapılan incelemede, şikâyet konusu yapılan birçok hususun zaman içerisinde alınan tedbirler sayesinde giderildiği görülmüştür. Raporda yer verildiği üzere, salgınla mücadelenin önemli bir ayağı olan ekonomik alanda insanların sosyal izolasyon tedbirleri nedeniyle yaşadıkları mağduriyetleri hafifletme ve ülke ekonomisini işleterek tedarik zincirini ayakta tutma çabaları çerçevesinde alınan önlemlerin işleyişi sırasında, vatandaşların bankalarla yaşadıkları sorunlarını Kurumumuza taşıması üzerine ise Kurumumuzca sorunların çözümüne yönelik tavsiye kararları verilmiştir.

Koronavirüs Salgını Döneminde Verilen Temel Destek Kredileri Kapsamında Kurumumuza Yapılan Bankacılık İşlemlerine İlişkin Başvurular

COVID-19 salgınının ekonomik etkilerinin azaltılması amacıyla açıklanan "Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi" kapsamındaki tedbirlerin bankalarca uygulanmadığı ve alınan ekonomik tedbirlere rağmen aksi yönde uygulamalar yaparak salgın nedeniyle ekonomik olarak zorda olan işletmeleri daha da zorlayacak uygulamalarda bulunduklarına yönelik başvuruların gelmesi üzerine Kurumumuzca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığına (BDDK) hitaben 15.04.2020 tarihli bilgi istem yazısı yazılmıştır. Anılan yazı üzerine BDDK tarafından Kurumumuza gönderilen 27.05.2020 tarihli cevabi yazıda; salgının ekonomik etkilerinin azaltılması amacıyla çok sayıda önlem alındığı ve bunların gereğinin yerine getirilmesinin BDDK tarafından titizlikle denetlendiği bildirilmiştir.

Bu kapsamda, Kurumumuza 2020 yılında toplam 90.209 adet şikâyet başvurusu yapılmış olup bunların 70.440 adedi salgın kapsamında verilen temel destek kredilerine ilişkin başvurular olurken, 19.769 adedi ise diğer alanlarda gelen şikâyet başvurularıdır. Kurumumuza bankacılık işlemleri kapsamında yapılan 70.440 adet başvurunun 70.187 adedi (%99,64'ü) incelenmiş olup, 67.281 adet başvuru hakkında tavsiye kararı, 2.906 adet başvuru hakkında ise incelenemezlik kararı verilmiştir. 253 adet başvurunun ise yasal inceleme süreci devam etmektedir.

Kurumumuza bankacılık işlemleri hakkında yapılan başvurularda yaşanan olağanüstü artış bilhassa bu şikâyetlere ilişkin işlemler için özel bir inceleme ve araştırma usulü belirlenmesini zorunlu kılmış, bu kapsamda Kurumumuza ulaşan şikâyet başvuruları ile ilgili işlemler doğrudan Kamu Başdenetçiliği Makamı bünyesinde gerçekleştirilmiş ve şikâyetler

doğrudan Başdenetçilik tarafından incelenerek sonuçlandırılmıştır.[1]

Ekonomik tedbirlerin uygulamasında yaşanan sorunların giderilmesi ve başvuruya konu taleplerin kamu yararı ve sosyal devlet ilkesi yaklaşımıyla yeniden değerlendirilmesi yönünde Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Anonim Şirketi, Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı ve Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketine tavsiyede bulunulmuştur. Verilen cevaplar değerlendiğinde, cevapların olumlu olduğu görülmüştür.

Sonuç

Olağanüstü bu dönemin etkisiyle Kurumumuza yapılan başvurularda da çok ciddi artışlar yaşanmış, geçen yıl yaklaşık 21.000 adet olan başvuru sayısı bu yıl 90.209'a ulaşmıştır. Kurumumuz, büyük bir özveriyle çalışarak yüksek başvuru sayısına rağmen şikâyetleri kanuni süre olan 6 ay içerisinde sonuçlandırmıştır. Ayrıca ülkemizin sağlık, idari ve ekonomik alan ile diğer alanlarda aldığı önlemleri değerlendiren "Türkiye'nin Koronavirüs ile Mücadele Raporu" hazırlanarak yayımlanmış ve İngilizceye de çevirisi yapılarak ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

2.2.2. ŞİKÂYET BAŞVURU USULÜ VE BAŞVURULARA İLİŞKİN İSTATİSTİKLER

Şikâyet Başvuru Usulü

İdarenin işlem ve eylemleri ile tutum ve davranışı sonucu hak ve özgürlükleri veya menfaatleri ihlal edilen gerçek (tabiiyet ve mütekabiliyet şartı aranmaksızın yabancı ülke vatandaşları dâhil) ve tüzel kişiler (şirketler, sivil toplum kuruluşları, dernekler, vakıflar, sendikalar vb.) elden, e-posta yoluyla, e-Devlet, faks veya elektronik başvuru sistemi üzerinden başvurabilmektedirler. Ayrıca, illerde valilikler ve ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da şikâyet başvurusu yapılabilmektedir.

[1] Daha önceki yıllarda yapılan bankacılık işlemleri hakkında başvurular Kurumumuzca incelenmemekteydi. Bunun yerine sorunlar ilgili mercilere iletilerek ilgili mercilerin sorundan haberdar olmaları sağlanmaktaydı. Bu dönemde ise salgın döneminin vatandaş üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak amacıyla temel destek kredisinin kamusal bir politika aracı olarak devreye sokulmasından dolayı Kurumumuzca bu başvuruların doğrudan incelemeye alınması gereği duyulmuştur.

Şikâyet İnceleme Süreci ve Kararlar

Genel İstatistikler

Tablo 1: Yıllar itibariyle şikayet başvuru sayıları

Yıl/Tarih	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Toplam
Toplam Şikâyet Sayısı	**7.638**	**5.639**	**6.055**	**5.519**	**17.131**	**17.585**	**20.968**	**90.209**	**170.744**

Kurumumuza 2020 yılında yapılan başvurular 2019 yılındaki başvurularla karşılaştırıldığında %330,22'lik çok büyük bir artışın yaşanmış olduğu, 2020 yılında yapılan başvurular yaş gurubu dağılımına göre incelendiğinde en fazla başvurunun %35,73 ile 25-34 yaş aralığındaki başvurucular tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. 2020 yılında Kurumumuza gelen şikâyet başvurularının %99,48'i gerçek kişi, %0,52'si ise tüzel kişiler tarafından yapılmıştır.

Önceki yıllarda olduğu gibi 2020 yılında da yapılan başvuruların %95,48'si "e-Başvuru"

sistemi ile %3,63'ü ise posta vasıtası ile gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan en fazla artışın %456,07'lik oranla e-Başvuru ile başvuruda yaşandığı görülmektedir. Bunda yaşanan salgın sürecinin etkili olduğu düşünülmektedir.

2020 yılında yapılan şikâyet başvuruları konu bazlı değerlendirildiğinde en fazla başvuru %80,28 ile ekonomi, maliye ve vergi alanında yapılmış, bunu %4,10 ile kamu personel rejimi, %3,36 ile adalet, milli savunma ve güvenlik, %2,01 ile eğitim-öğretim, gençlik ve spor alanı takip etmiştir. Başvurular 2019 yılı ile karşılaştırıldığında ise en fazla başvuru yapılan ilk 6 konu aynı kalmıştır.

Kurumumuza 2020 yılında yapılan toplam 90.209 adet şikâyet başvurusu idareler bazında değerlendirildiğinde en fazla başvuru %76,25'lik oranla banka ve finans kuruluşlarına yönelik gerçekleşirken, bunu %2,42 ile Adalet Bakanlığı, %2,22 ile Mahalli İdareler, %2,06 ile de Üniversite ve Fakülteler, %1,91 ile Sağlık Bakanlığı ve %1,40 ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve %1,26 ile de Millî Eğitim Bakanlığına yönelik şikâyetler takip etmiştir.

Kurumumuza 2020 yılında yapılan başvurular bölgelere göre değerlendirildiğinde en fazla başvuru %31,34 ile Marmara Bölgesinden yapılırken; bunu %17,24 ile İç Anadolu Bölgesi, %14,16 ile Akdeniz Bölgesi ve %13,82 ile Ege Bölgesi izlemiştir. Başvuruların en fazla yapıldığı il önceki yıllarda da olduğu gibi %19,14 ile İstanbul olup bunu %8,54 ile Ankara ve %5,54 ile İzmir takip etmiştir.

Tablo 2: 2020 yılı dosya verileri

2019 Yılından Devreden Dosya Sayısı	2020Yılında Dağıtılmış Dosya Sayısı	Toplam	2020 Yılında Sonuçlandırılan Dosya Sayısı	İşlemi Devam Eden Dosya Sayısı
3.830	**90.209**	**94.039**	**91.100**	**2.939**

31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla, Kurumumuz tarafından sonuçlandırılan **91.100** adet başvuruya ilişkin olarak;

- % 9,51 oranında "Gönderme Kararı",
- % 10,29 oranında "İncelenemezlik Kararı"
- % 2,01 oranında "Dostane Çözüm Kararı",
- % 0,18 oranında "Başvurunun Geçersiz Sayılması,
- % 0,32 oranında ise "Karar Verilmesine Yer Olmadığına Dair Karar",

- % 75,74 oranında ise "Tavsiye Kararı",
- % 1,05 oranında ise "Ret Kararı",
- % 0,78 oranında ise "K.Tavsiye K.Ret Kararı",

verilmiştir.

2020 yılında verilen kararlar bir önceki yıl ile kıyaslandığında ise;

• Sonuçlandırılan dosya sayısı 2019 yılına göre %330,33'lük bir artış göstermiştir.

• Diğer yandan tavsiye, kısmen tavsiye kısmen ret ve ret kararların toplam kararlar içindeki yüzdelerinde çok ciddi bir artış gerçekleşmiş olup 2019 yılında 860 adet olan tavsiye kararı 2020 yılında %7821,86'lık bir artış ile 68.128'e ulaşmıştır. Yine ret kararlarında %5,38'lik, kısmen tavsiye kısmen ret kararlarında ise %71,71'lik bir oranda artış yaşanmıştır.

Koronavirüs Salgını Döneminde Verilen Temel Destek Kredileri Kapsamında Kurumumuza Yapılan Bankacılık İşlemlerine İlişkin Başvuru İstatistikleri

Kurumumuza bankacılık işlemleri kapsamında yapılan 70.440 adet başvurunun 70.187 adedi (%99,64'ü) incelenmiş olup, 67.281 adet başvuru hakkında tavsiye kararı, 2.906 adet başvuru hakkında incelenemezlik kararı verilmiştir. 253 adet başvurunun ise yasal inceleme süreci devam etmektedir.

Dostane Çözüme İlişkin İstatistikler

Şikâyet başvurusunun daha etkin ve hızlı bir şekilde çözüme kavuşturulmasını sağlayan uzlaştırma yoluyla uyuşmazlıkların çözümü usulü Kurumumuzca en sık başvurulan yöntemlerdendir. Bu yöntem doğrultusunda, 2013 yılında 184, 2014 yılında 123, 2015 yılında 161, 2016 yılında 80 adet dosya uzlaşma yöntemiyle çözüme kavuşturulmuştur.

"Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte" 02.03.2017 tarihli ve 29995 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişikliği ile Kurumumuzun kuruluş amacı doğrultusunda ve yapılan katkı ve hizmetlerini düzgün ifade edilebilmesini teminen "Dostane Çözüm Kararı" eklenmiştir.

Bu kapsamda;

• 2017 yılında toplam "Çözüme Kavuşturulan Dosya Sayısı" 1.887 olup bunların 1575 adedi Dostane Çözüm Kararı ile 312 adedi ise Gönderme Kararı ile,

• 2018 yılına toplam "Çözüme Kavuşturulan Dosya Sayısı" 2.498 olmuş, bunların 1.916 adedi Dostane Çözüm Kararı ile 582 adedi ise Gönderme Kararı ile,

• 2019 yılında toplam "Çözüme Kavuşturulan Dosya Sayısı" 2.707 olmuş, bunların

1.607 adedi Dostane Çözüm Kararı ile 1.100 adedi ise Gönderme Kararı ile,

• 2020 yılına bakıldığında ise toplam "Çözüme Kavuşturulan Dosya Sayısı" 2.867 olup bunların 1.808 adedi Dostane Çözüm Kararı ile 1.059 adedi ise Gönderme Kararı ile gerçekleştirilmiştir. Diğer yandan 2020 yılında dostane çözüm yöntemleriyle çözüme kavuşturulan dosya sayısı 2019 yılına oranla %5,91'lik bir artış yaşanmıştır.

Tavsiye, Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Kararlarına İlişkin İstatistikler

2013-2017 yılları arasındaki 5 yıllık dönemde Kurumumuzca toplam 792 adet tavsiye kararı verilmişken; 2018 yılında 5 yılın toplamından daha çok tavsiye kararı verilerek verilen tavsiye kararı sayısı 946 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında da verilen tavsiye kararı sayısında ciddi bir artış olmuş ve bu sayı 1.270'e ulaşmıştır. 2020 yılına bakıldığında ise; 68.128 adet tavsiye, 704 adet kısmen tavsiye kısmen ret olmak üzere toplam 68.832 adet tavsiye yönünde karar verilmiş olup, geçen yılla karşılaştırıldığında tavsiye kararlarımız %7821,86'lık çok büyük bir artış yakalarken; kısmen tavsiye kısmen ret kararlarımız ise %71,71 oranında artmıştır. Bu çok büyük artışta üç kamu bankasının verdiği temel destek kredilerine ilişkin yapılan başvurular hakkında verilen 67.281 adet tavsiye kararının etkisi büyüktür.

2020 yılında salgın kapsamında verilen temel destek kredilerine ilişkin yapılan başvurular hakkında verilen tavsiye kararları hariç olmak üzere diğer konulara ilişkin tavsiye yönünde verilen 1.551 adet kararımızın; 1.325 adedi hakkında uyulup uyulmayacağı yönünde bilgi verilmişken, 30 adedi hakkında kararın değerlendirme aşamasında olduğu iletilmiştir. 226 adet karara ilişkin olarak ise henüz bir cevap verilmemiş olup idarelerin yasal yanıt verme süreleri devam etmektedir.

Kararlarımıza ilişkin cevap veren 1.325 idarenin cevapları değerlendirildiğinde ise;

◊ 1.012 idare kararımıza uyacağını belirtmiştir. (% 76,38)

◊ 313 idare ise gerekçe bildirmiştir. (% 23,62)

Tüm bu hususlar değerlendirildiğinde Kurumumuzun verdiği tavsiye kararlarına uyum oranı 2020 yılı sonu itibariyle %76,38 olarak gerçekleşmiştir. 2013 ilâ 2019 yılları arasında ise uyum oranları; 2013 yılında %20, 2014 yılında %39, 2015 yılında %37, 2016 yılında %42 iken; 2017 yılında 23 puanlık bir artış göstererek %65'e yükselmiş, 2018 yılında ise yine artış göstererek %70'e ulaşmış ve 2019 yılında ise 5 puanlık artışla %75 olarak gerçekleşmiştir.

Kurumumuzun Sorun Çözme Yeteneğine İlişkin Başarısının Değerlendirilmesi

Ombudsmanlık Kurumlarının sorun çözme yetenekleri ve başarıları değerlendirilirken

kabul edilebilir başvurular temel kriter olarak ele alınmakta ve bu başvurular üzerinden yapılan değerlendirme sonuçları kabul görmektedir.

Nitekim kökleşmiş ombudsmanlık kurumlarının aralarında yer aldığı ülke örneklerine bakıldığında şu sonuçlarla karşılaşılmaktadır.

• Slovenya 2019 yıllık rapor verilerine göre, Kuruma yapılan 2.957 adet başvuru arasından kabul edilebilir başvuru oranı %14,4'dür.

• AB Ombudsmanı 2019 yıllık rapor verilerine göre, Kuruma yapılan 2.201 adet başvurunun %20,7 'si incelemeye geçilmiştir.

• Norveç 2019 yıllık rapor verilerine göre, Kuruma yapılan 3.882 adet başvurunun 2.276'sı reddedilmiştir.

Kurumumuza 2020 yılında yapılan başvuruların kabul edilebilirlik oranı ise %79,74'e tekabül etmektedir.

Tablo 3: 2020 yılı kabul edilebilir başvurulara ilişkin karar dağılımları

Karar Türleri	2020
Dostane Çözüm Yolu ile Çözümlenen Dosya Sayısı	**2.867**
Tavsiye Kararı	**68128**
K.Tavsiye K Ret Kararı	**704**
Ret Kararı	**941**
Toplam	**72.640**

Dostane çözüm, tavsiye ve kısmen tavsiye kararları toplamının kabul edilebilir başvurular hakkında verilen kararlara oranı %98,70'ine tekabül etmektedir. %1,30 orandaki başvurular için ise şikâyet haklı bulunmayarak ret kararı verilmiştir. Bu hususlar değerlendirildiğinde Kurumumuz; kendisine yapılan başvuruların %98,70'inde sorunu çözmüş veya çözümüne yönelik iradesini ortaya koymuştur. Diğer bir anlatımla Kurumumuzun sorunların çözümüne yönelik yeteneğini gösteren başarısı 2020 yılında %98,70 olarak gerçekleşmiştir.

2.2.3. KURUMUN 2020 YILINDA ÜLKEMİZE KATMA DEĞERİ

Adalete Kolay, Hızlı Erişim ile Dostane Çözüm Yöntemleri

Uyuşmazlıkların giderilmesinde akla gelen ilk yöntem, yargı mercilerine dava yoluyla başvurmaktır. Gerçekten de mahkemeler, adalet sistemi içinde nihai kararı veren ve adaletin hukuk düzeni içinde tesisini sağlayan ana aktör konumundadır. Bununla birlikte, yargılamaların makul sürede tamamlanamaması ve tarafları uzlaştırmak yerine çekişmeli hallerini sonlandırmakla yetinilmesi, bir taraftan adaletin geç tesis edilmesine sebep olmakta, diğer taraftan da ihtilafın tam manasıyla adil bir çözüme kavuşmasını engellemektedir. İşte yargı mercilerinin bu noktalardaki eksikleri, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarıyla giderilmeye çalışılmaktadır.

İdareyle vatandaş arasında vuku bulan uyuşmazlıkların çözümünde ise, Kamu Denetçiliği Kurumu alternatif bir mekanizma olarak konumlandırılmıştır. Kurum, idarenin işlem, eylem, tutum ve davranışlarını şikâyet üzerine incelemekte ve idareye önerilerde bulunmaktadır. Bu faaliyetini yerine getirirken de dostane çözüm yöntemlerini benimsemekte, idareyle yakın temas kurarak hukuka uygun işlemler tesis etmeye yönlendirmekte ve özellikle başvuruların gerektirdiği durumlarda hakkaniyet ilkesini kararlarına esas alarak kamunun vicdanı olmaktadır. Ayrıca 6328 sayılı Kanun'un başvuruların incelenme süresi olarak öngördüğü azami altı aylık süreye önemle dikkat edilerek uyuşmazlık hakkındaki önerisini kısa sürede oluşturmakta ve yargı mercilerine intikal edebilecek ihtilafların hızlı surette çözüme kavuşmasına katkı sunmaktadır.

Başvurması oldukça basit olan, e-Devlet ve e-Başvuru yöntemleriyle şekli birtakım şartlara tabi olmadan kolaylıkla müracaat edilebilen Kurum, verdiği kararların yerine getirilip getirilmediğini de takip etmektedir. Böylece kamu hizmetlerinin düzenli işleyişi bakımından denetimini sürdürerek yargı mercilerine gidilmeden uyuşmazlıkların çözümünü sağlamak için çabalamaktadır. Özellikle idarenin kararlara uyumundaki yükselişle hem bireysel hem de geneli ilgilendiren uyuşmazlıkların adil surette sonlandırılmasında Kurumun etkinliği artmaktadır.

Adaletin kısa sürede tecellisini sağlama ve buna uzlaştırıcı usullerle ulaşma noktasında, Kuruma başvurmadan önce idari başvuru yollarının tüketilmemesi üzerine verilen Gönderme Kararları ile nihai karar aşamasına gelmeden idareyle kurulan irtibat neticesinde çözüme kavuşturulan başvurular için hazırlanan Dostane Çözüm Kararlarının katkısı oldukça önemlidir. Esasında bir eksikliğin giderimi olarak belirtilebilecek gönderme kararlarının idareyi yaptığı

işlemi veya eylemi tekrar düşünmeye yönelterek bir anlamda ihtilafın idare tarafından giderilmesine zemin hazırlandığı görülebilmektedir. Ayrıca dostane çözüm kararları da başvurunun esası hakkında bir karara varılmadan idarenin başvuranın talebi doğrultusunda davranmaya ikna edildiğini ve zaman kaybetmeden tarafların uzlaştığını ortaya koymaktadır.

Bu yönleriyle adalete hızlı erişimi sağlayan ve dostane usulleri önceleyen söz konusu kararlara;

Cihangir Mahallesi Osmanpaşa Caddesi'nin ağır tonajlı araçların kullanımına kapatılması ve onarılması, Gazi unvanına sahip başvurana yersiz ödeme nedeniyle çıkan borcun terkini, doktora alım ilanına başvurunun kabul edilmesi, ameliyat günü verilmesi ve tedavi sürecinde ihmali olanlar hakkında işlem yapılması, ruhsata aykırı olarak işletilen katı yakıt fırınının kapatılması, bilirkişi ücretinin tarafına ödenmesi, tapu iptali yapılan gayrimenkule çıkarılan emlak vergisinin iptali, Preimplantasyon Genetik Tanı (PGT) işlemlerinin Sağlık Uygulama Tebliğine alınması, belediye tarafından el konulan köpek kulübelerinin iade edilmesi, Suriye uyruklu kız öğrencinin sınıf değişikliği yapılarak ağabeyinin şubesine geçirilmesi, Otizm Spektrum bozukluğu tanılı öğrencilerin okul ortamında kolaylaştırıcı kişi (gölge öğretmen) tarafından desteklenmesi, yola cephesi olmadığı halde tahakkuk ettirilen yol harcamalarına katılım payının iptal edilmesi, işyeri otopark kullanımı, askerlik görevini yapmakta olan kişinin işe başlama tarihinin askerlik süresi bitimi olacak şekilde yeniden belirlenmesi, emekli ikramiyesinin ödenmesi, işten ayrılma tarihindeki maaşının ödenmesi, askerlik borçlanma bilgilerinin sisteme kaydedilmesi, taşınmaz üzerine yatırım yapabilme izni verilmesi, sağlık raporunda yer alan engel oranının yeniden belirlenmesi, emlak vergisi muafiyeti, yüksek lisans mezuniyetinin tescil edilmesi, sosyal yardım talebinin sonuçlandırılması, konut kredisi geri ödeme taksit sayısının yeniden belirlenmesi, salgın nedeniyle idari izinli sayılma, kullanılmayan ve harap halde bulunan okul binasının köy yararına kullandırılması, Emlak Konut'tan alınan dairenin eksikliklerinin giderilmesi, dolmuş durağında gerekli aydınlatmanın sağlanması, kesilen yaşlılık aylığının tekrar bağlanması, doğalgaz faturasının düzeltilmesi, başvuranın işten ayrılış kodunun değiştirilmesi ve tarafına işsizlik ödeneği ödenmesi, maliki olduğu dairenin imar durumu, başvuranın sigortalı olarak çalıştığı dönemin emekli ikramiyesine dahil edilmesi, ruhsatsız olduğu iddia edilen oto yıkama işletmesinin kapatılması talebi, havalimanı çalışma koşullarında yaşanan sorunların çözülmesi ve katı atık toplama bedelinin düşürülmesi konularındaki kararlar örnek olarak verilebilir.

Tavsiye Kararlarıyla Sağlanan Katma Değer

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 32'nci maddesi uyarınca inceleme ve araştırma sonucunda şikâyet konusu iddianın yerinde olduğu kanaatine varılması hâlinde Kurum tarafından;

➢ Hatalı davranıldığının kabulü,

➢ Zararın tazmini,

➢ İşlem yapılması veya eylemde bulunulması,

➢ Mevzuat değişikliğinin yapılması,

➢ İşlemin geri alınması, kaldırılması, değiştirilmesi veya düzeltilmesi uygulamanın düzeltilmesi,

➢ Uzlaşmaya gidilmesi,

➢ Tedbir alınması,

gibi hususların bir veya bir kaçını kapsayan içerikte "tavsiye kararı" verilmektedir. Kurumca verilebilecek tavsiye kararlarının içeriği, anılan hususlarla sınırlı olmayıp bu hususları içermeyen farklı bir tavsiye kararı da verilebilmektedir.

Kurum tavsiye kararlarında şikâyet konusu uyuşmazlığı değerlendirirken hukuka uygunluk denetiminin yanı sıra hakkaniyete uygunluk denetimi de yapmakta, idarenin işlem, eylem, tutum ve davranışlarını iyi yönetim ilkeleri açısından da değerlendirmekte ve gerekli görülmesi halinde mevzuat değişikliği önerisi de sunmaktadır. Aşağıda yer verilen başlıklarda bu hususlar ayrı ayrı değerlendirilerek konuya ilişkin tavsiye kararlarından örnekler sunulmuştur.

Hakkaniyete Uygunluk Denetimi

Anayasa'nın 125'inci maddesinin birinci fıkrasında, "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." hükmüne yer verilmiştir. Bu temel esas, idari mekanizmanın faaliyetlerinin yargı mercileri tarafından değerlendirilmesinin önünü açmaktadır. Ancak yargı mercilerinin yapacağı denetim, bahse konu Anayasa hükmünün dördüncü fıkrasında, sadece hukuka uygunluk denetimiyle sınırlanmış bulunmaktadır. Hatta yargı yetkisinin yerindelik denetimi şeklinde kullanılamayacağı hususu da aynı düzenlemede açıkça belirtilmiştir.

Yargı denetiminin hukuka uygunlukla sınırlı tutulmuş olması, idarenin yaptığı işlem ve eylemlerin bazı açılardan değerlendirilmesini kısıtlamaktadır. Oysaki idare, Anayasa, kanun ve alt düzenleyici mevzuata uygun faaliyette bulunma yükümlülüğünde olmakla birlikte, tesis ettiği işlemler, icra ettiği eylemler ve takındığı tutum-davranışlarla hukuka uygunluk denetimini aşan bir alana da sirayet edebilmektedir. Ayrıca hukuki olduğu yönünde tereddüt olmayan birçok idari faaliyetin, adil olmadığı yönünde kamuoyunda kimi yaklaşımların tezahür edebildiği de bilinmektedir. Bu bakımdan, idarenin çalışmalarının tam manasıyla kontrol edilebilmesi için farklı yöntemlerin hayata geçirilmesi önem taşımaktadır.

İşte bu noktada, Kanun koyucu, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nda sadece hukuka uygunluk değil, hakkaniyete uygunluk yönünden de idarenin denetleneceğini düzenleyerek Kamu Denetçiliği Kurumu özelinde hem bir görev vermiş hem de idari alanın denetlenmesinde yeni bir yaklaşımı ortaya koymuştur. Söz konusu denetimin gerçekleştirilmesiyle, idarenin iş ve işlemlerinde somutlaşan haksız uygulamaların, hakkaniyet gereğince yeniden değerlendirilmesi ve ileriye dönük adil düzenlemelerin yapılması sağlanmaktadır.

Bu kapsamda Kurum, idarenin her türlü eylem, işlem, tutum ve davranışını başvuru üzerine incelerken hukuka uygunluk denetimiyle yetinmeyip hakkaniyete aykırılık tespitini yapabilmekte, böyle bir durumda tavsiyede bulunmak suretiyle idarelere yol göstermekte ve ilgililerin hak kayıplarını en aza indirmeye çabalamaktadır.

Bu kapsamda, Komando Temel Kursunu bitirenlere verilen 14.000 puan iş riski zammından faydalandırılma, traktörle orman emvali nakliyesi, sözleşmeli öğretmenin sürekli görev yolluğunun ödenmesi, geçici görevlendirilme ve naklen atanma, vekâlet ücretinin ödenmesi, geçimini sağlayacak başka bir geliri bulunduğu gerekçesiyle kesilen, babasından dolayı aldığı BAĞ-KUR ölüm aylıklarının tarafına yasal faiziyle birlikte ödenmesi, ÖSYM sınav başvuru ücretlerinin makul bir düzeye çekilmesi, öğrenim kredisi ödemesinin 2020 yılında başlatılması ve yapılacak endeks güncellemesi ile fazladan oluşan borcun silinmesi, doktora programından kaydının silinmesine itiraz, tasarruf kesintisi ve katkılarından kaynaklanan anapara ve nema alacaklarının ödenmesi, Covid-19 önlemleri kapsamında okula gidemeyen başvuranın, öğrenci ulaşım kartındaki tutarın iade edilmesi ile yolcu beraberinde getirilen telefon kullanım izin harcını ödemesine rağmen kayıt sürecini tamamlamaması nedeniyle telefonunun kullanıma kapatılması sonucu mağduriyet oluştuğu iddiası, hakkaniyet

denetiminin yapıldığı ve ilgili idareye yönelik önerileri içerir kararlara örnek teşkil etmektedir.

İyi Yönetim Açısından Sağlanan Katkı

İyi yönetim ilkeleri hakkında detaylı değerlendirmeler, Türkiye'nin üyesi olduğu Avrupa Konseyi tarafından alınan Bakanlar Komitesi Kararlarında, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartında ve Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanan Avrupa Doğru İdari Davranış Yasasında bulunmaktadır. Bununla birlikte, ülkemizde son yıllarda yapılan kanuni, idari düzenlemeler ve kamu kurum-kuruluşlarının yeniden yapılandırılması çalışmaları da, bu bağlamda değerlendirilmeyi hak etmekte olup iyi yönetim anlayışının kamu yönetimine egemen olması açısından kıymete değerdir. Özellikle bu tedbirler arasında yer alan ve 2010 yılında yapılan halkoylamasıyla anayasal bir hak olarak kabul edilen kamu denetçisine başvuru hakkının özünde de aynı yaklaşım kendine yer bulmuştur. Çünkü bu hak marifetiyle bir taraftan idari işleyişten kaynaklı şikâyetlerin Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından hukuka uygunluğunun denetlenmesi amaçlanırken, diğer taraftan, kamu kurum-kuruluşlarının işlem, eylem, tutum ve davranışlarının hem hakkaniyet hem de iyi yönetim ilkeleriyle olan ilişkisine ışık tutulmak istenmiştir. İdari faaliyetlerin hukuki denetiminin yanı sıra hakkaniyet ve hatta iyi yönetim ilkeleri yönünden denetiminin yapılmasıyla, vatandaşların daha iyi hizmet alması, şeffaf, hesap verebilir bir idarenin oluşması ve devlet kurumlarına olan güvenin artmasına katkı sağlanacağı muhakkaktır.

Bu bağlamda Kurum, Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesindeki, "*Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar.*" hükmü uyarınca, başvuru üzerine yaptığı inceleme ve araştırmalarda bahse konu ilkeler yönünden idarenin eylem işlem, tutum ve davranışlarını ele almaktadır. Bazı kararlarında hukuk ve hakkaniyet yönünden bir aykırılık tespiti yapılmasa dahi iyi yönetim ilkelerine ilişkin tespitlerle idarelere önerilerde bulunulabilmektedir. Bu yönüyle ele alınan

kararlara; Aile Hekimi olan başvuranın askerlik yaptığı döneme ait boş birim cari giderinin sadece karar defterinin ibrazı ile ödenmesi, dilekçe ve bilgi edinme haklarının ihlal edildiği iddiası ile şeffaflık ve iyi niyet ilkelerine aykırı davranıldığının tespiti, 657 sayılı Kanunun 68/B maddesinin uygulanması, lojman tahsisi, 4/1-(A) kapsamında bağlanan yaşlılık aylığının kesilmesi ve yersiz ödeme borcu çıkarılması işlemlerinin geri alınması, denklik belgesinin tarafına verilmesi, Ankara Devlet Konservatuvarı Müzik ve Bale Ortaokulu öğretim üyelerinin öğrencileri özel kurslara yönlendirdikleri iddiası hakkında, altyapı ve yol sorununun kalıcı olarak çözülmesi, sokakta bulunan otobüs durağının kaldırılarak bu sokaktan otobüs geçişlerinin iptal edilmesi örnek gösterilebilir.

Mevzuat Değişikliği Önerilerimizle Gerçekleşen Katkı

Anayasanın 74. maddesinde idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri incelemekle görevlendirilen Kamu Denetçiliği Kurumu, mevzuattaki hukuka ve hakkaniyete aykırılıkları denetlemektedir. Bu denetim, şikâyet üzerine olmakta olup ilgilisini etkileyen bir düzenleyici işlemin hukuka ve hakkaniyete uygun olup olmadığını değerlendirmektedir. Yapılan inceleme ve araştırma sonucunda, hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu kanaatine varılması halinde, ilgili mevzuat düzenlemesinin değiştirilmesi veya kaldırılması yönünde öneride bulunulmaktadır.

Kurum'un 2020 yılındaki tavsiye kararlarında mevzuat değişikliği önerileri; indirimli bina vergisi uygulamasından bazı diğer şartların da karşılanması halinde emeklilerin de faydalanabilmesi, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin yakınlarıyla görüntülü görüşmesi için teknik altyapının en kısa sürede tamamlanması, balıkçı barınaklarına dair kanun değişikliklerine uygun alt mevzuatlar çıkarılması, kamuda müfettiş yardımcılığından müfettişliğe atanan kişilerin atandıkları aydaki maaş farkı, yabancı uyruklu öğretim elemanlarına ikramiye ve ihbar-kıdem tazminatlarının ödenmesi, ARFF memurlarının tekniker unvanı ile aynı özlük haklarına sahip olması, yersiz ödeme kapsamında yansıtılan borçlardan doğan mağduriyetler, kamu görevinden çıkarma cezası verilenlere emekli ikramiyesi ödenmesi, yüksek lisans programlarına alımda dikkate alınacak oranların mevzuatta yer alması ve gerekçeli kayıtlar tutulması, tekel bayilerin caminin karşısında olmayacak şekilde mesafe ölçümlerinin yapılması, tüketicilerin servis sağlayıcıların kara listesine alınması dolayısıyla yaşanan mağduriyetlerin giderilmesini ve avlanma pulu bedelinin hakkaniyete göre belirlenmesi gibi mevzuat değişikliği önerilerinden oluşmaktadır.

Diğer Tavsiye Kararlarımızla Sağlanan Katma Değer

Kamu Denetçiliği Kurumu, Anayasa ve 6328 sayılı Kanun uyarınca, hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesi amacıyla idareye hukuka aykırı faaliyetlerini bildiren bir ulak görevi üstlenerek haksız uygulamanın son bulmasına ve tekrarlanmasının önüne geçilmesine yardımcı olmaktadır.

Bu doğrultuda Kurum'un 2020 yılında İdarenin şu başlıklarla özetlenebilecek işlem ve eylemlerini hukuka aykırı tespit ederek tavsiyede bulunulması kararı verilmiştir: ödemeye davet yazısı gönderilmeksizin icra takibi başlatılması, ihraç edilenlere mecburi hizmet yükümlülüğü nedeniyle borç çıkarılması, taksit erteleme işleminin ödemelerin en sonuna eklenmesi yerine diğer taksit miktarlarına dağıtılması, görevine iade edilen kişinin sicil ve başarı raporunun düzenlenmemesi sebebiyle başarı ücretine hak kazanamaması, yönetmelikte yer alan görev süresine uyulmaması, aylıksız izinden dönerek göreve başlama talebinin reddedilmesi ve kişinin isteği dışında tekrardan aylıksız izne ayrılması, idarenin kredi emeklilik için yazışmaları geciktirmesi ve bu sebeple kişinin 7143 sayılı Kanundan doğan yapılandırma hakkını kullanamaması, derneğe ilişkin bilgi edinme talebinin karşılanmaması, kişinin can güvenliğinin tehdit altında olduğu yerden başka bir yere nakil edilmemesi, objektif bir sınav yapılmaması, riskli yapı kararı verilen bina vasıflı mezkur taşınmazın yıkılıp arsaya dönüştürülmesinden önceki dönemler için emlak vergisi tahsil edilmesi, ortak kullanım alanına yapılan çıkıntıya yapı kayıt belgesi verilmesi, hesapta biriken emekli maaşına haciz işlemi uygulanması işlem ve eylemlerini hukuka ve hakkaniyete aykırı görmüştür.

Özel Raporlar ve Özel Çalışmalarla Sağlanan Katkı

Kamu Denetçiliği Kurumu halka karşı sorumluluk anlayışı içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı bir denetim mekanizması olarak, idare karşısında bireyin vicdanı ve avukatı olarak faaliyetini sürdürmekte, insan hakları savunuculuğunu yapmakta ve aldığı kararlar ile idareye yol göstermektedir.

Kurum yaptığı incelemeler sonucunda özel rapor hazırlayarak meclisin ve kamuoyunun dikkatine sunabileceği gibi tüm paydaşların katılımını sağlayan bir çalıştay düzenlenmesi ve akabinde raporların kamuoyuna duyurulması da mümkündür.

Kamu Denetçiliği Kurumunun özel raporlar ve özel çalışmalarla sağladığı katkı sayesinde pek çok kişi için mesele oluşturabilecek hususlar kamuoyu ve idare nezdinde tartışılabilir hale gelerek sonuca bağlanmasına vesile olunmaktadır.

Özel Raporlarla Sağlanan Katkı

Türkiye'nin Koronavirüs Hastalığı ile Mücadelesi (Haziran 2020)

Kurumca hazırlanan raporda, koronavirüs ile mücadelenin yol haritasının temelde dört ana başlıktan oluştuğu belirtilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, mücadelenin dört ana direk üzerinde yürütüldüğünü vurgulamış ve bunların sağlık hizmetleri, mesafe kuralı, asayişin sağlanması ve tedarik zincirinin ayakta tutulması olduğunu kamuoyuyla paylaşmıştır. Raporda da yazıldığı üzere bu başlıklar birbirlerinin ayrılmaz parçalarıdır ve ülkedeki tüm kurumları ve kişileri doğrudan etkilemektedir. Stratejinin bir ayağında yaşanacak ciddi bir sıkıntı tüm mücadeleyi sekteye uğratabilecek niteliktedir. Bu yüzden mücadelenin tek elden ve tam bir eşgüdüm içerisinde yürütülmesi önemlidir. Raporda, yapılan çalışmalar ve yürütülen tedbirler bu açılardan da değerlendirilmektedir.

Salgınla mücadele bu dört stratejik temel üzerinde devam ederken ortaya çıkan uygulamaların insan hakları, hukuka uygunluk, hakkaniyet ölçülerine riayet, ayrımcılık yapılmaması, bilgilendirme ve şeffaflık gibi temel iyi yönetim ilkeleri açısından değerlendirmeye tabi tutulması önem arz etmektedir. Bu kapsamda hazırlanan rapor, dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde salgınla mücadelede sağlık alanında yapılan hizmetler ve yürütülen faaliyetler ele alınmıştır. İkinci bölümde ise izolasyonu sağlamak ve salgının yayılmasını önlemek amacıyla alınan idari tedbirlere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise sürecin yönetilmesinde ekonomik olarak alınan kararlar ve yürütülen tedbirler değerlendirilmiştir. Bu bölümde, hem bireysel anlamda vatandaşa gelir desteği sağlama hem de genel olarak tedarik zincirinin koparılmaması, ekonominin dinamiklerinin işler kalması için alınan bir dizi tedbir incelenmiştir.

Son bölüm, olan dördüncü bölümde ise üç alanda yapılan inceleme ve tespitlerin genel değerlendirmelerine yer verilmiştir. Sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada salgına karşı verilen mücadelenin kodları dikkate alınarak genel bazı tespitler yapmaya ve öneriler geliştirilmeye özen gösterilmiştir. Genel değerlendirmeler kapsamında, Türkiye'nin verdiği mücadelede yönetimin ve idarenin eylem ve işlemleri, aldığı kararlar ve uyguladığı tedbirler; ölçülülük, eşitlik, hukuk, hakkaniyet, adalet, nezaket, katılımcılık, insan hakları, rıza ve meşruiyet açısından iyi yönetim ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Raporda ayrıca mücadele sırasında yaşandığı gözlenen bazı aksaklıklara da yer verilmektedir. Rapor, bu salgın hastalık vesilesiyle Türkiye'nin yaşadığı tecrübeleri dikkate alarak bundan sonraki süreçte atması

gereken bazı adımların önerilmesi ve gelecekle ilgili öngörülerle tamamlanmaktadır.

Azerbaycan – Ermenistan Savaşında Silahlı Kuvvetleri Tarafından Gerçekleştirilen İnsan Hakları İhlallerine İlişkin Rapor

Ermenistan Silahlı Kuvvetleri tarafından 27 Eylül itibarıyla başlatılan saldırılar neticesinde 12'si çocuk, 27'si kadın olmak üzere 94 Azerbaycan vatandaşı sivil hayatını kaybetmiş; 414 sivil de yaralanmıştır. Ermenistan tarafından gerçekleştirilen söz konusu saldırıların çatışma bölgesinden uzak mesafede bulunan sivil yerleşim merkezlerine yapılmış olması ve saldırılarda kullanılması yasaklanmış olan ağır topların, ayrım gözetmeyen silahların kullanılması, zarar gören yerler arasında sivillerin ikamet ettikleri özel mülkiyetlerin yanı sıra, okul, hastane, ibadethane, kamu binalarının yer alması uluslararası insancıl hukuk açısından dikkat çekmektedir.

Söz konusu ihlallerin ortaya konması ve tüm insan hakları savunucularının bu konuda harekete geçirilmesi hedefiyle hazırlanan rapor İngilizceye de çevirerek öncelikle Kurumumuz internet sitesinde yayınlanmıştır. Ayrıca raporun birer örneği Dünya Ombudsmanları, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi, AİHM gibi ilgili Uluslararası Kuruluşlar, Ülkemizdeki yabancı misyon temsilcilikleri ile de paylaşılmıştır.

Özel Çalışmalarla Sağlanan Katkı

Kurum, 28 Şubat 2020 tarihinde Edirne ilindeki Yunanistan sınırına düzensiz göçmen akınını yerinde incelemiştir. İnceleme ziyareti kapsamında yetkililerden bilgi alınmış, saha ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

İnceleme sonucu sınırda Suriyelilere kıyasla Afganistan, İran, Fas, Cezayir, Tunus, Pakistan ve Afrika kökenli göçmenlerin sayısının daha fazla olduğu görülmüş, Yunanistan güvenlik güçlerinin biber gazı, sis bombası, ses bombası ve tomalarla müdahalede bulunduğu ve çok sayıda göçmeni yaraladığı, söz konusu yaralanmaların mermi ve tüfek saçmalarından kaynaklandığı, Pazarkule'deki göçmenlerin tampon bölgeye ulaştıkları ancak Yunan askerinin gaz bombası, plastik mermi, kimyasal tazyikli su, jiletli tel gibi çok sert müdahaleleri ile karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Türkiye Cumhuriyeti Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından Edirne'de gerçekleştirilen yerinde inceleme çalışması neticesinde Yunanistan tarafından uluslararası insan hakları sözleşmelerine ve AB hukukuna aykırı bir şekilde 28 Şubat 2020 itibarıyla insan hakları ihlallerinin gerçekleştirildiği üzülerek tespit edilmiştir. Bahsi geçen insan hakları

ihlalleri vicdanları yaralamaktadır. Unutmamak gerekir ki insan hakları herkes içindir ve uluslararası sözleşmeler de sözleşme taraflarına görev ve sorumluluk yükleyerek bunu garanti altına almayı amaçlamaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumunun Ülkemize Olan Katma Değeri Hakkında Genel Değerlendirme

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun genel gerekçesinde; "... idarelerin mümkün olduğu kadar Kurumun önerilerini değerlendirmeye alarak uymasının ve idari yargının yükünün azaltılmasının hedeflendiği ..." belirtilmiştir. Dolayısıyla 2020 yılı içerisinde yaklaşık 550 bin dava dosyasına bakan idari yargı mercilerine destek olan ve iş yükünü azaltan bir Kurum olarak adalete hızlı erişimi tesis etme Kurum'un temel amaçları arasındadır. Kurumca, öncelikle yapılan şikâyetlerin mümkün olduğunca hızlı ve etkin bir şekilde sonuçlandırılmasını sağlamak adına dostane çözüm yöntemi sık sık kullanılmakta ve böylece adalete hızlı erişim hedefi gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Kurum, gerekçeli ret kararları, kısmen tavsiye kararları ve tavsiye kararlarıyla mahkemelerin iş yükünün azaltılmasına katkıda bulunulmuştur. Ayrıca Kurum'a yapılan başvurularda, başvuru konularının usul açısından da hukuki durumu açıklığa kavuşturulmaktadır. Kurum'un şikâyetleri inceleme usulü; süre ve menfaat ihlali şartı başta olmak üzere idari yargıdaki dava açma şartlarına benzer nitelikte olması nedeniyle, bu şartları taşımayan başvurular hakkında verilen incelenemezlik kararlarımızın dahi yargının iş yükünün azalmasına olumlu etkisi olabilmektedir.

Kurum'un verdiği kararlar bazen yalnızca başvuruda bulunan tarafı değil; aynı zamanda benzer durumda olan belki on binlerce belki de yüz binlerce kişiyi etkileyebilmektedir. Bu kapsamda Kurum bazen bir meslek grubunun, bazen bir şehrin tamamını ilgilendirecek bir mevzuda, bazen de aynı durum nedeniyle mağduriyet yaşayan yüzbinlerce kişiyi etkileyen kararlar vermektedir. Kurum'un bu kararlarına örnek olarak; Çocuk tesliminin icra sisteminden çıkarılması, aile arabuluculuğu sisteminin tartışılmasının sağlanması, asgari ücretin altındaki ölüm aylığından yapılacak haciz işlemlerinde uyulacak esaslar, avukatlık stajı için staj kayıt ücretine ilişkin barolar arasında bir uygulama birliğinin sağlanması, ücretli öğretmenlere de ek ders ücretlerinin artırımlı ödenmesi, 65 yaş ve üzeri tüm vatandaşların, pozitif ayrımcılığın amacı doğrultusunda herhangi bir külfete katlanmaksızın toplu taşıma hizmetinden ücretsiz olarak yararlandırılmasının sağlanması, çocukların, gençlerin ve toplumun ahlak yapısı

üzerinde olumsuz etkiler bırakan içerikteki reklamların engellenmesine yönelik kararlar gösterilebilir. Dolayısıyla yukarıda örnek olarak verilen tavsiye kararlarından etkilenen kitle göz önüne alındığında Kamu Denetçiliği Kurumunun kararları ve faaliyetleri sonucunda yüz binlerce davanın açılmasının önüne geçilmiştir.

2.2.4. BAŞVURULARA İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

2.2.4.1. Adalet, Milli Savunma ve Güvenlik

Kurum'a adalet alanına ilişkin olarak; ceza infaz kurumlarında tutuklu veya hükümlü olarak bulunanların nakil talepleri, cezaevinin fiziki şartları, koronavirüs tedbirleri gibi konularda başvurular yapılmıştır. Milli savunma ve güvenlik alanına ilişkin ise sivil ve askeri personelin özlük haklarına ilişkin başvurular, vicdani ret, güvenlik güçlerinin olumsuz davranışları gibi faaliyetlere yönelik başvurular yapılmaktadır.

Mahkeme Kararının Yerine Getirilmesi

Konuya dair başvuruda kesinleşen mahkeme kararına yönelik icra takibi başlatılsa da İdarenin ödemeyi yapmadığı şikayet edilmiştir. Kurumca yapılan incelemede Anayasanın 125. ve 138. maddesi üzerinde durulmuş, İdareye makul sürede mahkeme kararının yerine getirilmesi için işlem tesis etme tavsiyesinde bulunulmuştur.

Aile Birliği Mazereti ile Tayin

Başvuranın aile birliğini sağlamak için tayin isteğini içeren başvuruda Kurum, Anayasanın 41. maddesi ve kişinin tâbi olduğu mevzuat çerçevesinde başvuranın mazeretinin dikkate alınarak makul bir süre içerisinde tayin talebinin yerine getirilmesi tavsiyesinde bulunmuştur.

Mahkeme Kararı Sonucuna Göre Atama İşleminin Yapılması

Başvuran, kamu görevinden çıkartılması kararının mahkeme kararıyla iptal edilmesi üzerine bu kararı İdareye tebliğ etmiş, ancak bu tebliğden itibaren 30 gün geçmesine rağmen herhangi bir işlem tesis edilmemesini şikayet etmiştir. Konu ile ilgili İdare ile yapılan görüşmelerde kişinin atamasının yapıldığı görülmüş, buna istinaden Dostane Çözüm Kararı verilmiştir.

Mahkeme Kararının Uygulanması

Başvuran, İdare aleyhine hükmedilen miktarların ödenmesi için İdareye başvurmasına

rağmen ödeme yapılmaması ve İdare tarafından ödeme taleplerine herhangi bir cevap gelmemesini Kurum'a taşımıştır. İdare ile yapılan görüşmelerde başvuranın lehine ödeme emri belgesi düzenlendiği ve sonrasında ödeme işleminin tamamlandığı anlaşıldığından Dostane Çözüm Kararı verilmiştir.

Ceza ve İnfaz Kurumlarının Faaliyetleri

Tutuklu ve hükümlülerce yapılan başvuruların önemli bir kısmını, ailelerine yakın bir ceza infaz kurumuna nakil talepleri oluşturmaktadır. Nakil taleplerinin reddedilmesi durumunda öne sürülen temel gerekçe ceza infaz kurumlarında yaşanan kapasite aşımı sorunudur.

Hükümlülerin yakınlarıyla olan ilişkilerinin devamının sağlanmasının infaz rejiminin ıslah edici rolünün bir parçası olduğunu belirten Kurum, kişilerin aileleriyle etkin bir iletişim kurmalarına yardımcı olunmasının bu kişilerin rehabilitasyonu ile de yakından ilgili olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle konuya ilişkin ceza infaz kurumları ile ilgili sorunların bireysel başvurular üzerinden incelenmesinin yanısıra Adalet Bakanlığı, sivil toplum kuruluşları ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü yetkilileri ile iş birliği içinde çalışmalar devam etmektedir.

Cezaevi Nakil Talebi

Hükümlünün ailesinin yanına nakil talep etmesine istinaden yapılan incelemede, Koronavirüs pandemisi nedeniyle alınan tedbirler kapsamında hükümlü ve tutukluların nakillerinin geçici olarak durdurulduğu hususu göz önünde bulundurulmuş, başvuranın nakil talebinin reddedilmesinin hukuka ve hakkaniyete uygun olduğu, bununla birlikte başvuranın nakil koşullarını taşıması kaydıyla nakil talep edilen kurumlarda boşalma olması yahut ailesine daha yakın illerde durumuna uygun ve kapasitesi müsait kurumların bulunması durumunda, COVID-19 salgını kapsamında alınan tedbirlerin kaldırılmasını takiben, nakil taleplerinin idarece yeniden değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılarak başvuranın talep ettiği kuruma nakledilmesi talebinin reddine, diğer yandan COVID-19 salgını kapsamında alınan tedbirlerin kaldırılmasını takiben, başvuranın nakil koşullarını taşıması kaydıyla, talep ettiği kurumda boşalma olması yahut ailesine daha yakın illerde durumuna uygun ve kapasitesi müsait infaz kurumlarının bulunması durumunda nakil talebinin yeniden değerlendirilmesi hususunda İdareye tavsiyede bulunulmasına karar verilmiştir.

Bilgi Edinme Hakkı ve Dilekçe Hakkının Kullanımının Engellenmesi

Bu başlık altında Anayasanın 74. maddesi ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu üzerine açıklamalar yapılmıştır.

Bilgi Edinme Talebi

Başvuran, İdarenin ön inceleme raporunun ekinde yer alan açıklama-şerh notlu çizelgenin gönderilmemesini Kurum'a taşımış, Kurum da buna dair verdiği kararında, bilgi edinme hakkı kapsamında talep edilenlerin verilmesinin mevzuat ve demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olduğunu belirterek talebin yerine getirilmesi için tavsiyede bulunmuştur.

Mülakat Sınavı Sonucu Hakkında Bilgi Edinme Talebi

Söz konusu başlıkta irdelenen kararda başvuran, girdiği sınavdan aldığı uygulama ve mülakat puanını İdareye sormuş, ancak kendisine verilen yanıtta yalnızca mevzuat bilgisi verilerek kendi puanını bildirmemelerini Kurum'a taşımıştır. Kurum yaptığı inceleme sonucunda, İdarenin başvurana ulaşarak kendisine istediği puanları bildirdiğini tespit etmiş, buna istinaden de Dostane Çözüm Kararı vermiştir.

2.2.4.2. Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Çalışma Hayatı

2020 yılında Kamu Denetçiliği Kurumuna, çalışma ve sosyal güvenlik şikâyet konusu başlığı altında yer alan çalışma hayatı alanında; çalışma koşulları, idarenin asıl işveren olmasından kaynaklı olarak iş kanunu ve iş akdi çerçevesinde idareden talep edilen haklara ilişkin konular (taşeron işçi sorunları), işçi ve işveren sorunları, iş kazaları, iş sağlığı ve güvenliği işlemleri, sendikalar ve toplu iş ilişkileri, yabancıların çalışma izinleri, sendikal faaliyetler vb. konularında başvurular yapılmıştır. Kuruma yapılan başvurularda en fazla başvuru işsizlik ödeneği, kısa çalışma ödeneği ve nakdi ücret desteği konularındadır. Bu başlık altında verilen Gönderme Kararları, Tavsiye Kararları, Dostane Çözüm Kararları ve Red Kararları aşağıda yer almaktadır:

-Başvuranın talebi doğrultusunda tarafına ödenmeyen işçilik alacaklarının ilgili idare tarafından Yüksek Hakem Kurulu kararı ile kıdem tazminatının her hizmet yılı için 35 (otuzbeş) iş günü üzerinden hesaplanması gerektiği itirazına istinaden; 30 (otuz) gün üzerinden hesaplanan kıdem tazminatına ek yapılarak her yıl için 5 (beş) günlük fark ödemesi yapılmış ve konu Dostane Çözüm Kararı ile çözüme kavuşturulmuştur.

-Başvuran, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı ALO 144 çağrı merkezinde 1.5 yıl çalıştığını, Aralık ayı performansının 95 puan olduğunu, ancak 31 Aralık

2018 tarihinde kendisine hiç bir gerekçe sunulmadan işine son verildiğini, tazminatının da eksik ödendiğini belirterek mağduriyetinin giderilmesini ve tazminatının ödenmeyen kısmının tarafına ödenmesini talep etmiş, konu hakkında Gönderme Kararı verilmiş, başvurucu yeniden istihdam edilmiştir.

-Başvuran, sürekli işçi kadrosuna geçiş için yapılan sözlü sınavda başarısız sayılmasına itiraz etmiş, sözlü sınavda sorulan bir soru hariç diğer tüm sorulara doğru cevaplar verdiğini ileri sürerek, sürekli işçi kadrosuna atamasının yapılmasını, ayrıca işini kaybetmesi neticesinde yoksun kaldığı tüm maddi ve özlük haklarının yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesini talep etmiş ve mülakatın iptali konusunda açmış olduğu idari davayı kazanmıştır. Sınav komisyonu hukuka uygun olarak oluşturulsa da, sözlü sınavda başvurucuya sorulan sorulara başvurucu tarafından verilen yanıtların ne olduğu, soruları yanıtlayıp yanıtlayamadığına ilişkin değerlendirme tutanağına yer verilmediği için tekrar sözlü sınav yapılması için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

-Başvuran, iş sağlığı ve güvenliği sertifikasının askıya alındığını, Bakanlığa başvuru yapmasına rağmen bu durumun değişmediğini, kendisi hakkında kesinleşmiş bir yargı kararı olmamasına rağmen bu işlemin yürütüldüğünü ifade etmiş ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmiş; başvuran hakkında açılmış olan ceza davası neticesinde başvuran hakkında ceza ile güvenlik tedbirine hükmedildiği, kişinin sertifikasının 7081 sayılı Kanun ile kararlaştırılan komisyon kararı ile askıya alındığı ve mevzuata uygun bir karar olduğu gerekçesi ile başvurunun Reddine karar verilmiştir.

Sosyal Güvenlik

Kuruma yapılan başvurularda ağırlıklı olarak; sigortalılık tescil işlemleri, sosyal güvenlik mevzuatında zamanaşımının uygulanmasından kaynaklanan sıkıntılar, maluliyet tespit işlemlerine karşı yapılan itirazlar, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yapılan işlemler hakkında sigortalı ve/veya hak sahiplerinin bilgilendirilmemesi, yetim aylığının kesilmesi, emekli olan memurların hatalı hesaplanan intibaklarından doğan şikâyetler, emekli ikramiyesinin hesaplanması işlemlerinde yaşanan sıkıntılar, sigortalılara yersiz ödendiği sonradan tespit edilen ödemelerin geri alınması nedeniyle oluşan mağduriyetler, hizmet birleştirme işlemlerinde Sosyal Güvenlik Kurumu ile yargı içtihatları arasındaki uyumsuzluk ve bu kapsamdaki hak kayıpları, Bağ-Kur sigortalılarının geçmiş dönemlere ilişkin şahıs hesaplarına yüklenemeyen dekontlar dolayısıyla oluşan sigortalı mağduriyetleri, polis

akademisinde geçen süreleri borçlanma talepleri, eksik ve geç ödenen aylıklarının yasal faizi ile ödenmesi ve sosyal güvenlik ödemelerinin güncel değerler üzerinden ödenmesi talepleri, vekil öğretmenlik başlangıç tarihinin sigortalılık başlangıç tarihi olarak kabul edilmesi talepleri, idarenin denetim ve inceleme görevini gereği gibi yerine getirmemesi nedeniyle yaşanan mağduriyetler öne çıkmaktadır. Örnek kararlara aşağıda yer verilmiştir:

-Başvuran tarafından 18.12.2009 tarihinde vefat etmiş olan Bağ-Kur emeklisi …'nın, %90 görme engelli kızı olduğunu, 5510 sayılı Kanun'un 35'inci maddesisin son fıkrasında yer alan "Ölüm aylığı kurum sağlık kurulu kararı ile çalışma gücünü yüzde 60 oranında yitirip malul olduğu anlaşılan kız ve erkek çocuklarına bağlanacaktır. Malul çocuklarda yaş, öğrencilik niteliği ve bekâr olma şartları aranmaz." Hükmü gereği İstanbul Sarıyer SGM'ye yaptığı başvuruya istinaden 03.05.2019 tarihinde Şişli Etfal Eğitim Araştırma Hastanesine sevk edildiğini belirterek Şişli Etfal Hastanesinden edindiği (ağır engelli süresiz) sağlık raporlarının dikkate alınarak maaşın geriye dönük bağlanması talep edilmiş; Sosyal Güvenlik Kurumu ile yapılan yazışmalar neticesinde kişiye maaşı bağlanmış ve dosya hakkında Dostane Çözüm Kararı verilmiştir.

-Başvuran tarafından babasının Bağ-Kur'lu olduğu, 24.04.2005 tarihinde vefat ettiği, eşinin ise 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olduğu, 22.01.2018 tarihinde vefat ettiği, sigortalılık statüleri farklı olduğundan her ikisinin ölümüne bağlı olarak tarafına iki dosya üzerinden aylık bağlanması gerektiği, ancak bu talebinin SGK tarafından reddedildiği ifade edilerek her iki dosya üzerinden aylık bağlanması suretiyle mağduriyetinin giderilmesi talep edilmiş; 5510 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesi uyarınca kişiye iki aylığın ayrı ayrı ödenemeyeceği ve aylıkların birleşmesi halinin söz konusu olmasından dolayı Ret Kararı verilmiştir.

-Başvuran tarafından COVID-19 sebebiyle işvereni tarafından 03.04.2020 tarihinde kısa çalışma ödeneği başvurusunda bulunulduğu, ancak talebin reddedilerek tarafına kısa çalışma ödeneği verilmediği, söz konusu işlemin hukuka aykırı olduğu ifade edilerek mağduriyetinin giderilmesi talep edilmiş; ilgili mevzuatta kısa çalışma başlama tarihinden önceki son 60 gün hizmet akdine tabi olanlardan son üç yıl içinde 450 gün sigortalı olarak çalışıp işsizlik sigortası primi ödenmiş olanların kısa çalışma ödeneğinden yararlanabildiğinin düzenlendiği, başvuranın son 3 yıl içinde sigortalı olarak çalıştığı süre 196 gün olduğundan kısa çalışma ödeneğine hak kazanamadığı tespit edildiğinden başvuru hakkında Ret Kararı verilmiştir.

-Başvuran, 07.12.1987 tarihinde işe giriş bildirgesiyle SSK'lı çalışma hayatına başladığını, 2012 yılının son çeyreğinde emekliliğini isteyip SGK'nın araştırması sonucu emeklilik hakkı kazandığını bildirmesiyle 2013 tarihinde emekli olduğunu, 2018 yılına gelindiğinde kendisine hiçbir bildirimde bulunmadan emekli maaşının iptal edildiğini, gerekçe olarak 2009 yılında 13 aya yakın çalışmış olduğu ... firmasında 26 günü yok sayılmasının gösterildiğini ve 1260 gün şartından 16 gün düşülerek emekli maaşının iptal edildiğini ileri sürerek haklarının iadesini talep etmiştir. Kurumca yapılan inceleme kapsamında; başvuruya konu raporda eldeki tüm bilgi ve belgeler değerlendirilmeksizin, işletmenin sadece 26 günlük faaliyeti üzerinden sınırlı bir değerlendirme yapılarak sigortalıların bildirimlerinin iptal edilmesi karşısında, konu hakkında yasal olarak öngörülmüş imkânlar yeterince değerlendirilmediğinden, başvuran hakkında tesis edilen işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığı kanaat ve sonucuna varılarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına verilmiştir.

-Başvuranın sahte çalışma sebebiyle iptal edilen prim günlerine ilişkin tesis edilen işleminin geri alınarak yaşlılık aylığının tekrar bağlanması ve hakkında düzenlenen borç işleminin iptali hakkında başvuruda bulunulmuştur. Başvurunun incelenmesi neticesinde, başvuranın primlerinin bir kısmının sahte çalışmaya konu olduğu hususunda tereddüt bulunması sebebiyle "kontrollü işyeri" kodu verildiği, bu sebeple aylık bağlanmasında hesap edilen prim günlerinde hesaba katılmadığı tespit edilmiş, başvuranın kontrollü işyerinden bildirilen primlerin sahte çalışmaya konu olup olmadığı hususunun netleştirilmesi için gerekli incelemelerin yapılması yönünde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

-Başvuran, eşinin vefatından sonra 26.11.2006 tarihinden itibaren ölüm aylığı aldığını, fakat ilk günden itibaren aylığını tam alamadığını, her ay 713 TL tutarında yatan aylığı ile hayatını devam ettirmesinin mümkün olmadığını, evinin kiralık ve 78 yaşında olduğunu, eşinden kalan aylıktan başka hiçbir gelirinin bulunmadığını belirterek ölüm aylığından yapılan kesintilerin kaldırılmasını ve yapılan kesintilerin iade edilmesini talep etmiştir. Kurumca yapılan değerlendirmeler neticesinde, başvuranın ölüm aylığından hem fazla ödemenin hem de prim borcunun tahsilinin mümkün olduğu, ancak Sosyal Güvenlik Kurumunca başvuranın asgari ücreti aşmayan ölüm aylığının, işveren prim borcu için en fazla onda bir oranında haczedilebileceği dikkate alınmadan ve ayrıca prim borcu bakımından devam etmekte olan bir

kesinti var iken ödenen aylığın yarısını aşacak şekilde ikinci bir kesintiye tabi tutulmasının hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu, bununla birlikte Sosyal Güvenlik Kurumunun prim alacakları ile fazla veya yersiz ödemeleri hak sahiplerinin aylık veya gelirlerinden birlikte tahsil etmesinde üst sınır bulunmamasının yasal eksiklik olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hak sahiplerinin aylık veya gelirlerinden her iki alacak için aynı anda kesinti yapılması durumunda ortaya çıkan mağduriyetin giderilmesine yönelik gerekli yasal değişikliğin yapılması için Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

-Başvuran, Ankara 16. İdare Mahkemesinin 11.03.2016 tarih ve E.2016/186, K.2016/751 sayılı kararı gereği Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının hatalı işlemi sonucunda tarafına eksik ve/veya geç ödenen aylıklar bakımından ödemede bulunurken ödenmeyen emekli maaşlarının ödenmesi gereken tarihlerden itibaren devlet alacaklarına uygulanan en yüksek faizi ile ödemesini talep etmiştir. Kurumca yapılan inceleme neticesinde, hatalı işlemi sonucunda eksik ve geç ödenen aylıklar bakımından Sosyal Güvenlik Kurumunun, kendi mevzuatlarında eksik yapılan ödemelere ilişkin bu ödemelere ayrıca yasal faiz uygulanacağına dair herhangi bir düzenleme bulunmadığı gerekçesi ile, faiz ödemesi yapılamayacağı yönünde karar vermesinin, hukuk normlarının birbirleri ile kurgusunu belirleyen hukukun temel ilkelerinden olan genel kanunda yer alan hükme aykırı bir düzenleme özel kanunda yer almadığı takdirde genel kanunun uygulanması gerekmekte olduğu prensibine aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede eksik ve geç ödenen aylıkların herhangi bir yargı kararı aranmaksızın yasal faiziyle birlikte ödenmesine imkan tanıyacak şekilde bir mevzuat düzenlemesi yapılması için gerekli çalışmaların yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmiş olup bununla birlikte başvuranın faiz talebinin ret edilmesinin yukarıda açıklanan gerekçelerle hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı kanaat ve sonucuna varılarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

2.2.4.3. Çocuk Hakları

2020 yılı içinde KDK çocuk internet sayfasına erişim sağlayarak başvuru yapan çocukların başvurularında; salgın döneminde uzaktan eğitim sürecinde derslere erişim sorunları, ebeveynlerinin işsiz kalması ya da ücretsiz izinde olması gibi nedenlerle hane gelirinin azalması veya yetersiz kalması gerekçeleriyle sosyal yardım ve ihtiyaç kredisi taleplerinde artış kaydedildiği izlenmiştir. Bu doğrultuda başvuru içeriğine göre ilgili Valilik, Kaymakamlık ve Belediyeler başta olmak üzere idarelerle işbirliği içerisinde başvuruların

ivedilikle sonuçlandırılarak ihtiyaç sahibi çocukların desteklenmesi hedeflenmiştir. Çocuğun eğitim hakkı çerçevesinde değerlendirilen başvurular geniş kapsamlı bir dağılıma sahiptir. Bu başvurular eğitim ortamında onur kırıcı muameleden, okulların özel eğitim alanları ve ulaşım imkanlarıyla ilgili eksikliklerine, okul binalarının fiziksel kapasite yetersizliği nedeniyle çocukların güncel ihtiyaçlarına cevap verilememesine, okul kantinlerinde sağlıklı beslenme hakkının ihlal edilmesine, okula ulaşımda öğrencilere tahsisli toplu ulaşım imkanlarının mahalli idarelerce sunulmamasına, korunmaya ve bakıma muhtaç çocuklara yönelik okul ve yurtlarda rehberlik hizmetlerinin ihtiyacı karşılamamasına, ceza infaz kurumunda barınan çocuğun durumuna kadar farklı alanlarda dağılım göstermektedir. KDK Çocuk Hakları Stratejisi bağlamında çocuk dostu bir yaklaşımla incelenen başvurular arasında çocuğun kendisiyle ilgili kararlara katılım hakkı, sağlık hakkını etkin kullanımı, her türlü şiddete karşı korunma hakkı, bilgiye erişim hakkı, çocuğun gerek eğitim ortamında gerekse yaşadığı çevrede boş zaman değerlendirme, oyun oynama, dinlenme, spor faaliyetlerine ve kültürel etkinliklere katılma hakkı kapsamında ele alınan vakalar 2020 yılında öne çıkmıştır. Örnek kararlara aşağıda yer verilmiştir:

- Kuruma yapılan başvuruda başvuran hükümlü anne özetle; ... Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutuklu bulunduğunu, 3 yaşından beri kendisiyle kalan ve Adalet Anaokuluna devam eden kızının Şubat 2020'de 6 yaşına gireceğini ve artık kendisi yanında kalamayacağını, 5275 sayılı Kanun'un 65'inci maddesi hükmü gereği dönem ortasında okulundan, arkadaşlarından ve öğretmenlerinden ayrılacağından kızının ruhsal açıdan sarsılacağını ve eğitim hayatının sekteye uğrayacağını, kızının, ailesinin yanında okula başlayacak psikolojiye sahip olmadığını belirterek kızının tüm yıl boyunca olmasa dahi 2019- 2020 eğitim öğretim dönemi bitene kadar 6 yaş süresince yanında kalmasını ve konuyla ilgili tavsiye kararı verilmesini talep etmiştir. Kurumca yapılan değerlendirme neticesinde, başvuranın 6 yaşına girdiğini beyan ettiği kızının yaş hesaplamasında, idarenin de belirttiği üzere ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda yaşa girilen tarih değil yaşın doldurulduğu tarih esas alınmakta olduğundan ve 6 yaşını (72 ay) dolduran bir çocuğun ceza infaz kurumunda barındırılmasının gerek mevzuat gerekse çocuğun üstün yararı çerçevesinde uygun olmadığından, çocuk velayet sahibi babasına teslim edildiğinden, 6 yaşını dolduran bir çocuğun ceza infaz kurumu bünyesinde kalmayı sürdürmesinin çocuğun gelişimine olumsuz etkileri gözetildiğinde çocuğun yaşam koşulları, sağlıklı gelişimi ve eğitimden daha fazla mahrum kalmaması

hususları bir arada düşünülerek çok yönlü bir değerlendirme yapıldığında, kapalı ceza infaz kurumunda anne yanında kalan 6 yaşını dolduran çocuğun kurumdan ayrılmasına ilişkin idari işlemin hukuka uygun ve çocuğun üstün yararı doğrultusunda olduğu sonuç ve kanaatine ulaşılarak Ret Kararı verilmiştir.

- Başvuran çocuk, eğitim gördüğü lisenin pansiyonunda kaldığını, okul yönetimi tarafından telefonlarının hafta içi toplanıp hafta sonu geri verildiğini ve söz konusu uygulamadan şikâyetçi olduğunu belirtmiştir. Başvuru hakkında yapılan ön inceleme neticesinde ilgili lisenin pansiyonunda cep telefonu kullanımının hafta içi kısıtlanması kararının her ne kadar öğrencileri koruma amaçlı çabalar doğrultusunda aileler ile birlikte alındığı anlaşılsa da Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 12'nci maddesinde, çocukların kendilerini ilgilendiren her konuda görüşlerinin alınacağı taahhüdü gereği, onların haklarına saygı gösterilmesi için söz konusu uygulamanın gerekçelerinin çocuklara açıklanması, periyodik aralıklarla çocuklar, öğretmenler ve okul yönetiminin bir araya gelerek söz konusu uygulama hakkında ortak karar alınması, alternatif çözümler gerekiyorsa üretilmesi amacıyla, yol gösterici ve önleyici rehberliği öne çıkararak düzeltmeyi, iyileştirmeyi ve geliştirmeyi esas alan bir inceleme ve araştırmanın yapılması amacıyla başvuru Milli Eğitim Bakanlığına iletilmiştir.

- Kuruma 2019 yılında olduğu gibi 2020 yılında da okul kantinleri ile ilgili başvurular devam etmiştir. Bu bağlamda; başvuran çocuklar, hem kendi okul kantinlerinde hem de tüm okullarda, okul gıdası logolu ürünlerin bulundurulmasını ve sağlıklı beslenme haklarının güvence altına alınmasını talep etmişlerdir. Çocukların sağlık haklarının alt bileşenlerinden olan beslenme haklarının güvence altına alınması ve sağlıklı gelişimlerini teminen okul kantinlerinin, öğrencilere sağlıklı beslenme olanakları sunması gereken kuruluşlar olduğu hususu da göz önünde bulundurulduğunda, yasal altyapısı daha önce hazırlanan ancak uygulaması ertelenen 'Okul Gıdası Logosu' düzenlemesi için gerekli önlemlerin alınması, okul kantinlerinin bir sosyal sorumluluk çerçevesinde yönetilmesi için Okul Sağlığı Bilim Kurulu kriterlerine uygun hale getirilmesi, başvuran çocuklara konu ile ilgili gerekli açıklamaların yapılması amacıyla başvurular ilgili Bakanlıklara gönderilmiştir.

- Başvuran çocuk, abisinden ağır bir şekilde zorbalık gördüğünü, kendisinin ve ailesinin bu konu hakkında yapabilecekleri şeylerin tükendiğini, ne yapması gerektiğini bilmediğini belirtmekte ve sorununa çözüm üretilmesi talebinde bulunmuştur. Başvuran çocuk ve aile özelinde zaman kaybedilmeksizin profesyonel meslek elemanlarınca ayrıntılı sosyal inceleme

yapılması; çocuğun en az zararla sürece dâhil edilmesi, korunması bakımından güvenlik ve mahremiyet çerçevesinde vaka inceleme ve izlemenin yapılması, yapılacak incelemede çocuğun halen içinde bulunduğu koşullara ait risklerin tanımlanması, çocuğun bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimini engelleyici unsurların ve çözüm önerilerinin ortaya çıkarılması, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereğince herhangi bir koruyucu destekleyici tedbire gerek olup olmadığının da ivedilikle değerlendirilmesi, başvuran çocuğun talebi dikkate alınarak başvuru sürecindeki kaygılarının giderilmesi ve gereği için Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Gönderme kararı verilmiştir.

- Başvuran çocuk, annesinin piyano öğretmeni olduğunu, işleri iyi olduğu halde okullar kapanınca bütün parasının bittiğini, başka yerlerde ve Vakıfbank'ta da kredi başvurusunun reddedildiğini, babasıyla ayrı yaşadığını, onu görmediğini, okul parasını ödeyebilmesi için annesinin kredisini reddeden bankanın kredi vermesi gerektiğini, devletin hiç yardım etmediğini, çok borçları olmaya başladığını belirterek annesinin reddedilen kredisi için bankayla konuşulmasını talep etmiştir. Kurumumuzca yapılan inceleme sonucunda, kamu bankalarına muhatap başvurulardaki hususların, olağanüstü koşulların gerektirdiği anlayışla ve kamusal katkının gerekleriyle ele alınarak anayasal bir ilke konumundaki sosyal devlet ilkesinin tam bir surette hayata geçirilmesi, kamu otoriteleri tarafından kamu bankalarına ekonomik şartlarda yaşanan olumsuzlukların giderilmesi kapsamında verilen vazifelerin toplumda yaratılan güven de dikkate alınarak özenle yerine getirilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılarak COVID-19 salgını sebebiyle ekonomide yaşanan olumsuzlukların giderilmesi için alınan tedbirler kapsamında, iktisadi düzenin devamlılığının sağlanmasındaki kamu yararı gözetilerek ve sosyal devlet ilkesinin söz konusu olağanüstü şartlarda gerektirdiği öncelikler dikkate alınarak anılan tedbirlerin uygulamasında yaşanan sorunların giderilmesi ve başvuruya konu taleplerin bu yaklaşımla yeniden değerlendirilmesi yönünde Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

2.2.4.4. Eğitim-Öğretim, Gençlik ve Spor

Kurum'a eğitim-öğretim, gençlik ve spor alanında yapılan başvurular ağırlıklı olarak, "sınavlar ve bağlantılı uygulamalar; öğrencilerle ilgili işlem, eylem ve uygulamalar; yükseköğretim hizmetlerine ilişkin konular; öğretmenlerin eğitim ve öğretime ilişkin sorunları; dezavantajlı gençlere yönelik çalışmalar; eğitim-öğretim, gençlik ve spor hizmetlerine ilişkin diğer konular" alt başlıkları altında toplanmaktadır.

Sınavlar ve Bağlantılı Uygulamalar

Merkezi sınav yapan ÖSYM, MEB, AÖF gibi kurumlar tarafından gerçekleştirilen sınavlarda uygulanan güvenlik tedbirleri, ÖSYM'nin sınav başvuru ücreti online ödeme sisteminde yaşanan aksaklıklar, üniversitelerin açık öğretim fakülteleri tarafından yapılan ara sınavlar, final sınavları, bütünleme veya yaz okulu sınavlarında yaşanan sorunlar, TÜRMOB tarafından yapılan yeminli mali müşavirlik sınavlarına yapılan itirazlar, ÖSYM tarafından sınavların geçersiz sayılmasına ve sınav sonuçlarına yapılan itirazlar vb. konular bu alandaki en çok başvuru konuları arasındadır.

Öğrencilerle İlgili İşlem, Eylem ve Uygulamalar

Öğrencilerle ilgili işlem, eylem ve uygulamalara ilişkin başvurular; yatay/dikey geçiş işlemleri ile bunun sonucunda eksik yapılan/yapılmayan ders muafiyeti uygulamaları, yaz okulu ve bütünleme sınavı uygulamaları, öğrencilere staj ücretinin ödenmesi, COVID-19 salgın sürecinde yapılan on-line ders ve sınav uygulamalarından kaynaklanan sorunlar, KYK bursunun kesilmesi, bursun krediye dönüştürülmesi ve burs/kredi geri ödeme süreci gibi konularda yoğunlaşmaktadır.

Yükseköğretim Hizmetlerine İlişkin Konular

Yükseköğretim hizmetlerine ilişkin konularda yapılan başvuruların; yurtdışındaki üniversitelerden mezun olanların diplomalarının tanıma ve denklik işlemleri, üniversitelerin bölüm ve programlarına verilen eşdeğerlikler, lisans tamamlama uygulamaları, yatay veya dikey geçiş kontenjanları ile uygulamalar, doçentlik başvuru sürecine ilişkin iş ve işlemler ile ilgili başvurularda yoğunlaştığı görülmektedir.

Öğretmenlerin Eğitim-Öğretime İlişkin Sorunları

Kurum'a bu alanda yapılan başvurularda kapatılan bir özel öğretim kurumunda çalıştığı gerekçesiyle öğretmenlik yapma izni iptal edilen başvuranın, savcılığın kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın değerlendirilerek öğretmenlik yapma izninin verilmesi talebi alınmıştır.

Spor Federasyonlarının İşlem ve Uygulamaları

Kurum'a bu alanda yapılan başvurular; Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ve çeşitli spor federasyonları bünyesindeki sporcuların, hakemlerin, antrenörlerin ve federasyonlarda yönetici düzeyindeki kişilerin tutum ve davranışlarının sportmenliğe aykırılık gerekçesi ile disipline sık sık konu edilmesi, disiplin yargılamasının spor disiplinini sağlamanın ötesinde kullanılabilmesi, Federasyonların çeşitli kurullarının iş ve işlemlerinde hukuki dayanak ve

gerekçelerinin sınırlı olması vb. konularda yoğunlaşmaktadır.

2.2.4.5. Ekonomi, Maliye ve Vergi

Kurum'a ekonomi, maliye ile vergi idarelerinin işlem, eylem ve tutum ve davranışlarına ilişkin olarak gerçek ve tüzel kişilerden ağırlıklı olarak 'Bankacılık işlemleri', 'Sigortacılık işlemleri', 'Sermaye piyasaları' 'İhale iş ve işlemleri', 'Kamu alacakları ve Kamu borçları', 'Vergi işlemleri', 'Mali suçlar ve kaçakçılık', 'finansal tüketici hakları ve sorunları' ile 'Ekonomi, maliye ve vergiye ilişkin diğer konular' alt başlıkları altında başvurular alınmıştır.

Bankacılık İşlemleri

Bankacılık işlemleri alanında kamu personeli (sürekli işçi statüsünde çalışanlar ile KHK ile ihraç edildikten sonra görevine iade edilenler dahil) ile emeklilerin maaş promosyonu ödenmesi talepleri, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) tarafından banka hesaplarına konulan bloke ve ipoteklerin kaldırılması, Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumunun (BDDK) denetleme ve düzenleme görevi, Türkiye Bankalar Birliğinin vermiş olduğu kararlara yönelik şikâyetler incelenerek karara bağlanmıştır.

İhale İş ve İşlemleri

İhale ile ilgili mevzuatta yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisine verildiğini gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan iş ve işlemleri ifade eden kamu alımları sürecinin yanı sıra sözleşme imzalandıktan sonra sözleşmenin uygulanmasında idareler ile kişiler arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklara ilişkin olarak Kurum'a bu alanda sıklıkla başvurular yapılmaktadır.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi 2020 yılında da hakediş bedellerinin ödenmemesi, hakediş bedellerinden haksız yere yapılan kesintiler, geçici teminat bedellerinin iade edilmemesi, teminat bedellerinin güncellenmesi, iş deneyim belgesi verilmemesi, ihale şartnamelerine aykırı davranıldığı ve/veya ihale sürecinde usulsüzlük yapıldığı iddialarına ilişkin başvurular ile ihalelerin iptal edilmesi talepli başvurular alınmıştır.

Kamu Alacakları ve Borçları

Kamu alacakları ve borçları alanında Kurum'a ağırlıklı olarak hastanelere malzeme tedariki sağlayan firmalar ile devletle iş yapan firmaların icraya konu alacakları ile icraya henüz konu edilmemiş alacaklarının ilgili kurumdan tahsilinin sağlanması, 'şahısta hata', 'konuda hata', 'miktarda hata' yapılması nedenleriyle haksız yere alındığı iddia edilen tutarların iadesi,

OHAL KHK'ları ile kapatılan okullara peşin olarak ödenmiş eğitim bedellerinin iadesi ile yine OHAL KHK'ları ile kapatılan kurumlardaki maaş, fazla mesai, ihbar ve kıdem tazminatı gibi alacaklarının ödenmesinin sağlanması, engelli vergi indiriminden yararlanmak için idareye yapılan başvuruların aradan geçen uzun zamana rağmen sonuçlandırılmaması, tasarruf teşvik fonu ve nemalarından kaynaklanan alacaklarının ödenmesi taleplerine yönelik başvurular alınmıştır.

Vergi İşlemleri

Vergi işlemleri alanında 2020 yılında Kurum'a; haksız yere tahsil edildiği iddia edilen vergi, resim ve harçların iade ya da terkin edilmesi, vergi inceleme raporlarına istinaden salınan vergi ve vergi zıyaı cezaları ile gecikme faizlerinin kaldırılması, kanunen tanınmış olan vergi muafiyet ve istisnalarından yararlandırılmaması, ithal edilen ürünlerden gümrükte mükerrer veya fazla vergi tahsil edilmesi, kazancın vergilendirilme türüne ilişkin itirazlar, vergi dairesi tarafından uygulanan haciz ve e-haciz uygulamaları ile hesap bloke işlemleri, KDV iadesi taleplerinin yerine getirilmesinin vergi idaresince geciktirilmesi veya reddedilmesi, vergi borcunun yeniden yapılandırılmasının reddi işlemleri, vergi borcunun yeniden yapılandırılmasının sağlanması, beyanname verme sürelerinin uzatılması, engelli vergi indiriminden yararlanmak için idareye yapılan başvuruların aradan geçen uzun zamana rağmen sonuçlandırılmaması, vergi mevzuatında değişiklik yapılması ile vergi idarelerinin iş ve işlemlerine içerikli başvurular alınmıştır.

Mali Suçlar ve Kaçakçılık

Mali suçlar, şiddet içermeksizin işlenen bir taraftan başkalarının mali zararına yol açan diğer taraftan bazı kişilerin maddi yarar sağlaması sonucunu doğuran suçları kapsamaktadır. Mali suçlar aynı zamanda, kara para aklama, vergi kaçakçılığı gibi diğer bazı suç kategorilerini de kapsamaktadır.

2020 yılında; fiş ve fatura kesmeyen işletmeler, makbuz düzenlemeyen serbest meslek erbabı gibi vergi kaçırıldığı iddiası içeren ihbar niteliğinde başvurular, 1905 sayılı Kanun Menkul ve Gayrimenkul Emval ile Bunların İntifa Haklarının ve Daimi Vergilerin Mektumlarını Haber Verenlere Verilecek İkramiye Hakkında Kanun ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu çerçevesinde ihbar ikramiyelerinin ödenmesinin sağlanması, vergi ihbar ikramiyesine ilişkin olarak ilgili idarelerin gerekeni yapmadığı iddialarına yönelik şikâyetler alınmıştır.

Sigortacılık İşlemleri

Sigortacılık işlemleri alanında, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) ve Trafik Sigortaları Bilgi Gözetim Merkezi (TRAMER)'in uygulamalarına yönelik başvurular, sigorta şirketi tarafından zararının karşılanmaması, sigorta poliçelerinin yeniden hesaplanması, DASK poliçesinin gereğinin yerine getirilmemesi, trafik sigortası kapsamında tarafına herhangi bir bedel ödenmemesi, bankaların kredi kullanırken sigorta yaptırmayı zorunlu tutması, trafik kazası sonrası hesaplanan kusur oranlarının düzeltilmesi, Bireysel Emeklilik Sisteminin uygulanmasından kaynaklanan sorunlara, sigorta eksperlik sınavları ile sigorta eksperlerinin sorunlarına yönelik başvurular alınmıştır.

Ekonomi Maliye ve Vergiye İlişkin Diğer Konular

Tasfiye halindeki İhlas Finans Kurumuna Ticaret Bakanlığının gereken denetimi, gözetimi ve teftişi yapmasının uzun sürmesiyle, faal olarak çalışmayan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Oda üyelerinden aidat alınmaması, mahkemenin hükmettiği tazminatın ödenmesine ilişkin talepler değerlendirilmiştir.

2.2.4.6. Enerji, Sanayi, Gümrük ve Ticaret

Enerji, sanayi, gümrük ve ticaret alanında yapılan başvurular; maden işletme ruhsatı alınması ve iptalinde yaşanan sorunlar, elektrik dağıtım şirketlerinin uygulamaları, işletmelere verilen KOSGEB destek kredileri, iç ve dış ticarete ilişkin konular, tüketici sorunları ile gümrük işlemleri ve uygulamaları konularında yoğunlaşmaktadır.

Enerji Piyasasında Özel Hukuk Tüzel Kişilerince Yürütülen Hizmetler

İdarece Kesilen Tarımsal Destek Ödemesinin Vatandaşa İade Edilmesi

Bu konuyla ilgili bir başvuruda, başvuran, satın aldıkları tarlayı satan şahsın daha önceden olan elektrik borcu nedeni ile tarımsal destek ödemesine el konulduğunu, kesilen tarımsal destek ödemesinin tarafına iadesi talebi ile Kurumumuza başvuruda bulunmuştur. Yapılan incelemede idarenin elektrik tüketim bedelinin önceki aboneden tahsil edilmesi gerekirken başvuranın tarımsal destek ödemelerinden mahsup edilmesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu, başvuranın tarımsal destek ödemesinin iade edilmesi için gerekli işlemlerin yapılması yönünde ilgili İdareye Tavsiye Kararı verilmiştir.

Aboneye Haber Verilmeden Doğal Gaz Sayacının Sökülmesi ve Güvence Bedeli Alınması

Başvuran, kullanmakta oldukları ön ödemeli doğal gaz sayaçlarının haber vermeksizin

söküldüğünü, 537 TL karşılığında mekanik sayaç takılacağının söylendiğini, yeni sayacın ön ödemeli olmasını istemelerine rağmen mekanik sayaca zorlandıklarını belirterek, ön ödemeli sayaç takılması yahut mekanik sayacın 537 TL güvence bedeli alınmadan takılması talebi ile Kurumumuza başvuruda bulunmuştur. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş.'nin bir tercih hakkı tanımadan başvuranı mekanik sayaç kullanmaya zorlamasının, hukuka, hakkaniyete, temel tüketici hakları ile hukukun genel ilkelerine aykırı olduğu sonucuna varılmış olup; mekanik sayaç bağlanması durumunda talep edilen güvence bedelinin alınmaması talebinin reddine, sayaçların değiştirilmesi sürecinde abonelerin gerekli şekillerde bilgilendirilmesi ve abonelerin talepleri doğrultusunda sayaç türünün belirlenerek hizmet sağlanması yönünde Başkent Doğalgaz Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğüne yönelik Tavsiye Kararı verilmiştir.

Evinde Solunum Cihazı Kullanan Aboneye Ek Tüketim Faturası ile Elektriği Kesme İhbarnamesi Gönderilmesi

Sayaç arızasının geç tespiti ile ek tüketim tahakkuk ettirilmesi işlemlerine ilişkin sürecin hukuki güvenlik ilkesine uygun yürütülmemesi ve "kesilemez blokajı koyulması"na rağmen kesme ihbarnamesinin gönderilmesi nedeniyle ilgili şirketlere tavsiyede bulunulması; başvuranın, ek tüketim faturasının daha önce fazla tüketim yaptığını iddia ettiği sayaç değerlerindeki ilave ücretlendirmeye karşılık olarak iptal edilmesi talebinin reddedilmesi gerektiği yönünde Kısmen Tavsiye Kısmen Ret Kararı verilmiştir.

Gümrük İşlemleri ve Uygulamaları

Satın Alınan Aracın İthal Edilmeden Trafik Tescilinin Yapıldığı Gerekçesiyle Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesine Yapılan İtiraz

Mülkiyeti başvuran adına kayıtlı, ... Ltd. Şti. firması tarafından 05.01.2007 tarihinde gümrük giriş beyannamesi ile ithalatı yapılan aracın sıfır olarak beyan edilmesine karşın, ithal edilmeden önce trafiğe tescil edildiğinin tespit edildiğinden bahisle, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 235'inci maddesinin 4'üncü fıkrası gereğince mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararına itirazın reddine ilişkin işleminin iptali ile başvuranın itirazının kabulü yönünde Ticaret Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

2.2.4.7. Engelli Hakları ve Sosyal Hizmetler

Kamu Denetçiliği Kurumuna engelli hakları ve sosyal hizmetler alanında en fazla evde bakım aylıklarının ve engelli aylıklarının bağlanması talebi ile başvuru yapılmakta olup ayrıca,

bağlanan aylıkların usulsüz bir şekilde kesildiği, muhtaçlık kriterlerinin ve ilgili mevzuattaki diğer koşulların sağlanmasına rağmen sosyal yardımların bağlanmadığı ile yurt genelinde sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının yürüttüğü kamu hizmetleri ile ilgili iddialar hakkında başvurular yapılmaktadır.

Bununla birlikte, sağlık kurulu raporlarındaki oranlara itiraz, kamu hizmetlerine erişimde yaşanan sıkıntılar, diyabet hastalarının yaşadığı sıkıntılar, eğitim hakkından yararlanamama, ücretsiz seyahat hakkı, refakatçi hakkı, evde bakım hizmeti kapsamında yürütülen hizmetlere erişim, korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç engellilerin yaşadığı sıkıntılar, şehit ve gazi ailelerinin yaşadığı sıkıntılar, engelliler aleyhine ayrımcılık, kamu kurumları ve belediyeler tarafından verilen sosyal yardımlar konusunda yaşanılan sıkıntılar ile görevlilerin engellilere yönelik tutum ve davranışları konularında başvurular alınmaktadır. Ayrıca salgın nedeniyle yapılan sosyal yardımların alınamaması konusunda çok sayıda başvuru alınmıştır.

Engelli Hakları ve Sosyal Hizmetlere İlişkin Kararlar

Kas hastası öğrencinin yaşadığı ulaşım problemine çözüm bulan öğrencilerin ödüllendirilmesi, hüküm özlü başvuranın sosyal yardım talebi, şehit yakınına aylık bağlanması, kaymakamlık tarafından yapılan prefabrik evin zeminden su alması nedeniyle sosyal yardım talebi, engelli başvuranın medikal malzeme ihtiyacı, engelli aylığı bağlanması, ekonomik istikrar kalkanı paketi kapsamında yapılan yardım, gazi başvuranın ücretsiz yüksek lisans programına kabulü, sosyal ve ekonomik destek yardımı, "bizbize yeteriz türkiyem" kampanyası kapsamında verilen yardım, mahkum başvurana engelli aylığı bağlanması, engelli çocuğu bulunan başvuranın lojmandan yararlanmasının devam ettirilmesi, % 60 oranında engelli başvurucunun kontrol muayenesi nedeniyle durdurulan maaşının yeniden bağlanması, sosyal yardım talebi, maddi destek ile eğitim desteği verilmesi, yaşlılık aylığı bağlanması konulu başvurular hakkında karar verilmiştir.

Pandemi Sosyal Destek Ödemesi Taleplerine İlişkin Başvurular

Yeni tip koronavirüs salgını tüm dünyada olduğu gibi ülkemizi de pek çok yönden olumsuz etkilemiş olup yaşanan bu zorlu süreçte salgının vatandaşlarımız üzerindeki sosyo-ekonomik etkilerini azaltmak için ilk olarak 18.03.2020 tarihinde açıklanan Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi kapsamında ihtiyaç sahibi ailelere destek sağlanacağı kamuoyuna açıklanmıştır.

Akabinde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından Pandemi Sosyal

Destek Programı adı altında sosyal yardımların dağıtılması fazlar halinde bir defaya mahsus 1.000 TL nakdi yardım şeklinde planlanmış olup Faz-1 ödemeleri 01.04.2020 ve Faz-2 ödemeleri 19.04.2020 tarihi ve sonrasında ödenmiş, en son Faz-3 ödemeleri ise 25.04.2020 tarihi itibariyle yardıma muhtaç vatandaşlara ulaştırılmaya başlanmıştır.

Bu itibarla, Kurumumuza sosyal yardım sağlanması talebiyle yapılan başvuruların ön incelemesi neticesinde, başvurucunun muhtaçlık durumunun sosyal devlet ilkesi kapsamında hassasiyetle incelenmesi ve gerekli değerlendirmenin yapılabilmesi için başvuru hakkında "Gönderme Kararı" verilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır. Bu bağlamda Kurumumuza yapılan başvuruların, başvuranın bulunduğu yerdeki Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile Valilik / Kaymakamlıklara gönderilmesini müteakip pek çok vatandaşımızın sosyal yardımdan faydalanması sağlanmıştır. Böylece başvuruların esas incelemesi yapılmasına gerek kalmaksızın Kurumumuzun gönderme kararı ile sorun çözülmüş ve vatandaşlarımızın mağduriyetleri bir nebze de olsa giderilmiştir.

Bu kapsamda, pandemi sosyal destek programı kapsamında yapılan yardım, sosyal ekonomik destek ve engelli aylığı, engelli başvuranın sosyal yardım talebi, işten çıkarılan başvuranın yardım talebi konularında başvurular neticelendirilmiştir.

2020 Yılında Engellilerle İlgili Katılım Sağlanan Online Toplantılar

24 Haziran 2020 Tarihinde "Engelli Hakları Ulusal Eylem Planı Hazırlık Çalıştayı" ve 08 Haziran 2020 Tarihinde "Engelliler Açısından COVID-19 ve Normalleşme Dönemine İlişkin Değerlendirme Toplantısı" gerçekleştirilmiştir. Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünün "Engelsiz Vizyon Belgesi Taslağı" Konulu Yazısına İstinaden Bilgi Notu hazırlanmıştır.

2.2.4.8. İnsan Hakları

2020 yılı içerisinde Kurumumuza, temel hak ve özgürlüklerin ihlali iddialarını içeren çok sayıda başvuru iletilmiştir. Söz konusu başvuruların çoğunluğu bireysel nitelikte olmakla beraber, bir dizi somut ihlal iddialarının, avukatlar, sivil toplum örgütleri ve meslek kuruluşları tarafından da Kurumumuza iletildiği görülmektedir. Bu durum aynı zamanda, kamuoyunda ve bireylerin nazarında Kurumumuza yönelik bir güvenin varlığına da işaret etmektedir.

Bu rapor döneminde iletilen şikâyetler arasında, ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlali başvuruları, dilekçe ve bilgi edinme, seçme ve seçilme, vatandaşlık, seyahat, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakları, düşünce, vicdan ve inanç özgürlüğü, işkence ve kötü muamele yasağı

alanlarındaki ihlal iddialarını muhtevi başvurular öncelik taşımaktadır.

Ceza İnfaz Kurumlarında Yürütülen İş ve İşlemler ile Uygulamaların, Temel İnsan Hakları İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi

Mahkûmların, gerek yargılama sırasında tutuklu bulundukları süreler içinde, gerekse cezalarının infazı sırasında, hürriyet hakları dışında, Anayasa ve kanunlarda tanınan diğer insan haklarında bir kısıtlama ya da sınırlamaya neden olunmamalıdır. Kurumumuzun mahkûm başvurularına ilişkin temel yaklaşımı, *mahkûmların hürriyetleri dışında diğer haklarından mahrum bırakılamayacakları* ilkesi üzerine oturmaktadır.

Ceza İnfaz Kurumunda vuku bulduğu iddia edilen işkence ve kötü muamele iddialarının ivedilikle incelenmesi, Ceza İnfaz Kurumunda gerçekleştirilen aramanın hukuka aykırılığı, Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı odalarda, dedektör köpekle yapılan arama işlemine son verilmesi, Ceza İnfaz Kurumundaki hukuka aykırı muameleler konulu başvurular hakkında karar verilmiştir.

Terör Gerçeği ve Terörizm ile Mücadelenin Zorlukları

Rapor döneminde kurumumuza yangın söndürme esnasında hayatını kaybeden müteveffanın tazminat hakkının yakınlarına ödenmesi, terör örgütüne yönelik gerçekleştirilen operasyon esnasında yaralanan jandarma eski personeli başvurucunun yasal haklarının tarafına ödenmesi, geçici köy korucusu olarak görev yapan babasının terör saldırısı sonucu şehit olması sebebiyle tazminat ödenmesi, özel bir hastanede dünyaya gelen dördüz bebeklerinin bir başka hastaneye nakli esnasında, terör eylemleri nedeni ile oksijensiz kaldıkları için hayatlarını kaybettikleri iddiası konulu başvurular intikal etmiştir.

Toplanma ve İfadeyi Açıklama Özgürlüğünün Kapsamı ve Önemi

Baro Başkanlarının 22.06.2020 Tarihinde Düzenlediği Yürüyüşe Yönelik Olarak Gerçekleştirilen Kolluk Müdahalesinin Hukuka Aykırılığının Tespit Edilmesi talepli başvuruda toplantı ve ifadeyi açıklama özgürlüğünün ihlaline yol açan bu kolluk müdahalelerinin yeniden yaşanmaması için gereken tedbirlerin alınması hususunda Ankara Valiliğine, barışçıl ve kamu düzenini aksatmayan toplantı ve düşünceyi açıklama özgürlüklerinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına uygun şekilde, önünün açılması amacına yönelik yasal, idari ve kurumsal tedbirlerin alınması konusunda İçişleri Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Kişisel Verilerin Korunmasının Önemi

Kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınması, temel hak ve özgürlüklerin

korunması, kişinin mahremiyet hakkı ile bilgi güvenliği hakkının korunması, kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile uyacakları usul ve esaslara ilişkin başvurular Kişisel Verileri Koruma Kuruluna iletilmektedir. Buna karşılık bir başvurunun incelenmesi sırasında herhangi bir verinin 6698 sayılı Kanun kapsamında olup olmadığı hususunun açıklığa kavuşturulmasının gerekmesi halinde ise sadece başvurunun bu kısmıyla ilgili olarak Kişisel Verileri Koruma Kurulundan bilgi ve belge talebinde bulunulmaktadır.

Vatandaşın kişisel verisinin bankalar tarafından hukuka aykırı olarak talep edilmesi uygulamasının durdurulması ve bu kurumların yaptıkları işlemler sırasında, resmi bir kimlik belgesi niteliğinde olan basın kartını kabul etmelerinin sağlanması konulu başvuruda bankacılık işlemlerinde cep telefonu bilgisi talep edilmesi uygulamasının sonlandırılmasına yönelik gereğinin yapılması hususunda Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

2.2.4.9. Kadın Hakları

COVID-19 salgın sürecinin gölgesinde geçen 2020 yılında Kurumumuza kadın hakları alanında aşağıda ayrıntılı olarak yer verileceği üzere sınırlı sayıda başvuru yapılmıştır. Bu dönemde kadınlar tarafından daha çok sosyal hizmetler alanında başvurular yapılmış olup bu başvurular da ilgili başlık altında incelenmiştir.

2020 yılında kadın hakları alanında faaliyetler yine COVID-19 salgını gölgesinde daha çok çevrimiçi faaliyetler olarak yürütülmüştür.

Kadın Hakları Alanında Kurumumuza Yapılan Şikâyet Başvuruları ve Karar Örnekleri

Konusu suç teşkil eden başvuru ile eski eşinin borcundan sorumlu tutulan başvuranın yardım talebi, mobbing iddiasının incelenmesi konulu başvurular incelenerek neticelendirilmiştir.

Kadın Hakları Alanıyla İlgili Faaliyetler

Karma Alt Komisyonun Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu Görüşmeleri, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Dördüncü Ulusal Eylem Planı Hazırlık Çalışmaları, Kadına Yönelik Şiddeti İzleme Komitesi 2020 Yılı Toplantısı ve diğer faaliyetler (ulusal/uluslararası çevrimiçi toplantı, seminer, konferans, webinar katılımı ve rapor/eylem planı katkıları) gerçekleştirilmiştir.

2.2.4.10. Kamu Personel Rejimi

Kamu personel rejiminde, memurluk önemli bir istihdam tipi olup mevcut kamu çalışanlarının önemli bir bölümü memurlardan oluşmaktadır. Söz konusu kamu çalışanlarının; kamu hizmetlerine girişte, mali haklarında, performanslarının ve potansiyellerinin değerlendirilmesinde, atama ve yükselmelerinde, yer değiştirmelerinde birtakım önemli sorunlar yaşadıkları ise bir gerçektir. Bu sorunlar ile ilgili Kuruma çok sayıda başvuru yapılmaktadır. Kamu personel rejimiyle ilgili başvurular; atama, yer değiştirme, mali ve sosyal haklar, izinler, ilerleme ve yükselme, disiplin cezaları, personel alımı, mobbing, sözleşmeli personel sorunları, personelin değerlendirilmesi, ilerleme ve yükselme ile kadro ve pozisyonlar, idarede işçi statüsünde çalışanların İş Kanunu'ndan ve iş akdinden kaynaklanan haklarına ilişkin konular ve kamu personeline ilişkin diğer hususlar alt başlıkları altında incelenmektedir. Gerek mevzuattan gerekse de uygulamadan kaynaklı hataların tespiti halinde ise idareye tavsiyede bulunulmaktadır.

Atama, Nakil, Görevlendirme, Yer Değiştirme

-3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında görevden alınanlara ilişkin düzenlemenin bulunduğu, görev süresi sona erenlere ilişkin ise herhangi bir hükme yer verilmediği, bununla birlikte, anılan madde başlığının "Görevi sona erenler ve görevden alınanlar" olduğu ve söz konusu maddenin ikinci fıkrasında, "Kamu görevlileri arasından, üst kademe kamu yöneticisi kadro, pozisyon ve görevlerine atananlardan görev süresi sona erenler veya görevden alınanlar..." ifadelerine yer verildiği, dolayısıyla görev süresi sona eren üst kademe yöneticileri hakkında da düzenlemenin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

-Kurum içi yer değişikliği müessesesine ilişkin ilkelerden olan, "geçici nitelikteki bir hizmeti yürütmek amacı ile yapılması ve belirli bir süre ile sınırlı olma" kriterleri çerçevesinde geçici görevlendirmelerin makul süre içerisinde geri alınması tavsiye olunmaktadır.

-Kamu yararının gerektirdiği hallerde kamu hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla personeli ihtiyaç duyulan bir birim veya görevde çalıştırabileceği, ancak, bu durumun cezalandırma amacıyla yapılmaması ve uzun süreli olmaması gerektiği, ilgili mevzuat ve yargı kararlarında, memurun başka sınıfta ve derecesinin altında bir görevde çalıştırılmayacağının yanı sıra "Sınıflandırma", "Kariyer" ve "Liyakat" ilkelerinin kanunun temel ilkeleri olduğu belirtildiğinden başvuranın sınıfına ve unvanına uygun bir görevde çalıştırılması gerektiği

sonucuna ulaşılmıştır.

-Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik gereğince gerekli şartları taşıyan devlet memurlarının engellilik durumuna bağlı yer değişikliği talebinin kamu kurum ve kuruluşlarınca yerine getirilmesi için talep edilen yerde kurumun teşkilatının bulunması ve söz konusu teşkilat bünyesinde memurun atanabileceği bir kadronun bulunması gerektiği, ayrıca personelin kendisinin veya birlikte yaşadığı eşi ve bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının engellilik durumunun tedavisi sebebiyle yer değişikliğini talep etmesi halinde, yer değiştirme suretiyle atama yapılacak yerin, anılan yönetmelik fıkrası kapsamındaki yakınlarının engellilik durumuna uygun olması gerektiği, söz konusu koşulların varlığı halinde yer değişikliği talebinin yerine getirilmesi gerektiği, bu kapsamda başvuranın çocuğunun %80 oranında ağır engelli oluşu ve sağlık/eğitim durumu da göz önüne alındığında, ilgili idare tarafından başvuranın engellilik durumu nedeniyle yer değişikliği talebinin reddedilme gerekçelerinin hukuki dayanağının bulunmadığı değerlendirilmiştir.

-Başvuranın 7075 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesi kapsamında kamu görevinden çıkarılma tarihini takip eden aybaşından göreve başladığı tarihe kadar geçen süreye tekabül eden mali ve sosyal haklarının ödenmesi gerektiğine şüphe bulunmamakta ise de, ikinci bölge hizmetinin bu kapsamda bir mali ve sosyal hak olmadığı, Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği kapsamında bir yükümlülük olduğu, öte yandan görevden uzaklaştırılan, tutuklanan veya hüküm giyenlerin 3 ayı aşan sürelerinin ikinci bölgedeki hizmet süresinden sayılmasına hukuken olanak bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

-Başvuranın genel idari hizmetler sınıfına tabi personelce yerine getirilebilecek iş ve işlemlerle görevlendirilmesi işleminin makul süre içerisinde geri alınarak başvuranın sahip olduğu teknisyen unvanı ile uyumlu ve unvanın gerektirdiği niteliklere sahip olmayı gerektiren iş ve işlemler ile görevlendirilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

-Başvuranın özür durumuna göre %59 oranında çalışma gücü kaybının olduğu, Elazığ İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğünde başvuranın durumuna uygun 9 adet boş kadro bulunduğu anlaşılmış ve yer değiştirme suretiyle atama talep edilen Elazığ ilinin başvuranın engellilik durumuna uygun olduğu, başvuran tarafından ilçede tam teşekküllü hastane bulunmadığından Elazığ merkeze tayin istediği belirtildiğinden Elazığ il merkezine yer değişikliğinin yapılması yönünde Elazığ Valiliğine Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Personel Alımı (Kamu Görevlisi Olarak Atanamamadan Kaynaklı Sorunlar, Kontenjan Kısıtlamaları vb.)

-İlanlarda tecrübe şartının hangi öğrenim düzeyinden sonrasına ait olduğunun belirtilmesi gerektiği şeklinde öngörülen emredici mevzuat hükmüne uyulmadığı gerekçesiyle, ilgili idare tarafından tesis edilen akademik kadro ilanı ile ilan sonucu yapılan atama işlemlerinde hukuka uyarlık bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılarak şikâyet konusu akademik kadro ilanı ile ilan sonucu yapılan atama işleminin ivedilikle geri alınması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

-Öğretim Üyesi Dışındaki Öğretim Elemanı Kadrolarına Yapılacak Atamalarda Uygulanacak Merkezi Sınav ile Giriş Sınavlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 8'inci maddesinin ikinci fıkrası metni incelendiğinde, düzenlemenin "şahsen veya posta yoluyla" ve "ya da ilanda belirtilmiş olması halinde internet yoluyla" ibareleri ile ilgili idareye başvurunun şeklini belirleme hususunda takdir yetkisi tanıdığı, ancak "şahsen veya posta yolu" ibaresi ile idareye herhangi bir takdir hakkı tanınmadığı, aksine idareye adayların "şahsen veya posta yolu" ile başvurmalarını sağlamak hususunda külfet yüklediği, bir başka deyişle adayların hem şahsen hem de posta yolu ile başvurabilmelerinin sağlanmasının ilgili idarenin bağlı yetkisi kapsamında bulunduğu değerlendirilmiştir.

Mali Haklar, Sosyal Hak ve Yardımlar, İzinler

-Maaş ödemekle yükümlü olan idarenin Anayasa, yasa ve toplu sözleşme veya hakem kurulu kararlarıyla kararlaştırılmış bulunan hükümlere uygun olarak, başvuranın sosyal ve mali haklarını ödemesi gerektiği, idarenin, KBS'de "engelli çocuk aile yardımı ödeneği" seçeneğinin bulunmadığı gerekçesiyle ödeme yapılmadığı görülmüştür. Diğer bir ifadeyle, başvuranın çocuğunun engel durumu ve başvuranın Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı gereğince söz konusu ödemeyi hak etmediği yönünde bir itirazı bulunmadığı anlaşılmıştır. Başvuranın hak ettiği sosyal ve mali haklarının KBS'de seçenek olmaması gibi teknik bir gerekçe ile ödenmemiş olmasının Anayasa'nın 128'inci maddesi ve Kamu Görevlileri Hakem Kurulu Kararı'nın 39'uncu maddesindeki düzenlemeye ve hakkaniyete açıkça aykırı olduğu, KBS'de böyle bir seçeneğin olmamasının sorumlusunun başvuran olmadığı, idarenin bu konuda öncelikle başvurana hakkını verme ve sonrada maaş ödeme sisteminde gerekli düzenlemeleri yapma ya da ilgili bakanlıktan yapılmasını talep etme sorumluluğu olduğu, idarenin bundan kaçınmasını haklı kılacak bir hukuki dayanağının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

-Başvuranın fiili hizmet süresi zammından faydalandırılmamasına ilişkin olarak başvuranın o tarihlerde günde beş saat radyum ve iyonizan radyasyonla bilfiil çalışmadığına ilişkin idarenin ispat yükünün söz konusu olduğu değerlendirilmiştir.

-Başvuranın aylıksız izninin sonlandırılması talebinin uygun görülmesi ve görevine başlatılmasıyla başvuranın hukuki durumunun değiştiği, bu işlemle görevi başında bulunan memur konumuna gelen başvuranın 26.12.2019 tarihinden itibaren 14.01.2020 tarihine kadar geçen dönem için aylık almaya hak kazandığı ve bu döneme ilişkin kıst aylığının eski görev kadrosu esas alınarak ödenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Disiplin Cezaları

-Disiplin soruşturmalarının yapılmasında izlenecek yöntem, ceza verilecek fiiller ve ceza vermeye yetkili makam ve kurullar pozitif olarak mevzuatla belirlenmiş, doktrin ve yargısal içtihatlarla da konu ile ilgili disiplin hukuku ilkeleri oluşturulmuştur. Kuruma gelen disiplin cezalarına itiraz başvurularına ilişkin yapılan değerlendirmelerde; başvuranın savunma hakkının etkin bir şekilde kullandırılması, ceza verme yetkisinin zamanaşımına uğraması, cezanın mevzuata uygunluğu, cezayı gerektirecek bir işlem veya eylemin meydana gelmiş olması, fiilin gerektirdiği cezanın verilmesi hususları incelenmektedir.

-Soruşturmada taraf pozisyonunda olan disiplin amirinin, verilen bu cezada tarafsız ve objektif davranmasının mümkün görünmediği, söz konusu disiplin cezasının objektif ve tarafsız bir şekilde değerlendirilmesini olumsuz yönde etkileyeceği, bu durumun da hukuki güvenlik ilkesine gölge düşüreceği kanaatine varılmıştır.

-Aile Hekimliği Çalışanları Sendikası ve diğer ilgili sendikaların da bir günlük iş bırakma kararı aldıkları, başvuranın ise üyesi bulunduğu sivil toplum kuruluşlarının söz konusu kararları üzerine iş bırakma eylemine katıldığı, bu doğrultuda, sendikal faaliyetlerin toplu eylem ve hareketlerde bulunma yasağı veya grev yasağı kapsamında değerlendirilmesinin hukuka uygun olmadığı ve başvuran hakkında görev yaptığı yerde hakkında herhangi bir şikâyet olmadığı ve görevini aksattığına dair başka bilgi ve belgenin bulunmadığı görüldüğünden başvurana yönelik uygulanan 10 ihtar puanının iptal edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sözleşmeli Personel Sorunları

-Başvuranın skopi uygulamalarına katılması ile ilgili görevlendirme işleminin hukuki bir dayanağının bulunmaması nedeniyle, eğitimini almadığı bir tıbbi işlem ile ilgili kendisine,

hastaya ve sağlık çalışanlarına zarar verme ihtimali de göz önünde bulundurulduğundan, başvuranın skopi uygulamalarına ilişkin görevlendirmesinin sonlandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Personelin Değerlendirilmesi, İlerleme ve Yükselme ile Kadro ve Pozisyonlar

-İlgili idarenin personel alımına ilişkin ilanında, genel ve özel şartları belirleyerek kamuoyuna açıkladığı, söz konusu ilan ve burada öngörülen şartların, temel olarak ve öncelikle, personele ihtiyacı bulunan idare ile başvuru şartlarını taşıyan kişileri ilgilendirdiği, personel alımı için öngörülen şartların veya sınırlandırmaların doğrudan doğruya başvuranın menfaatini hedef almadığı, bu durumda somut ve güncel bir menfaatin ihlal edildiğinin ileri sürülemeyeceği, ayrıca idarenin personel politikası ve uygulamaları ile ilgili konularda mevzuata uygun bir şekilde hareket etmesinin ve kendisine tanınan takdir yetkisini hukuka, hizmet gereklerine ve hizmetin işleyişine uygun bir şekilde kullanmasının esas olduğu, bu ilkeye aykırı (başvuranın menfaatini doğrudan ihlal amacı taşıyan) somut bir işlemin de bildirilmediği değerlendirilmiştir.

-Başvuranın engellilik durumuna bağlı yer değişikliğinden ziyade memur unvanına atanmak suretiyle yer değişikliği talebinde bulunduğu, ancak ilgili mevzuat gereğince engellilik durumundan kaynaklı olarak ilgililere görev yeri itibariyle yer değişikliği imkânı verilmekte ise de unvan değişikliği hususuna ilişkin herhangi bir hüküm bulunmadığı, unvan değişikliği çerçevesinde eşdeğer kadrolar arasında geçişe dair hususların ayrıca düzenlendiği görülmüştür.

-Avukat kadrosu için unvan değişikliği sınavının en son 24.04.2016 tarihinde gerçekleştirildiği, hukuk müşavirliği kadrosu için bugüne kadar görevde yükselme sınavı gerçekleştirilmediği, idare tarafından Yönetmeliğin 11'inci maddesinin (sınava tabi her bir kadronun en son sınavının üzerinden dört yılı geçirmemek şartıyla en az bir kere yapılır) uygulanmadığı anlaşılmaktadır. Liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde devlet memurları için öngörülen görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarının makul aralıklarla yapılması gerektiği değerlendirilerek, Sosyal Güvenlik Kurumu Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'nin 11'inci maddesinin uygulanması suretiyle başvuruya konu görevde yükselme ve unvan değişikliği sınavlarının makul süre içerisinde açılması hususunda Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Kamu Personelinin Tutum ve Davranışları Hakkındaki Şikâyetler ile Mobbing İddiaları

-Mobbing, "işyerlerinde bir veya birden fazla kişi tarafından diğer kişi ya da kişilere yönelik gerçekleştirilen, belirli bir süre sistematik biçimde devam eden, yıldırma, pasifize etme veya işten uzaklaştırmayı amaçlayan; mağdur ya da mağdurların kişilik değerlerine, mesleki durumlarına, sosyal ilişkilerine veya sağlıklarına zarar veren; kötü niyetli, kasıtlı, olumsuz tutum ve davranışlar bütünü" olarak tanımlanmış, mobbingin unsurları olarak; işyerinde gerçekleşmesi, sistemli bir şekilde yapılması, süreklilik kazanmış bir sıklıkla tekrarlanması, kasıtlı yapılması, yıldırma, pasifize etme ve işten uzaklaştırma amacında olması, mağdurun kişiliğinde, mesleki durumunda veya sağlığında zarar ortaya çıkması hususları sayılmıştır.

-2018 Ekim - 2019 Ekim dönemindeki 13 aya ait Plastik Cerrahi Kliniği Uzman Hekim İcap Listelerinde, anılan Klinikteki diğer 4 uzman hekime icap nöbeti yazıldığı, ancak söz konusu aylarda başvurana hiçbir şekilde icap nöbeti yazılmadığı ve anılan aylara ilişkin nöbet tazminat bordrolarından da başvurana herhangi bir nöbet ücreti ödenmediği tespit edilmiş ve icap nöbet listelerinin, keyfi uygulamalara sebebiyet vermeyecek şekilde mevzuata ve eşitlik ilkesine uygun olarak düzenlenmesinde idarenin sorumluluğu kapsamında; başvurana icap nöbeti yazılmaması işlemlerinin, eşitlik, tarafsızlık ve objektiflik ilkeleri ile hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğu kanaat ve sonucuna varılmıştır.

2.2.4.11. Kamu Personel Rejimi-1

İdarede İşçi Statüsünde Çalışanların İş Kanunundan ve İş Akdinden Kaynaklanan Haklarına İlişkin Konular

-İdarenin, başvuranın askerlik dönüşü işe alınmama nedeniyle doğan üç aylık ücret tutarındaki tazminat alacağı açısından sorumluluğu olduğu değerlendirilmiştir. Dolayısıyla alt işveren işçisi olan başvuranın, askerlik dönüşü işe alınmama nedeniyle üç aylık ücret tutarındaki tazminatının, asıl işveren olarak idare tarafından ödenmesi gerekirken, reddi yönünde tesis edilen işlemin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

-Uyuşmazlığa konu Yeşil Körfez Su Birliği tarafından kurulan şirketin sermayesinin tamamının Birliğe ait olduğu düşünüldüğünde burada çalışan işçilerin 6772 sayılı Kanun kapsamında sayılması dolayısıyla ilave tediye hakkından faydalandırılmaları gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

-Başvuranın sürekli işçi kadrosunda istihdam edilmesine yönelik başvurusunun güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunun olumsuz olması nedeniyle reddedildiği,

bu işlemin mahkeme kararı ile iptal edildiği anlaşıldığından, başvuranın sürekli işçi kadrosunda istihdam edilmemesine yönelik işlemin hukuka aykırı olduğu, bu durumda idareden beklenenin hukuka aykırı işlem nedeniyle başvuranın uğramış olduğu zararların tazmin edilmesinden ibaret olduğu, diğer bir ifadeyle, başvuranın bu işlem nedeniyle uğramış olduğu zararların ödenmesi gerekirken aksi yönde tesis edilen idari işlemde hukuka ve hakkaniyete uyarlık bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

-İlgili idarenin nihai olarak sonuca varılan Bölge İdare Mahkemesi kararını uygulamakla yükümlü olduğu, mahkeme kararının verildiği yönde işlem tesis edilmesinin zorunlu olduğu, bu durumun hukuk devleti olmanın bir gereği olduğu ve mahkeme kararlarının uygulanmasının idarelerin Anayasal bir sorumluluğu olduğu hususunda da şüphe bulunmadığı, nitekim mahkeme kararlarını gecikmeksizin uygulama konusunda Anayasal görevi olan idarenin, mahkeme kararını zamanında uygulamamasının ağır hizmet kusuru nedeniyle tazminat sorumluluğunu doğuracağı değerlendirilmiştir.

-Başvuru sahibinin görev yaptığı İSMEK bünyesinde yapılan hizmet ihalesinin süresinin dolması hasebiyle iş akdinin de belirli süreli olmasından dolayı sonlandığı, ancak, idare tarafından bu defa söz konusu hizmet ihalesi yapılmadan doğrudan sözleşmeli personel alım ilanına çıktığı ve alımlar için özel şartların belirlendiği, başvuru sahibinin bu şartları taşımaması nedeniyle başvurusunun kabul edilmediği, ancak pozitif ayrımcılık kapsamında şehit ve gazi yakınlarının memur veya sözleşmeli personel kadrolarına sınavsız, doğrudan atanabildiği bir süreçte başvuru sahibinin gazi yakını olduğu gerçeğiyle işe iadesinin sağlanmaması işleminde eşitlik ilkesine ve hakkaniyete aykırı olduğu değerlendirilmiştir.

-Başvuranın engelinden ve aile bütünlüğünün korunması amacıyla talep ettiği yer değiştirme suretiyle eşinin görev yaptığı yere atamasının yapılmaması işleminin hakkaniyete aykırı olduğu, özellikle engellilere yönelik ulusal ve uluslararası düzenlemeler göz önünde bulundurulduğunda başvurunun kabulü yönünde karar verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

2.2.4.12. Mahalli İdarelerce Yürütülen Hizmetler

2020 yılında kişiler ile mahalli idarelerin yürütmekte olduğu hizmetlere ilişkin olarak Kurumumuz çok sayıda başvuru almıştır. Bu başvurular ağırlıklı olarak;

- Büyükşehir Belediyesi, belediye meclis kararları ile encümen kararlarının iptali, değiştirilmesi ya da yerine getirilmesi ile imara ilişkin hususlarda talepler;

- Kaçak yapılar, yapı kayıt belgeleri, işyeri ve çalışma ruhsatı verilmemesi, kaçak çalıştığı iddia edilen işyerleri ve verilen cezalara ilişkin talepler;
- Belediyelerin veya valiliklerin görev alanında bulunan yol yapımı, asfaltlama ve parke güzergâhının değiştirilmesi, yollarının büyükşehir yol ağına bağlanması, ışıklandırılması, kanalizasyon işlemleri, semt ve üretici pazarlarına ilişkin talepler;
- Kentsel dönüşüme ilişkin talepler;
- Doğalgaz hattı, bağlantısı ve aboneliğine ilişkin talepler;
- Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler, katılım payı ile mahalli idarelerce kesilen idari para cezalarına ilişkin talepler;
- Su bağlantısı, dağıtımı, aboneliği, ücretlendirmesi ile su sayaçlarına ilişkin talepler;
- Toplu taşıma, otopark düzenleme ve sorunları ile seyyar satıcı ve zabıta hizmetlerine ilişkin talepler;
- Çevre düzenlemesi, trafik hizmetleri, katı atık yönetimine ilişkin talepler;
- Mezarlık hizmeti, itfaiye hizmeti ile sahipsiz ve başıboş köpekler ve hayvan bakım merkezlerine ilişkin talepler.

İmar İşlem ve Uygulamaları

Arazi ve arsa düzenlemesi, parselasyon, ortaklandırma, yer bölümleme gibi terimlerle de adlandırılan imar uygulaması, mahalli idarelerce yürütülen ve mahalli idarenin bulunduğu bölgede yaşayanların mülkiyet haklarına doğrudan etki eden önemli işlem ve uygulamalardır.

İmar uygulamalarının, gerçekleştirildiği yerdeki arsa ve arazi sahiplerini hem maddi hem de manevi yönden kalıcı olarak etkiliyor olması, imar uygulamalarının hukuka ve hakkaniyete uygun bir şekilde gerçekleştirilmesinin önemini daha da artırmaktadır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Üç Parçaya Bölünen Kadastral Parsel Nedeniyle Uğranılan Mağduriyet;
- Bina Cephesi 50 Metreyi Geçmeyen Geniş Parsellerdeki İkili veya Üçlü Bloklarda Bina Cepheleri Toplamında Azami 50 Metre Şartı Aranamayacağı Yönünde İşlem Tesis Edilmesi;
- Arazisinin İmar Planına Dahil Edilmesi.

Ruhsat İş ve İşlemleri

Ruhsat iş ve işlemlerine ilişkin olarak Kurumumuza şikâyet konusu yapılan ilk önemli belge olan yapı ruhsatı; ikinci önemli belge Belediyelerin İmar Müdürlüklerince düzenlenen

diğer adıyla iskân olarak da bilinen 'yapı kullanım izni' belgesi; imar mevzuatı kapsamı dışında olan üçüncü önemli belge ise işyerlerinin ruhsatlandırılması ve denetlenmesi için verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatıdır.

Bürokratik işlemlerin çokluğu nedeniyle işlemlerin fazla zaman alması, harç tutarlarının yüksek olması, yasal düzenlemelerde sık sık değişiklik yapılması, ruhsat iş ve işlemleri konusunda kişilerin yükümlülükleri hakkında yetersiz bilgiye sahip olmaları, özellikle bu 3 belgede idareler ile kişiler arasında sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Ortak Kullanım Alanlarına Yönelik Hukuka Aykırı Şekilde Tanzim Edilen Yapı Kayıt Belgesi;
- Kaçak Yapı Nedeniyle Tarlasına Ulaşamaması;
- Kadastro Çalışması Sonrasında İş Yeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatının Güncellenmesi;
- Kanuna Aykırı Yapılan Yapılar.

Altyapı Hizmetleri

Kurumumuza 2020 yılında altyapı hizmetlerine ilişkin olarak belediyelerin veya valiliklerin görev alanında bulunan yol yapımı, asfaltlama ve parke taşlarının döşenmesi, yol ve kaldırımların engellilerin kullanımına uygun olarak düzenlenmesi, kaldırımın düzeltilmesi, bisiklet yolu yapılması, yolun güzergâhının değiştirilmesi, yollarının büyükşehir yol ağına bağlanması, sokak ile cadde arasında bağlantı açılması, cadde ve sokakların ışıklandırılması, belediyelerin su ve kanalizasyon idareleri tarafından yürütülen özellikle ikamet edilen konutundan kanalizasyon ağına bağlantı yapılması gibi kanalizasyon hizmetlerinde yaşanılan aksaklıkların giderilmesi, altyapı çalışması sırasında neden olunan zararların giderilmesi, yağmur suyu hattı yapılması, belediye sınırları içerisinde bulunan semt ve üretici pazarlarının kurulması, işletilmesi, taşınması ve kapatılması gibi talepleri içeren çok sayıda başvuru alınmıştır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Bisiklet Yolu Yapılması;
- Atık Su Kanalının Üzerinin Kapatılması;
- Altyapı Çalışması Esnasında Konutuna Verilen Zararın Tazmin Edilmesi;
- Kentsel Dönüşüm Sonrasında Kurada Kendilerine Çıkan Evlerle İlgili Çıkarılan Borçlar.

Kentsel Dönüşüm Projeleri ile Konut Üretimi ve Satışı

Gelişmiş ülkelerde kentsel dönüşüm projeleri, kentleri yaşanabilir mekânlara dönüştürme çabasının yanı sıra, "marka kent" oluşturma ve diğer kentlerle sosyal, ekonomik ve politik yönden rekabet edebilir konuma getirme çabası taşırken, gelişmekte veya az gelişmiş ülkelerde bu projeler, göç, imar sorunu, yoksulluk ve suç oranlarını en aza indirmek amacıyla ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Ülkemizde başlangıçta kentsel dönüşüm projeleri belediyelerce daha çok mekânı değiştirme, binayı yenileme gibi sınırlı bir şekilde gerçekleştirilmekte iken son yıllarda farklı kapsam ve amaçlarla kentsel dönüşüm projeleri gerçekleştirilmeye başlanmış ve giderek artan konut sorununa bir çözüm oluşturabilmek için büyük ölçekli konut projelerinde önemli bir rol üstlenmişlerdir.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Kentsel Dönüşüm Sonrasında Kurada Kendilerine Çıkan Evlerle İlgili Çıkarılan Borçlar;
- Kentsel Dönüşüm Kapsamında Yıkılan Binanın Verdiği Zarar.

Mahalli İdarelerce Alınan Vergi Resim, Harç ve Benzeri Mali Yükümlülükler ile Kesilen Cezalar

Bu alanda Kurumumuza yapılan başvurular ağırlıklı olarak Belediyelerce tahsil edilen Emlak Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi, Yol Harcamalarına Katılım Payı, Su Harcamalarına Katılım Payı ve Kanalizasyon Harcamalarına Katılım Payı ile Belediyeler tarafından ilgili mevzuat kapsamında haksız yere kesildiği iddia edilen para cezalarının iptali konularında alınmıştır.

Emlak Vergisi Uygulamasına İtiraz

Belediyelerce uygulanan emlak vergileri geçmiş yıllarda olduğu gibi 2020 yılında da yine Kurumumuza sıklıkla şikâyet edilmiştir. Bu kapsamda yapılan başvurular özellikle, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci maddesi uyarınca gelirinin farklı değerlendirilmesi, ikamet etmekte oldukları konutun 200 m^2'yi geçmemesi sebebiyle vergi muafiyeti söz konusu olmasına rağmen belediye tarafından konutun alanının farklı değerlendirilmesi, arazi kapsamındaki taşınmazın arsa kabul edilerek yüksek oranda vergilendirilmesi, imar planında okul, yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil alan, ibadet yeri, karakol ve mezarlık alanı gibi alanlara ayrılan ancak yıllardır ilgili idarelerce kamulaştırma yapılmaması ya da aynı

nitelikte (trampa) parsel gösterilmemesi nedenleriyle parselleri üzerinde tasarrufta bulunamayan parsellerden alınan emlak vergilerinin alınmaması, köy statüsünden çıkarılıp mahalleye dönüştürülen yerde bulunan taşınmazlardan emlak vergisi alınmaması, ödemiş olduğu emlak vergisinin halen borç olarak gözükmesi konularında alınmıştır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Eğitim Kurumlarının Hizmetine Tahsis Edilen Taşınmaz İçin Geçmişe Dönük Olarak İstenen Emlak Vergisi;
- Annesi Adına Tahakkuk Ettirilen ve Kendisinden Tahsil Edilmeye Çalışılan Emlak Vergisi.

Asfalt Katılım Bedeli (Yol Katılım Payı) Uygulamasına İtiraz

Belediyeler, yerel kamu hizmetlerini ifa ederken, yaptıkları giderlere, bu hizmetlerden faydalananların da katılmalarını istemektedirler. Ancak bu katılım payı belirlenirken, belediyelerin sosyal devlet ve hukuk devleti ilkelerine uygun davranması beklenirken uygulamada bazı belediyelerin bu ilkelere uygun hareket etmedikleri bu yüzden de kişilerle aralarında pek çok uyuşmazlığın çıktığı görülmektedir.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneğe aşağıda yer verilmiştir.

- Yol Harcamalarına Katılım Payının İptali.

Diğer Vergi Resim, Harç ve Benzeri Mali Yükümlülükler ile Kesilen İdari Para Cezaları

Bu bölümde diğer vergi resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler ile kesilen idari para cezaları alanında alınan şikâyet başvurularına yer verilmiştir.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Diğer Vergi Resim, Harç ve Benzeri Mali Yükümlülükler;
- Su Aboneliği Esnasında Talep Edilen 'Su ve Kanalizasyon Katılım Payının Oranı;
- "Kanal Kotu Harcı" Adı Altında Kendisinden Tahsil Edilen Bedelin İadesi.

Kesilen Para Cezaları

Bu alanda mahalli idareler tarafından imar mevzuatı, Çevre Kanunu ve diğer ilgili mevzuat gereğince kişilere haksız yere kesildiği iddia edilen para cezalarının iptaline yönelik başvurular alınmıştır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Ruhsatsız Yapı İnşa Ettiği Gerekçesiyle Kesilen İdari Para Cezası;

- Ödenen İfraz Tevhit Harcı Tutarının İadesi.

Toplu Taşıma Hizmetleri

Bu alanda belediyelerin toplu taşıma araçlarının güzergâhlarının değiştirilmesi, toplu taşıma araçlarının sefer sayılarının arttırılması, ilave durak konulması, toplu taşıma ücretlerinin yüksek olması ile toplu taşıma hizmetlerinde öğrenci seyahat kartı alınmasına engel teşkil eden yaş şartının kaldırılması, öğretmenlere, bekçilere indirimli seyahat kartı verilmesi, toplu taşıma araçlarına binişlerde kullanılan kartların usulsüz kullanımı nedeniyle kart sahibine kesilen cezalara yönelik itiraz ya da talep içerikli başvurular alınmıştır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Öğretmenlere İndirimli Seyahat Kartı Verilmesi;
- Herhangi Bir Külfete Katlanmaksızın Toplu Taşıma Hizmetinden Ücretsiz Olarak Yararlandırılmasının Sağlanması.

Su Hizmetleri

2020 yılında belediyelerin su hizmetlerine ilişkin olarak su aboneliklerinde özellikle sayaç değişikliklerinin zorunlu tutulması, zorunlu tutulan sayaç değişikliklerinden tahsil edilen su sayaç bedelinin iadesi, kanalizasyon alt yapısına bağlı olunmadığı halde tahsil edilen atık su bedellerinin iadesi, mahallelerine veya köylerine su getirilmesinin sağlanması ya da yetersiz su sorununun giderilmesi, patlamış su borularının tamir edilmesi, su faturalarında fiyatlandırma yöntemlerinin değiştirilmesi, su faturalarında yer alan ön küsurat ve bakım bedellerinin kaldırılarak alınmış olan bedellerin iade edilmesi, su faturasında engellilik indiriminin dikkate alınmaması, ikamet edilen (İmar barışı kapsamında yapı kayıt belgesi alınmış binalar dahil) konuta su aboneliği yapılmaması, arızalı su sayacının değiştirilmesi, salgın sürecinde yüksek gelen su faturasının düzeltilmesi talepli ya da itiraz içerikli gibi konularda başvurular alınmıştır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Elektronik Kartlı Su Sayacı Değişiminin Zorunlu Tutulması Hakkında Verilen Kararlar;
- Hatalı Abonelik Tarifesi Üzerinden Hesaplanarak Su Faturasına Yansıtılan Bedelin İadesi;
- Yüksek Gelen Su Faturası.

Çevre Düzenleme, Katı Atık Yönetimi, İtfaiye Hizmetleri, Otopark Hizmetleri ile Trafik Düzeni ve Yaya Güvenliğinin Sağlanması ve Zabıta Hizmetleri

Bu alanlardaki başvurular, kaldırımların ve çevre düzenlemesinin standartlara uygun

yapılması, parkın bakımının yapılması, parktaki ağaçların sulanması, belediye sınırları içerisinde daha çok ağaç dikilmesinin sağlanması, belediyelerin katı atık hizmetlerinin sunumunda yaşanan aksaklıklar, çöp konteynerlerin konulduğu yerden kaynaklı memnuniyetsizlikler, belediyelerin çöp toplama saatlerinin öne çekilmesi ya da makul saatlerde toplanmasının sağlanması, belediyelerin yeraltı konteyner uygulamasına geçmesi, atıkların yerleşim yerlerine yakın alanlara dökülmemesi, şehir çöplüğünden kötü kokular gelmesi, şehir çöplüğü ile katı atık merkezinin bulunduğu yerden kaldırılması, bulunduğu bölgeye çöp depolama alanı yapılmaması, şehir içinde yol kenarlarına bırakılan araçlardan belediyelerce otopark ücreti alınmaması, alınmayan otopark hizmeti için ücret talep edilmesi, belediyeler tarafından otoparkın ücretli hale getirilmesi, trafik hizmetlerine ilişkin yolun yapısı, trafik düzeni ve güvenliği, yol ve kavşak düzenlemeleri yapılması, trafik işaret levhaları ve kasis konulması, yayaların kullanımını engelleyecek şekilde kaldırımların amacı dışında kullanımının engellenmesi, ağaçlarda ve yüksek yerlerde mahsur kalmış hayvanların kurtarılması, bulunduğu bölgeye daha fazla itfaiye aracı tahsis edilmesi, kaldırım işgalleri ile rahatsızlık veren seyyar satıcılarla ilgili olarak zabıtanın görevini yapmasının sağlanması, çöp biriktirilen evdeki çöplerin atılmasının sağlanması ile zabıtaların tutum ve davranışlarına yönelik konularda alınmıştır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Arsasına Dökülen Molozların Kaldırılması;
- Yol Trafik Güvenliğinin Sağlanması İçin Önlem Alınması;
- Yol Üstü Otopark İşletmesinin Kaldırılması.

Mahalli İdarelerce Yürütülen Hizmetlere İlişkin Diğer Konular

Sahipsiz ve başıboş köpeklerin toplanmasının sağlanması, belediyelerin altyapı hizmetleri sırasındaki ihmalleri nedeniyle hasara uğrayan araçların zararının tazmin edilmesi, belediyelerin uygulamalarında usulsüzlük yaptığı iddiaları ile bu usulsüzlükleri gerçekleştiren belediye görevlileri hakkında soruşturma açılması, muhtarların görevini yapmaması, sokak hayvanlarına belediyelerin mama yardımı yapmaması, belediyelerin sokak hayvanlarına yönelik hayvan barınağı yapması, kulübe temin etmesi, belediyenin ikamet ettiği bölgeye haşerelere yönelik ilaçlama yapması, belediyenin köylerine kütüphane, taziye evi gibi sosyal tesisler yapması, Belediyelerce mahkeme kararlarının yerine getirilmemesi gibi mahalli idarelerce yürütülen hizmetlere ilişkin diğer konulara yönelik olarak alınmıştır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Hayvanat Bahçesinin Kapatılması veya Başka Bir Yere Nakli;
- Sokak Köpekleri İle İlgili Kalıcı Çözüm Üretilmesi.

2.2.4.13. Mülkiyet Hakkı

Kurumumuz tarafından mülkiyet hakkı konusunda başvurular hakkında vatandaşların taşınmazları üzerindeki tasarruf yetkilerinin kısıtlandığı ve mülkiyet haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle mağduriyetlerin giderilmesi yönünde ilgili idarelere Tavsiye Kararları verilmiştir. Aynı konuda Kurumumuza başvurular yapılmaya devam etmektedir.

Öte yandan, imar uygulamaları kapsamında, vatandaşların mülkiyetinde olan taşınmazların okul alanı, yeşil alan, sağlık alanı, ibadet alanı gibi kamu hizmetine ayrılmak ve uzun yıllar boyunca ilgili idareler tarafından da kamulaştırma işlemi yapılmamak suretiyle sahiplerinin mülkiyet haklarının kısıtlanması sorununa çözüm bulma noktasında, Kurumumuz da bazı öneriler geliştirmiş olup ilgili kurumların bir araya gelerek yaşanan mağduriyetlere çözüm yollarının geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Vatandaşların kendi mülkiyetlerinde olduğunu iddia ettikleri taşınmazların orman, mera vs. vasıflarda hazine mülkiyetine geçirilmesi ile ilgili başvuruları, idarelerin özel mülkiyette bulunan taşınmazlara kamulaştırmasız el attığına yönelik başvurular, imar planları kapsamında vatandaşların taşınmazlarının kamu hizmetlerine ayrılması sebebiyle uzun yıllar kamulaştırma yapılmaması ve vatandaşların taşınmazları üzerinde tasarrufta bulunamamalarına yönelik başvurular, kamulaştırma bedellerinin mahkeme kararlarına rağmen ödenmemesine yönelik başvurular, TMSF tarafından kayyum atanan inşaat şirketlerinden gayrimenkul satın alan vatandaşların taşınmazlarının kendilerine teslim edilmesi taleplerine yönelik başvurular, idarelerce vatandaşlara yönelik gerçekleştirilen ecrimisil uygulamalarına yönelik başvurular yapılmaktadır.

Kurumumuza vatandaşlarımız tarafından, imar planlarına istinaden taşınmazlarının kamu hizmetine ayrılması neticesinde ilgi idareler tarafından uzun yıllar boyunca da kamulaştırma yapılmaması sebebiyle mülkiyet haklarının kısıtlandığı iddiası ve söz konusu taşınmazlarının ya ilgili idare tarafından kamulaştırılarak kamulaştırma bedelinin kendilerine ödenmesi veya kamulaştırma yapılmayacaksa yine ilgili idareler tarafından kamu hizmetine ayrılan taşınmazlar hakkında terkinde bulunarak taşınmazları üzerinde kendilerinin tasarruf edebilmelerinin sağlanması talebiyle başvurular yapılmaktadır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneğe aşağıda yer verilmiştir.

- İmar Planında "Okul Alanı" Olarak Tespit Gören Taşınmazın Kamulaştırılması.

2.2.4.14. Nüfus, Vatandaşlık, Mülteci ve Sığınmacı Hakları

Nüfus ve vatandaşlık alanındaki başvurular; Ekim 2019'da yapılan son yasal düzenleme (7188 sayılı Kanun ile 5682 sayılı Pasaport Kanunu'na eklenen ek 7'inci madde) kapsamında pasaport almayı engelleyen şerhlerin (idari kayıt) kaldırılması talepleri, adli makamlarca haklarında yurtdışı çıkış yasağı verilen kişilerin yasağın kaldırılmasına ilişkin talepleri, üst soyu Türk vatandaşlığına geçmiş olan kişilerin, üst soylarının Türk vatandaşlığına geçmeden önceki isimlerini gösteren isim denklik belgesi talepleri ile Türk vatandaşlığına geçme taleplerinde yoğunlaşmaktadır.

Türk Vatandaşlığına Kabul ile Nüfus ve Vatandaşlık Hizmetlerinin Sunumunda Yaşanan Sorunlar

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Vakıf Yükseköğretim Kurumlarında Görev Yapan Akademik Personele Pasaport Kanunu'nun 14'üncü Maddesine Göre "Hususi Damgalı Pasaport" Alma İmkânı Sağlanması;
- Türk Vatandaşıyla Evlenme Sebebiyle Yapılan Vatandaşlık Başvurusunun Kabul Edilmesi.

2.2.4.15. Orman, Su, Çevre ve Şehircilik

TOKİ tarafından gerçekleştirilen uygulamalar, Orman Kanunu'nun 2/B maddesi kapsamında hak sahipliği talepleri, 6306 sayılı Kanun kapsamında bulunan riskli binaların yıkım talepleri, yine bu kanun kapsamında kira yardımı yapılmasına ve vatandaşların binalarının veya mahallelerinin bu kanun kapsamına alınmasına yönelik talepler, mahkemelerce verilip kesinleşmiş tazminat kararlarının ilgili idareler tarafından yerine getirilmediğine yönelik başvurular, yapı denetim belgesi talep ve iptalleri, apartman ve site yönetimlerine yönelik başvurular, avcılık ile ilgili başvurular, sondaj kuyusu açılmasına yönelik izin talepleri, SİT alanı olarak tespit gören arazilere yönelik başvurular, gürültü ve çevre kirliliğine yönelik başvurular, meslek odası aidatlarına ilişkin başvurular, özel orman sahaları ile ilgili işlemler, harita ve kadastro mühendislerinin yaşadığı sorunlara ilişkin başvurular, tapu ve kadastro işlemleri ile ilgili başvurular yapılmaktadır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- İmar ve İskân İşleri (Balıkçı Barınakları Yönetmeliği'nin 14. Maddesinden Kaynaklanan Mağduriyetlerin Giderilmesi Kararı);
- TOKİ Konutlarında Kalorimetre ve Kablolama Sistemi Arızası Nedeniyle Adil Gider Paylaşımı Yapılmadığı;
- Kentsel Dönüşüm Sonucu Yenilenen Meskene Adres Kaydının Yapılması;
- Kamulaştırma Bedelinin Ödenmesi;
- Ruhsatsız İşletilen İşletme Hakkında Gerekli İşlemlerin Yapılması;
- Kira Yardımı.

2.2.4.16. Sağlık

Kurumumuza sağlık konu başlığı altıda yapılan başvurular; hekimlerin/diş hekimlerinin ve diğer sağlık personelinin hastalara gerektiği gibi sağlık hizmeti sunmadığı iddiasıyla [Malpraktis (tıbbi kötü uygulama) ve/veya hasta hakkı ihlali iddiasıyla] yapılan başvurular, eczaneler tarafından karşılanan reçetelerden SGK tarafından yapılan kesintilerin iptali talepli başvurular, eczanelerin SGK ile sözleşme yapma talepli başvuruları, bazı tıbbi cihaz ve ilaçların sosyal güvence kapsamına alınması talepli başvurular, Merkezi Hekim Randevu Sisteminde yaşanan aksaklıklara ilişkin başvurular, sağlık kurulu raporları / engelli sağlık kurulu raporları / TSK sağlık kurulu raporlarına yönelik itiraz başvuruları, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun ilaç ruhsatlarını haksız yere askıya aldığı iddiasıyla yapılan başvurular, özel hastaneler ve vakıf hastaneleri tarafından acil hastalardan ücret talep edildiği iddiasıyla yapılan başvurular, sosyal güvence kapsamında sunulması gereken sağlık hizmetlerinden haksız yere ücret talep edildiği iddiasıyla yapılan başvurular, yurt dışından temin edilen ilaçların erişiminde yaşanan sıkıntılar, COVID-19 salgını sonrası kronik rahatsızlıkları bulunan ancak idari izne esas teşkil edecek raporun E-Nabız sisteminde görünmediği gerekçesiyle idari izin kullanamayan kişilerin E-Nabız sisteminde idari izne esas teşkil edecek raporun işlenmesi talepleri hakkındaki başvurulardan oluşmaktadır.

Sağlık Hakkı

Gerek Anayasa'nın yukarıda yer verilen hükümleri gerekse de Anayasa Mahkemesinin sağlık hakkının tanımı ve sağlık hizmetinin diğer kamu hizmetleri arasındaki yeri ve önemine dair yapmış olduğu değerlendirme gözetildiğinde, Anayasa'nın 56. maddesinde düzenlenen sağlık hakkının ve 60. maddesinde düzenlenen sosyal güvenlik hakkının Anayasa'nın 17. maddesinde düzenlenen "yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma hakkı" ile doğrudan

bağlantılı olduğu, bireyin sağlıklı bir yaşam sürmesi için gerekli koşulların devletin güvencesi, gözetim ve denetimi altında sağlanması durumunda ancak devletin yaşam hakkı bağlamındaki pozitif yükümlülüğünü yerine getirdiğini söylemek mümkün olacaktır.

Bu konulardaki başvurulara ilişkin örneklere aşağıda yer verilmiştir.

- Aile Sağlığı Merkezi Gider Ödeneğinden Yapılan Kesinti;
- Özel Hastaneye Ödediği Tedavi Ücretin, SGK Tarafından Kendisine Verilmesi;
- Çalışma İzni Verilmesi;
- Aile Sağlığı Merkezinin Cari Gider Ödeneğinin Ödenmesi;
- Anjiyografi Laboratuvarına Koruyucu Kalkan ve Etek Temin Edilmesi;
- Raporlu Tıbbi Malzeme İhtiyacının Karşılanması.

2.2.4.17. Ulaştırma, Basın ve İletişim

Karayolu, Demiryolu, Havayolu, Deniz, İç Sular, Tehlikeli Mal ve Kombine Taşımacılığı

Can ve Mal Güvenliği Açısından Tehlike Arz Eden Üst Geçidin Yıkılması Talebi

Başvuran, Kocaeli ili Derince ilçesi Yavuz Sultan mahallesinden geçen ve karayolu üzerinde yıllar önce yapılmış 60 evler üst geçidi bulunduğunu, zaman içerisinde araçların çarpmaları, 1999 depremi gibi etkenlerle üst geçidin yıprandığını, söz konusu durumun yaya ve araç trafiği için can ve mal güvenliği açısından tehlike arz ettiğini, konuyla ilgili Kurumumuza başvuru yaptığını 60 evler üst geçidinin yıkılarak yaşlı ve engelliler için asansörlü yaya üst geçidi yapılmasını talep etmiştir.

Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, yazıda mevcut yaya üst geçidinin işlevini sağlayabilecek yeni bir yaya üst geçidi yapılabilmesi için gerekli proje çalışmalarının devam ettiği, proje çalışmalarının tamamlanmasının ardından tespit edilecek yerin imar planları, kamulaştırma, yer altı ve yer üstü hizmet tesisatları bakımından uygun bulunması halinde yapım çalışmalarına başlanabileceği belirtilmiş, Kamu hizmetinin sunulmasındaki temel ilkelerden "öngörülebilirlik" ve "belirlilik" ilkelerinden hareketle; başvuruya konu yaya üst geçidinin ivedilikle yenilenmesi işinin yerine getirilmesi hususunda Karayolları Genel Müdürlüğüne Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Trenin İstasyonda Durması veya İstasyonda Duracak Şekilde Bölgesel Trenlerin İşletilmesi Talebi

Başvuran, daha önceleri Eskişehir ili Sazak İstasyonu'nda durmakta olan İzmir Mavi Treni'nin artık bu istasyonda durmadığını, bu sebeple bir önceki veya bir sonraki istasyonlarda inerek adı geçen İstasyona ücreti karşılığında taksi ile gitmek zorunda kaldığını iddia ederek İzmir Mavi Treni'nin Sazak İstasyonu'nda durmasını ya da söz konusu istasyonda duracak şekilde bölgesel trenlerin işletilmesini talep etmiştir.

Kurumuzca idarenin toplu taşıma hizmet sunumunda objektif ilkelere aykırı davrandığına ilişkin bir tespit yapılamamış olup, idarenin, faaliyete geçirdiği bölgesel trenin (Boğaziçi Ekspresi) Sazak İstasyonu'nda durması için gerekli olan iş ve işlemleri belli bir takvim dahilinde gerçekleştirilmesi gerektiği sonucuna varıldığından Sazak İstasyonu'nda duracak şekilde bölgesel trenlerin işletilmesiyle ilgili olarak gerekli iş ve işlemleri gerçekleştirmesi hususunda TCDD Genel Müdürlüğü'ne ve TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğüne Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Gereken Belgeler Olmaksızın Tur ve Rehberlik Faaliyetinde Bulunduğu Gerekçesiyle Kesilen İdari Para Cezası Hakkında

Başvuran, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'ndan alınmış D2 yetki belgesi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden alınmış güzergâh kullanım izin belgesi çerçevesinde tarifesiz yolcu taşımacılığı yaptığı esnada İstanbul Valiliği ekiplerince "Seyahat acentesi işletme belgesiz tur faaliyetinde bulunmak" ve "Bakanlıktan belge almaksızın rehberlik faaliyetinde bulunmak" kabahati çerçevesinde idari para cezasına çarptırıldığını ancak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ekiplerinin denetim yetkilerinin olmadığını, ayrıca bir kabahate 3 ayrı kanun ve ceza hükmünün uygulandığını iddia ederek, kesilen cezaların iptalini, talep etmiştir. Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma neticesinde, valilik denetim ekiplerince yapılan denetim faaliyetlerinin, araç sahibine ve şoföre uygulanan idari para cezalarının hukuka aykırılığı tespit edilememiş olmakla birlikte, yetki dağılımlarının netleştirilmesi ve gerekli koordinasyonun sağlanması amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Personel Servisi Olarak Kullandığı Aracına Araç Kartı ve L Seri Plaka Verilmesi Talebi Hakkında

Başvuran, şirket üzerine kayıtlı bulunan 34 … plakalı araç ile 2014 yılından beri şirket personelinin servis taşımacılığı hizmetini yaptıklarını, firmalarına araç güzergâh belgesi verildiğini, ancak araç kartı ve L serisi alma taleplerine olumsuz cevap verildiğini, araçlarına

tahsisli L serisi taşıt kartı verilmesini talep etmiştir. Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; söz konusu belge ve plaka tahsisinin yapılabilmesinin ilgili Yönerge kapsamında kaldığı, ancak 2'nci maddesinde şirket öz mal taşıtıyla ücretsiz bir şekilde kendi şirket personelinin taşınmasının bu Yönergenin kapsamı dışında olduğu açıkça belirtildiğinden başvurunun Reddine karar verilmiştir.

Banliyö İstasyonlarına Bisiklet Park Yerlerinin Kurulması Talebi Hakkında

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü tarafından işletilen Başkentray trenlerinde bisikletlilerin daha rahat ulaşım sağlayabilmesi için trenlere bisiklet taşıma aparatlarının takılması ve Başkentray istasyonlarına bisiklet park yerlerinin kurulması talep edilmiştir. Konuyla ilgili olarak T.C. Devlet Demiryolları Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar sonucunda T.C. Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü Hukuk Müşavirliğinden alınan cevabi yazıda, "... *Emlak Dairesi Başkanlığının ilgi (c) yazısı ile Başkentray istasyonlarında uygun görülen yerlere bisiklet park yerleri yapılacağı bildirilmiştir.*" açıklamalarına yer verildiğinden başvuru hakkında Dostane Çözüm Kararı verilmiştir.

Elektronik Haberleşme ve Bilişim Hizmetleri

İnternet Alt Yapı Çalışması Yapılması Talebi Hakkında

Başvuran, Samsun ili Atakum ilçesi Kabadüz köyünde yaşadığını, dört çocuğunun olduğunu, ikisinin ilkokulda olduğunu, korona virüs salgını nedeniyle derslerin internet üzerinden verilmeye başlandığını, yaşadıkları eve internet bağlatmak için formla beraber 27.03.2020 tarihinde Samsun Türk Telekom'a başvuru yaptığını, ancak "Ekonomik olmayacağı" gerekçesiyle, evine "internet bağlanmayacağının" söylendiğini belirtmiş, acilen evine internet bağlanması konusunda yardım talep etmiştir. Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; alt yapı çalışması yapılması amacıyla işlemlerin tesis ettirilmesi hususunda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna Tavsiyede Bulunulmasına, kararın bir örneğinin bilgileri için Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığına iletilmesine karar verilmiştir.

Sabit Telefon Altyapı Hizmetinin Sağlanmasında Yaşanan Gecikmeler Hakkında

Başvuran, yaklaşık bir buçuk yıldır ev telefonu hattında arıza olduğunu, Türk Telekom'a defalarca bildirmesine rağmen problemin halen devam ettiğini, yaşlı ve hasta annesi ile iletişim kaynağının ev telefonu olduğunu ancak söz konusu problem nedeniyle mağdur olduklarını iddia

ederek gereğinin yapılmasını talep etmiştir. Kurumumuzca bir buçuk senedir yerine getirilemeyen sabit telefon hizmetinin sağlanmasına yönelik tedbirlerin alınması hususunda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına ve Bilgi Teknolojileri ile İletişim Kurumu Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Derneklerinin Ulusal Elektronik Tebligat Sistemine (UETS) Kayıt Edilmesi Talebi Hakkında

Başvuran vekili, Temel Hak ve Adil Fırsatlar İzleme Derneği kısa adı ile TEHAFİD için Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi UETS (e-Tebligat)'ne dahil edilmesini ve kuruluş için UETS adres numarası verilmesi için gerekli işlemlerin yapılmasını talep etmiştir. Konuyla ilgili olarak İlgili Genel Müdürlüğün yazısında; ilgili dernek için de talebi doğrultusunda gereğinin yapılacağı…' belirtildiğinden inceleme ve araştırma sonlandırılarak başvuru hakkında Dostane Çözüm Kararı verilmiştir.

Yerli ve Yabancı Basın Yayın Organları

Radyo Yayınlarının Tek Bir Kule Üzerinden Yapılmasının Taşıdığı Riskler Hakkında

Başvuran vekili, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan KÇTVR Kulesi Projesi kapsamında Çamlıca Tepesi'nden yayın yapan tüm radyo yayıncı kuruluşların yayınlarının tek bir kule üzerinden yapılmasının ve diğer tüm vericilerin kaldırılmasının planlandığını, bunun radyo yayıncılığı açısından bazı riskler taşıdığını ve güvenlik zafiyetine sebep olabileceğini iddia ederek, önlem mahiyetinde, İstanbul'un siluetini bozmayacak noktalarda mevcut kulelerden seçilecek iki tanesinin asgari 1 yıl süreyle sökülmeden bırakılmasını talep etmiştir. Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; İçişleri Bakanlığının (AFAD ve Emniyet Genel Müdürlüğünün) görüşünün alınması konularında gerekli iş ve işlemlerin makul sürede yapılması/yaptırılması hususlarında Ulaştırma ve Alt Yapı Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Reklam Yayınları ile Genel, Yerel ve Tematik Yayınlar

Şikâyete Konu TV Kanalları tarafından Yapılan Olumsuz İçerikli Reklam Yayınının Engellenmesi Hakkında

Başvuran, V…TV ve D…TV logolu medya hizmet sağlayıcılarının tele-alışveriş yoluyla ürün satışı yaparken cinsel içerikli ve müstehcen reklamlar yaptıklarını, söz konusu içeriklerin çocukların, gençlerin ve toplumun ahlak yapısı üzerinde olumsuz etkiler bıraktığını,

RTÜK'ün bu tür kanallara tekrar lisans vermemesini, bahsi geçen V... TV logolu kanalın bu içerikteki reklamlarının engellenmesini veya gerekiyorsa TBMM tarafından yasal düzenleme yapılmasını talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; "V... TV" logolu medya hizmet sağlayıcı kuruluşun yayın lisansının iptaline karar verildiği ve başvuranın talebinin bu yönüyle karşılandığı tespit edildiğinden D...TV için ihlalin devamı durumunda gereğini yapması hususunda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir.

Ulaştırma, Basın ve İletişim Alanında Yaşanan Tüketici Hak ve Sorunları Hakkında

Ulaştırma Alanında Yaşanan Tüketici Hak ve Sorunları: Haber Kâğıdı Bırakmayan Kargo Şirketine Cezai İşlem Tesis Edilmesi, İptal Edilen Tren Biletlerinin Ücretinin İadesi

Posta Hizmetleri: Yurt Dışından Gönderilen Postalarının Akıbeti, Havale İşlem Ücretinin İadesi, Tebligatın Zamanında Teslim Edilmemesi

Haksız Yere Kesildiği İddia Edilen HGS-OGS Cezaları ile Karayolları Genel Müdürlüğü Tarafından Kesilen Diğer İdari Para Cezalarının Kaldırılması: Geçiş İhlali Yaptığı İçin Yazılan İdari Para Cezalarının İptali, Tarafına Ait Olmayan Geçiş İhlallerinin HGS Hesabından Düşülmesi

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun Düzenleme ve Denetim Görevi: BTK Tarafından GSM Operatörlerinin İşlemlerine İlişkin Gereken Denetim ve Gözetimin Yapılmadığı İddiası, Usulsüz Abonelik Kaydı Açan İşletme ile İlgili Gerekenin Yapılması Talebi

Ulaştırma, Basın ve İletişim Alanında Diğer Konular: Karavanların Muayeneleri, Basın Kartının Yenilenmesi, Sınavı Geçtiği Halde IHA-1-Sportif/Amatör Lisansına Onay Verilmemesi

konularında Kurumumuza başvurular yapılmıştır.

2.2.4.18. Bilim, Sanat, Kültür ve Turizm

Bilim İnsanları, Bilimsel Faaliyetler ve Destekler

TÜBİTAK Projesiyle İlgili Proje Performans Ödülünün İptal Edilmesine Yapılan İtiraz

Başvuran; TÜBİTAK ile projeleri olduğunu, bu projeler yürürlüğe girdiğinde Proje Performans Ödülü (PPÖ) uygulamasının var olduğu; 13.11.2018 tarihinde alınan bir kararla

PPÖ uygulaması sona erdirilirken sadece bitiş tarihleri 01.01.2019 tarihinden önce olan projeler için PPÖ başvuru yapma hakkı tanınması ve başvuranın durumunda olduğu gibi 13.11.2018 tarihinden önce başlamış ancak 01.01.2019 tarihi itibariyle bitirilmemiş projeler için bu hakkın tanınmamasının başvuranın haklı beklentilerini boşa çıkardığı değerlendirilmiştir.

OHAL Sebebiyle Önce İhraç Edilip Daha Sonra Göreve İade Edilen Akademisyenin Durdurulan TÜBİTAK Projesinin Devam Etmesi Talebi

Başvuranın, Pamukkale Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışırken 675 sayılı KHK ile ihraç edildiği, OHAL Komisyonu tarafından 08.08.2019 tarihinde iade edildiği ve TÜBİTAK'ın yürütmesini durdurduğu projelerinin yeniden başlatılmasını talep ettiği anlaşılmıştır. Kurumumuzca yapılan değerlendirme neticesinde; rojelerin tekrar yürürlüğe alınmasının uygun bulunmamasına karar verildiği anlaşılmış böylelikle başvuruya konu işlemin gerek dayanak mevzuat hükümleri gerekse yapılan bilimsel açıklamalar çerçevesinde hukuka aykırılık teşkil etmediği kanaatine varılarak Ret Kararı verilmiştir.

Meslek Odalarının İşlem ve Uygulamaları

Mühendislik Odası Tarafından Üye Kaydının Silinmemesine Yapılan İtiraz

Başvuran Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) üyesi olduğunu, 01.12.2017 tarihinden bu yana herhangi bir işte çalışmadığını, dolayısıyla herhangi bir şekilde mühendislik mesleğini icra etmediğini, tüm aidat borçlarını ödeyip, 28.08.2019 tarihinde üyelikten ayrılma/istifa dilekçesi verdiğini, EMO Yönetim Kurulu tarafından, istifa talebinin "herhangi bir nedenle mesleki etkinliğini sürdürmek istemeyen" tanımı kapsamında olmadığı gerekçesiyle reddedildiğini belirterek EMO'dan üye kaydının silinmesini talep etmiştir. Mevcut durumda başvuranın Oda üyeliğinden ayrılma talebinin hakkaniyet gereği kabul edilmesi gerektiği değerlendirilerek, Başvuranın meslek odası üye kaydının silinmesi hususunda TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Başkanlığına Tavsiye Kararı verilmiştir.

Fikir ve Sanat Eserleri ile Telif Hakları

Koruma Süresi Devam Ederken Başka Bir Firmanın Başvurusunun Kabul Edilmesi Sonucu Yapılan Marka Tescilinin Düzeltilmesi

Başvuran 2008 yılında tescillenen ASLI markasının yenileme başvurusunu unutarak 14 ay sonra yeniden tescil başvurusu yaptığını, ASLITEKS firması ile benzerlik sebebiyle karıştırılabileceği gerekçesiyle ASLI markasının yeniden kendi adına tescil edilme talebinin reddedildiği kendisi adına 10 yıl süreyle koruma altında olmasına rağmen ASLITEKS firmasına

onay verildiği ve bu mağduriyetin düzeltilmesini talep etmektedir.Başvuran adına tescilli olan markanın koruma süresi sona ermeden karıştırılma ihtimaline yol açacak ölçüde benzer bir markanın tescil edilmiş olması hak kaybına yol açacağından ASLITEKS markasının iptal edilmesi ve ASLI markasının tekrar başvuran adına tescil edilmesi hususunda Türk Patent ve Marka Kurumu'na tavsiyede bulunulmasına karar verilmiştir.

2.2.5. İDARELERİN KARARLARIMIZA VE BİLGİ, BELGE TALEPLERİMİZE YAKLAŞIMLARI

İdarelerin Kararlarımıza Yaklaşımları

Tavsiye Kararlarına Olumlu Yaklaşan İdareler

Kurumumuzca verilen tavsiyeler doğrultusunda işlem tesis edilen bazı örnek kararlara aşağıda yer verilmiştir.

Askerlik Durum Belgesinde Terhis Nedeni Olarak Yer Verilen "Disiplin Ned. ile Ayrılma" İbaresinin Kaldırılması Talebi

Başvuran, 23.12.2015 tarihinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Yüksek Disiplin Kurulu tarafından Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayırma cezası verildiğini, 5434 sayılı Kanun kapsamında 15.01.2016 tarihli Bakanlık onayıyla resen emekliliğe sevk edildiğini, e-Devlet üzerinden aldığı "askerlik durum belgelerinde" terhis tarihi kısmında (disiplin ned. ile ayrılma) ibaresinin işe girişlerde mağduriyete sebep olduğunu beyan ederek bu ibarenin kaldırılmasını talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme sonucunda, ilgili ibarenin kaldırılması yönünde işlem tesis etmesi için Milli Savunma Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Milli Savunma Bakanlığı tarafından terhis nedeni hanesinin kaldırıldığı bildirilmiştir.

(A) Grubu Yeterlilik Belgesinin Verilmesi Talebi

Başvuran, 24.01.2006 tarihinde toplam çalışma süresi 15 yılı geçtiğinden (A) Grubu Yeterlilik Belgesi almaya hak kazandığını, ancak o tarihte üniversitede görevini sürdürdüğünden Karadeniz Teknik Üniversitesi adına (A) grubu işler yapmaya yetkisi olduğunu, bu nedenle adına yeterlilik belgesi düzenlenemediğini, tarafına (A) Grubu Yeterlilik Belgesinin verilmesini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, (A) Grubu Yeterlilik Belgesinin verilmesi talebinin karşılanması hususunda Çevre ve Şehircilik

Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından (A) Grubu Yeterlilik Belgesi düzenlenmesi kararı alındığı bildirilmiştir.

Özel Güvenlik Kimlik Kartının Verilmesi Talebi

Başvuran, 03.12.2017 tarihinde girmiş olduğu silahlı özel güvenlik görevliliği sınavını başarıyla geçerek özel güvenlik görevlisi olmaya hak kazandığını, ancak Ankara İl Emniyet Müdürlüğüne yaptığı başvurusunun güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının olumsuz sonuçlanması neticesinde reddedildiğini, özel güvenlik görevlisi olarak çalışmasına engel bir halinin olmadığını beyan ederek tarafına özel güvenlik kimlik kartı ve çalışma izni verilmesini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, başvuranın mevcut durumunun yeniden değerlendirilerek özel güvenlik kimlik kartı ve çalışma izni verilmesi talebine yönelik gerekli işlemlerin yapılması hususunda İçişleri Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı doğrultusunda başvuranın silahsız özel güvenlik olarak çalışmasının uygun görüldüğü bildirilmiştir.

Yazılı İkaz İşleminin Geri Alınması Talebi

Başvuran, DHMİ İzmir Adnan Menderes Havalimanı Başmüdürlüğü, İşletme Müdürlüğü emrinde bilgisayar işletmeni olarak görev yaptığını, amirinin kendisine tehdit ve hakarette bulunması nedeniyle şikayette bulunduğunu, başlatılan disiplin soruşturmasında kendisinin savunması dahi alınmadan tarafına ikaz cezası verildiğini, adı geçene de yazılı ikaz cezası verildiğini açıklayarak tarafına verilen yazılı ikazın kaldırılması ve amiri hakkında kademe ilerlemesinin durdurulması cezası verilmesi talebinde bulunmuştur. Kurumumuzca yapılan inceleme sonucunda verilen tavsiye kararı üzerine Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından cezanın işlemden kaldırılarak, tavsiye kararı doğrultusunda özlük dosyasından çıkarıldığı bildirilmiştir.

657 sayılı Kanunun 68/B Maddesi Kapsamında Atanma Talebi

Başvuran, 2019 yılında yapılan 3. derece şef unvanı için girmiş olduğu görevde yükselme sınavında sınavı kazandığını, İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığında bulunan şef kadrosuna atamasının yapıldığını ancak aynı dönemde sınavı kazanan personellerin atamalarının farklı şekillerde uygulandığını, 657 sayılı Kanun'un 68/B maddesi kapsamında 3. dereceye atamasının yapılması ve geriye dönük mali kaybının giderilerek mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, başvuranın 657

sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68. maddesinin "B" fıkrasına göre 3. dereceye atamasının yapılması ve geriye dönük mali kaybının giderilmesi yönünde İnönü Üniversitesi Rektörlüğüne Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine ilgili Rektörlük tarafından başvurana 10.09.2020 tarihinden itibaren 657 sayılı Kanun'un 68/B maddesi hükmünün uygulandığı bildirilmiştir.

Başvuranın Kurumlar Arası Yer Değişikliğine Muvafakat Verilmesi Talebi

Başvuran, 21.08.2013 tarihinde Hacettepe Üniversitesinde memur olarak göreve başladığını, kendisi ile aynı kadroda bilgisayar işletmeni olarak görev yapan ilgilinin nakline muvafakat verilmişken kendi nakline muvafakat verilmediğini, Gaziantep Şehitkâmil Belediyesine naklen geçişine muvafakat verilmesini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde başvuranın naklen atanması için muvafakat verilmesi talebinin yeniden değerlendirilmesi hususunda Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğüne Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğü tarafından tavsiye kararı doğrultusunda başvuranın naklen atanmasına muvafakat verildiği bildirilmiştir.

Başka Birinin Sürekli Bakımına Muhtaç Olduğunun İdarece Kabul Edilmesi Talebi

Başvuran, SGK tarafından başka birinin sürekli bakımına muhtaç olmadığının belirlendiği, iş kazasından kaynaklı tazminat davasında Adli Tıp Genel Kurulu raporunda ise başka birinin sürekli bakımına muhtaç olduğu şeklinde değerlendirmelerin bulunduğunu belirterek Adli Tıp Kurumu raporu doğrultusunda işlem tesis edilmesini talep etmiştir. Kurumumuz tarafından yapılan inceleme neticesinde, Adlî Tıp Üst Kurulunun mütalaası dikkate alınarak başvuranın talebinin yeniden değerlendirilmesi yönünde Sosyal Güvenlik Kurumuna Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından başka birinin sürekli bakımına muhtaç olduğuna karar verildiği bildirilmiştir.

Engelli Çocuğunun Mahalli İdareye Bağlı Aile Yaşam Merkezindeki Yüzme Havuzundan Ücretsiz Yararlandırılması Talebi

Başvuran, %90 (ÖKGV) oranında otizm ve epilepsi rahatsızlığı bulunan 5,5 yaşında engelli bir oğlu olduğunu, Etimesgut Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren aile yaşam merkezlerinden oğlu ve oğlu gibi zihinsel engeli bulunanların faydalanamadığını belirterek söz konusu ayrımcılığın sona erdirilmesini talep etmiştir. Kurumumuzca yapılan inceleme

neticesinde, başvuranın çocuğunun aile yaşam merkezindeki tesislerden ücretsiz faydalandırılması hususunda, Etimesgut Belediye Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından başvuranın talebinin yeniden değerlendirileceği bildirilmiştir.

Evde Bakım Hizmeti Kapsamında Tarafına Çıkartılan Geriye Dönük Ödemenin İptali Talebi

Başvuran, kızının engelli raporuna istinaden evde bakım ücreti aldığını, Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesinden ÖTV indirimi için 09.01.2009 tarihinde alınan 85 sayılı raporda engel oranının % 93'e çıktığını, fakat ağır engelli kısmında sehven hayır yazıldığı için evde bakım ücretinin iptal edildiğini, ancak sonra hatanın düzeltildiğini fakat idarece hatalı rapor ile düzeltilen tarih arasındaki sürede ödenen 28.127,18 TL'lik tutarın faizi ile birlikte tarafından geri istendiğini belirterek istenen tutarın iptalini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan incelemede, talep edilen 28.127,18 TL'lik tutarın iptali yönünde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ilgili borcun tahsilatından vazgeçildiği bildirilmiştir.

Okul Birinciliği Kontenjanından Faydalandırılarak Yükseköğretim Programına Yerleştirme İşleminin Yapılması Talebi

Başvuran, Mersin Kız Anadolu İmam Hatip Lisesini 2019 yılında okul birincisi olarak bitirdiğini, ÖSYM internet sitesinde okul birinciliği bilgisinin yer almadığı için YKS sonucunda herhangi bir yere yerleşemediğini, en kısa sürede üniversiteye yerleştirilme işleminin yapılmasını talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, 2019 YKS yerleştirme işlemlerinde boş kalan okul birinciliği kontenjanlarının 2020 yılı okul birinciliği kontenjanına eklenerek mağduriyetlerin giderilmesi hususlarında ÖSYM Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine ÖSYM Başkanlığı tarafından başvurucunun "Mersin Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi İslami İlimler" programına Okul Birinciliği Kontenjanı ile kayıt hakkı kazandığı bildirilmiştir.

Mazeret İzni Hakkında

Başvuran, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğünde çalışan 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki personellerin mazeret izinlerinin yıllık izin hakkına bakılmadan kullandırılmasını talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme sonucunda, mazeret izninin kullanımında yıllık izin şartının aranmaması hususunda Türkiye Elektrik İletim

A.Ş. Genel Müdürlüğüne Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü tarafından tavsiye kararına uyulduğu bildirilmiştir.

Başvuranın Mezuniyetinin Sağlanarak Tarafına Diploma Düzenlenmesi Talebi

Başvuran, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinin Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü öğrencisi olduğunu, ders seçmede teknik ve beşeri aksaklıklar nedeniyle mağdur olduğunu ifade ederek, 240 AKTS'yi tamamlamış ve aldığı dersleri başarıyla vermiş bir öğrenci olarak başka mağduriyetler yaşamaması için mezuniyet işlemlerinin yapılarak diplomasının verilmesini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde Başvuranın mezuniyet işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve öğrencilerin ders seçim sisteminin daha açık ve hataya elvermeyecek şekilde düzenlenmesi hususunda Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörlüğüne Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. İlgili Rektörlükçe tavsiye kararı doğrultusunda karar alındığı bildirilmiştir.

Bireysel Emeklilik Birikimlerinden Mahsup Edilen Ertelenmiş Giriş Aidatının İade Edilmesi Talebi

Başvuran, … A.Ş. ile bireysel emeklilik sözleşmesi imzalayarak bireysel emeklilik sistemine giriş yaptığını ve 29.01.2020 tarihinde bireysel emeklilik sisteminden ayrılma talebinde bulunduğu ancak emeklilik şirketinin ertelenmiş giriş aidatı kestiğini, kesilen bu aidatın iade edilmesini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme sonucunda; konuyu 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde değerlendirmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından giriş aidatı tutarının başvuranın hesabına yatırıldığı bildirilmiştir.

Ruhsat İptali Talebi

Başvuran, İstanbul ili Fatih ilçesi Silivrikapı Mahallesinde bulunan tüm çocuk oyun salonlarının okul ve camiye 53 ila 69 metre mesafe olduğunu, bu sebeple bahsi geçen işyerleri için verilmiş olan ruhsatların iptalini ve ilgili yerlerin mühürlenmesini talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, ilgili mevzuat hükümleri gereğince işletmelerin ruhsatlarının iptal edilip kapatılmasının sağlanması ve gereken diğer yaptırımların uygulanması hususunda Fatih Belediye Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Fatih Belediye Başkanlığı tarafından mesafe şartına uygun olmadığı, dolayısıyla

ruhsatlandırılmasının mümkün olmadığı, oyun aletlerinin kaldırılmaması nedeniyle işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının iptal edildiği bildirilmiştir.

İndirimli Bina Vergisi Oranı (Sıfır) Uygulamasından Geçmişe Dönük Yararlanma Talebi

Başvuran, tek bir meskeni bulunduğunu, % 90 üzeri engeli olan eşiyle birlikte eşine ait evde yaşadığını, konutunu satın aldığı tarihten bugüne kadar Yeşilyurt Belediyesince emlak vergisi tahakkukuyla ilgili olarak tarafına herhangi bir tebligat yapılmadığını, adı geçen belediyeye gittiğinde emlak vergisi borcu olduğunu öğrendiğini, emlak vergisi muafiyetinden geçmişe dönük olarak faydalandırılması için gerekli işlemlerin yapılmasını talep etmektedir. Kurumumuzca yapılan inceleme neticesinde, tahakkuk ettirilen Bina Vergileri, Taş. Kül. Var. K. Payları ve vergi ziyaı cezalarının, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun hükümleri doğrultusunda terkin edilmesiyle ilgili gerekli iş ve işlemleri makul sürede yapması hususunda Yeşilyurt Belediye Başkanlığına Tavsiyede Bulunulmasına karar verilmiştir. Tavsiye kararı üzerine Yeşilyurt Belediye Başkanlığı tahakkuk ettirilen vergi ve cezaların terkin işleminin yapıldığını bildirmiştir.

Tavsiye Kararlarına Olumsuz Yaklaşan İdareler

Kamu Denetçiliği Kurumunun ülkemize sağladığı katkı, idarelerin Kurum ile iş birliği içerisinde çalışması ile yakından ilişkilidir. Zira idarelerin bilgi ve belge taleplerine zamanında yanıt vermesi inceleme ve araştırmanın hızlı bir şekilde sonuçlanmasını sağlayacak; aynı şekilde verilen tavsiye kararlarının idareler tarafından uygulanması hem Kamu Denetçiliği Kurumunun etkinliğinin artmasına hem de hukuk devleti ilkesinin gerçekleşmesine olumlu katkıda bulunacaktır.

Tavsiye kararlarının uyum oranlarına bakıldığında ise, her geçen yıl bu oranlarda artış yaşandığı görülecektir. Nitekim bu oran 2013 yılında %20 iken; 2016 yılında %42'ye, 2017 yılında %65'e, 2018 yılında %70'e yükselmiştir. 2019 yılındaki uyum oranı %75 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında ise bu oran %76,5'a ulaşmıştır.

Bununla birlikte, kimi münferit başvurularda idarelerin devam eden yargı süreçlerinin ileri sürüldüğü, bütçeye ek yük getirme kaygısının dile getirildiği, mali sonuçları olan konularda risk almaktan kaçınıldığı vb. gerekçeleri bildirerek tavsiye kararlarımıza olumsuz yaklaştığı da görülmektedir.

Bu kapsamda, 2020 yılında idarelerce olumsuz yaklaşılan başvurulara aşağıda yer verilmiştir.

-Engelli İşçi Personelin Eşinin Görev Yaptığı İlçeye Naklinin Yapılması

-Yükseköğretim Öğrencilerinin Disiplin Cezalarının Bir Süre Sonra Silinmesine İlişkin Çalışma Yapılarak Net Düzenleme Yapılması

-"Erkilet Aile Sağlığı Merkezi"nin İsminin Yeniden "Cemal Bozkurt Aile Sağlığı Merkezi" Olarak Değiştirilmesi

-Bakım Bölük Komutanı Olarak Görev Yapan Başvuranın, Hakkında Uygulanan "Aylıktan Kesme" Disiplin Cezasının İptal Edilmesi

-Araştırma Görevlisi Alımı İçin Yaptığı Ön Değerlendirme Sonucunun Kabul Edilmesi Talebi

-Uyarı Yazısının Özlük Dosyasından Kaldırılması

-Vatandaşın Kişisel Verisinin Bankalar Tarafından Hukuka Aykırı Olarak Talep Edilmesi Uygulamasının Durdurulması

-Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması

-Doçentlik Başvurusunun Asgari Başvuru Koşullarının Sağlanmadığı Gerekçesi ile İptal Edilmesine İtiraz

-Öğretmenlik Bursu Ödemesinin Durdurulmasına İtiraz

-Tahakkuk Ettirilen Yol Harcamalarına Katılım Payının İptali

-İkamet Ettiği Evinin Önünde Biriken Yağmur Suyunun Uzaklaştırılması

-Çevre Temizlik Vergisi ile Katı Atık Toplama ve Bertaraf Bedeli

-Vergi Kesintilerinin İadesi Talebi

-Kalorimetre ve Kablolama Sistemi Arızası Nedeniyle Adil Gider Paylaşımı Yapılmadığı İddiası

-İhraç İşlemlerinin Sosyal Güvenlik Kurumu Hizmet Takip Sisteminden Silinmesi

İdarelerin Bilgi ve Belge Taleplerimize Yaklaşımları

Kurumumuz görevlerini yerine getirirken yargının da yükünü hafifleterek, vatandaşın adalete kolay ve hızlı erişiminde önemli mesafeler kat etmektedir. Kurumumuzun vatandaşın sorunlarına kolay ve hızlı çözüm üretebilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarının Kurumumuzla iş birliği içerisinde hareket etmesi, Kurumumuz tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin zamanında gönderilmesi önem taşımaktadır. Ancak kimi bazı münferit başvurularda idarelerin bu konuda yeterince hassasiyet göstermediği görülebilmektedir.

Bu bağlamda, Kurumumuzun bilgi ve belge taleplerine olumsuz şekilde yaklaşan idarelere tekit yazısı gönderilmek durumunda kalınmıştır.

2.2.6. HAK ARAMA KÜLTÜRÜNÜN YAYGINLAŞTIRILMASI VE PAYDAŞLARLA İLİŞKİLER

Ombudsmanlıklar, ileri demokrasilerde etkin işleyen kurumlardan olup bugün gelinen noktada ülkelerin demokrasi standardının göstergesi haline gelmiştir. Toplumsal duyarlılığın idari mekanizmaya taşınması işleviyle birlikte değerlendirildiğinde bu Kurumun ülkemizde kurulması ve faaliyete başlaması kadar, kamu yönetimi anlayışımıza yerleşmesi ve toplumdaki etkinliğinin artırılması da önemlidir.

Toplumda hak arama kültürünü geliştirmeye çalışan ve hukukun üstünlüğü anlayışını Türkiye'de bir kültür haline getirme hedefi bulunan Kurumumuz, "İyi Yönetim İlkeleri"ni kendine esas almıştır. Yönetim ve karar alma süreçlerini tüm paydaşların iş birliği ve katılımı ile yapmakta, uzlaşmacı, saydam, hesap verebilir, etkili ve sorumlu bir yönetim anlayışı içerisinde faaliyet göstermektedir.

Aynı zamanda Kurumumuz, hak arama yollarının etkin bir şekilde tanıtılması ve toplumdaki haklar kültürünün kökleştirilmesi rolünü etkin bir şekilde üstlenmektedir. Bu kapsamda son yıllarda;

- **İl toplantıları:** 17 büyükşehirde 500 kişilik salon toplantıları yapılmıştır.

-İl ziyaretleri: 60'dan fazla il ziyaret edilmiştir.

-Üniversite konferansları: 71 üniversitede "Hak Arama ve Ombudsman" temalı konferanslar verilmiştir.

-Üniversite Ombudsmanlık Kulüpleri: Üniversitelerde 110 üniversitede Ombudsmanlık Öğrenci Kulübü vardır.

-Lise çalışmaları: Ankara ve İstanbul'da liseliler arası hak arama konulu resim, afiş ve film yarışmaları yapılmıştır.

-Çocuklar: Çocuklara özel web sitesinden çocuklarımız doğrudan başvuru yapabilmektedir. İlköğretim ders kitaplarına KDK'yı tanıtan bölümler eklenmiştir.

-Engelliler: İllerde yapılan toplantılara özellikle engelli STK'ları davet edilerek sorunlarına çözüm bulunmaya çalışılmaktadır.

-Yurtdışında yaşayan Türkler: Almanya, Fransa, Hollanda, Belçika, İsveç,

Danimarka ve Avusturya'ya gidilerek orada bulunan Türk STK temsilcileri ve önde gelenleri ile bir araya gelinmiştir. Vatandaşlarımızın maruz kaldığı saldırılar yerinde gözlemlenmiştir.

-Uluslararası toplantılar: Yurtdışından 60'dan fazla ülkeden yüzden fazla katılımcının katıldığı üç uluslararası toplantı yapılmıştır.

Ulusal Düzeyde Faaliyetler

Basın ve Medya ile İlişkiler

Kurumumuzun tanınırlığının ve bilinirliğinin artması kapsamında Kurumumuzca düzenlenen çalıştay, konferans ve toplantılara yerel ve ulusal basın mensupları sık sık davet edilmekte; basın mensuplarının davetlerine de icabet edilmektedir.

- Kurumun verdiği tavsiye kararlarından haber yapılarak kamuoyu ile kararlar paylaşılmıştır. Kamu Denetçiliği Kurumu, 2020 yılında yazılı basında 1.736, televizyonda 918, internet haber sitelerinde 10.964 olmak üzere toplamda 13.618 kez yer almıştır.
- 2020 Ocak ayında Ankara'da medya mensuplarıyla toplantılar yapılmış, yıl içerisinde ziyaret edilen; Kocaeli, Malatya, Elazığ, Diyarbakır, Mardin, Nevşehir, Kilis, Trabzon, Edirne, Mersin, Muş, Bingöl, Iğdır ve İstanbul'da yerel ve ulusal medyaya röportajlar verilmiştir.
- 2020 yılında başlatılan 2021 yılında da sürdürülmesi planlanan 81 ilde 81 radyo projesi çerçevesinde, İzmir, Adana, Ordu, Ankara, Burdur, Trabzon, Bursa, Adıyaman, Elazığ, Mersin, Urfa, Gaziantep, Antalya, Batman, Van illerinden oluşan 15 ilde toplam 29 yerel radyonun canlı yayınına telefon ile ve ayrıca radyolar dışında yerel televizyonların ayrıca sosyal medya aracılığı ile yayın yapan yerel medya mecralarının canlı yayınlarına da katılım sağlanmıştır.

Kurumsal Tanıtım ve Organizasyonlar ile Halkla Buluşmalar

- 24 Ocak tarihinde merkez üssü Elazığ'ın Sivrice meydana gelen depremin ardından Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç ve beraberindeki heyet, yerinde incelemelerde bulunmak üzere 10-11 Şubat 2020 tarihlerinde Malatya ve Elazığ'a ziyarette bulunmuştur. Heyet depremzedeler için konteyner yerleştirilmesi planlanan alandaki altyapı çalışmalarını incelemiş, yerel yetkililerden çalışmalarla ilgili bilgi almıştır.

- Yunanistan'ın, sınırlarına geçmek isteyen göçmenlere aşırı ve orantısız güç kullandığı, hatta ölüm ve yaralanmaların olduğu hususlarının yerli ve yabancı basında yer bulmasının ardından, söz konusu iddiaları ve göçmenlerin durumunu yerinde incelemek üzere Kamu

Başdenetçisi Şeref Malkoç ve beraberindeki heyet ile birlikte Yunanistan ile sınırımızın bulunduğu Edirne ilimize 03 Mart 2020 tarihinde bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

- Kamu kurum ve kuruluşlarıyla sorun yaşayan vatandaşların şikâyetlerini alma, bu şikâyetleri değerlendirme ve çözüme kavuşturma süreçlerini hızlandırmak, iyileştirmek ve vatandaşın hak arama hakkını daha da kolaylaştırmak amacıyla Kurumumuz ile TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) arasında **"Süreç İyileştirme Projesi"** imza töreni düzenlenmiştir.

- Vatandaş ile idareler arasında köprü görevi ifa eden Kurumumuz; İldeki idareciler ve o ilde hizmet alan insanları temsil eden kişiler aynı salonda buluşturularak illerde yaşanmakta olan sıkıntıların ilin yöneticileri tarafından Ombudsman hakemliğinde dinlenmesi ve bu sorunlara çözüm bulmak için harekete geçilmesi amaçlarıyla gerçekleştirilen "Ombudsman Halkla Buluşuyor" temalı bölgesel toplantılar ile il çalışma ziyaretlerine 2020 yılında da devam edilmiştir.

- Kurumumuz bünyesinde "Kurumsal Tanıtım ve Bilgilendirme Programı" adı altında 3-4 kişilik gruplar halinde öğrenciler için bir tanıtım programı hazırlanmıştır. Bu kapsamda 4 öğrencilik bir grup 6-17 Temmuz tarihleri arasında programa kabul edilmiş ve başarılı bir şekilde programı tamamlamışlardır.

Üniversitelilerle Buluşmalar

- YURT-KUR "Hukuk Kampı Konferansı" (20 Ocak)
- Diyarbakır Dicle Üniversitesinden Malkoç'a Fahri Doktora Unvanı Verilmesi ile "Adalet, Ombudsmanlık ve Üniversiteler Konferansı (18 Şubat)
- Mardin Artuklu Üniversitesi "İnsan, Toplum ve Medeniyet " Konferansı (25 Şubat)
- Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi "28 Şubat'tan 2023'e Türkiye'sine" Konferansı (25 Şubat)
- Kilis 7 Aralık Üniversitesi "28 Şubat'tan 2023'e Türkiye'sine" Konferansı (26 Şubat)
- Muş Alparslan Üniversitesi "Adalet, Ombudsmanlık ve Üniversiteler" Konferansı (12 Mart)
- Trabzon Üniversitesinde "28 Şubat'tan 2023'e Türkiye'sine" Konferansı (28 Şubat)
- Trabzon Üniversitesi Ombudsmanlık Topluluğu'nun Instagram Yayınına Katılım (3 Nisan)
- Iğdır Üniversitesi Akademik Yılı Açılışı (9 Kasım)

Kamu Kurumları ve STK ile İlişkiler

- 9 Eylül Üniversitesi Rektörünün KDK Ziyareti (29 Ocak)
- Düzce Valisinin KDK Ziyareti (13 Şubat)
- Yargıtay Başkanlığı Ziyareti (3 Haziran)
- Danıştay Başkanına Ziyaret (4 Haziran)
- Türkiye Barolar Birliğinin KDK Ziyareti (11 Haziran)
- Bursa Büyükşehir Belediye Başkanının KDK Ziyareti (13 Ağustos)
- Ankara Üniversitesi Rektörüne Ziyaret (17 Ağustos)
- 106. Dönem Kaymakamlık Kursu Programı (8 Eylül)
- Çorum Valisinin, Çorum Milletvekilinin ve Çorum Belediye Başkanının KDK Ziyareti (4 Kasım)
- Danıştay Başkanının KDK Ziyareti (13 Kasım)
- 19 Mayıs Üniversitesi Rektörünün KDK Ziyareti (2 Aralık)

Şikâyet Başvurularına İlişkin Bilgilendirme İstatistikleri

Vatandaşların Kurumumuzun şikâyet mekanizmasının işleyişi ve başvuru yöntemleri ile başvuru sonrasında mevcut şikâyetin safahatı hakkında bilgi taleplerini karşılamak amacıyla İlk İnceleme, Dağıtım ve Bilgilendirme Bürosu oluşturulmuştur.

Bu kapsamda, Çağrı merkezi gibi çalışan "Bilgilendirme Sistemimiz" vasıtasıyla vatandaşın sorununa çözüm aranmakta veya kendisine hukuki yardımda bulunularak yol göstermek suretiyle gerekli yönlendirmeler yapılmaktadır. 2020 yılı sonu itibariyle toplam 184.758 kişinin bilgi talebi karşılanmıştır.

Uluslararası Faaliyetler

Projeler

- İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesinde Ombudsmanın Rolünün Güçlendirilmesi Kısa Dönemli Eşleştirme Projesi
- İdari Yargının Etkinliğinin Artırılması ve Danıştay'ın Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi
- Kurumumuzun UNICEF ile Yürüttüğü Çalışma Planı

Yurtdışı Toplantılar ve Çalışma Ziyaretleri

Uluslararası kuruluşlar ve diğer ülke ombudsmanlık kurumları tarafından yurtdışında gerçekleştirilen toplantı/seminer vb. etkinliklere kurumumuzca iştirak edilmektedir. Bu

çerçevede, yurtdışında katılım sağlanan uluslararası toplantılara ve yurtdışı ziyaretlere aşağıda yer verilmiştir. Birçok toplantı covıd-19 salgını nedeniyle çevrimiçi olarak düzenlenmiştir.

- Kamu başdenetçisi Şeref Malkoç ve beraberinde kamu denetçisi Yahya Akman Cibuti Arabuluculuk Kurumu'nun kuruluşunun 20. yıldönümü vesilesiyle 08-10 Ocak 2020 tarihlerinde Cibuti'ye ziyaret gerçekleştirmiştir.
- Kamu başdenetçisi Şeref Malkoç, 22-23 Ocak 2020 tarihlerinde KKTC'ye bir çalışma ziyareti gerçekleştirerek KKTC ombudsmanı Emine Dizdarlı'nın yanı sıra üst düzey devlet ve yargı temsilcileriyle görüşmüştür.
- Birleşmiş Milletler üyesi tüm ülkelerin insan hakları durumunun beş yılda bir BM İnsan Hakları Konseyi bünyesinde, diğer devletler tarafından gözden geçirildiği Evrensel Periyodik İnceleme Mekanizması kapsamında, 28 Ocak 2020 tarihlerine Cenevre'de düzenlenen Birleşmiş Milletler üçüncü tur evrensel periyodik inceleme mekanizması toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 9-11 Kasım 2020 tarihleri arasında kamu başdenetçisi Şeref Malkoç ve beraberindeki heyet Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'ne bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.
- **Uluslararası Ombudsmanlık Ağları ile İlişkiler**
- Kurumumuz halihazırda 8 Uluslararası Ombudsmanlık Ağı/Birliği üyesi olup, Kamu Başdenetçisi Sayın Şeref Malkoç Kasım 2019'dan bu yana, İslam İşbirliği Teşkilatı Ombudsmanlar Birliği'nin Başkanı ve Asya Ombudsmanlar Birliği'nin Yönetim Kurulu Üyesidir. Kurumumuz Uluslararası Ombudsmanlık Ağları ile gerek yazışma, gerekse telefon aracılığıyla iletişim halindedir.
- **Ombudsmanlık Kurumları ile İkili İşbirliği Anlaşmaları**
- Kurumumuz kurulduğu 2013'ten bu yana 9 adet ikili işbirliği anlaşması imzalamıştır. Bu kapsamda, 2020 yılı içerisinde ise Cibuti Ombudsmanlığı ile bir mutabakat anlaşması imzalamasıyla bu sayı 10'a yükselmiştir.
- **Diplomatik Misyon Temsilcilikleri/Uluslararası Kuruluş Temsilcilerinin Kurumumuzu Ziyaretleri**
- Estonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi'nin Kurumuzu Ziyareti (Ocak 2020)
- İrlanda Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi'nin Kurumumuzu Ziyareti (Ocak 2020)
- Avrupa Birliği'nin "Türkiye Temel Haklar Sektörü'nün Gözden Geçirilmesi ve Boşluk Analizi" Çerçevesinde Görevli Yetkililerin Ziyareti (Şubat 2020)

- Finlandiya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi'nin Kurumumuzu Ziyareti (Şubat 2020)
- Macaristan Temel Haklar Komiseri'nin Kurumumuzu Ziyareti (Mart 2020)
- UNDP Yetkililerinin Kurumumuzu Ziyareti (Mart 2020)
- Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'nın Kurumumuzu Ziyareti (Mart 2020)
- Sri Lanka Ankara Büyükelçisi'nin Kurumumuzu Ziyareti (Eylül 2020)
- AİHM Başkanı ve Heyetinin Kurumumuzu Ziyareti (Eylül 2020)
- UNICEF Türkiye Temsilcisi Philippe Duamelle'nin Kurumumuza Veda Ziyareti (Ekim 2020)
- UNICEF Yeni Türkiye Temsilcisi Regina De Dominicis'in Kurumumuzu Ziyareti (Kasım 2020)
- Panama Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi'nin Kurumumuzu Ziyareti (Kasım 2020)
- Danimarka Ankara Büyükelçisi'nin Kurumumuzu Ziyareti (Kasım 2020)
- **Kurumumuzun Yaptığı Ziyaretler**
- Lübnan Ankara Büyükelçisini Ziyaret (Ağustos 2020)

Online Toplantılar ve Uluslararası Konferanslar

- Azerbaycan Cumhuriyeti İnsan Hakları Komiseri ile Online Görüşme (Nisan 2020)
- Avrupa Ombudsmanları ile Online Görüşme (Mayıs 2020)
- Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu-(FIDH) ile Online Toplantı (Haziran 2020)
- Özbekistan Ulusal İnsan Hakları Merkezi-Semerkand İnsan Hakları Forumu (Ağustos 2020)
- Endonezya Ombudsmanlık Kurumu'nun Online Konferansı (Eylül 2020)
- Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu-ECRI Online Toplantısı (Eylül 2020)
- Rusya 4. Uluslararası Konferansı: "Avrasya'da İnsan Haklarının Korunması; Ombudsmanların En İyi Uygulamalarının Paylaşımı" (Kasım 2020)
- Ukrayna Parlamentosu İnsan Hakları Komiserliği'nin Online Konferansı (Kasım 2020)

Diğer Faaliyetler

Göçmen Krizinin Değerlendirilmesine İlişkin Gerçekleştirilen Edirne Ziyareti (Mart 2020)

Türkiye'nin Koronavirüs Hastalığı ile Mücadelesi Konulu Özel Rapor (Haziran 2020)

Azerbaycan-Ermenistan Savaşında Ermenistan Silahlı Kuvvetleri Tarafından Gerçekleştirilen İnsan Hakları İhlallerine İlişkin Rapor (Kasım 2020)

Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu-İngilizce

Raporlar ve Yayınlar

Kurumumuzun tanıtılması ve bilgilendirme faaliyetleri kapsamında 2020 yılı Ocak-Haziran döneminde yayımlanan eserleri aşağıdaki şekildedir.

- Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yıllık Raporu,
- KDK Annual Report 2019,
- Türkiye'nin Koronavirüs Hastalığı ile Mücadelesi Özel Raporu
- Turkey's Fight Against COVID-19 Report,
- Azerbaycan-Ermenistan Savaşında Ermenistan Silahlı Kuvvetleri Tarafından Gerçekleştirilen İnsan Hakları İhlallerine İlişkin Rapor,
- The Report On The Human Rights Violations Committed By The Armenian Armed Forces During Azarbaijan-Armenia War,
- 2. İstanbul Uluslararası Ombudsmanlık Konferansı Raporu,
- 2 nd Istanbul International Ombudsman Conference Report
- 2019 Yıllık Raporu Çocuk Hakları Bölümü,
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı 6 Aylık Rapor,
- Ombudsman: Kamu Denetçiliği Kurumu Bülteni Sayı: 18,19
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2019 Yılı Faaliyet Raporu
- Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Performans Raporu

2.2.7. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İLE İLİŞKİLER

- TBMM Başkanı Sayın Mustafa Şentop Ziyareti (12 Kasım)
- Kamu Başdenetçisi Şeref Malkoç'un 2. Kez Kamu Başdenetçisi Seçilmesi (11 Kasım)
- Kamu Denetçileri Seçimi ve Göreve Başlaması (15 Aralık)
- 2018 Yıllık Raporumuzun TBMM Genel Kurulda Görüşülmesi (3 Ocak)
- 2019 Yıllık Raporumuzun Karma Komisyonda Sunumu (3 Mart)
- Bütçe Görüşmelerimiz

Kamu Denetçiliği Kurumu, kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmak amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli bir kurum olarak hizmetlerini yürütmektedir. Kurumumuz; yapısı ve mevzuatı gereği TBMM ile sürekli ve yakın ilişki içerisinde faaliyetlerini sürdürmektedir.

2.2.8. KURUMSAL FAALİYETLER

Genel Bilgiler

6328 sayılı Kanun uyarınca; Kurumumuz, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir. Ancak;

-Yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler,

-Yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar,

-Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri,

Kurumumuzun görev alanı dışındadır. Ayrıca, 6328 sayılı Kanun uyarınca, yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklar; sebepleri, konusu ve tarafları aynı olan ve daha önce sonuçlandırılan şikâyetler incelenmemektedir. Belirli bir konuyu içermeyen şikâyetler de Kurumumuzun inceleme alanı dışındadır.

Teşkilât Yapısı

TBMM Başkanlığına bağlı, şikâyet üzerine idareyi denetleyen bağımsız bir niteliğe sahip Kamu Denetçiliği Kurumu, Kamu Başdenetçiliği ve Genel Sekreterlikten oluşmaktadır. Kurumumuz, Kamu Başdenetçisi tarafından yönetilmekte ve temsil edilmektedir. Başdenetçilik, Kamu Başdenetçisi ve 5 Kamu Denetçisinden oluşmaktadır. Genel Sekreterlik; Kurumun idari ve mali işleriyle sekretarya hizmetlerini yerine getirir. Genel Sekreterlikte Genel Sekreter ve diğer idari personel görev yapar.

İnsan Kaynakları

Kurumumuz, 31 Aralık 2020 tarihi itibariyle 152 kadrolu, 79 sürekli işçi, 2 sözleşmeli bilişim personeli, 29 geçici görevli personel ve 11 geçici görevli sürekli işçi olmak üzere toplam 272 personelden oluşmaktadır.

Kurum Bütçesi

Kurumumuzun 2020 yılında toplam ödeneği 35.547.900,00 TL'dir.

3. KARMA KOMİSYON TOPLANTILARI

3.1. KARMA KOMİSYONUN 11 ŞUBAT 2021 TARİHLİ TOPLANTISI

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu uyarınca Dilekçe Komisyonu ve İnsan Haklarını İnceleme Komisyonundan oluşan Karma Komisyon Kamu Denetçiliği 2020 Yılı Yıllık Raporu'nu görüşmek üzere 11 Şubat 2021 tarihinde Dilekçe Komisyonu Başkanı Mihrimah Belma SATIR başkanlığında toplanmıştır. Toplantıda yıllık rapor üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere Karma Komisyon üyelerinden oluşan bir alt komisyon kurulmuştur.

Karma Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma SATIR'ın Açış Konuşması:

"Yıllık raporun Karma Komisyonda ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda nasıl görüşüleceğine ilişkin İçtüzük'te ve 6328 sayılı Kanun'da açık bir hüküm bulunmamasına rağmen geçmiş yıllarda yıllık raporların görüşülmesi sırasında bu konuda teamül oluşmuştur. Yıllık rapor üzerinde gerekli çalışmaları yapmak üzere Karma Komisyon üyelerinden oluşan bir alt komisyon kurulmaktadır. Yıllık raporu ayrıntılı bir şekilde inceleyen, denetçileri dinleyen, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendiren ve gerekli diğer işlemleri yapan alt komisyon hazırladığı raporu Karma Komisyona sunmaktadır. Alt komisyon raporunun benimsenmesi ve görüşmelere alt komisyon raporu üzerinden devam edilmesinin Karma Komisyonda kabul edilmesinin ardından Karma Komisyonda yapılan değerlendirmelerle birlikte nihai şeklini alan Karma Komisyon raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumu, 2020 yılında yürüttüğü faaliyetleri ve önerileri kapsayan yıllık raporu 29 Ocak 2021 tarihli yazısı ekinde Karma Komisyona sunmuş olup 29 Mart 2021 tarihine kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Karma Komisyon raporunun sunulması gerekmektedir."

Mihrimah Belma SATIR tarafından 2020 yılı KDK Yıllık Raporu değerlendirmesi özetle:

"Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru sayısı 2019 yılında 20 bin küsurken 2020 yılında 90.209'a ulaştığı, önceki yıllardan devreden dosyalarla birlikte karara çıkan sayıda da büyük artış olduğu, 2020 yılında KDK'nın 91.100 kararı, 2.867 de dostane çözüm sayısı gerçekleşmiş, dostane çözüm önerilerine ve kararlarına uyma oranları artmış olup verilerin memnuniyet verici olduğu"

Şeklinde ifade edilmiştir.

Kamu Başdenetçisi Şeref MALKOÇ tarafından özetle;

2020 yılı Kasım ayında Kamu Denetçiliği Kurumunda başdenetçi ve 4 denetçinin görev süresinin dolduğu ve yeniden seçim yapıldığı, kendisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca tekrar başdenetçi olarak seçildiği, denetçilerden, Yahya Akman Bey, Arif Dülger Bey, Celile Özlem Tunçak Hanımefendi'nin Komisyonca yeniden göreve seçildiği, Fatma Benli Yalçın Hanımefendi'nin denetçi olarak Komisyonca seçildiği,

Kurumda çalışanlar dikkate alındığında yüzde 50'sinin kadın, yüzde 50'sinin erkek konumunda olduğu, denetçilerde ise geçen dönem sadece Özlem Hanım'ın olduğu, 5 denetçiden sadece birinin, yüzde 20'sinin kadın olduğu, Fatma Hanım'ın katılımıyla bu oranın yüzde 40 olduğu,

Raporun yasal süresi içerisinde sunulduğu, 580 sayfa olan raporun oldukça kapsamlı olduğu, geçmiş yıllardan farklı olarak: Raporun giriş kısmına, 14'üncü sayfa ile 27'nci sayfa arasında, 14 sayfalık bir özet konulduğu,

Kurumun 2010 yılında Anayasa'da yerini aldığı, 6328 sayılı Yasa'yla çalışmalarını sürdürmekte olduğu, temel prensiplerin: etkin, kolay, masrafsız erişebilir bir hak arama yolunu kamuoyunda, insanımızda yerleştirmek olduğu, bireyin Kuruma kolay erişebilmesini ve başta dostane çözüm yollarını deneyerek bireylerin adalete hızlı erişiminin temin edilmeye çalışıldığı, çalışmalarında insanı merkeze alan, kararlarıyla şeffaf, tarafsız, eşit muamelede bulunan ve hesap verebilir bir idareyi yerleştirmeye çalıştıkları, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını benimseyen ve güvence altına alan, kişi haklarına saygılı bir idare anlayışını en üst düzeyde yerleştirmeye çalıştıkları, hak arama kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlayarak haklarının bilincinde olan bireylerin yetişmesine, alternatif uyuşmazlık yollarının etkin kullanılmasına ve toplumda bu kültürün yaygınlaşmasına katkıda bulunmaya çalıştıkları,

Adalete erişmede kolay başvuru usulü, başvurunun ucuz veya ücretsiz olması ve kısa sürede karar verilmesi olarak 3 unsurun önemli olduğu, Kurumun kolay başvurulabilen bir kurum olduğu, kolay başvurunun önünde engeller varsa kaldırmaya çalıştıkları, başvurulardan hiçbir ücret alınmadığı, başvuru ücreti, harç parası, pul parası, bilirkişi parası, şahit parası, tümünü kurumun karşıladığı ve kararların yüzde 99'undan fazlasını altı aylık kısa süre içerisinde yetiştirdikleri, yüzde 1'lik kısma da hemen "Sizin kararınızı altı aylık süre içerisinde tamamlayamadık. Yasal haklarınızı kullanabilirsiniz." şeklinde bir mektup gönderdikleri, Kuruma kolay başvuru yollarından bir tanesinin de yasada 18 yaşından küçük çocuklara başvuru imkânının tanınması olduğu,

2020 yılı özetinde şikâyet sayısının 90.209 olduğu, geçen yıl bu sayının 20 bin civarında olduğu, 90.209 başvuruya karşın 91.100 karar verildiği, 91.100 kararın içerisinde 68.832'sinin tavsiye kararı olduğu, tavsiyeye uyulma oranlarının geçen yıl yüzde 75, şimdi yüzde 76,38 olduğu, başvurulduğunda denetçilerin olağanüstü bir çaba gösterdiği, uzmanların hemen iki gün içerisinde dosyayı aldığı, ilk bakışta, bu müracaatçı haklı görünüyorsa hemen idareyle temasa geçildiği, bazen iki-üç günde sorunun çözüldüğü, o açıdan dostane çözüm kararının tavsiye kararlarının yanında medarıiftihar denilecek kararlar olduğu,

Başvurularda bu yıl kabul edilebilirlik oranının yüzde 79,74 olarak geçen yıllara göre çok arttığı, pandemi sebebiyle banka kredi başvuruları konusunda binlerce, on binlerce başvuru gelince 3 bankanın Genel Müdürüyle görüşüldüğü ve Genel Müdürlerin görevlendirdiği Genel Müdür Yardımcılarının kuruma davet edildiği, onlarla kurulan diyaloğun kararlar üzerinde ve kararların uygulanmasında çok etkisi olduğu, o açıdan, kabul edilebilirlik oranın arttığı, kabul edilebilirlik oranıyla doğru orantılı olarak Kurumun sorun çözme yeteneğinin de arttığı,

Yazılı başvuruların ötesinde, telefonla, mail yoluyla, yüz yüze gelip hukuki destek isteyen, yardım isteyen, yol gösterilen insanlar olduğu, 2020 yılında bunların sayısının 184.758, "Web" sitesinin ziyaretçi sayısının 5 milyon 872 bin 927, basında yer alma sayısının 13.618 olduğu,

2020 yılında yeni bir çalışma yapılarak, tavsiye kararlarının, kısmi tavsiye kararlarının ve ret kararlarının soru bankası olarak üniversiteler dâhil bütün kamuoyuna açıldığı, süreç içerisinde özel raporların hazırlandığı; Azerbaycan - Ermenistan savaşı devam ederken Kamu Denetçiliği Kurumu olarak Azerbaycan Ombudsmanıyla görüşüldüğü ve Azerbaycan'a gidildiği, savaş bölgelerinin gezildiği, daha sonra savaş bölgesindeki gözlemlerin bir insan

hakları raporu olarak hazırlandığı, bu raporun İngilizceye çevrilerek bütün dünyaya, Birleşmiş Milletler'e, insan hakları savunucularına ve Uluslararası Ceza Mahkemesine gönderildiği,

Bu süreç içerisinde, Türkiye'nin Covid -19'la ilgili mücadelesinin raporlaştırıldığı, bu raporun, salgına karşı sağlıkta alınan tedbirler, ekonomik ve sosyal olarak alınan tedbirler, idari olarak alınan tedbirler ve bunun yanında hangi tedbirlerin ilaveten alınması gerektiği şeklinde 4 bölümden oluştuğu, İngilizce basılarak bunun da bütün dünyaya gönderildiği,

Başvurularda, geçmişte olduğu gibi 1'inci sırada Marmara Bölgesi, 2'nci sırada İç Anadolu Bölgesi, 3'üncü sırada Akdeniz, Ege, Karadeniz diye devam eden nüfusla doğru orantılı bir sıralama olduğu, ancak 2020 yılında başvurularda Ardahan, Bartın, Düzce, Zonguldak, Antalya, Osmaniye, Adana, Yalova, Uşak, Kütahya gibi illerdeki başvuruların oran olarak yüzlerle ifade edilecek şekilde arttığı, yani sadece nüfusla ilgili olmadığı, Türkiye'nin her tarafından fevkalade başvurular alındığı,

Kararlar oluşturulurken idareyle temasa geçildiği; onların davet edildiği, bilgi alındığı, alınan bilgilerden sonra karar verildiği, bu diyaloğun kararlara uymada büyük katkısının olduğu,

Son olarak taleplerine değinerek; reform sürecine, yeni anayasa sürecine girilmişken Kurum kanunun gözden geçirilmesini istedikleri, daha önceden Başdenetçinin Başbakanlık Müsteşarına, denetçilerin müsteşar yardımcısına denk sayıldığı ama bu statüde kaymalar olduğu, bu nedenle bazı zorluklar yaşandığı, ayrıca, önceki dönemde de bu dönemde de denetçilerin görev süresi bittiğinde önceki görevine iade edilmediği, Hüseyin YÜRÜK'ün görev süresinin bittiği, kendisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığında olduğu, sonradan Ankara İl Müdürlüğüne verildiği, Hüseyin Bey'in Çevre ve Şehircilik Bakanlığını denetlemiş, bununla ilgili karar vermiş olduğu, birçok kararın Bakanlığın aleyhinde olduğu ve kendisinin İl Müdürlüğünde görevlendirilmiş olduğu,

Resen inceleme yetkilerinin olmadığı, Anayasa Mahkemesine müracaat yetkilerinin olmadığı, yeni Anayasa sürecinde bunlar da temin edilirse, özellikle hak ve özgürlükler konusunda daha ciddi sorumluluk almak istedikleri, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun da statüsüne zarar vermeden bunu yapmaya çalışacakları,

İfade edilmiştir.

Karma Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma SATIR tarafından özetle;

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ve bütün komisyonların Anayasa, İçtüzük ve teamüllere göre yönetildiği, özellikle, usuli işlemlerde bu konuya dikkat edildiği, geçmişten bugüne kadar söz konusu raporun Karma Komisyon Başkanlığına sunulduğu, daha sonra kurulacak alt komisyonun vereceği rapor ve değerlendirmenin Meclis Başkanlığına sunulduğu, ancak bu dönem Kamu Denetçiliği Kurumu'nun raporu direkt olarak Meclis Başkanlığına sunarak usulde bir karışıklığa sebep olduğu belirtilmiştir.

Azerbaycan ve pandemi süreci hakkındaki raporların güzel hazırlandığı, bu rapor çalışmalarının Kurumla ilgili hangi mevzuata dayanılarak yapıldığının bazı vekillerce merak edildiği ve bu konunun zabıtlara geçirilmek istendiği belirtilmiştir.

Ayrıca yapılan yerinde incelemelerin biraz resen incelemeye girebileceği ve bu durumun yasaya uygun olmadığı belirtilmiştir.

Kamu Başdenetçisi Şeref MALKOÇ tarafından özetle;

KDK 2020 Yıllık Raporu'nun önceden yapıldığı gibi yazılı usulle, süresinde Karma Komisyon Başkanlığına arz edildiği, bir gün sonra da kamuoyu açısından Meclis Başkanlığına arz edildiği belirtilerek bundan sonra bu hususta dikkatli olunacağı belirtilmiştir.

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı Bursa Milletvekili Hakan ÇAVUŞOĞLU tarafından;

Kamu Denetçiliği Kurumunun amaç ve görevleri sayılırken idarenin eylem ve işlemlerine karşılık yapılan başvurular üzerine inceleme yapıp tavsiye kararları alacağı belirtildiği buna bağlı olarak Covid-19 ve Azerbaycan-Ermenistan savaşıyla alakalı rapor çalışmalarına ilişkin yetkinin nereden alındığına yönelik bir soru yöneltilmiştir.

Kamu Başdenetçisi Şeref MALKOÇ tarafından özetle;

Kamu Denetçiliği Kurumu'nun idareyi denetleyen bir kurum ve aynı zamanda bir insan hakları kurumu olduğu, ilgili Kanunun 7'nci ve 22'nci maddesinde, Kuruma Türkiye Büyük Millet Meclisine raporunu sunmasının yanı sıra, toplumun genelini ilgilendiren konularda özel rapor hazırlama yetkisinin de verildiği, kendilerinin de bu 7'nci ve 22'nci maddeden hareketle Kurum kurulduğundan beri özel raporlar hazırladıkları belirtilmiştir.

2019 yılında İstanbul'da 60 ülkenin Ombudsmanının katıldığı bir toplantı yapıldığı, o toplantıda Türkiye'nin dönem başkanı olduğu ve İslam Ülkeleri Ombudsmanlar Birliğinin ilk kongresinin yapıldığı,

Azerbaycan'a yapılan ziyaretin hem Türkiye Ombudsmanı hem de İslam Ülkeleri

Ombudsmanlar Birliği Başkanı sıfatıyla yapıldığı, Pandemiyle ilgili olan rapor konusunun da 85 milyonu ilgilendirdiği için yapılan iyi hizmetlere ek olarak bir de farklı bir bakış açısından, bağımsız ve tarafsız Ombudsmanlık açısından bu konuya değinilmek istendiği için yapıldığı belirtilmiştir.

Kurum tarafından, pandemiden önce, 2019 yılında Türkiye'nin 40 ilinin gezildiği, halkla buluşma programı, üniversite programı, sivil toplum örgütleri ile ticaret odalarıyla toplantılar yapıldığı, gidilen her ilde barolarla görüşüldüğü, Ardahan'dan Hakkâri'ye, Van'dan Şırnak'a, Mardin'den Siirt'e kadar bütün o bahsedilen bölgenin dolaşıldığı ve orada halkla buluşma programlarının yapıldığı, barolardan bir hak arama kurumu olarak Kurumun bir paydaşı oldukları için beraber çalışma isteğinde oldukları,

Kurumun, raporlarının yanı sıra bakanlarla bir araya geldiği, bakan yardımcıları ve genel müdürlerle toplantılar yapıldığı ve bu konuların, kamu denetçiliği görevinin hep hatırlatıldığı, hukukun üstünlüğünün konuşulduğu ve bütün bunların bilgi ve belge akışında, kararların hızlı çıkmasında çok fazla etkisinin olduğu,

Başvurular oranlandığında; Türkiye'de 10 bin kişiden 11'inin Ombudsmana başvurduğu, Fransa'da 10 bin kişiden 15'inin, İspanya'da 10 bin kişiden 4'ünün, Portekiz'de 10 bin kişiden 30'unun ombudsmanlığa başvurduğu, İspanya'dan bu konuda ileri olunduğu,

Belirtilmiştir.

İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL tarafından özetle;

Bürokratik keyfîliğin sürdüğü, kurumların içinin boşaltıldığı bu süreçte Kamu Denetçiliğinin çalışmaları ve çabalarının son derece değerli olduğu, Kurumun kamuoyunda tanındıkça, yapılan başvuruların artmakta olduğu, Kamu Denetçiliği Kurumunun tanıtımı açısından kamu spotlarının artırılması gerektiği, aslında mağduriyetin en fazlası Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Karadeniz'deyken şikâyetlerde 1'inci sırada Trakya'nın, Marmara Bölgesi'nin olmasının bilinirlikle ilgili olduğu, bu nedenle kamu spotlarına bu noktada ihtiyaç olduğu,

İkinci olarak, geçmişte Kamu Denetçiliği Kurumunun, Gezi olaylarının hemen akabinde bir rapor düzenlediği, o dönemki raporla gerçekten Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na uygun bir şekilde insanların bir araya geldiği, oradaki eylemlerin, şiddetin dozajının hukuka aykırı olduğu belirtildiği gibi Kurumun Boğaziçi'yle ilgili bir an önce bir rapor düzenlemesinde yarar olduğu,

Kanunun amaç kısmı ile yemin metninin birbiriyle uyumlu olması için 6328 sayılı kanunun 13. Maddesindeki yemin metnine mülga kanun olan 5548 sayılı Kanunun 13. Maddesinde yer alan yemin metninde geçen "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlığı ve bağımsızlığı ile vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğüne, milletin kayıtsız ve şartsız egemenliğine, Anayasaya, hukukun üstünlüğüne, hakkaniyete, demokrasiye, Atatürk ilke ve inkılaplarına ve laik Cumhuriyet ilkesine bağlı kalacağıma, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde herkesin insan haklarından ve temel hürriyetlerinden yararlanması ülküsünden ayrılmayacağıma, üzerime aldığım görevi tarafsızlıkla yerine getireceğime büyük Türk Milleti huzurunda, namusum ve şerefim üzerine andiçerim" ifadelerine tekrar yer verilmesi gerektiği,

Kamu Denetçiliği Kurumunun Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yaptığı dolayısıyla Kurumunun istediği belge ve bilgileri zamanında vermemenin, Türkiye Büyük Millet Meclisine zamanında belge, bilgi vermeme anlamına geldiği bu nedenle bu konuda TBMM'nin destek vermesi gerektiği, Kamu Denetçiliği Kurumuna ayrılan bütçenin ve insan kaynağının yetersiz olduğu, farklı illerde Kuruma ait şubelerin açılabileceği,

İfade edilmiştir.

Mersin Milletvekili Fatma KURTULAN tarafından özetle;

KDK'ndaki kadın sayısının yüzde 40'a ulaşmasının olumlu bir gelişme olduğu, raporda belirtilen hak arama kültürünün gelişerek başvuruların artmış olmasının ülkemiz adına olumlu olduğu, ancak diğer taraftan bakıldığında hak ihlallerinin çok arttığının da görülebileceği,

Özellikle Adalet, Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlıkları ve bankalar bünyesinde çok sorun alanı olduğu, burada pandemi sürecinde muhalefetin çok eleştirdiği sağlığın doğru yönetilmemesi, şeffaf olmaması gibi eleştirilerin de haklılığının görülebildiği,

Kamu Denetçiliği Kurumunun temel görevinin hakkaniyeti koruyarak hukuka bağlı kalmak olduğu, her kurum kendi açısından hukukun verdiği hakkı kullanarak hakkaniyetli olursa bu kurumun da işinin hafifleyeceği,

Bankalar konusundaki yoğun başvurunun ülkedeki ekonomik krizin, içerisinde olunan buhranın boyutunu gösterdiği, bu konuda Doğu Anadolu Bölgesinden çok başvuru olmadığı yalnızca Ardahan'dan olduğu, bunun nedeninin düşünülmesi gerektiği, bölge çok daha ciddi sorunlarla boğuşurken bunları tali görmüş olabileceği yoksa bu sorunları yaşıyor olduğu,

Belirtilmiştir.

Kurumun, çalışmalarından sonra Bakanlıklara gidip bunun demokrasiden, hukuktan,

Anayasa'dan uzaklaşmanın bir sonucu olarak açığa çıktığını, özellikle sorun alanı teşkil eden kurumların bakanlıklarıyla daha çok hukuka, Anayasa'ya, demokrasiye bağlı kalarak bunların aşılabileceğinin paylaşılıp paylaşılmadığı sorulmuştur.

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU tarafından özetle;

Kendisinin, 80'li, 90'lı yıllardan şimdiye kadar insan hakları ortamı içerisinde olduğu, iki dönemdir Mecliste İnsan Hakları Komisyonu üyesi olduğu, bu yıllarla karşılaştırıldığında Türkiye'de çok daha sistematik ve yaygın insan hakları ihlallerinin bulunduğu, Türkiye'nin bütün endekslerde insan hakları ihlalleri bakımından daha geriye düşmüş olduğu, ombudsmanlık kurumunun Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yürütmedeki bir uzantı olduğu ve insan hakları ihlallerinin önlenmesinde ve bu kültürün yaygınlaşmasında daha etkin olması gerektiği,

İnsan hakları ihlallerinin önlenmesinde 80-90'lı yıllara göre sivil toplum, yargı, medya, Türkiye Büyük Millet Meclisi, üniversiteler, akademi ve uluslararası mekanizmalar gibi çeşitli mekanizmaların olduğu, bunların insan hakları ihlallerinin önlenmesinde ve bu kültürün topluma yayılmasında önemli mekanizmalar olduğu, bu mekanizmalar bakımından 90'lı yıllar ile bu yıllar karşılaştırıldığında özellikle 15 Temmuz darbe girişiminden sonra sivil toplumun çok daha geriye düştüğü, yargının bağımsızlığını ve tarafsızlığını kaybetmiş olduğu, 90'lı yıllarda kapısı çalınabilecek savcı, hakim ve sivil toplumun olduğu ancak şimdi bütün kapıların kapalı olduğu, yargının 90'lı yıllardan farklı olarak insan hakları ihlallerine cezasızlık kültürü bakımından katkı sunduğu,

Medyanın, tamamen tek eksenli hâle gelmiş olduğu, yaygın medyada bir ölüm haberinin bile manşet olamadığı, bir diğer konu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin o dönemde çoğulcu bir yapısının olduğu şimdi ise çok parti olduğu ancak çoğulcu değil tek eksenli olunduğu,

İnsan Hakları Komisyonunun 90'lı yıllarda karakollara gidip işkence aletlerini bulabildiği ama şimdi İnsan Hakları Komisyonunun üyesi olarak bir karakola gidilemediği, Bakandan izin almadan cezaevlerine gidilemediği,

90'lı yıllarda üniversitelerde, akademide insan hakları kültürünün yaygınlaşması bakımından önemli çalışmaların yapıldığı, şimdi ise üniversitelerde böyle bir ortamın olmadığı, insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak bir rapor yazma cesaretinin ortaya konulamadığı belirtilerek Türkiye'nin insan hakları ile ilgili endekslerde daha geriye düşmemesi için

ombudsmanlığın iyi çalışması gerektiği,

İfade edilmiştir.

Diyarbakır Milletvekili Oya ERONAT tarafından özetle;

90'lı yıllardan bu yılların kötü olduğunu kimsenin söyleyemeyeceği, 90'lı yıllarda Diyarbakır'da yaşamış biri olarak beyaz Torosların ne anlama geldiğinin herkesçe bilindiği, iktidar olarak işkenceye sıfır toleransla yola çıkıldığı, pembe karakolların oluşturulduğu, kendisinin de üyesi olduğu Cezaevi Alt Komisyonu tarafından cezaevlerine gidildiği, burada muhalefet ve iktidar vekillerinin hiç birinin sistemli bir işkenceden bahsedemeyecekleri, bireysel kaba kuvvet ve bireysel hataların olabileceği, bunların da soruşturulması için Adalet Bakanlığına bildirildiği ve raporlarda yer verildiği,

Türkiye'de her gün çıkan bazı gazetelerin olmayan işkenceleri bile abartarak sayfalarında yer verdikleri, muhalefete çok yandaş ve her gün yalan haber yapan bir medyanın bulunduğu,

İfade edilmiştir.

Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah SAZAK tarafından özetle;

Bugün terörle mücadele edildiği ve 3 askerin Gara'da şehit verildiği, insan haklarına, haksızlığa, yolsuzluğa hep birlikte karşı gelineceği, insan hakları, demokrasi, barış, adalet diyerek teröre yol açılmaması gerektiği belirtilmiştir.

Alt Komisyonun Kurulması:

Verilen önerge üzerine yapılan oylamada;

Yıllık raporu ayrıntılı olarak incelemek, denetçileri dinlemek, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirmek ve gerekli görülen diğer işlemleri yapmak üzere; Adalet ve Kalkınma Partisi'nden Ahmet Salih DAL, Arzu AYDIN, Oya ERONAT, Cengiz DEMİRKAYA, Meliha AKYOL; Cumhuriyet Halk Partisi'nden Ali Haydar HAKVERDİ, Sevda ERDAN KILIÇ; Halkların Demokratik Partisi'nden Hüda KAYA; Milliyetçi Hareket Partisi'nden Mehmet TAYTAK; İYİ Parti'den Ümit BEYAZ'ın alt komisyon üyesi olarak belirlenmesi kabul edilmiştir.

3.2. KARMA ALT KOMİSYON TOPLANTILARI

3.2.1. KARMA ALT KOMİSYONUN 24 ŞUBAT 2021 TARİHLİ TOPLANTISI

Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet TAYTAK geçici başkanlığında toplanan Karma Alt Komisyon, bu ilk toplantısında Alt Komisyon başkanını seçmiş, çalışma usul ve esasları ile çalışma takvimini belirlemiş ve aşağıdaki kararları toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile almıştır:

1. Alt Komisyon Başkanlığına Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL'ın seçilmesi.

2. 14.06.2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nda belirtilen iki aylık süre dikkate alınarak çalışmaların planlanması ve Karma Alt Komisyon Raporunun yazılması.

3. Aksi kararlaştırılmadığı sürece Karma Alt Komisyon toplantılarının basına açık olması.

4. Karma Alt Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulması.

5. Karma Alt Komisyon üyesi milletvekillerinin de görüşleri dikkate alınarak toplantı gündemi hazırlama ve davet edilecekleri belirleme hususunda Alt Komisyon Başkanına yetki verilmesi.

Karma Alt Komisyon toplantısının ikinci bölümünde Kamu Denetçiliği Kurumu'ndan bilgi alınmıştır.

Kamu Denetçisi Yahya AKMAN özetle;

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nda öngörülen prosedürün işlemesi, Karma Komisyonun olayı sahiplenmesi, raporları alması, Genel Kurula sunması, bunların Genel Kurulda görüşülmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hak arama hürriyetiyle ilgili kurulmuş olan bu kurumu sahiplenmesinin vatandaş nezdinde de karşılık bulması sebebiyle memnuniyetini dile getirmek istediğini, başvuran kişilerin yapmış olduğu başvurulara Kurumun vermiş olduğu kararların kamu kurumları üzerindeki etkinliğinin arttığını, Ombudsmanlık Kurumunun da tıpkı Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu gibi, diğer genel başvuru alan kurum ve kuruluşlar gibi birer sosyal laboratuvar olduklarını, ülkede neler yaşanıyorsa, vatandaşın o an için, o tarihlerde ne tür sıkıntıları var ise bunun kısa bir zaman sonra yapılan başvurulardaki satırlar arasında rahatlıkla görülebildiğini,

Pandemi şartlarının çalışma şekillerini etkilediğini, uzaktan çalışma, esnek çalışma gibi

ülkenin literatürüne yeni giren kavramlarla tanışmaya başladıklarını, Covid-19 nedeniyle muzdarip olan vatandaşların bununla bağlantılı ortaya çıkan birtakım şikâyetlerini de görmeye ve incelemeye başladıklarını, örneğin devlet olarak henüz esnek çalışma ve benzer şekilde adımlar atılmadan evvel, yoğun bir şekilde kronik bir hastalığı olduğundan şikâyetle, bu kronik hastalığı nedeniyle kendisinin idari izinli sayılmasıyla alakalı başvurular almaya başladıklarını, bankalarla alakalı vatandaşlara kredi verilmesi, destek verilmesi maksadıyla çıkarılan kararnameden sonra birçok vatandaşın kendilerine bu kredinin veya bu ödemenin yapılmadığından bahisle başvurular yapmaya başladıklarını, on binlerle ifade edilen bir şekilde kurumun bu yönde şikâyetler aldığını, bu ve buna benzer şekilde yapılan çok sayıda başvuru neticesinde, "Türkiye'nin Koronavirüs Hastalığıyla Mücadelesi" şeklinde bir ara rapor yayımlama durumunun söz konusu olduğunu, kanundan kaynaklanan bir yetkiyle böyle bir rapor yayınladıklarını, tutuklu ya da hükümlü olarak cezaevinde kalan insanların Türkiye'de yaklaşık son iki buçuk, üç yıldır yoğunluk nedeniyle çok ciddi şekilde Kuruma şikâyetlerinin söz konusu olduğunu, pandemi şartları nedeniyle gerek mahkûmların ziyaretçilerine ulaşması, gerekse birtakım diğer konularla alakalı ciddi kısıtlama tedbirleri alınmak zorunda kalındığını ve bunlarla alakalı şikâyet eden insanlar olduğunu, özellikle son iki yılda uyuşturucuyla alakalı olarak yeni bazı mevzuatın yürürlüğe girmesiyle en fazla tutuklu ve hükümlünün cezaevlerinde bulunma gerekçesinin uyuşturucu olarak tespit edildiğini, bu konuda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü yetkilileriyle yapılan istişareler neticesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin mevzuat anlamında bir çalışma yapması gerektiği noktasında da bir ihtiyaç hasıl olduğunu,

Diğer bir görev alanı olan Millî Savunma Bakanlığıyla alakalı olarak 15 Temmuz darbe girişimi nedeniyle mağduriyet yaşadığını söyleyenler olduğu gibi, darbeden önce FETÖ'cü gruplar tarafından çeşitli haksızlıklara uğradığından bugün haklarının iade edilmesi gerektiğinden dem vurup başvuranların da var olduğunu,

Cumhurbaşkanlığı Hükûmet sistemine geçmeden önce Başbakanlığa bağlı olarak 2004 yılından itibaren Türkiye'de faaliyet gösteren "Bilgi Edinme Üst Kurulu" şeklinde çeşitli üst düzey bürokratlardan oluşan, bir Başbakanlık müsteşar yardımcısı başkanlığında kurulan ve ilk yıllarında çok etkin faaliyet gösteren bu kurumun sistem değişikliğinden sonra Adalet Bakanlığına bağlandığını, şimdiki adıyla Bilgi Edinme Kurulu'na Profesör Hasan Tahsin Fendoğlu'nun başkanlık ettiğini ancak hocanın Bakanlık bünyesi içerisinde âdeta üvey evlat muamelesi gördükleri yönünde şikayetinin olduğunu, iyi bir fiziki şarta sahip olmadıklarını,

sırf kendilerine ait olmak üzere uzman ve çalışana sahip olmadıklarını ve bu nedenle de gerek KDK'dan gerekse Türkiye'nin değişik yerlerinden bilgi edinme hakkıyla alakalı olarak gelen başvurulara gereği şekilde, gerekli hız ve titizlikle cevap veremediklerini bunun da fiziki ve fiilî bir durumdan kaynaklandığını ifade ettiğini,

Belirtmiştir.

Kamu Denetçisi Fatma BENLİ YALÇIN özetle:

2021 yılı itibarıyla kendi denetçilik biriminin 5 farklı alanı olduğunu: insan hakları, nüfus, vatandaşlık ve mülteci hakları, mahalli idarelerce yürütülen hizmetler, kamu personeli rejiminde iş hukukundan kaynaklanan başvurular, ulaştırma, basın ve iletişim olmak üzere 52 alt alana baktıklarını; bunun 2020 yılında mahalli idarelerde yürütülen hizmetler; ekonomi, maliye ve vergi, ulaştırma, basın ve iletişim şeklinde 3 ana alan ve 41 alt alanı oluşturduğunu ifade etmiştir.

Kendi birimine ekonomi, maliye ve vergi alanında 2.172, mahalli idarelerde 1.670, ulaştırma, basın ve iletişimde 526 başvuru yapıldığını, bu sene bankacılık işlemleri dolayısıyla bile olsa KDK'ye yapılan başvuru sayısının 100 bin olmasının bireylerde hak arama kültürünün yaygınlaştığını gösterdiğini, Kamu Denetçiliği Kurumunun yakın zamanda kurulmuş bir kurum olmasına karşın yaptığı çalışmalarla hak arama kültürünün yaygınlaşmasına ciddi anlamda katkı sağladığını, Kurumun bu noktada idareciler ve vatandaşlar arasında bir nevi ara bulucu görevi ifa ettiğini, yapılan şikâyetler üzerinde o şikâyetlerle ilgili incelemeler yapıldığını, hatta çok teknik bir konuysa, bunun için ekstra bir inceleme yapılmasını gerektiriyorsa kurum bütçesinden masrafı karşılanmak suretiyle bilirkişi incelemesi yaptırıldığını, ona göre nihai kararların verildiğini, tavsiye kararları vermeden önce yargıya olan başvuru süresinin durdurulduğunu, idare tavsiye kararına uymadığı zaman bile vatandaşın mahkemeye gittiği zaman Kamu Denetçiliği Kurumunun Meclisten aldığı güçle verdiği kararları yargı önünde kendisine destek olarak, delil olarak kullanmasını sağladığını, bu anlamda da Kamu Denetçiliği Kurumunun idarenin en alt düzeydeki çalışanından en üst düzeyine kadar iyi yönetim ilkelerine uymasını sağladığını, 2020 yılında kendi birimindeki işlemlerin halefi olduğu Denetçi Hüseyin YÜRÜK tarafından gerçekleştirildiğini, yapılan başvurulardan 4.007 tanesi nihayete erdirildiğini, bunlardan 206'sının tavsiye kararı, 22'sinin kısmen tavsiye kısmen ret, 101 tanesinin ret kararı önerisi ve 666 tanesinin dostane çözüm kararı olduğunu,

Bazen gönderme kararı verildiğinde, idarenin başvurucunun sorununu çözdüğünü gördüklerini ya da yasa gereği incelenemezlik verilen durumlarda, konudan haberdar olması için ilgili idareye ya da birime başvuru dilekçesi gönderebildiklerini, gönderme ve iletme sonrası vatandaşın sorununun çözüldüğü oranlar da dikkate alırsa şu an, 2020 itibarıyla, birime yapılan müracaatların yaklaşık üçte birinin vatandaş lehine sonuçlanmış durumda olduğunu, bunun da Kamu Denetçiliği Kurumunun bireysel olarak başarısını gösterdiğini,

Konu bazında özellikle 2020'de en çok bankacılık işlemleri, emlak vergi muafiyetleri, yol, katılım payları, reklam vergileri ya da internet altyapısı gibi sorunların olduğunu gördüklerini, tavsiye kararları vermenin ötesinde, olabildiğince dostane çözüm yolunu tercih etmeye çalıştıklarını, tavsiye kararı verildiğinde idareye "Bunu yapman gerekir, iyi yönetim ilkeleri bunu gerektirir." denildiğini, bunun da dışarıdan bir karar olduğu için bazen idarelerin kararı verme noktasında duraksayabildiklerini, dostane çözüm kararı verildiğinde idarenin hem Kuruma müracaat eden vatandaşın sorununu çözmesini hem de aynı konumda olan başka kişilere de aynı uygulamanın yapılmasını sağlama imkânına sahip olduklarını, Türkiye'nin en ücra köşesinden dahi gelen başvurular noktasında inceleme ve çalışma yaptırılması neticesinde Kurumun "Evet, Ankara'da birileri var ve benim sesimi duyuyorlar." dedirttiğini,

İfade etmiştir.

Kamu Denetçisi Arif DÜLGER özetle:

2020 yılı sonu itibarıyla sekiz yıllık bir tecrübeyi ihtiva ettiklerini, toplumun adalet duygusunun tatmini için gayret sarf edilmesinin, bu doğrultuda kararlar verilmesinin ve insanların adalete erişiminin kolaylaştırılıp hızlandırılmasının temel amaçları olduğunu, 2016 yılı sonundan itibaren bakmakta olduğu; eğitim öğretim, gençlik ve spor, enerji, sanayi, gümrük ve ticaret, bilim, sanat, kültür ve turizm konularına 2019 yılının ikinci yarısından itibaren nüfus, vatandaşlık, mülteci ve sığınma hakları, idarede işçi statüsünde çalışanların İş Kanunu'ndan ve iş akdinden kaynaklanan haklarına ilişkin konular ile diğer konu ve alanların eklenmiş olduğunu, 2020 yılında da söz konusu alanlarla ilgili yapılan başvuruların bu çerçevede incelenip, sonuçlandırıldığını,

Birim olarak 2020 yılında başvuru sayılarında kayda değer bir artış yaşandığını, 15 personelle görev yaptıkları birimlerine; 1.813'ü eğitim öğretim, gençlik spor alanında, 1.548'i idarelerde belli bir sözleşmeye dayalı olarak işçi statüsünde çalışanların sorunları noktasında, 450'si enerji, sanayi, gümrük ve ticaret alanında, 193'ü nüfus, vatandaşlık, mülteci ve sığınmacı

haklarında, 65'i bilim, sanat, kültür ve turizm alanında, 385'i de diğer konu ve alanlarda olmak üzere toplam 4.452 başvuru intikal etmiş olduğunu, bunların yüzde 100'e yakın bir bölümünün yıl içinde sonuçlandırıldığını,

İdarelerle yapılan görüşmeler ve yazışmalar sonucunda, birçok konuda sorunların öncelikle dostane çözümünün sağlandığını, örneğin; ÖSYM'nin on-line başvuru ücreti ödeme sisteminde yaşanan aksaklıklar sebebiyle başvurusu tamamlanmamış görünen yaklaşık 10 bin adaya ek başvuru hakkı verilmesi, öğretmenevinin bodrum katında ve fiziki şartları iyi olmayan halk kütüphanesinin belediyenin kütüphanesine taşınarak daha iyi şartlarda hizmet vermeye başlaması, KYK öğrenim kredisi borç geri ödemesinin bildirilen tarihten altı ay önce ödenmesine dair yapılan hatalı işlemin geri alınması, doğal gaz hattı ve kutusu bulunmayan binaya hattın çekilerek vatandaşların abonelik işlemlerinin yapılması veya doğal gaz abonelerinden fazladan alınan abonman ücretlerinin iade edilmesi, apartmanın otopark girişinde bulunan elektrik direğinin kaldırılması, engelli işçinin tedavi olabilmesi, tedavi olabileceği hastanenin bulunduğu şehre naklinin yapılması gibi alanlarda çalışıldığını,

Öte yandan, 2020 yılında kamuoyunu yakından ilgilendiren birçok konuda tavsiye kararı da verdiklerini, örneğin; liseyi okul birincisi olarak bitiren ancak okul müdürleri tarafından Millî Eğitim Bakanlığının E-Okul Sistemi'ne işlenmediği için ÖSYM'nin sisteminde okul birinciliği bilgileri eksik olan öğrencilerin YKS sınav sonuçlarına göre yaptıkları tercihlerin hiçbirine yerleşememeleri sebebiyle oluşan mağduriyetin giderilerek okul birinciliği kontenjanıyla kayıt hakkı kazanması, özel öğretim kurumunda okuyan engelli öğrencinin kesilen eğitim ve öğretim desteğinin yeniden verilmeye başlanması, elektrik tüketim bedelinin önceki aboneden tahsil edilmesi gerekirken başvuranın tarımsal destek ödemesinden mahsup edilmesinin hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğundan bahisle tarımsal destek ödemesinin iade edilmesi için gerekli işlemlerin yapılması gibi alanlarda çalışıldığını,

Bunlara ilave olarak, tavsiye kararlarında mevzuat değişikliği içeren konuların da olduğunu, bu minvalde, devlet üniversitelerinde görev yapan akademisyenlere verilen hususi damgalı "yeşil pasaport" olarak bilinen pasaport hakkının, vakıf yükseköğretim kurumlarında görev yapan akademisyenlerden belli şartları taşıyanlara da verilmesi yönündeki 27/2/2020 tarihli tavsiye kararı üzerine, 17/4/2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 7243 Sayılı Kanun'la, 5682 sayılı Pasaport Kanunu'nun 14'üncü maddesinde yapılan değişiklikle, en az on beş yıl mesleki tecrübesi olan öğretim üyelerinin yeşil pasaport almalarının sağlanmasının

memnuniyet verici bir gelişme olduğunu,

Bununla birlikte, 2020 yılında idarelerce uyulmayan tavsiye kararlarının da mevcut olduğunu,

İfade etmiştir.

Kamu Denetçisi Sadettin KALKAN özetle;

Kurumdaki iş bölümüne istinaden kamu personel rejimine ilişkin ihtilafların çözümü hakkında görev yaptığını, kamu personel rejiminin hukuki statüsünün, kamu idaresinin beşerî unsuru olan ve kamu çalışanlarının önemli bir bölümünü içeren memurların, personelin tabi olduğu bir hukuki rejimi ifade ettiğini, "Kamu çalışanları" denilen memur ve diğer çalışanların, kamu hizmetlerine girişlerinde, mali haklarında, performanslarının ve potansiyellerinin değerlendirilmesinde, atama ve yükselmelerinde, yer değiştirmelerinde yaşadıkları sorunların Kurumca incelendiğini, gerek mevzuattan gerekse uygulamadan kaynaklı hataların tespit edilmesi hâlinde ilgili kuruma yol gösterici tavsiyelerde bulunduklarını, iyi yönetim ilkeleri başta olmak üzere hukuka bağlılık, adalet ve hakkaniyet anlayışı içerisinde sorunları, çözmeye çalıştıklarını,

Görev alanıyla ilgili başvuru sayısının 2020 itibarıyla 3.657 adet, karar sayısının ise 3.539 adet, bir önceki yıldan devirle birlikte toplam sonuçlandırılan dosya sayısının 3.852 adet olduğunu; 298 adet tavsiye kararı, 302 adet ret kararı, 88 adet kısmen tavsiye kısmen ret kararı aldıklarını, dostane çözüm yöntemiyle sonuçlandırılan dosya sayısının da 136 adet olduğunu, yani sonuçlandırılan, önemli görülen dosya sayısının toplam olarak 824 adet olarak başvuru sayısı itibarıyla üçte birinin bir miktar üzerine geçtiğini,

Öncelik verilen çözüm yönteminin "dostane çözüm yöntemi" olduğunu, başvuru yapıldıktan sonra kurumlarla irtibata geçilerek sorunların çözüme kavuşturulmak istendiğini; örneğin, İstanbul Maltepe'de ikamet eden İstanbul Teknik Üniversitesi'nde görevli kısmen görme engelli bir hanımefendinin servisle gidip gelirken Teknik Üniversitenin kullananların sayısında azalma olunca servisi kaldırmak durumunda kalması üzerine çok zorluk yaşadığını, başvurusu üzerine Maltepe Kaymakamlığını ve 14 diğer kurumun KDK tarafından arandığını, Maltepe Belediye Başkanının bizzat kendisiyle görüşüldüğünü, yatay geçişle, dostane bir yöntemle Maltepe Belediyesine başvuranın nakledildiğini; bir diğer örnekte Tarım ve Orman Bakanlığında görevli bir uzman hakkında isim benzerliği sebebiyle FETÖ üyeliği soruşturması açıldığını, adli makamlar tarafından ifadeye çağrılınca kurumunun da bir disiplin soruşturması

açtığını, bu soruşturma sürerken kendisinin başka bir kuruma normal memur statüsünde atamasının yapıldığını, KDK'nın görüşmesi neticesinde isim benzerliği kabul edilerek kişinin dostane çözümle eski uzmanlık kadrosuna ve Bakanlığa geri atandığını,

İfade etmiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK özetle;

6328 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde bir kamu denetçisinin kadın ve çocuk hakları alanında görevlendirilmesi hususu hüküm altına alındığından kadın ve çocuk haklarından sorumlu kamu denetçisi olarak görev yaptığını, ayrıca iş bölümü çerçevesinde 2020 yılı itibarıyla insan hakları, engelli hakları, sosyal hizmetler, ailenin korunması ile çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin şikâyetleri sonuçlandırmaya çalıştıklarını,

Bu anlamda, kadının insan haklarından başlamak gerekirse, kadın erkek fırsat eşitliği, kadının insan haklarının korunması, güçlendirilmesi ile kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda 2020 yılında da çalışmalarının devam ettiğini, kadına yönelik şiddet vakalarının adli yargıda görülmekte olduğundan bu minvaldeki dosyalara bakamadıklarını, ancak talep gelmesi hâlinde veya kadının durumuna göre sunulan rehberlik hizmetleri veya onun ulaşması gereken hizmetlere ulaşımı yönünde rehberlik ve danışmanlık yaptıklarını, kadına karşı şiddet olayında zihinsel dönüşümün sağlanması açısından çeşitli faaliyetlere Kurum olarak katıldıklarını, bu anlamda istatistiksel olarak kadın hakları alanındaki başvuru az gözükmüş olsa bile sadece dosya sayısı olarak bakmamak, bu konuda yapılan faaliyetleri de dikkate almak gerektiğini,

Çocuk hakları alanında ise, Ombudsmanlık kurumu olarak 18 yaş altı çocuklardan direkt başvuru alan tek kamu kurumu olduklarını, tekrar İnsan Hakları İnceleme Komisyonu altında Türkiye Büyük Millet Meclisi Çocuk Hakları Alt Komisyonunun kurulmasını sevinçle karşıladıklarını, ileride daimî komisyon olarak da Meclis çatısı altında yer almasını beklediklerini, çocuktan direkt başvuru alabilecekleri ayrı bir çocuk internet sayfası başvuru mekanizmalarının olduğunu, bu alanda, başta çocuğun eğitim hakkı olmak üzere, pandemi döneminde de EBA yönünden, rehberlik hizmetleri yönünden, sağlıklı beslenme hakkının ihlal edilmesi yönünden başvurular geldiğini, Kamu Denetçiliği Kurumu Çocuk Hakları Stratejisi'ni uygulamaya koyduklarını ve çocuk dostu yaklaşımın kamu idarelerinde de yerleşmesi yönünde rehberlik faaliyeti yaptıklarını, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'deki çocuğun katılım hakkı ve çocuğun yüksek yararı ilkesinin önceliklendirilmesinin, her çocuktan gelen başvuruda onlara meslek elemanları tarafından dönüş yapılmasının, kendi haklarında

verilen kararlara katılımın sağlanmasının önemli olduğunu, başta UNICEF'le iş birliği hâlinde çalışmaların devam ettiğini,

Ailenin korunması başlığı altında çocuk teslimiyle ve nafakayla ilgili hususların yer aldığını, engelli hakları ve sosyal hizmetlerde ise sosyal devletin görevinin kişinin onurlu bir yaşam sürdürmesi ve maddi manevi varlığını bu yönde geliştirmesi için gerekli koşulları, sosyal adaleti, sosyal güveni ve toplumsal dengeyi sağlamak olduğunu, bu anlamda, engelli haklarında çeşitli alanlarda ciddi başvurular geldiğini, her engelli grubunun kendince kamu hizmetlerine erişimde yaşadığı engel ve sorunların olduğunu, en fazla evde bakım aylıkları, engelli aylıklarının bağlanması talebi başvurusu yapıldığını, bağlanan aylıkların usulsüz bir şekilde kesildiği, muhtaçlık kriterlerinin ve ilgili mevzuatta diğer koşulların sağlanmasına rağmen sosyal yardımların bağlanmadığıyla, yurt genelinde sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarının yürüttüğü kamu hizmetleriyle ilgili iddialar hakkında başvuru yapıldığını, çocuk haklarında ve engellilerde çok gönderme kararı olmakla birlikte, gönderme kararı sonrasındaki çözüm oranının da hayli yüksek olmasının sevinçle karşılandığını,.

İnsan hakları alanında ve çocukla ilgili konularda menfaat ihlali aramadıklarından çeşitli avukatlardan, STK'lardan ve ilgili kişilerden başvurular geldiğini, ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlalleri, dilekçe ve bilgi edinme hakkı, seçme seçilme hakkı, vatandaşlık hakkı, seyahat hakkı, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, kötü muameleyle ilgili şikâyet başvuruları olduğunu,

Çalışma hayatında taşeron olarak kalmış olan işçilerin sorunları hakkında, sosyal güvenlik alanında ise sigortalılık tescil işlemleri, sosyal güvenlik mevzuatındaki zamanaşımı uygulamasından kaynaklanan sıkıntılar, maluliyet tespit işlemlerine karşı yapılan itirazlar gibi konular üzerinde çalışıldığını

İfade etmiştir.

İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL özetle;

Kurum ilk kurulduğu dönemlerde her birimle ilgili çıkan kararların ayrı kitapçıklar şeklinde, konu başlıkları şeklinde yayınlandığını, bunun kararları bulabilme ve erişim açısından çok daha büyük bir kolaylık sağladığını, o yönteme sadık kalmakta yarar olduğunu, Raporda "Hak arama kültürü açısından en az şikâyetlerin geldiği yerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri" olduğunun söylendiğini, vatandaşın Kamu Denetçiliği Kurumuna ücretli başvurulduğunu zannettiğini, avukat tutmaları gerektiğini düşündüklerini, vatandaş nezdinde

Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili bilgi ve tanıtımın eksik olduğunu, bazı bölgelerde birer tane şube açılmasının hak arama kültürünün yaygınlaşması açısından çok iyi olacağını, çünkü valiyi veya kaymakamı veya oradaki birimi şikâyet edecek olan vatandaşın çekinebileceğini, kurum saygınlığı açısından havaalanlarında kamu denetçilerinin de VIP'den geçmeleri gerektiğini, nafaka alacaklısı olan çocuk ve ailelerin mağdur durumda olduğunu, nafaka ödeyecek olan kişiye mahkeme para cezasını verdikten sonra, ödemediği zaman pandemi koşulları sebebiyle o sürenin cezaevi yerine dışarıda geçirildiğini, iyi bir yönetim için Kuruma resen araştırma yetkisinin, resen hareket etme yetkisinin verilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Ankara Milletvekili Ali Haydar HAKVERDİ özetle;

Kurumun kuruluş şekline, atama şekline, Parlamentoyu yansıtan bir temsiliyete sahip olmaması sebebiyle itiraz etmesine rağmen Kuruma çok değer verdiğini, yaptığı işleri çok desteklediğini, yargının dahi iktidara bu kadar yaklaştığı bugünlerde nefes alınan bir başvuru makamı olarak gördüğünü, hem iktidar erkine karşı vatandaşın yanında olabilmek adına hem de bir yanlış varsa yanlıştan dönülme yollarının daha da çoklaştırılması adına Kurumun desteklenmesi gerektiğini, bütçe anlamıyla, personel anlamıyla, her anlamla daha güçlü olmasını arzuladıklarını,

Başvuru oranlarına bakıldığında neredeyse tek artışın, ekonomi, maliye ve vergi konusunda olduğunu, 2019 ile 2020 arasında artış olduğunu, neredeyse hepsi düşerken bu kesimlerde yüzde 7'den yüzde 80'e çıkan bir oranın söz konusu olduğunu, aslında Kurumun bir taraftan da bir araştırmayı yapmış olduğunu, biraz toplumun tahlilini yapmış olduğunu, ekonomi, maliye ve vergi konusunda toplumda şikâyetin bulunduğunun görüldüğünü,

İfade etmiştir.

Alt Komisyon Başkanı Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL özetle;

Türkiye'nin yasama, yargı, yürütme erklerinden oluşan güçlü bir hukuk devleti olduğunu, devlet erkinin tek elde toplanmasının söz konusu olmadığını ifade etmiştir.

İstanbul Milletvekili Hüda KAYA özetle;

EBA'yla ilgili öğrencilerin Türkiye'nin her köşesinde internete girebilme noktasında sıkıntı yaşayabildiğini, bir evde 3-4 öğrenci olunca tablet, telefon gibi cihaz sıkıntısı çekilebildiğini, karda kışta kilometrelerce yol yürüyüp internetin çekebildiği kırsal dağ yollarında belli bir noktaya kadar giderek interneti açık havada çektirmeye çalışanlar olduğunu, bu noktada Kurumun başvuru alıp almadığını merak ettiğini ifade etmiştir.

Kamu Denetçisi Yahya AKMAN özetle;

Bölgelerle alakalı temsilcilik kurulması meselesinin ilk göreve başlandığı sıralarda gündemlerinde olan bir konu olduğunu, Kanunda böyle bir yetkilerinin de var olduğunu, ama uygulamada gitgide insanların daha çok interneti kullanmasıyla bu ihtiyacın biraz geri plana düştüğü, İstanbul'daki büronun da başvuru almaktan ziyade daha çok orada bir temsilciliğin olması mahiyetiyle fonksiyon icra ettiğini, yürütülen tanıtım faaliyetleriyle buranın bedava bir başvuru yolu olduğunu, kolay erişilebildiğini, devlet kurumları arasında başvuru yapılıp da bu başvuruyla alakalı kimliğin gizli tutulması noktasında en hassasiyet gösteren Kurum olduklarını,

EBA'yla alakalı 50 civarında başvuru olduğunu, doğrudan Kuruma başvuru yapıldığında Milli Eğitim Bakanlığı'na gönderme kararı verilerek hızlıca Bakanlığın bu sorundan haberdar olması şeklinde bir uygulama geliştirdiklerini,

İfade etmiştir.

3.2.2. KARMA ALT KOMİSYONUN 31 MART 2021 TARİHLİ TOPLANTISI

Toplantıda KDK'nin verdiği tavsiye kararlarına uyum oranı yüksek olan kurum temsilcileri ile kararlara uymayan/uyamayan ya da KDK'nin istediği bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşmayan kurum temsilcileri dinlenmiş olup ilgili kararlara konu olan iş ve işlemler değerlendirilerek komisyon üyelerince istişare edilmiştir.

Tavsiye kararlarına uyum oranı yüksek olan kurumlara plaket verilirken kararlara uymayan/uyamayan ya da KDK'nin istediği bilgi ve belge taleplerine olumlu yaklaşmayan kurum temsilcilerinden söz konusu tutumlarına ilişkin bilgi alınarak değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Kamu Denetçisi Yahya AKMAN tarafından Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 Yılı Raporu'nda, Adalet Bakanlığının kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis ettiği 2020/66860 numaralı başvuruya ilişkin özetle:

Türkiye'nin yaşamış olduğu darbe girişimi ve son yıllarda artan uyuşturucuyla mücadele noktasındaki mevzuat değişikliklerinin cezaevlerinin doluluk oranlarını son sınırına kadar zorladığı, hatta 2019 senesi içerisinde kapasitenin çok üzerinde çalışmaya başladıkları, Kurumun aldığı başvuruların ağırlıklı bir kısmının yoğunlukla alakalı olduğu, bu yoğunluğun geçen yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen bir mevzuat çerçevesinde

tedricen bir miktar hafiflediği, yine Covid-19 önlemleri çerçevesinde yarı açık cezaevlerinde bulunan bir kısım hükümlülerin evlerinde bu ceza infazını çekmelerine imkân veren mevzuat çerçevesinde cezaevlerinde kısmi olarak bir rahatlama meydana geldiği,

Bu yoğunluğa paralel olarak ciddi şekilde vatandaşların kendi memleketlerine, ailelerine yakın yerlerde cezalarının infazını çekme isteğinin 1'inci sırada yer alan bir başvuru konusu olduğu, bununla birlikte cezaevinde yapılan ziyaretler, görüşmeler, cezaevlerinin fiziki altyapısı ve diğer konularla ilgili de çeşitli başvuruların gelmekte olduğu,

İlgili konu da özellikle yeni açılan kampüs cezaevleriyle beraber, dünya standartları dikkate alındığında, çok ileri derecede ceza tevkifevlerinin insan yaşamına daha uygun hâle getirildiği, daha temiz, daha düzgün, daha yeni binalarda kalmaya başladıklarının gözlemlendiği, herkesin ailesine yakın yerde yaşama isteğinin karşılanamaması haricinde temel bir problem görmedikleri,

UYAP'la beraber mahkûmlara ve tutuklulara cezaevlerinden duruşmalara katılma imkânı verilmesinin yapılan yeniliklerden biri olduğu ve usul ekonomisi açısından ve pek çok açıdan ciddi bir rahatlama meydana getirdiği, cezaevleri tarafından yeni bir adım atılarak mahkûmların ve tutukluların aileleriyle görüntülü görüşebilmesine imkân verildiği, kendilerine yapılan başvurunun sağır ve dilsiz olan bir mahkûmun yakınıyla görüntülü olarak görüşmek istemesi talebi olduğu, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün örnek cezaevi olarak Sincan Cezaevinden başlamak suretiyle böyle bir uygulama başlattığı ve altyapısının elverişli olması hâlinde diğer yerlerde de bunu yaygınlaştıracağının ifade edildiğinden bahisle önemli bir hak tanınmış olduğu, bu çerçevede kararlarına uyum sağlanması nedeniyle Bakanlığa teşekkür ettikleri, örnekseme yoluyla ilgili kararı seçip toplantıya taşıyan Komisyon Üyelerine de teşekkür ettiği,

Birkaç hafta kadar önce Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüyle bir toplantı yaptıkları, bu toplantıda yoğun gelen başvurularda muhatap olarak görüşülebilecek bazı bürokratların isimlerinin belirlendiği ve bu yoğunluk içerisinde zaman kaybı olmaksızın bir kısım başvurulara daha zamanında, daha yeterli, daha doyurucu cevaplar gelmesi ve dosyaların hızlı bir şekilde sona erdirilmesi noktasında fiilî bir mutabakat sağlandığı,

Belirtilmiştir.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Yunus ALKAÇ tarafından özetle;

Söz konusu projeyle ilgili, Silivri 7 No.lu Ceza İnfaz Kurumundaki bir tutuklunun

pandemi sürecinde anne babasının başka bir ilde olmasından dolayı görüntülü görüşme talebinde bulunduğu, hükümlünün muhtemelen böyle bir projeden haberdar olarak böyle bir talepte bulunduğu, bu konuda başlatmış oldukları önceki aşamada "akıllı teknoloji" denilen "Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu" isimli bir projelerinin olduğu, proje kapsamında Türk Telekom AŞ'yle 11 Mayıs 2020 tarihinde on yıl süreli bir kira sözleşmesi imzaladıkları, proje ile gerek odalara gerek koğuşlara konulacak kabin sistemiyle cezaevinde bulunan hükümlü ve tutuklulara öncelikli olarak aileleriyle görüntülü görüşme imkânı sağlandığı ve bu konudaki mevzuat çalışmasının halledildiği, Türk Telekom AŞ'nin bu kabinlerin üretim faaliyetine başladığı, toplamda iki yıl içerisinde 20 bin adet kabini doğrudan odalara ve koğuşlara yerleştirmek suretiyle, hükümlüler veya tutuklular tarafından parmak izi girmek suretiyle kendi aileleriyle görüşme imkânı sağlanmış olacağı,

İfade edilmiştir.

Bu proje ile kalabalıklaşma sorunundan dolayı aileleri başka bir ilde bulunan hükümlü ya da tutuklunun bir şehirden başka bir şehre transfer olmadan günümüz koşullarına uygun olarak doğrudan görüntülü görüşme imkânına sahip olabilecekleri, görüntülü görüşmelerin ücretlendirilmesinin normal görüşme ücretleriyle aynı seviyede, belki de daha cüzi olacağı,

Bu projenin kendileri açısından ciddi oranda bir personel tasarrufu sağlayacağı, koğuşlardaki hareketliliği azaltacağı, bu proje tam anlamıyla faaliyete geçtiğinde kamusal kaynak anlamında 1 lira dahi harcama yapmayacakları, tahminî olarak 600 milyon TL olan 20 bin kabinli proje bedelinin Türk Telekom AŞ tarafından tamamen sağlanacağı ve yapılacak görüşmelerden elde edilecek kâr doğrultusunda da zaman içerisinde kendisini finanse edeceği,

Bu proje hayata geçtiğinde sistem üzerinden kurum ya da kuruluşlara hükümlü veya tutukluların dilekçelerini gönderebilecekleri, gerek kampüs içerisindeki gerek eşleştirme faaliyeti içerisinde olunan halk kütüphanelerinden kitap siparişleri verebilecekleri, e-doktor uygulamasının da bu proje kapsamında hayata geçeceği, hükümlü ya da tutuklunun kendi şikâyeti doğrultusunda doğrudan Sağlık Bakanlığıyla entegre olacak şekilde doktor randevularını da bu sistem üzerinden alabilecekleri,

Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararı doğrultusunda pilot uygulamanın başlatıldığı Sincan Kadın Kapalı Cezaevinin bildirildiği, sonraki süreçte Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde ve Sincan Gençlik, Çocuk Cezaevinde de bu uygulamaların faaliyete geçmiş olduğu böylece 3 cezaevinin pilot uygulama olarak bu projeyi kullandıkları,

Birkaç ay içerisinde Türkiye'deki "hassas grup" diye tabir edilen tüm kadın, çocuk ve gençlik cezaevlerinde en geç bu yılın sonuna kadar bu projenin hayata geçmiş olacağı, 2022 yılının sonuna kadar da Türkiye'de bulunan tüm cezaevlerinde bu projenin hayata geçirileceği,

İfade edilmiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK tarafından Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis ettiği 2019/21338 numaralı başvuruya ilişkin olarak özetle:

Söz konusu dosyadaki kararda, doğuştan engelli kızı olan bir vatandaşın Kuruma müracaatında, ÖTV indirimi için almaya gittiği engelli raporunda sürekli ağır engelli durumunun sehven yanlış yazıldığını, o sırada fark etmediğini, bu nedenle daha sonra da Bakanlık tarafından evde bakım ücretinin kesildiğine ilişkin bir başvuru olduğu, Kurumda yapılan değerlendirme neticesinde, bahse konu engelli sağlık kurulu raporlarına göre ağır engelli olduğu tespit edilen kişinin doğuştan gelen engelinin bulunduğu, doğuştan engel durumunun sürekli oluşu dikkate alındığında haksız yapıldığı iddia edilen ödeme döneminde rahatsızlığının geçmediği, başvuranın ekonomik durumunda olumlu artışın olmadığı, 26/6/2019 tarih ve 151477 sayılı makam onayıyla bağlanan evde bakım ücretinin bu tarihten itibaren tekrar bağlandığı, "sosyal devlet" kavramı çerçevesinde başvurana yapılan ödemelerin başvuranı zenginleştirici durumda bulunmadığı anlaşıldığından 27 Ocak 2017 ve 21 Mayıs 2019 tarihleri arasındaki engelli çocuğun ailesine ödenen evde bakım hizmeti ücretinin geriye dönük tahsilinin talep edilmesi işleminde hukuka ve hakkaniyete uyarlılık görülmediğinden başvuranın kızının engel durumunun doğuştan olduğu, engel oranının giderek arttığı dikkate alınarak idarece talep edilen 28.127 liranın iptali yönünde Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına tavsiyede bulunulduğu, idarenin daha sonra tavsiye kararına uyarak bu geri iade ödeme işlemini iptal ettiği,

İfade edilmiştir.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Orhan KOÇ tarafından özetle;

Türkiye'de 2006 yılından itibaren başlatılan "evde bakım yardımı" diye bir uygulama olduğu, şu anda 535 bin ağır engelli bireyin evde bakım yardımı aldığı, evde bakım yardımı almak için gerekli iki kriterden birincisinin, yüzde 50'den daha ağır engel oranı olması gerekliliği, son yapılan yönetmelik değişikliğinde 18 yaş altı çocuklar için gereksinim düzeyine göre yardım verilmekte, yetişkinler içinse bağımlılık durumuna göre verilmekte olduğu, bir

diğer kriterin ise gelir kriteri; hane halkında kişi başına düşen gelirin asgari ücretin 2/3'ünün altında olması şartı arandığı,

Ayrıca sosyal incelemeler yapılarak da hem gelir kriteri hem de raporun ailenin sosyal durumuyla uyumlu olup olmadığı sosyal inceleme raporuyla karara bağlanarak bakım yardımının bağlandığı, bakım yardımının aile içerisindeki akrabalardan birisinin bakımı üstlenmesiyle başlayan bir süreç olduğu, ülkemizde şu anda 535 bin vatandaşın bu hizmetten faydalanmakta olduğu, süreç içerisinde engelli bireylerin raporlarını farklı nedenlerden dolayı yenilemiş olması durumunda; geçici olan bir engellilikse süreli raporları yenilediği zaman iyileşmişse, kliniğinde bir düzelme olmuşsa raporla ilgili şartı yerine getiremediğinden dolayı bakım yardımının kesilebileceği veya ilgili konuda olduğu gibi özel tüketim vergisinden faydalanmak için rapor almaya gittiğinde klinik değişiklikleriyle ilgili raporu güncellediğinde yine yüzde 50'nin üzerindeki "ağır engelli ibaresi"nin kaldırılabileceği, bu durumda, tekrar sosyal inceleme yapılarak yardımla ilgili sürecin sonlandırılabileceği ve başka hizmet modellerinden faydalanabileceği,

İlgili kararda yer alan Gözde Kürkçü'nün 2007 doğumlu, doğduğundan itibaren "bilateral anoftalmi" yani görme engelli olduğu, bilateral, ellerinde de konjenital deformiteleri olan konjenital engelli bir birey olduğu, bireyin süreç içerisinde iyileşme olasılığı olmadığı için aldığı 2'nci raporda ÖTV indirimi için gittiğinde heyetin ilgili rapordaki "ağır engelli" ifadesini işaretlememiş olması sonucunda -çünkü her yıl düzenli 535 bin kişinin raporunun ve gelir durumunun değerlendirildiği- yapılan değerlendirmede rapor ağır engeli ortadan kalkmış gibi tespit edildiğinden evde bakım yardımı durdurulmuş fakat daha sonraki süreçlerde Kamu Denetçiliğinin göndermiş olduğu bulgular ve rapor üzerine tekrar değerlendirildiğinde aslında ÖTV için başvurduğu raporda sehven bir işlem hatası olduğu, rapor tekrar yenilendiğinde 2007 ile 2009 yılları arasındaki iki yıllık süreçte engellilik oranının sabit olduğu tespit edildiğinden bu ara dönemde ödenen 28.127 TL'lik miktarın tahsiline gidildiği,

Bazen kişinin başvurusuyla bazen denetim esnasında kişinin gerçekten engelliliğinin ortadan kalkıp kalkmadığı noktasında sosyal inceleme başlatıldığı, burada da konjenital doğuştan olan engel durumunun ortadan kalkmadığı raporlarla da tekrar tespit edildiğinden engelli bireyin evde bakım yardımı 2019'da başlatılmış ama ara dönemdeki ödemeyle ilgili mevzuatın getirmiş olduğu zorunluluktan dolayı bir tahsil süreci başlatıldığı, KDK'nın tavsiye kararı üzerine konu incelendiğinde, valiliklere verilen yetki muvacehesinde ilgili geri ödeme

kişiyi haksız zenginleştirme gibi farklı bir yöne evrilmediğinin tespit edilmesi ile tahsilattan vazgeçildiği şu anda da söz konusu kişinin evde bakım yardımı almaya devam ettiği,

Ayrıca artık e-rapor sistemiyle bütün sağlık raporları hastaneden alındığı andan itibaren on-line bir şekilde kendi veri tabanlarına geldiği ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarının da bu e-rapor sisteminden hizmetlerini üretebildiği; vatandaş için ayrı bir rapor alma, ayrı ayrı ibraz etme zorunluluğunun ortadan kalktığı,

İfade edilmiştir.

Kamu Denetçisi Arif DÜLGER tarafından Gençlik ve Spor Bakanlığının Kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis ettiği 2019/21246 numaralı başvuruya ilişkin olarak özetle:

Almakta olduğu öğrenim kredisinin babasının gazilik durumu dolayısıyla bursa çevrilmesiyle ilgili Kuruma bir başvuru yapıldığı, kendisinin eğitim, öğretim, gençlik ve spor konularından sorumlu kamu denetçisi olarak görev yaptığı, kendilerine yapılan bu başvuruyu Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10'uncu ve 61'inci maddesinde devletin hak malulü ve şehit ve gazilere, yakınlarına yönelik koruyucu hükümler çerçevesinde ele aldıkları,

Başvurandan burs başvurusu yaparken Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünce, babasının gazilik durumunu belgelendirmesinin istendiği, ilgili belgeyi göndermesine rağmen babasının gazilik durumu dikkate alınmadan kendisine burs yerine öğrenim kredisi tahsis edildiği, dört kardeşine Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan aynı belgeye istinaden burs verildiğini belirterek kendisinin de öğrenim kredisinin bursa dönüştürülmesi talebiyle Kuruma başvuru yaptığı,

Belirtilmiştir.

Başlangıçta belirtilen ilke çerçevesinde yapılan değerlendirme neticesinde, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün burs verilmesiyle ilgili düzenlemelerinde gazi çocuğu olunması öncelik sebebi olduğu hâlde ve başvuran gazi çocuğu olduğuna dair belgeyi burs başvurusu aşamasında 1 defa ve sonuçlar açıklandıktan sonra 2 defa olmak üzere 3 kez idareye gönderdiği hâlde, söz konusu belge dikkate alınmadan kendisine öncelikli burs verilmesi talebinin öğrencilerin yükseköğrenimlerini kolaylaştırmakla yükümlü idare olan Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından "İlgili belge otuz gün içinde idareye gönderilmediği" sebebiyle reddedilmesi işleminin hukuka ve hakkaniyete uygun olmadığının tespit edildiği,

Açıklanan gerekçelerle 4/6/2020 tarihinde başvuranın öncelikli öğrenci kapsamında

değerlendirilmesi ve almakta olduğu öğrenim kredisinin bursa çevrilmesi yönünde Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğüne tavsiye kararı verildiği, söz konusu tavsiye kararı üzerine Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünün cevabi yazısında başvuranın almakta olduğu öğrenim kredisinin öncelik durumuna, gazi çocuğu olmasına istinaden 2016 Ekim ayından geçerli olmak üzere bursa dönüştürüldüğü belirtilerek Kurumun tavsiye kararı doğrultusunda işlem tesis edildiğinin belirtildiği,

İfade edilmiştir.

Kredi ve Yurtlar Genel Müdür Yardımcısı Mustafa ÖZGÜL tarafından özetle;

Sibel Çabuk'un başvurusunda bir malullüğün mü yoksa gaziliğin mi söz konusu olduğu noktasında ihtilafa düşüldüğü, 1 milyon 650 bin öğrenciye kredi ve burs verildiği, bunun 400 bininin burs, 1 milyon 250 bininin de kredi olduğu, bunun da 650 bin lira gibi bir maliyet oluşturduğu, ayrıca 700 bin kişiye daha ayda ilaveten 480 bin lira karşılıksız beslenme yardımı yani sabah kahvaltısı ve akşam yemeği olarak destekleme yapıldığı, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün, öğrenciyi yükseköğrenim döneminde, her an destekleme konusunda çok ciddi çabaları olduğu, hizmet sunan bir birimin hesap verebilir olmasının, denetlenebilir olmasının önemli olduğu, kurumların olayların arkasına sığınmadan merkezde insan, öğrenci olduğu bilinciyle hareket etmesi sebebiyle tavsiye kararlarına uyduğu,

Kendilerine gelen bazı tavsiye kararları noktasında mevzuat değişikliğine kadar götürecek çalışmalar başlattıkları, 35 yaş üstüne kredi verilmemesi konusunda tavsiye kararlarını dikkate alarak aslolanın öğrenim hakkı olduğu anlayışıyla söz konusu alanda mevzuat değişikliğine gidildiği,

KYK borçlarının faizlerinin silinmesinin siyasi bir karar olduğu, bunun kendilerinin alacağı bir karar olmadığı, Hükümetin son dönemde aldığı bir kararla Kredi borçları olan bütün öğrencilerin işe girene kadar borçlarını istediği kadar erteleyebilecekleri ve kimsenin kapısına gidilip haciz yapmasının söz konusu olmadığı, işe girene kadar nihayetsiz bir şekilde bu borçların ertelenebildiği,

Bu konuda kişinin borcunu takip etmemesinden kaynaklı eski dosyaların bulunduğu, akçalı bir mesele olduğu için mutlaka e-devlet üzerinden kişinin dilekçesini vererek erteleme işlemini gerçekleştirmesi gerektiği, yapmayanların otomatik olarak icra takibine düşeceği,

Mezun olduktan sonra ilk iki sene ödemenin talep edilmediği, daha sonra ise işe girene kadar nihayetsiz ertelenebileceği, işe girdikten sonra da ödeme yapacağı,

İfade edilmiştir.

Ankara Milletvekili Ali Haydar HAKVERDİ tarafından özetle;

Silivri'deki Ceza İnfaz Kurumunda talepte bulunan kişinin muhtemelen görüntülü konuşma konusunda kendisine yapılacak ayrıcalıklı bir muamele talep ettiği, Kurumun kurmaya çalıştığı kabin ve görüntülü iletişim sisteminden haberdar olmadığı, Cezaevi İnceleme Alt Komisyonu olarak Sincan Cezaevine gittikleri, kadın ve çocuk kısmında görüntülü kabinleri gördükleri; arkasının kapatılarak görüşçüye özel bir alan yaratılmasının kıymetli olacağı,

Mahkumların, bu kapsamda konan kameralarla koğuşun, özel yaşantılarının izlenebileceği endişesinin olduğu, yalıtılmış bir ortam oluşturularak bu endişenin giderilebileceği, görüşmelerin mahkumlara 10 dakika için 3-4 liralık olan maliyetinin devlet tarafından karşılanabileceği,

Söz konusu çalışmanın özellikle pandemi döneminde aileleri gelemeyen hükümlü ve tutukluların ailelerini görme olanağı sağlamasının kıymetli olduğu, mahkumlara herhangi bir mali yükü olmadan bunun yapılabileceği,

KYK borçları olan ve zaten iş konusunda da sıkıntı yaşayan öğrencilerin olduğu, KYK borçlarının silinmesine dair kendilerinin çok öneri sundukları, işsizlik sebebiyle gençlerin zor durumda olduğu ve buna ek olarak bir de KYK borçlarıyla uğraştıkları, kredi olarak değil de burs olarak vermenin, karşılıksız vermenin sosyal devletin gereği olduğu, öğrencilere eğitim imkanının sağlanması ve bu konuda desteklenmelerinin önemli olduğu, işsizlikle mücadele ederlerken evlerine icra gönderildiğinde gençlerin gelecek beklentilerini tamamen yitirdikleri, ancak güçlü olan devletin buna yetecek kaynağının bulunduğu,

Belirtilmiştir.

Diyarbakır Milletvekili Oya ERONAT tarafından özetle;

Cezaevlerindeki kabinleri, Komisyonla yapılan ziyarette gördüğü ve iç açıcı oldukları, özellikle anne-çocuk odalarının kusursuz yapıldığı, Kredi ve Yurtlar Kurumuyla ilgili olarak; kendisinin de 1980 darbesi zamanı üniversiteyi kazanarak yurtta kalmaya başladığı, 8 kişinin küçücük bir odada kaldığı, 4 ranza ve 8 dolap odaya girmediği için dolapların bir kısmının koridorlarda olduğu, şu anki sabah kahvaltısı, akşam yemeğinin mümkün olmadığı, elektrikli ocakta yapılan makarna ve pilavdan başka hiçbir şey yemeyerek bir-iki yıl geçirdikleri, sıcak suyun haftada bir ya da on beş günde bir verildiği bir sistemin hakim olduğu o dönemden bu döneme yurtların çok daha iyi seviyeye geldiği ve herkese burs verebilme imkânını temenni ettiği,

İfade edilmiştir.

İstanbul Milletvekili Hüda KAYA tarafından özetle;

KYK borçlarından ciddi anlamda mağdur gençlerin olduğu, yaşamın sorumluluklarını alacakları yaşlarda, bir iş kurma, iş arama aşamasında olan, nişan yapan, düğün yapmak zorunda kalan, ev kurmak zorunda kalan ve tam hayatın bütün sorunlarıyla bire bir muhatap olma devrelerinde icralarla, borçlarla ciddi anlamda ezilen ve o yükün altından kalkamayan gençlerin olduğu, bununla ilgili, gençlerin borçlarının ertelenmesinden ziyade böyle bir süreçte silinmesi üzerine yaptıkları tekliflerin kabul edilmediği, devleti var edenin insanlar olduğu, devletin değil, milletin zengin olduğu devletin bu nedenle güçlü olduğu ifade edilmiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK tarafından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığının Kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis etmediği 2020/3567 numaralı başvuruya ilişkin olarak özetle:

İlgili dosyada başvuranın, ev adresinin gösterilerek mobil işletim sağlayıcılarından abonelik kaydı açıldığı, gerçeğe aykırı olarak adresine açılan 13 adet aboneliğin iptali veya MERNİS kaydının bu GSM firmasınca düzeltilmesi talebiyle KDK'ya başvurduğu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuyla yapılan yazışmalar neticesinde inceleme, araştırma, başvuranın iddiaları, idarelerin açıklamaları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde 5490 sayılı Kanun dolayısıyla mobil işletimcilerin yerleşim yeri adresi teyidi imkânı bulunmadığı anlaşılmakla birlikte, hukuk güvenliği ilkesinin de bir gereği olarak kişilerin adres gibi belirli bilgilerinin farklı aboneliklerle ilişkilendirilerek kişiye özel verilerin her an başka şekillerde kullanılabileceği kuşkusunun yaşanmaması adına idarelerce gerekli tedbirlerin alınması gerektiği sonucuna ulaşıldığı, bundan dolayı adres gibi kişiye özel bilgilerin farklı abonelikler tarafından kullanılmasının önlenmesi adına gerekli tedbirler alınarak işletmecilerin bu konuda dikkatli davranmalarının sağlanması ve kişisel verilere ilişkin düzeltme taleplerinin ilgili işletmeler tarafından ivedilikle incelenerek mağduriyetlerin giderilmesine ilişkin gerekli uyarıların yapılması hususunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığına tavsiyede bulunulmasına 20 Ağustos 2020 tarihinde 2020/3567 sayılı Karar'la karar verildiği,

Verilen bu tavsiye kararı sonrasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Kuruma 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "İnceleme ve araştırma" başlıklı

20'nci maddesinde yer alan "İlgili merci, Kurumun önerileri doğrultusunda tesis ettiği işlemi veya Kurumun önerdiği çözümü uygulanabilir nitelikte görmediği takdirde bunun gerekçesini otuz gün içinde Kuruma bildirir." hükmü doğrultusunda süresinde bir dönüş yapılmadığı ancak verilen tavsiye kararından yaklaşık yedi ay sonra bir yazıyla cevap alındığı, bu yazısında işletmecilere abonelik sözleşmesi tesisinde adres teyidinin sağlanması yükümlülüğünün getirilebilmesini teminen kanun düzeyinde bir mevzuat değişikliğine ihtiyaç duyulduğu, elektronik haberleşme sektöründe hizmet sunan işletmecilerin yükümlülükleri dâhilinde olmayan adres teyidine ilişkin ilgili Bakanlıkça gerekli düzenlemelerin yapılarak işletmecilere imkânların sağlanması durumunda tüketici mağduriyetlerinin önlenmesi, hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla Kurum tarafından gerekli düzenlemelerin yapılacağı, öte yandan, şikâyet kapsamında işletmeciyle yapılan yazışmalar neticesinde, işletmeci tarafından adres düzeltme talebi yerine getirilerek mağduriyetin giderilmesinin sağlandığı, ayrıca ilgili mevzuat kapsamında şikâyetle ilgili olarak işletmeci nezdinde Kurumca yürütülen idari sürecin devam etmekte olduğunu belirten şekilde yedi ay sonra bir cevap geldiği,

İfade edilmiştir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Tüketici Hakları Dairesi Başkanı Mühammed Salim KETEVANLIOĞLU tarafından özetle;

Söz konusu kişinin CİMER'den, TBMM Dilekçe Komisyonundan, KDK üzerinden aynı konuyla ilgili şikâyetinin kendilerine ulaştığı, müştekinin kendisinden farklı kişilere ait faturaların kendi ev adresine ulaştığını ve ileride bu kişilerin borçlarını ödememeleri durumunda kendi evine bir icra işlemi olma ihtimalinden dolayı, kendisinin mağdur olması olasılığına binaen bu mağduriyetinin giderilmesi talebinde bulunduğu, ayrıca ilgili işletmeci hakkında da idari yaptırım talebinde bulunduğu,

18/10/2019 tarihinde CİMER'den ilk şikâyeti almış oldukları, başvuru geldikten sonra dört gün içinde gerekli tedbirleri almak üzere işletmeciye durumu ilettikleri, işletmecinin 13 farklı kişinin 17 aynı adresi beyan ettiğini tespit ettiği fakat bu kişilerin bir taraftan da yalan beyan ihtimalinin de olduğu, bir taraftan da sehven bu adresi girmiş olma ihtimalînin olduğu; bu kişilerin de mağdur edilmemesini teminen bu kişilere de ulaşıldığı ve adreslerinin tekrar düzeltildiği,

İlk etapta 10 faturalı hat abonesinin adreslerinin düzeltildiği, işletmecinin 3 kişiye ulaşamadığını söylediği ve ek süre talep ettiği, 30 Ocak tarihî itibarıyla tüm hatlarda adreslerin

güncellendiğini ve artık müştekinin ev adresine tanımlı, müştekinin dışında aboneliklerin bulunmadığını belirttikleri, bu durumun da Kamu Denetçiliği Kurumuna 14 Şubat tarihinde bildirildiği,

Yakın bir zamanda, aynı müştekinin Dilekçe Komisyonundan da bu konuyla ilgili dilekçesinin kendilerine iletildiği, 2 Nisan itibarıyla Komisyonun adreslerin düzeltildiği konusunda bilgilendirildiği,

Bu arada, idari yaptırım sürecini, "ön tahkikat" denilen süreci başlatmış oldukları, yani işletmeciye mağduriyeti giderici bir şekilde adresleri ivedilikle düzelttirdikleri ve bunun kök nedenlerini araştırarak ön tahkikat sürecini başlattıkları, gelinen aşamada 14 Temmuz itibarıyla tahkikat sürecinin başladığı, BTK'nın idari yaptırım usul ve esaslarının olduğu, işletmeciyle söz konusu esaslar çerçevesinde idari yaptırıma konu süreci başlatmış oldukları, Tavsiye kararını aldıkları ancak hâlen idari yaptırım sürecini neticelendirip KDK'ye dönüş yapmayı planladıklarından iki hafta önce bir ara bildirim yaptıkları, devam eden süreçte neticesi hakkında KDK'yı bilgilendirecek oldukları,

Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda belli sınırlamalar olduğu özellikle mobil işletmecilerin kişilerin adres bilgilerine erişiminin yasa yapıcılar tarafından kişisel verilerin korunması anlamında uygun görülmediği; dolayısıyla mobil işletmecilerin doğrulama ya da erişme imkânı bulunmayan bir veri için onlara adres teyiti gibi bir yükümlülük getiremedikleri,

Bu konuyu ilgili KDK tavsiye kararını da dikkate alarak İçişleri Bakanlığına konuyu gerekirse Nüfus Hizmetleri Kanunu'ndaki muhtemel bir tadilatta yeniden değerlendirilmek üzere arz ettikleri; şu anda konunun orada değerlendirildiği ancak yine de bunun bir risk ölçeklendirmesi olduğu, bir mobil işletmecinin bu veriye erişmesinin orantılı olup olmadığının gerek ilgili veriyi yönetenlerin gerekse yasa yapıcıların takdirinde olduğu,

Özü itibarıyla 30 Ocak tarihinde ilgili kişinin ev adresine tanımlı 13 farklı kişinin adreslerinin güncellendiği ve müştekinin ev adresinin artık buralarda tanımlı olmadığı, 14 Temmuz itibariyle de idari yaptırım yani ön tahkikat sürecinin bitirildiği ve tahkikat sürecine başlandığı,

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün Kamu Kimlik Paylaşım Sistemi denilen Kimlik Paylaşım Sistemi olduğu, BTK olarak Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı ya da yabancı kişilere Göç İdaresi Genel Müdürlüğünce verilen geçici koruma belgesi gibi üstünde bulunan; adı soyadı, doğal olarak kimlik numarası, doğum tarihi, belgenin seri numarası,

belgenin son kullanma tarihi, anne baba adı gibi bilgileri Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü servisinden alınan bilgilerle kontrol etme yükümlülüklerinin olduğu, bunun da "kimlik hırsızlığı" denilen sahte kimliklerle yapılan işlemlerde bir nebze olsun koruma sağladığı,

Kimliğini unutan veya kimliği çalınan bir kişinin derhâl nüfus hizmetlerinin kısa numarasını arayarak kimliğinin o anda askıya alınmasını sağlayabildiği, dolayısıyla seri numarasıyla doğrulama imkânının bulunmadığı, kişinin çalınmış ya da kaybolmuş olan kimliğiyle bir abonelik yapılma ihtimalinin ortadan kalkmış olduğu,

Belirtildiği üzere adres bilgisinin teyidine ilişkin şu anda bir imkân bulunmadığı, fakat yine de işletmeciye bu konuyla ilgili bir idari tahkikat süreci başlattıkları bu sürecin yakın zamanda tamamlanacağı sonrasında ise ilgili kurumlara bilgi verileceği,

2018 yılında Kamu Denetçiliği Kurumunun özellikle 850'li hatlar için, kişilerin bilgisi ve rızası dışında hatlar açıldığı sonra bu hatların birtakım gayrimeşru işlerde kullanıldığı ve hiç bilgisi olmayan insanların mağdur edildiği bu nedenle söz konusu hatların da e-devlet üzerinden sorgulanabilmesi yönünde tavsiye kararında bulunduğu, bunun üzerine gerekli çalışmayı derhâl başlattıkları ve 2019 yılı itibariyle e-devletten artık 850'li hatların da sorgulanabildiği,

E-devletten 2013 yılından beri mobil abonelikleri sorgulama imkânı sunulduğu, 2015 yılından bu yana borç ve alacak sorgulanabildiği, yine Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiyesi üzerine sabit hat sorgulama hizmetinin de sunulduğu,

Şubat ayı rakamlarına göre, e-devlet kapısı hizmet sağlayıcısında; mobil hat sorgulamada 9,5 milyon kişi, borç alacak sorgulamada 660 bin kişi, sabit hat sorgulamada 153 bin kişinin söz konusu hizmetleri kullanmış olduğu, kişilerin kendi adlarına hat bulunup bulunmadığını sorgulayabilme imkânının e-devlet kapısının sıklıkla kullanılan hizmetlerinden olduğu,

Söz konusu şikâyetin münferit olduğu, burada herhangi bir mağduriyetin söz konusu olmadığı fakat müştekinin endişelerinin giderildiği, tahkikat sonuçlanmadığı için henüz bilgilendirme yapılmayıp ara bilgilendirmenin yapıldığı ve neticelenir neticelenmez de Kamu Denetçiliği Kurumuna gerekli bilginin verileceği,

Belirtilmiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK tarafından Gelir İdaresi Başkanlığının Kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis etmediği 2020/58490 numaralı başvuruya

ilişkin olarak özetle:

İlgili dosyada şikâyetçinin, Elâzığ ilinde meydana gelen deprem sonrasında aracının 2020/1 motorlu taşıtlar vergisinin ertelenmediğini tespit ederek Malatya Vergi Dairesi Başkanlığına bağlı olmaması nedeniyle bu ertelemenin uygun görülmediğini, bölgede yaşayan farklı il plakası olan araç sahipleri için bu vergi dairelerine bağlı olma mükellefi olmanın olumsuz bir durum oluşturduğunu belirterek kendisine kesilen bu cezanın faizsiz olarak ertelenmesini ve vergi dairesine bağlı il plakası düzenlemesinden vazgeçilerek ikamet eden vatandaşları temel alan uygulamaya geçilmesini talep ettiği,

Başvuru üzerine Kurumun Gelir İdaresi Başkanlığından bilgi ve belge talebinde bulunduğu, yapılan inceleme ve araştırma, şikâyetçinin iddiaları, idarenin açıklamaları, ilgili mevzuat hükümleri ile tüm dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesi neticesinde, deprem felaketinin etkisi altında kalmış olan illerde yaşayan vatandaşların maruz kaldığı felaketin etkisini hafifletebilmek ve vergi borcunu ertelemek amacıyla mücbir sebep hâli ilan edildiği dikkate alındığında, deprem felaketine maruz kalmış olan, Malatya ilinde ikamet eden şikâyetçinin taşıtının bağlı olduğu vergi dairesinin Malatya ilinde olmaması nedeniyle talebinin reddedilmesinin mücbir sebep hâli ilanının amacıyla bağdaşmadığı, idare-mükellef ilişkisinin tesisi ve devamlılığı bakımdan vergi dairesi kayıtlarının dikkate alınmasının vergi işlevinin yerine getirilmesi için bir zorunluluk olduğu, aynı şekilde MTV'ye ilişkin işlemlerde taşıtın bağlı olduğu vergi dairesinin dikkate alınması gerektiği ancak somut olayda mücbir sebep hâli ilanının vergi dairesi kaydının bulunduğu yere göre belirlenmesinin söz konusu zorunlulukla bir ilgisinin olmadığı, hukuken bu yönde bir zorunluluk bulunmadığı ve idarenin kendi iç işleyişi açısından kolaylık sağlayan durumun mücbir sebep hâli ilanıyla vatandaşlara getirilen kolaylıkların aksi bir sonucunun ortaya çıkmasına sebep olduğu,

Aynı zamanda günümüzde farklı illerden taşıt alışverişinin sıklıkla yapıldığı, plaka değiştirme zorunluluğunun bulunmadığı, taşıtın hangi vergi dairesine kayıtlı olduğunun vergi kaydı ve iç işleyiş açısından idare için önemli olduğu ancak vatandaşlar için herhangi bir anlam ifade etmediği, nitekim Kazım Karabekir Vergi Dairesi Müdürlüğü ve Erzurum Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından da Gelir İdaresi Başkanlığına konuya ilişkin tereddütlerini, mücbir sebep hâlinin Elâzığ ve Malatya illerinde vergi kanunlarının uygulanması bakımından ilan edildiği dikkate alındığında, Malatya ilinde ikamet eden şikâyetçinin MTV 2020 Ocak taksitinin ödeme süresinin mücbir sebep hâli kapsamında ertelenip ertelenmeyeceği hususu belirtilerek görüş

istediği; aynı şekilde, idare tarafından "Malatya ilinde deprem tarihi itibarıyla MTV mükellefiyetinin bulunmamasının taşıtlar itibarıyla vergi ödevlerinin yerine getirilmesine engel bir durumun bulunmadığını ortaya koymakta olduğu, adı geçenin 213 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca mücbir sebep hâlinde bulunmadığı açıktır." şeklinde yapılan açıklamanın da deprem felaketi nedeniyle oluşan mağduriyetin mükellefiyet kaydına bağlanması nedeniyle makul karşılanmadığından, şikâyetçinin MTV taksit ödeme süresinin uzatılması talebinin reddedilmesi nedeniyle oluşan mağduriyetin giderilmesiyle bundan sonra mücbir sebep hâli ilanına ilişkin durumlarda benzer mağduriyetlerin oluşmaması için tedbir alınması ve mücbir sebep hâli ilanının ikametgâh kaydının dikkate alınması hususunda Gelir İdaresi Başkanlığına tavsiyede bulunulmasına karar verildiği,

Verilen tavsiye kararı sonrası Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığından alınan yazıda, bilgi ve belge talebine verilen cevaplar tekrar edilerek "Mücbir sebep hâli ilanı durumlarında benzer mağduriyetlerin oluşmaması için tedbir alınması ve mücbir sebep hâli ilanında ikametgâh kaydının dikkate alınması şeklindeki tavsiyeniz ileride yapılacak çalışmalarda değerlendirilmek üzere not edilmiştir." şeklinde cevap verilip sorunun çözümü noktasında somut bir aksiyonda bulunulmadığı,

İlgili başvurucunun asker kökenli olduğu, farklı bölgelerde görev yapan öğretmen, subay, polis gibi vatandaşların araçlarının plakalarının başka bir ilde olması ama deprem bölgesinde görev alması nedeniyle, bu şekilde mağduriyetlerin oluştuğundan bahisle söz konusu kişinin aslında bir anlamda bu konuda farkındalık ve geleceğe matuf bir meslek grubunun, çalışanların sorununu dile getirmiş olduğu, Kurumun da bu farkındalığı yaratarak mücbir sebep hâlinde sadece ilgili ilde vergi kaydının değil, ikametgâh esasının da bu anlamda gözetilmesi gerektiği yönünden tavsiye kararı vermiş oldukları

İfade edilmiştir.

Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı İdris ŞENYURT tarafından özetle;

Gelir İdaresi Başkanlığı olarak yaptıkları bütün mücbir sebep ilanlarında, bahse konu olayda olduğu gibi, hep mükellefiyetin esas alındığı yani hiçbir şekilde ikametgâhın esas alınmadığı, bunun temel nedeninin, verginin konusunu oluşturan işlem nerede yoğunlaşıyorsa vergi mükellefiyetinin de orada oluşması ve orada bir mükellefiyet tesis edilmesi, tesis edilen işlemlerin de hep bunun üzerinden devam etmesi olduğu,

İkametgâh ile verginin konusunu oluşturan işlemin çoğunlukla aynı yerde olmakla

birlikte bazı durumlarda farklı yerlerde olabildiği, kişiler örneğin Ankara'da ikamet ederken ticari işletmelerinin İstanbul'da olabildiği, hep mükellefiyet bazlı mücbir sebep ilan edilmesinin temel nedeninin Ankara'da deprem olup Ankara için mücbir sebep ilan edildiği zaman, kişinin işletmesi mücbir sebep kapsamına alındığında İstanbul'da rekabet ettiği diğer mükellefler açısından bir rekabet eşitsizliği yaratacağı, bunun önüne geçmek amacıyla vergi nereden alınıyorsa orada mücbir sebepten yararlandırmanın söz konusu edildiği,

Kilis'te deprem olduğunda bazı kişilerin mükellefiyetini hemen oraya taşımaya başladığı, bunun üzerine kendilerinin de yalnızca mücbir sebebin olduğu tarih ve ondan öncesinde orada mükellefiyeti olanlar için mücbir sebepten yararlandırma imkanı getirdikleri, bunun gibi mücbir sebep hâli olduğu zaman birçok kişinin bu durumdan yararlanmaya çalıştığı, kendilerinin ise mümkün olduğunca etkilenen kişileri bundan yararlandırdıkları,

Yukarıda bahsedilen durumlardan dolayı hep mükellefiyet esaslı mücbir sebep ilan edildiği ama Kamu Denetçiliğinin uyulmasını öngördüğü kararda da haklılık payı olduğu, insanların yüzde 90-99'unun ikametgâhı neredeyse motorlu taşıtlarının da kayıt ve tescilini o ile yaptıkları ama istisnai olarak başka illere de yapabildikleri, bu durumun önüne geçilmesi amacıyla ilgili kanunun izin verdiği özel başvuru hâllerinin olduğu, bunun pandemi döneminde yapılan mücbir sebeplerde çok yaygın bir şekilde kullanıldığı,

Yaşanan doğal afetten ya da zorunluluk durumlarından etkilenen mükelleflerimiz için genel bir mücbir sebep ilan edildiği, ancak öngörülemeyen mücbir sebep yaşayan mükelleflerin bulunduğu, onlardan bu durumda haksızlığa uğramamaları için özel başvuruların alındığı, eğer gerçekten de vergi ödevlerini yerine getiremeyecek bir durumu tespit edilirse mücbir sebep kapsamına alındığı, pandemi döneminde bu şekilde mücbir sebep verilen 3 bine yakın mükellefin olduğu,

Bundan sonra bu bireysel başvuruların daha da yaygınlaştırılmasına yönelik mükelleflerin bilgilendirilerek buradan istifade etmelerinin sağlanacağı çünkü ilanın mecburen genel kurallar içerisinde belirlenmesi gerektiği, özel durumları olanların ise ayrıyeten değerlendirilmesi gerektiği,

Belirtilmiştir.

Kamu Denetçisi Arif DÜLGER tarafından Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis etmediği 2019/16150 numaralı başvuruya ilişkin olarak özetle:

Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından kurulan, vakıf üniversitesi olan Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde okuyan bir öğrencinin final sınavında kopya çektiği iddiasıyla ilgili olan başvuru üzerine inceleme yaptıkları, ilgili Üniversitenin Fakülte Dekanlığı tarafından 28/6/2019 tarihli yazıyla başvuranın kendisine uyarma cezası verildiği, öğrencinin söz konusu cezanın silinmesine yönelik üniversiteye başvurduğu ancak üniversite tarafından reddedildiği, başvuranın bunu ifade ederek söz konusu cezanın dosyasından silinmesi, ilgili mevzuatta herhangi bir süre ve şart bulunmadığından bu durumun belirsizlik yarattığını iddia ederek öğrenci sicilleriyle ilgili net düzenlemeler yapılması hususunda Kuruma başvurduğu,

Kurumca yapılan inceleme neticesinde, üniversitenin, öğrencilerine üniversite içinde kabul edilmiş düzen kurallarına uymamaları hâlinde yaptırım uygulama yetkisine sahip olduğu, üniversitelerin özerklik durumları sebebiyle mevcut düzenlemelere göre disiplin cezası alan bir öğrencinin cezasının sicil fişine işlenerek dosyasında saklanacağı, hatta öğrenci bilgilerinin saklandığı ve tüm üniversiteler tarafından mezun ve aktif öğrenciler veya ilgililer tarafından girilen üniversitenin YÖKSİS sistemine de işleneceği ve gerektiğinde isteyen kurum ve kuruluşların bu verilere ulaşabileceği ve kullanabileceği, yasama organının çıkaracağı bir af kanunuyla söz konusu cezaların silinebileceği, bunun da öngörülebilir olmadığının değerlendirildiği,

Ayrıca daha önce 2000 yılında çıkarılan bir af kanunuyla öğrenci disiplin cezalarının sicilden silindiği dikkate alındığında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 54'üncü maddesindeki usule göre haklı olarak verilen ve öğrenci disiplin durum belgesiyle YÖKSİS'e işlenen uyarma cezasının başvuranın bütün geleceğini etkileyebileceği yani bu etkinin kişinin öğrenciliğinin bitiminden sonraki süreçte de devam edeceği, her ne kadar öğrencilerin kural ihlallerinin cezalandırılması gerektiği açık ve net olsa da bu cezanın yükünü bir ömür boyu öğrencinin omuzlarına yüklemenin ölçülülük ilkesiyle bağdaşmadığının değerlendirildiği, diğer sicil kayıtlarıyla karşılaştırıldığında, adli sicil kayıtları veya memurlarla ilgili disiplin cezalarına zaman zaman aflar getirilip sicillerden silinebildiği, yükseköğretim personeline de verilen disiplin cezalarının silinmesiyle ilgili düzenlemeler olmasına rağmen öğrencilerin disiplin cezalarının hangi süre ve şartta silineceğine ilişkin mevzuatta bir boşluk bulunduğu, kendilerinin bu boşluğun giderilmesi anlamında Yükseköğretim Kuruluna 17/3/2020 tarihinde tavsiye kararı vermiş oldukları,

Tavsiye kararı üzerine YÖK Başkanlığı tarafından Kuruma önerilen çözüme ilişkin

herhangi bir yanıt verilmediği, ancak yıl içinde disiplin cezasının sicilden silinmesiyle ilgili yapılan başka bir başvuru hakkında verilen 13/5/2020 tarihli tavsiye kararına karşılık 17/7/2020 tarihli ve esas 404222 sayılı cevapta; 2547 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesinde öğrencilerin aldığı disiplin cezalarının dosyalarına ve sicillerine işleneceğine dair düzenleme olmakla birlikte cezaların silinmesine ilişkin bir hüküm olmadığından bu konuda yasal düzenleme yapılması gerektiği, bu hususun da yasama organının yetkisinde olduğu, ayrıca yükseköğretim kurumları arasında uygulama birliği sağlamak amacıyla yükseköğretim kurumları tarafından öğrencinin durumuna ilişkin, öğrenciler veya ilgili kişiler tarafından istenen öğrenci belgesi veya transkriptlerde disiplin cezalarının belirtilmemesi yönünde YÖK'ün aldığı bir kararın üniversitelere 23 uygulamada birlik sağlanması amacıyla gönderildiğinin belirtildiği, dolayısıyla, henüz konuyla ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamış olmakla birlikte yükseköğretim kurumları tarafından düzenlenen öğrenci belgesi ve transkript gibi belgelerde öğrencilerin disiplin cezalarına yer verilmemesi yönünde karar alınmış olmasının da düzenleme yapılıncaya kadar öğrenciler açısından olumlu bir gelişme olduğunu değerlendirdikleri, ancak buna rağmen bu konudaki yasal boşluğun giderilmesinin beklendiği,

İfade edilmiştir.

YÖK 1. Hukuk Müşaviri Adem GELİR tarafından özetle;

Somut olayda, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesindeki öğrencinin 28 Haziran 2019'da uyarma cezası aldığı ve beş gün sonra hem itiraz ettiği hem de disiplin cezasının silinmesini talep ettiği, bu konuda gelen yoğun taleplerde disiplin cezalarının transkripte, öğrenci durum belgesine yazılmasının yarattığı mağduriyete ilişkin olması sebebiyle öğrencilerin haklı olduğu, bu konuyla ilgili tavsiye kararı gelince, 2547 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesinde öğrenciye verilen disiplin cezasının öğrenciye burs veren veya kredi veren kuruluşa bildirileceğine -bugün itibarıyla Kredi Yurtlar Kurumu- cezaların öğrencinin dosyasına, siciline işleneceğine ilişkin bir hüküm bulunduğu, bu hüküm sebebiyle YÖK'ün bunun aksine bir yönetmelik düzenlemesi yapmasının mümkün olmadığı, yeni YÖK olarak bir öğrencinin anlık bir hatası dolayısıyla ömür boyu böyle bir olumsuzlukla karşılaşmasının istenilen bir şey olmadığının değerlendirildiği, bunun bir boyutunun da cezaların silinmesi olduğu, diğer boyutununsa başka kurumların bu cezayı esas alarak işlem tesis etmemeleri olduğu, bu konunun kurumlarca zaten istisnai olarak sorulduğu,

Uygulamada kanun değişikliğinin hemen yapılmasının mümkün olmadığı ve TBMM'nin takdirinde olduğu için yönetmelik bazında da kanuna aykırı düzenleme yapılamayacağı için Kurul tarafından, öğrenci belgelerinde ve transkriptlerde bunlara yer verilmemesinin üniversitelere duyurulduğu,

Memurlar için belirli süre içinde suç işlememesi hâlinde ve davranışlarının bu cezayı kaldırmayı gerektirir nitelikte olması hâlinde cezanın kaldırılması durumunun olduğu, oysa öğrencilik süresi içinde cezanın kaldırılması meselesinin özellikle ön lisanslar için iki yıl içinde bitecek ve altı yıl olan sürelerinin olduğu, yüksek lisans için de aynı şeyin geçerli olduğu, bu konuda tartışılarak yasa teklifi önerisi hazırlanacağı, bununla ilgili detaylı çalışma yapıldığı ancak şu ana kadar yapabildiklerinin öğrencileri mağdur etmemek adına transkriptlere yazılmamasının bütün üniversitelere dağıtımlı olarak bildirilmesi olduğu, ayrıca YÖKSİS'e herkes erişemediğinden bu konuda kamuya açık veya öğrencilerin bilgilerinin paylaşıldığı bir durumun söz konusu olmadığı,

Özel sektörde de bu bilgilerin olmadığı daha sonra mevcut mevzuat çerçevesinde memuriyet hayatında önüne hiç çıkmaması gerektiği, bu konuda sorgulama yapmak için mevzuatın uygun olmadığı, kamu kurumlarının kişinin disiplin cezası almadığına dair belgeyi isteyemeyeceği istese dahi Kişisel Verileri Koruma Kanunu gereği verilmemesi gerektiği,

İfade edilmiştir.

3.2.3. KARMA ALT KOMİSYONUN 14 NİSAN 2021 TARİHLİ TOPLANTISI

Alt Komisyon Başkanı Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL tarafından özetle;

Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarına uyum sağlayan kurumlar ile tavsiye kararlarına uymayan veya uyamayan kurum ve kuruluşların dinleneceğini, amacın tavsiye kararlarına uyum gösteren idarelere teşekkür ederken kararlara uyum gösteremeyen idarelerin Kamu Denetçiliği Kurumuyla etkin iş birliği yapmalarını temin etmek ve tavsiye kararlarına uymaları gerektiğini değerlendirerek çözüm önerileri geliştirmek olduğunu ifade etmiştir. Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 yılı Raporu'nda Millî Eğitim Bakanlığının, 2019/21066 numaralı başvuruya ilişkin olarak kurumun verdiği tavsiye kararı yönünde işlem tesis ettiği, 2019/21160 numaralı kararla dostane çözüm yoluna gidildiği ve ayrıca 2020/4700 numaralı gönderme kararının olduğu belirtilmiştir.

Kamu Denetçisi Sadettin KALKAN tarafından özetle;

Çocuğun yüzde 40'tan fazla engelli olması sebebiyle aile çocuk yardımının yüzde 50 fazla ödenmesi gerekirken ödenmemesi sebebiyle KDK'ya başvuru yapıldığı, Kurum'un yaptığı incelemede bu kişiye 2019 yılındaki toplu sözleşmeler sonucunda, idareyle yapılan görüşmeler sonrasında Hakem Kurulunun almış olduğu karar çerçevesinde "2020-2021 yıllarına istinaden yüzde 50 fazla ödenir." hükmü çerçevesinde ödenmesi gerektiği yönünde ilgili kuruma, Millî Eğitim Bakanlığına tavsiyede bulunulduğu, cevap olarak kamu iletişim sistemindeki butonlarda "Çocuk yardımından yararlanıyor.", ikinci seçenekte "Yararlanmıyor." butonları olduğu için "Yüzde 50 fazla yararlanıyor." butonu olmadığından böyle bir ödeme yapılamadığı şeklinde Bakanlıktan yazı geldiği, hem ödenmesi yönünde hem de ilgili bakanlıklar nezdinde bu sistemi derleyen, toparlayan ve sistemi yürürlüğe koyan Hazine ve Maliye Bakanlığıyla da iletişime geçmeleri ve bu sorunu çözmeleri, bir düzenleme yapmaları şeklinde tavsiye kararı olduğu, karara uyulduğu ve ödemelerin yapıldığını düşündükleri ifade edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdür Vekili Sayın Oktay KILIÇ tarafından özetle;

İlgili buton olmadığı için Maliye Bakanlığıyla irtibata geçildiği, Maliye Bakanlığı da KBS sisteminde bu butonun yanında artırımlı olan hususa ilişkin butonu da dercedince hâliyle sistem otomatik olarak hesaplayıp ilgili kişiye hak ettiği hak edişin verildiği belirtilmiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK tarafından özetle;

2020/4700 sayılı gönderme kararında Kamu Denetçiliği Kurumu olarak ayrı bir e-başvuru sistemi üzerinden 18 yaş altı çocuklarda direkt başvuru alabilen tek kurum olarak çocuk hakları ve çocuk hakları hakkında farkındalık ve çocuk dostu yaklaşımın kamu idarelerinde de yerleşmesini sağlamayı amaçladıklarını, ayrıca çocukların da hak arama kültürünün genişlemesi, bu kültürde yer alması hakkında çalışmalarının sonucu, 20 kadar çocuğun birlikte yaptığı başvuruda okul gıdası logolu ürünlerin tüm okul kantinlerinde satılması ve sağlıklı beslenme haklarının güvence altına alınmasının talep edildiği belirtilmiştir.

2018 yılından itibaren çocuklardan okul kantinleriyle ilgili olarak buradaki fiyatların yüksekliği veya sağlıklı besinlerin olması hakkında başvuru aldıkları ve bunları ilgili idareyle, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığıyla paylaştıkları, bu başvurunun Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 24'üncü maddesinde düzenlenen çocukların sağlık hakları ve sağlık hakkının alt bileşeni olan beslenme hakkıyla ilgili olduğu ve bu hakların

güvence altına alınması, sağlıklı gelişimlerini teminen okul kantinlerinin öğrencilere sağlıklı beslenme olarak sunulması, bunlarda fiyat birimleri listesinin de göz önüne alınması, okul gıdası logosu hususlarının vurgulandığı belirtilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürü İsmail ÇOLAK tarafından özetle;

Bakanlığa bağlı okul kurumlarında çocukların sağlık haklarının alt bileşenlerden olan beslenme ve sağlık gelişimi hakkında alınan önlemler, okul kantinlerinde satılacak gıdalar ve eğitim kurumlarındaki gıda işletmelerinin hijyen yönünden denetlenmesi genelgesi yayınlandığı, okullarda satışı yapılabilecek yiyecek ve içecekler için tek bir logo geliştirildiği, 22 Ekim 2020 tarihli ve 31282 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 2020/23 sayılı Okul Gıdası Hakkında Tebliğ ile mevzuat altyapısı oluşturulduğu, çocukların başvurusunda yer alan talepler hakkında 10 Kasım 2020 tarihinde 2020/8 sayılı okul kantinlerinde satılacak gıdalar ve eğitim kurumlarındaki gıda işletmelerinin hijyen yönünden denetlenmesi genelgesi yenilenerek uygulamalarda meydana gelen aksaklıklar ve eksiklikler bertaraf edilmek suretiyle yeni bir düzenleme yapıldığı ifade edilmiştir.

Tehir edilmezse 6 Eylül 2021'den itibaren artık okullarda bulunan kantinlerin satacağı ürünlerin logolu olmak zorunda olduğu, ilgili tebliğ çerçevesinde, Bakanlığa bağlı resmî ve özel okul kurumlarının bünyesinde faaliyet gösteren gıda işletmelerinde doğrudan öğrenciye satışa, tüketime sunulacak hazır ambalajlı gıdalar için Tarım ve Orman Bakanlığından "okul gıdası onayı" alınmasının zorunlu hale getirildiği, Oyuncak Güvenliği Yönetmeliği kapsamında yer alan ve/veya oyuncak olarak kullanılması muhtemel madde ve malzemelerin gıda ambalajı olarak kullanılmasına izin verilmeyeceği, okul gıdası kriterlerinin Sağlık Bakanlığınca belirleneceği, Tarım ve Orman Bakanlığıyla Millî Eğitim Bakanlıklarına resmî yazıyla iletileceği, okul gıdası kriterlerinin iki bakanlığın da internet sitesinde yayınlanacağı, sadece okul kantinlerinde değil, okula yakın olan bakkal, market ve benzeri perakende işletmelerinden de okul gıdası logolu ürünlerin satılmasına izin verileceği belirtilmiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK tarafından özetle;

Başvuranın otizmli olduğu, bulunduğu okulu çok sevdiği, istemediği bir okula zorla kaydının alındığı, bu okulun şartlarının kendisine ve arkadaşlarına uygun bir yer olmadığı, çok uzakta olduğu, Millî Eğitim Müdürünün özel eğitim sınıflarının hepsini oraya toplama kararı aldığı, tek okula toplanmak ve dışlanmak istemediklerini belirterek yardım talebinde

bulunulduğu, çocuğun katılım hakkını da yerine getirmek amacıyla sosyal çalışmacı meslek mensubu personelin aileyle, uzmanların da idareyle görüşme yaptıkları, yapılan mesleki görüşme ve değerlendirme sonrasında her engel türünün farklı değerlendirilmesi gerektiğinin, otizmli çocuklarda da yer değişikliğiyle, mekân değişikliğiyle, öğretmen değişikliğiyle zaten zor ilerleyen eğitimlerinde çok geri plana düşeceklerinin, bu toplanılmak istenen okulun da taşımalı eğitimle, merkezden uzakta, başka bir yerde olduğu gibi bir dizi sorunla karşılaşıldığının iletildiği, İdareyle yapılan görüşmede Suşehri İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü 17 özel eğitim öğrencisi bulunduğunu, 1 özel eğitim öğrencisine 1'i özel eğitim mezunu norm kadrolu, diğeri genelde 80 saatlik eğitim alarak özel eğitim sınıfında görevlendirilen ücretli öğretmen olmak üzere 2 öğretmen tarafından eğitim verildiği, sınıflar birleştirilmediği takdirde 10 öğretmene daha ihtiyaç çıkacağı, mali boyutu nedeniyle Bakanlığın talimatı üzerine ilçedeki özel eğitim sınıflarının aynı okulda birleştirilmesi yönünde karar alındığı ancak 3 otizmli öğrencinin velisi tarafından Valiliğe yapılan itirazlarla çocukların zorlukları dikkate alınarak Valilikten yeni karar alındığı, 3'ünün de mevcut okullarında kayıtlarının değiştirilmediği, bekletildiğinin iletildiği; bu anlamda, dostane çözüm kararına varıldığı ifade edilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürü İsmail ÇOLAK tarafından özetle;

Otizmli öğrencilerin ve diğer özel eğitimli öğrencilerin taşınmasının Millî Eğitim Bakanlığının Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği kapsamında yapılan bir hizmet olduğu, çocuklara hiçbir zaman bütçeyi dikkate alarak hizmet götürmeme gibi bir düşüncelerinin olmadığını ifade etmiştir.

Alt Komisyon Başkanı Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL tarafından özetle;

Başvurana yüzde 50 artırımlı engelli çocuk indirimi yapıldığı ve ödemenin gerçekleştirildiği bilgisinin çok kıymetli olduğu, diğer başvuruda özel öğrencilerin durumları dikkate alınarak valilikten yeni karar alınması ve her 3 çocuğun da mevcut okullarında eğitimlerine bir süre daha devam etmelerinin sağlanmasının bu aileler açısından çok önemli bir gelişme olduğu ve son olarak, okul kantinlerinde satılan ürünler hakkında sağlıklı beslenme haklarının farkında olan öğrencileri tebrik etmek gerektiği ifade edilmiş; Millî Eğitim Bakanlığı temsilcileri yaptıkları işlemlerle hak arama kültürünün gelişimine sağladıkları katkı dolayısıyla tekrar tebrik edilmiş ve plaket takdimi gerçekleştirilmiştir.

KDK kararlarına uymayan veya uyamayan kurumlardan Sağlık Bakanlığıyla toplantıya devam edileceği, Bakanlığın 2019'da 182068 numaralı başvuruya ilişkin olarak kurumun verdiği tavsiye kararlarına uygun işlem tesis etmediği belirtilerek konuyla ilgili söz Kamu Denetçisi Sadettin Kalkan'a verilmiştir.

Kamu Denetçisi Sadettin KALKAN tarafından özetle;

Manisa Salihli'de ağız diş sağlığı merkezinde sürekli işçi kadrosunda görev yapan bir kişinin 2018 yılından itibaren orada görev yaptığı, 2019 yılında evlilik yaptığı ve eşinin zorunlu hizmete tabi olan Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu olduğu, İskenderun'a tayin olduğu için eşinin yanına eş durumundan ve engellilik durumundan dolayı naklen geçmek istediği veya geçici görevlendirme talebinde bulunduğu, kişinin lenfoma hastalığı, yüzde 85 engelli şeklinde raporunun olduğu ve kemoterapi tedavisi altında bulunduğunun bildirildiği dikkate alınarak hem aile birliğinin korunması çerçevesinde hem engellilik durumu çerçevesinde idareye eşinin yanına ya naklen atanması veya geçici olarak görevlendirilmesi yönünde tavsiye kararında bulunulduğu ifade edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürü Mehmet İSLAMOĞLU tarafından özetle;

Bu tavsiye kararına olumsuz yaklaşan değil de olumlu yaklaşamayan bir kurum olarak değerlendirilmelerinin daha doğru olacağı, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin taşerondan kadroya geçirilen işçilerle ilgili çok özel bir düzenleme olduğu, bu Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 23'üncü maddesinde "Sürekli işçi kadrolarına geçirileceklerin kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın geçiş işleminin yapıldığı tarih itibarıyla sürekli işçi unvanı ile ihdas edilmiş sayılır. " hükmünün yer aldığı, devamında "...bu şekilde ihdas edilen sürekli işçi kadroları, herhangi bir sebeple boşalması halinde hiçbir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. " dendiği, şahsa bağlı kadronun her ne şekilde olursa olsun, ne sebeple boşalırsa boşalsın kendiliğinden yok olmuş, iptal edilmiş sayıldığı, yine bu Kanun Hükmünde Kararname'nin ilgili maddesinin bir diğer fıkrasında "Sürekli işçi kadrolarına geçirilenler, birinci fıkrada öngörülen şartları taşıdıkları sürece ve çalıştırıldıkları teşkilat ve birimde geçiş işlemi yapılmadan önceki ihale sözleşmesi kapsamındaki hizmetleri yürütmek üzere istihdam edilebilir." dendiği, kanunun hangi teşkilat ve birimde çalışıyor ise kadroyu oraya ihdas ettirdiği, boşalması hâlinde de "Bir şekilde iptal edilmiş olur." dediği, 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle ihdas edilmiş bu kadrolar

şehir ve birim bazlı olduğu için iptal edildiğinde böyle bir kadro kalmadığından başvuranı taşıyabilecekleri bir kadronun da olmadığını ifade etmiştir.

Bu kapsamda yaklaşık 180 bin civarında işçi çalışanlarının olduğunu, bunların böyle haklı gerekçelerle tayinlerinin olmasını arzuladıklarını ve buna ilişkin bir mevzuat düzenlemesi yapılmasını istediklerini, hatta toplu iş sözleşmesine hüküm koymak suretiyle bu kişilerin sorununu çözebilir miyiz diye uğraşırken "Bu özel kanuni düzenlemeye istinaden siz Anayasa' ya ve kanun düzenlemelerine istinaden toplu sözleşmeye ayrıksı başkaca düzenleme yapamazsınız." dendiğini ve oradan da önlerinin kapandığını, hem yazılı hem şifahi olarak değişik platformlarda çalışma yapılması için özellikle Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde girişimlerinin bulunduğunu ifade etmiştir.

Kamu Denetçisi Sadettin KALKAN tarafından özetle;

Hukukta özel/genel hüküm çatışmasında daha özel olan hükmün uygulandığı, 5620 sayılı Kanun'da geçici işçi pozisyonlarında çalışıp da sürekli işçi pozisyonlarına atananlardan sağlık kurulu raporuyla yüzde 40'tan fazla engeli olanlar için o kanun hükmünde kararnamedeki hükümlerden daha özel bir hükmün bulunduğu, dolayısıyla kurumların bu özel hüküm çerçevesinde görevlendirmeyi veya tayini yapmasında aslında hiçbir sakınca olmadığı, bahsedilenin şahsa bağlı kadro olmadığı, burada "Her hangi bir şekilde boşalması hâlinde"den kastın aslında, bir yerden bir yere tayin değil; ölüm, istifa veya benzeri çalışamayacak hâle düşme şeklinde bir boşalma olması hâlinde o kadronun kendiliğinden ortadan kalkması olduğu ifade edilmiştir.

Sağlık Bakanlığı Diğer Hizmet Sınıfları Atama Dairesi Başkanı Erkan ÇAVUŞOĞLU tarafından özetle;

696'nın özel bir kanunken 5620'nin genel bir kanun olduğunu, 696'nın ayrıca hem özel hem de sonraki kanun olduğunu ifade etmiştir.

Kamu Denetçisi Fatma Benli YALÇIN özetle;

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin zorluklarını, 900 bin işçiyle alakalı nakle ilişkin yasal sıkıntıları olduğunun farkında olduklarını, nakil taleplerinde ciddi anlamda Sağlık Bakanlığının bu konuda yetkisi olmadığını ifade ederek bu dosyanın istisnai bir dosya olduğunu, böyle kanser hastası olan, tek başına kendi hayatını idame ettiremeyecek durumda olan ya da engellilik durumu olan kişiler için toplu iş sözleşmelerindeki hükmü dikkate almalarını talep ettiklerini, başvuran vatandaşın da hayatını bir şekilde idame ettirebilmesi için

şartları zorlamak gerektiğini, o ilde eğer ihtiyaç varsa toplu iş sözleşmesindeki kuruma takdir yetkisi veren ihtiyaçları dikkate alınmasının gerekliliğini öngören maddeye dayanın dendiğini, çok ciddi anlamda can yakan durumlara çözüm bulunamıyorsa o zaman idareyle karşı karşıya oturup da Meclise müracaat etmek suretiyle yasa değişikliği teklifinin düşünülebileceğini ifade etmiştir.

Alt Komisyon Başkanı Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL özetle;

Atılım Üniversitesi Rektörlüğünün 2020/103.399 no.lu başvuruya ilişkin olarak kurumun verdiği tavsiye kararına uymadığını/uyamadığını ve konuyla ilgili olarak Kamu Denetçisi Sadettin Kalkan'a sözü verdiğini ifade etmiştir.

Kamu Denetçisi Sadettin KALKAN tarafından özetle;

Kamu Denetçiliği Kurumuna Atılım Üniversitesi öğrencilerinin yapmış olduğu başvuruda, yüz yüze eğitimden ciddi anlamda zarar gördüklerini ve bu eğitim sisteminin diğer üniversitelerdeki gibi sonlandırılması ve uzaktan, on-line sistemli eğitime geçilmesi ve vizelerin de on-line yapılması konusunda bir talepleri olduğu, yapmış oldukları çalışmada Atılım Üniversitesinin takdir hakkını kullanarak bu şekilde karar aldığı şeklinde cevap gelince KDK'nın on-line eğitim ve güvenli on-line sınav yapılmasının yeniden değerlendirilmesi hususunda Atılım Üniversitesine bir tavsiye kararı verildiği, ayrıca bu çalışma yapılırken üniversitenin vize sınavlarını bayramdan sonraya, haziran ayına ertelemesinin hem finallerin hem vizelerin aynı döneme denk gelmesinin öğrencileri ciddi bir sıkıntıya da sokacağı düşüncesiyle böyle bir tavsiye kararında bulunulduğu belirtilmiştir.

Atılım Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Yıldırım ÜÇTUĞ özetle;

Ülke olarak her düzeyde eğitimde 3 dönem kaybettiklerini ve ülkece Covid'den aldığımız en büyük zararın eğitim olduğunu, bahar dönemini mecburen o dönemdeki koşullar altında bu şekilde yaptıklarını, geriye dönüp baktıklarında öğrencilerin not ortalamalarının son iki - üç yıl not ortalamaları 2 civarında gezerken, geçtiğimiz bahar ayında bu ortalamanın 3'e çıktığını gördüklerini, başarılı öğrencilere verdikleri onur, yüksek onur belgelerinin bir sömestirde bin civarında gezerken geçen bahar döneminde 3 bine çıktığını gördüklerini, bu nedenle Yükseköğretim Kurulu da güz döneminde takdir yetkisini üniversitelere bırakınca güz döneminde hibrit eğitime geçmeye karar verdiklerini, bunun için Türkiye'de hemen hemen hiçbir devlet, vakıf üniversitenin yapmadığı bir şeyi yaparak 1,5 milyon lira harcadıklarını, tüm sınıfları kamera ve mikrofon sistemiyle donattıklarını, bütün hocalara sınıfta kayıt altına

alınacak ders vermek üzere laptop satın aldıklarını, Zoom' dan tüm öğrenciler dâhil 12 bin civarında lisans satın aldıklarını, 6 terabayt bulut satın aldıklarını, Üniversite olarak gerekli tüm önlemleri aldıklarını, Sağlık Bakanlığının HES sistemine bağlandıklarını, her gün HES kodu çektiklerini ve her gün riskli olanları tespit ettiklerini, kampüs girişinde sonbahardan beri herkesi HES kodu okuyarak içeriye soktuklarını, sınıflarda her türlü düzenlemeleri yaptıklarını, genel alanlarda her türlü düzenlemeleri yaptıklarını ve hibrit bir şekilde eğitim öğretime geçen güz dönemi itibarıyla başladıklarını, vize sınavlarını, ara sınavları kasım aralık aylarında tümüyle yüz yüze yaptıklarını ifade etmiştir. Bu aralarda sayısız kuruma Meclis dâhil, siyasi partiler, Gölbaşı Kaymakamlığı, Ankara Büyükşehir, valilik, CİMER, YÖK, Kamu Başdenetçiliğine yüzlerce şikâyet geldiğini, bu şikâyet eden öğrencilerin bir kısımlarının isimleri de iletildiğinden, her gelen isme şahsen öğrenci bilgi sisteminden bakıldığında bir önceki dönem ortalaması 0,5 iken, bahar dönemi ortalamasının 3,50 olduğunun görüldüğünü, bu durumun gençlerimiz açısından kendisini çok hayal kırıklığına uğrattığı, 0,5 ortalamasını bahar döneminde 3,5'ye çıkarmayı haklı gören bir gencin üniversiteyi CİMER'e, YÖK'e, Kamu Denetçiliğine şikâyeti kendine hak gördüğünü, yani "Bırakın ben gene 3,5 tutturayım, gene benim sınavlarımı uzaktan yapın, ben bir 3,5 daha tutturayım." diye bu şikâyetlerde bulunabildiğini, "Diğer bütün arkadaşlarımız kopya çekiyor diğer üniversitelerde siz bize niye izin vermiyorsunuz?" şeklinde tepki duyduklarını, geçen bahar döneminde Türkiye'deki hiçbir üniversite öğrencisinin eğitim almadığını, hiçbir şey öğrenmeden hepsinin geçtiğini, ifade etmiştir. Geçen güz döneminde vize sınavlarını kasım aralık aylarında yüz yüze üniversitede yaptıklarını, sınavları 100 kapasiteli amfilere 12 kişi alarak gerçekleştirdiklerini, üç haftaya yaydıklarını, bütün üniversite çalışanları, araştırma görevlileri, öğretim görevlileri, herkesin gözetmenlik yaptığını seferber olarak ve sıfır vakayla biz sınavları tamamladık, hiç bir bulaş vakasının ne ara sınavlarda ne finallerde gerçekleşmediğini belirtmiştir.

Gerçek 3,5 ortalamalı öğrencinin de "Sınavları yüz yüze yapın, hiç çalışmayan, ortalaması 1 olan, 1,5 olan arkadaşım da 3,5 tutturdu, benim 3,5'umun değeri kalmadı." dediğini, 8 binlik kitlede sınavları ne pahasına olursa olsun on-line yaptırmak için uğraşan bir kitlenin olduğunu ve sadece onların görüşleri üzerine bir tavsiye kararı geldiğini, hâlbuki aksi görüşte olan çok fazla öğrenci var olduğunu ve onların görüşlerinin yansımadığını, onların da başvurup da "Yüz yüze sınav devam etsin." diye bir başvuru yapamadığını, dolayısıyla mağdura yönelik bir kararın burada söz konusu olmadığını, şikâyetçi olan kadar

sınavların yüz yüze yapılmasını savunan da ciddi sayıda öğrenci var olduğunu, bunun bütün Türkiye'de de böyle olduğunu "Üniversiteler tekrar geri açılsın." diye diğer üniversite öğrencileri tarafından kampanyalar başladığını ifade etmiştir.

Ne zamanki vaka sayısı 50 bini geçti ara sınavları bayram ertesine kadar erteleditklerini, sağlık önemli ama bu ülkenin eğitimini kaybetmesinin bundan on sene, yirmi sene sonraya inanılmaz bir etkisi olacağını, bunun görülmeyen virüsten daha büyük bir düşman olduğunu, şu anda iş yerleri, firma sahipleri herkesin insan kaynakları departmanlarına "Corona dönemi mezunlarını işe almayın." dediklerini belirtmiştir.

Ankara Milletvekili Ali Haydar HAKVERDİ özetle;

Tedbirlerin tek tek üniversitelerin uygulamasına bırakılmaması gerektiğini, öğrenciler arasındaki eğitim seviyesindeki farklılıkların tespitinin, emeğin karşılığının alınmasının diğer üniversitelerde de olmasını, devlet üniversitelerinde de olmasını, ancak bunun merkezî bir kararla sağlanmasını ve karar gereği tedbirlerin ülke genelinde uygulanması gerektiğini ifade etmiş, öğrencinin başarı ortalamasının artmasının üniversite için gelir kaybı anlamına gelip gelmediğini sormuştur.

İstanbul Milletvekili Hüda KAYA özetle;

Coronanın bir virüs problemi olarak ciddi anlamda insanlığı tehdit eden bir durum olmasına rağmen özellikle günümüzde toplumumuzu, insanlığı tehdit eden en önemli sorunlardan bir tanesinin yozlaşma virüsü olduğunu, gençlere bugünkü atmosfer içerisinde yöneticiler olarak kolaycılığı teşvik eden, kolay yoldan sonuca varacak güvensiz bir ortamı, metodu sistemleştirerek teşvik edici olunmaması gerektiğini, kolay yoldan başarı, diploma, mevki, makam sahibi olmak yerine etiğin, ahlakın, vicdanın, ehliyetin, liyakatın, emeğe saygının esas alınarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

İzmir Milletvekili Sevda ERDAN KILIÇ özetle;

Veliler olarak zor durumda olduklarını, online eğitim sürecinde 7nci sınıfa giden oğlunun konuları öğrenmediğini düşündüğünü ve çocukların buna rağmen yüksek notlar aldıklarını, corona sürecindeki eğitime ilişkin yeni bir bakış açısına ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir.

Atılım Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Yıldırım ÜÇTUĞ özetle;

Üniversitelerin bir tek yurtlar nedeniyle açılmadığını, devletin yurtları açmayı göze alamadığını ama azmedilseydi çeşitli çözümlerle üniversiteleri açmanın bir yolunun

bulunabileceğin, iki yıllık meslek yüksekokullarına geçen sene girenlerin bir sömestir okuduktan sonra bu yaz diploma alacaklarını, Türkiye'de öğrencilerde sınav olmadan öğrenme motivasyonunu sağlamanın çok zor olduğunu, sınavların da böyle online yapıldığı noktada öğrenme olayının bitmiş durumda olduğunu, burs kurallarının çok keskin olduğunu ve her bölümün başarılı olanların ilk yüzde 5'ine burs verildiğinden öğrencilerin not ortalamasının artmasının burslar açısından bir değişikliğe sebep olmadığını ifade etmiştir.

Alt Komisyon Başkanı Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL özetle;

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuyla ilgili dosyayla devam edileceğini, 2019/16891 no. lu başvuruya ilişkin olarak kurumun verdiği kısmen tavsiye kısmen ret kararı doğrultusunda işlem yapılmadığını görüldüğünü belirterek ilk sözü kamu denetçisi Celile Özlem Tunçak'a vermiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK özetle;

Bir gazeteci vatandaşın bankaya bir işlem yapmak üzere gittiğinde sarı basın kartının resmî kimlik belgesi olarak kabul edilmediği, bunun yanı sıra cep telefonu numarası paylaşmadığı gerekçesiyle bahse konu bankacılık işleminin yapılmadığı, cep telefonu bilgisinin mevzuat uyarınca kişisel veri kapsamında olduğu, hiç kimsenin baskı yoluyla kişisel verisini paylaşma zorunda bırakılamayacağını iddia ve şikâyet ederek kuruma başvuruda bulunduğu; basın kartının hukuki statüsü, bankacılık işlemlerinde kişisel veri niteliğindeki cep telefonu bilgisinin talep edilip edilemeyeceği yönünde dosyanın inceleme araştırmaya alındığı, İdarelerden gelen bilgi ve cevaplarda özetle MASAK tarafından 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkındaki Kanun'un 3'üncü maddesinde, bankacılık işlemleri sırasında kişilerin kimliklerinde tespit etmek zorunda oldukları kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığının yetkili olduğu, 5549 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak çıkartılan yönetmelikte de suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesine dair tedbirler hakkındaki yönetmelikte 14/12/2017 tarihinde yapılan değişiklikle 6'ncı maddesi ikinci fıkrası (a) bendinde Türk uyruklu gerçek kişilerin TC nüfus cüzdanı, TC sürücü belgesi veya pasaportun yanı sıra üzerinde TC kimlik numarası yazılı bulunan özel kanunlarında resmî kimlik hükmünde olduğu açıkça belirtilen kimlik belgelerinin de gerçek kişilerde kimlik tespitinde kullanılabilecek belgeler arasına dâhil edildiği, Tedbirler Yönetmeliği'nin 6 'ncı maddesinde gerçek kişilerin kimlik tespitinde ilgilinin adı, soyadı, doğum yeri, tarihi, uyruğu, kimlik belgesinin türü, numarası, adresi ve

imza örneği, varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi, iş ve mesleğine ilişkin bilgiler ile Türk vatandaşları için bilgilere ilave olarak anne, baba adı, TC kimlik numarası bilgilerinin alınacağının belirtildiği, bu itibarla müşterinin kimlik tespitinde telefon numarasının alınması zorunlu bilgiler arasında bulunmadığı değerlendirilmesinin kuruma iletildiği, BDDK tarafında ise Basın Kartı Yönetmeliği'nde belirtilmiş olan, anılan yönetmeliğin "Basın Kartının Niteliği" başlıklı 5 'inci maddesi (1)'inci fıkrasının " Basın kartı, bu Yönetmelikte belirtilen kişilere verilen resmi nitelikte bir kimlik belgesidir." hükmünün amir olduğu; bununla birlikte, Tedbirler Yönetmeliği'nin bir kimlik belgesinin bankacılık işlerinde kullanılmasının özel kanunlarda resmî kimlik belgesi hükmünde olması gerektiği şartı arandığının açıkça belirtildiği, oysa ilgilinin talebine konu basın kartının kanun ile değil, yönetmelik hükümlerine göre belirlendiği dikkate alındığında, basın kartının bankalarda kimlik tespitinde esas belge niteliğinde olmadığının değerlendirildiği, bu konudaki nihai değerlendirmenin MASAK'a ait olduğunun düşünüldüğünün kuruma iletildiği ifade edilmiştir.

Kişisel Verileri Koruma Kuruluna cep telefonu bilgisinin kişisel veri sayılıp sayılamayacağı hususu sorulduğunda, cep telefonu bilgisinin elde edilerek kullanılmasının kişisel verilerin işlenmesi faaliyeti, bankaların veri sorumlusu, kendilerine ait cep telefonu bilgisi işlenen kişilerin ise ilgi kişi olduğu, bu itibarla bankalar tarafından ilgili kişinin cep telefonu bilgilerinin işlenmesi faaliyetlerinin ilgili mevzuat hükümlerine uygun şekilde gerçekleştirilmesi gerektiği değerlendirilmesi kuruma iletilmiştir.

Karardaki neticede cep telefonu bilgisinin talep edilip edilemeyeceği hususu hakkında müşterinin kimlik tespitinde cep telefonu numarasının alınması zorunlu bilgiler arasında bulunmadığı, bu bilgiyi elde etmeye yönelik uygulamanın 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 'Genel İlkeler' başlıklı 4'üncü maddesi uyarınca kişisel verilerin işlenmesinde aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur: Hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olma. Belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenme. İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma." hükmünün ihlali anlamına geldiği değerlendirilmesinde bulunularak uygulamanın bankacılık sektöründe yer alan tüm aktörler nezdinde sonlandırılmasına yönelik gereğinin yapılması hususunda Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurumuna tavsiyede bulunulmuştur. Bankacılık Düzenleme Denetleme Kurulunun 5411 Bankacılık Kanunu'nun 65'inci maddesindeki denetim yetkisine dayanarak bankalara bu hususta farkındalık yaratması, bu hususta tavsiye kararda bulunması, kişisel veri olduğunun hatırlatılması istenmiştir.

Basın kartının hukuki statüsü bağlamında ise, basın kartının resmî nitelikli bir kimlik belgesi olduğu ancak bir kanun metniyle değil, yönetmelik hükümlerine göre belirlendiği dikkate alındığında Tedbirler Yönetmeliği'nin 6'ncı maddesi ikinci fıkrası (a) bendi hükmü sadedinde bankacılık sektöründe kimlik tespitinde geçerli belge olarak kabul edilebilmesi mümkün olmadığı gerekçesine istinaden basın kartının bankacılık işlemleri sırasında resmî kimlik belgesi olarak kabul edilmesi talebi hakkında ret verilmiştir. Burada kanuni bir düzenleme gerekmektedir.

Alt Komisyon Başkanı Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL;

Başvuruya ilişkin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından yapılan işlemler hakkında Komisyona bilgi vermek üzere sözü BDDK temsilcisi Finansal Tüketici İlişkileri Daire Başkanı Yavuz Yumrukuz'a verdiğini ancak öncesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin millet adına denetim yaptığı, millet adına karar aldığı ve saygınlığının tartışılmaz olduğu, Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir kuruma bir davet iletildiği zaman en üst düzeyde yani genel müdür ve üstünde bu davete katılım sağlanması gerektiği hususunda hatırlatmada bulunmuştur.

BDDK Finansal Tüketici İlişkileri Daire Başkanı Yavuz YUMRUKUZ özetle;

Konuyla ilgili 3 tane düzenlemenin var olduğunu, bunlardan birincisinin MASAK mevzuatı ya da Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ya da kamuoyunda bilinen tabiriyle "kara para" mevzuatı" olduğunu, uluslararası kurallara binaen bu mevzuatın çok katı bir şekilde bire bir çeviri olarak MASAK tarafından düzenlendiğini ve ülkelerin bu kurallara uyum sağlamadıkları takdirde kara listeye alınma riskiyle karşı karşıya kaldıklarını, kurum olarak ya da kamu idareleri olarak çok da müdahale edemedikleri bir mevzuat seti olduğunu ifade etmiştir. Bu kara para mevzuatının sorumlusunun BDDK değil, Maliye Bakanlığı'na bağlı bir başkanlık olan Mali Suçları Araştırma Kurulu olduğunun görüldüğü ve bankaların bu mevzuat uyarınca Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'da sayılan yükümlülerden birisi olduğu belirtilmiştir. 6 tip yükümlülük sayılmış ve bu yükümlülükler içerisinde en önemlisi kimlik tespit yükümlülüğü. "Kimlik tespitini bankalar nasıl yapmalı?" sorusunun cevabı olarak kimlik suretleri alınmalı, adres ve telefon bilgileri alınmalı ve bunlar sürekli surette teyit edilmeli denilmiştir.

Onun dışında, ikinci mevzuat olan Kişisel verilerin korunması mevzuatı kapsamında da cep telefonu bir kişisel veri midir, banka tarafından bu bilginin müşteriden alınması mecbur

tutulabilir mi gibi soruların cevabını verecek olan muhatap kurumun Kişisel Verileri Koruma Kurumu olduğu; üçüncü mevzuatın da 6502 sayılı Tüketicilerin Korunması Hakkında Kanun olduğu, burada müşterinin eğer kendisine yönelik bir haksız şart ileri sürüldüğünü, kendisiyle müzakere edilmeden kendisinin bir bilgi vermeye icbar edildiğine yönelik bir iddiası, bir düşüncesi varsa bu konuda muhatap kurumun, başvuru yapacağı kurumun da Ticaret Bakanlığı Tüketicinin Korunması Genel Müdürlüğü olduğu, cep telefonu bilgisiyle ilgili BDDK'ya ve Bankacılık Kanunu'na yönelik hiçbir kapsam, hiçbir düzenleme olmadığı, bankalara bir zorlamanın olmadığı, dolayısıyla, bu konuda muhatap ve yetkili kurumun BDDK olmadığı ifade edilmiştir.

Ankara Milletvekili Ali Haydar HAKVERDİ özetle;

Önceki toplantıda bireysel başvuruları değil de daha kapsayıcı, daha geneli ilgilendiren işlemler üzerinden gündem oluşturulmasının daha etkili olacağının konuşulduğunu, bu konuyu KDK'nın kalın raporu içinden seçtiklerini, o rapora da daha kapsayıcı işlemlerin dâhil edilmesi gerektiğine kanaat ettiğini ifade etmiştir. KVKK tarafından kişisel veri olarak kabul edilen cep telefonu bilgilerinin istenmesi ve sonrasında tacize varan uygulamalar konusuna bir çözüm bulunması gerektiğini belirtmiştir.

Diyarbakır Milletvekili Oya ERONAT özetle;

Bankalarda vatandaşın telefonunun olmasının o vatandaşın hesaplarına bir gizli giriş olduğu zaman bilgilendirme açısından faydalı bulduğunu ifade etmiştir.

BDDK Finansal Tüketici İlişkileri Daire Başkanı Yavuz YUMRUKUZ tarafından özetle;

Cep telefonunun banka ve banka dışı özel kuruluşlar tarafından istenmesi müşteriden ve müşterinin açık rızasıyla ancak paylaşılması zaten Kişisel Verilerin Korunması mevzuatı çerçevesinde düzenlendiğinden aslında bir düzenleme ihtiyacı bulunmadığı, kişisel verinin başka bir tarafla paylaşıldığına yönelik herhangi bir şüphe varsa KVKK'ya başvurulabileceği ve konunun bu kurum tarafından incelemeye tabi tutulduğu ve bir ihlal varsa da bunun idari müeyyidesinin yaptırımının olduğu; cep telefonu verilmemesi halinde mobil bankacılık, internet bankacılığı ve birçok bankacılık hizmetinden yararlanabilmenin hiçbir suretle mümkün olmayacağı, günümüzde artık her şeyin cep telefonuyla yapıldığı ve bunun para yerine geçtiği, öte yandan müşterilerin cep telefonu olmadan da hesap açabileceği ifade edilmiştir.

Kamu Denetçisi Celile Özlem TUNÇAK özetle;

Bu veriyi alma noktasında kişinin varsa vermesi gereken bir bilgiyi vermeme tercihinde bankanın bu işlemi yapmaması hususunun kuruma şikâyet edildiğini vurgulamıştır. BDDK'nın da bankaların bankacılık faaliyetlerinin bu düzenlemeye göre yapılıp yapılmadığını denetleme görevi olduğunu, burada "Mevzuatta bir değişiklik olsun"un irdelenmediğini, BDDK'nın bu yöndeki denetimlerinde bu konuya dikkat etmesi gerektiğini, ama BDDK'nın sürekli "Benim burada yetkim yok." diyerek topu taca attığını ifade etmiştir.

3.3. KARMA KOMİSYONUN 26 MAYIS 2021 TARİHLİ TOPLANTISI

Karma Komisyon üyeleri, Kamu Başdenetçisi ve denetçilerinin katılımıyla gerçekleşen toplantıda Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Yıllık Raporu Hakkında Karma Komisyon Raporu oylanarak kabul edilmiştir.

Karma Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma SATIR tarafından özetle;

Komisyonun 11 Şubat 2021 tarihli toplantısında Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 Yılı Yıllık Raporu'nu ayrıntılı bir şekilde incelemek, denetçileri dinlemek, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte değerlendirmek ve gerekli görülen diğer işlemleri yapmak üzere her iki komisyon üyelerinden kurulu 10 milletvekilinden oluşan bir alt komisyon kurulmasına karar verildiği, Karma Alt Komisyonun 24 Şubat 2021 tarihinde bir toplantı yaparak Başkanlığına Kilis Milletvekili Sayın Ahmet Salih DAL'ın seçildiği, akabinde iki toplantı daha düzenlendiği ve bu toplantıda kurum yetkililerinin davet edilerek dinlendiği, bir kısmına plaket verildiği, tavsiye kararlarına uymayan kurumların gerekçelerinin dinlendiği, nihai olarak alt komisyon raporunun Karma Komisyona sunulduğu ifade edilmiştir.

Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL tarafından özetle;

Kurulduğu günden bu yana bilinirliği artan Kamu Denetçiliği Kurumunun 2013 yılında 7 bin civarında olan başvuru sayısının 2020 yılında yaklaşık 90 bine yükselerek büyük bir ilerleme kaydettiği, Kurumların KDK Kararlarına uyum oranının 2013 yılında yüzde 20'lerde iken 2020 yılında yüzde 76 olarak belirlendiği, söz konusu istatistiklerin Kamu Denetçiliği Kurumunun yıllar itibariyle bilinirliğini ve etkinliğini artırdığının göstergesi olduğu,

KDK Yıllık Raporu'nun Karma Komisyonda görüşülme sürecinde Kurumun kararlarına

uymayan idarelerin Karma Alt Komisyona davet edilerek uymama gerekçelerinin müzakere edildiği, geçmiş yıllardan farklı olarak, son iki yıldır kararlara titizlikle uyan kurumların da toplantılara davet edildiği, bu yıl ise ilk defa olarak tavsiye kararlarına uyum gösteren kurumlara plaket verilerek bu hususta kurumların teşvik edilmek istendiği,

Bu çerçevede 2020 yılında KDK'nın tavsiye kararlarına uyan Adalet Bakanlığı, şimdi iki ayrı Bakanlık olan Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığına KDK kararlarına gösterdikleri hassasiyetten dolayı teşekkür edilerek plaket verildiği,

Adalet Bakanlığının olumlu yaklaştığı tavsiye kararında, sağır ve dilsiz olan bir mahkûmun yakınıyla görüntülü olarak görüşmek istemesi talebi üzerine, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün örnek cezaevi olarak Sincan Cezaevinden başlamak suretiyle bir görüntülü görüşme uygulaması başlattığı ve uygulamanın diğer cezaevlerine yaygınlaştırılacağı bilgisinin verildiği, Adalet Bakanlığı'nın özellikle pandemi döneminde yakınlarını görmekte zorlanan hükümlü ve tutuklular için böyle bir imkân tanımasının memnuniyet verici olduğu,

Bir diğer tavsiye kararında doğuştan engelli bir kızın, sürekli ağır engelli durumunun sehven yanlış yazılması üzerine evde bakım ücreti kesilerek geriye dönük borçlandırılmış olması nedeniyle KDK'ya başvurduğu, yapılan inceleme neticesinde Kamu Denetçiliği Kurumunun söz konusu borçlanmanın kaldırılması yönündeki tavsiye kararına Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının uyarak başvurucuya yanlışlıkla çıkarılan borcu sildiği ve evde bakım ücreti ödemesine devam edildiği ifade edilmiştir.

Bir diğer kararda başvurucu babasının gazilik durumunu belgelendirmesine rağmen bu durum dikkate alınmadan kendisine burs yerine öğrenim kredisi tahsis edilmesini şikayet ettiği, KDK'nin yapmış olduğu yazışmalar neticesinde Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, başvuranın öncelikli öğrenci kapsamında değerlendirilmesi ve almakta olduğu öğrenim kredisinin bursa çevrilmesi yönündeki tavsiye kararına uyarak öğrencinin burs alabilmesinin sağlandığı,

Diğer taraftan, çeşitli sebeplerden dolayı KDK'nin kararlarına uyamayan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Atılım Üniversitesi Rektörlüğü ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığının toplantılara davet edilerek kararlara uymama sebepleri üzerine istişarelerde bulunulduğu, Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarına uymayan Kurumlarla

yapılan istişarelerde, kurumların tavsiye kararlarını hassasiyetle değerlendirdikleri ancak çoğu durumda meri mevzuat gereği uygulamalarına imkân bulunmadığı için uyamadıklarının anlaşıldığı,

İfade edilerek, raporun hayırlı olması temenni edilmiştir.

Karma Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Mihrimah Belma SATIR tarafından özetle;

Bundan sonraki rapor döneminde uymama gerekçeleri makulse mevzuat değişikliği gereken konularla ilgili bir çalışma yapıp rapora daha detaylı yazılabileceği, bunun da kanun teklifi verecek olan milletvekillerine ön hazırlık olacağı ifade edilmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Yıllık Raporu hakkında Alt Komisyon Raporu'nun benimsenmesi ve görüşmelere Alt Komisyon Raporu üzerinden devam edilmesi oya sunularak kabul edilmiş ve toplantıya Alt Komisyon Raporu üzerinden devam edilmiştir.

Ankara Milletvekili Ali Haydar HAKVERDİ tarafından özetle;

İlk olarak usule ilişkin bir hususu belirtmek istediği, Alt Komisyon Başkanı ile raporun son olarak yapılacak bir alt komisyon toplantısında görüşülmesinin daha sonra Karma Komisyona getirilmesinin planlandığı son olarak da Genel Kurula indirilmesinin konuşulduğu ancak son olarak yapılacak alt komisyon toplantısının yapılmadığı, direkt olarak Karma Komisyon toplantısına geldikleri, bu usulün bir uygulama haline gelmemesi gerektiği, alt komisyonun toplanması gerektiği, orada bir fikir teatisi yapıldıktan sonra Karma Komisyonun yapılması gerektiği,

Belirtilmiştir.

İdareye ve yürütmeye karşı ne kadar çok başvuru imkânı verilirse Türkiye'nin de o kadar demokratikleşeceği, ancak kuruluş itibarıyla sadece iktidarın şekillendirdiği bir ortamda kuruluş yapısı itibarıyla da iktidarın tasarruflarına dair cesur söz söyleyemedikleri kanaatinde olduğu, bu nedenle mutlaka bir kanuni değişikliğin yapılarak muhalefete veya diğer partilere de temsil hakkının verilmesi gerektiği, daha demokratik bir oluşumla kurumun güçlendirilmesi ve cesaretlendirilmesi gerektiği,

Ayrıca bireysel işlemlerden çok kapsayıcı işlemlere değinilmesi gerektiği,

Atılım Üniversitesinin neden sınavları yüz yüze yaptığını güzel bir şekilde anlattığı ve toplantıda Atılım Üniversitesi Rektörüne hak verdikleri, başka bir kurum temsilcisinin kararların yüzde 99'una uyup yüzde 1'lik uyulmayan kısım için davet edilerek ödül

verilmediğinden bahsettiği, bu gibi nedenlerden dolayı ödül konusunda adaletsiz davranıldığının değerlendirildiği,

Bu yıl yapılan başvuruların oranına bakıldığında 70 bine yakın salgında kredi desteği isteyen vatandaşların veya öteleme isteyen vatandaşların olduğu, bunun da aslında ülkede iktidarın salgınla yeterince mücadele edemediğini, vatandaşa yeterince destek olamadığını gösterdiği,

İfade edilmiştir.

İstanbul Milletvekili Hüda KAYA tarafından özetle;

Bu yılı kapatırken Kamu Denetçiliği Kurumu üzerinde çok daha özgün, daha özerk, daha çoğulcu, katılımcı, muhalefetin sesinin daha güçlendirileceği, eşit temsiliyetin daha güçlü bir şekilde sağlanabileceği bir kuruma dönüştürülmesinin yolunun açılması gerektiği, Kurumun sadece iktidarın taleplerinin güçlü olduğu, kayda geçtiğinin kabul gördüğü bir mekanizma, bir kurum olmaktan ziyade toplumun tüm kesimlerinin sesi ve muhalefetin de daha güçlü bir karşılık alabildiği kuruma dönüşmesinin arzu edildiği,

Raporda 2020 yılında yapılan şikâyet başvurularında en fazla başvurunun yüzde 80,28'le ekonomi, mali ve vergiler alanında olmasının dikkat çekici olduğu, bunun ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik krizin bir yansıması olarak değerlendirildiği, bununla beraber, eğitim, öğretim, personel rejimi, adalet, millî savunma, güvenlik, insan hakları gibi konuların da bulunduğu, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda kanunların yapılmaması ve sadece iktidarın siyasi çıkarlarına hizmet eden kanun yapımının yolunun açılması nedeniyle böyle bir sonucun ortaya çıktığı, ayrıca, kanun yapımı sürecinde kamuoyunu dışarıda bırakacak şekilde yapılan kanunların toplumun yasamaya yabancılaşmasına yol açtığı, bu kapsamda kanun yapım süreçlerinde ilgili kanun konusunda uzman toplumsal kesimlerin görüş ve önerilerinin alınarak muhalefet partileriyle ortak bir tartışma yürütülerek yapılmasının önemli olduğu, böylece, Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılacak başvuruların sayısının azalırken niteliğinin artacağı,

Bu seneki başvurularda 2019 yılı raporuna kıyasla artış olduğu, bu konudaki toplumsal farkındalık, bilinç, hakkını arama ve nereye başvuracağının bilincinde olunması, bu konudaki eğitimlerin, bilgilendirilmelerin toplumun her kesimine ulaştırılmasının olumlu gelişmeler olduğu fakat bununla beraber, hangi alanlarda başvuruların olduğu dikkate alınarak toplumumuzda bu farkındalığın geliştirilmesi gerektiği,

Diğer yandan, başvuruların bölgesel dağılımına bakıldığında Doğu Anadolu,

Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Karadeniz Bölgesinin en az başvuru yapılan bölgeler olmasının gerekçeleri üzerinde daha fazla durulması gerektiği, ilk olarak burada iletişimin, bilginin, bilincin, teknolojinin, insan hakları ve vatandaşlık haklarıyla ilgili farkındalığın, nerelere başvurulabileceğiyle ilgili bilgiye ulaşım hakkının sağlanması noktasında bölgesel bir eşitsizliğin olduğunun görüldüğü,

Diğer yandan, Covid'le ilgili sıkıntılı süreç yaşandığı, 2021 yılıyla ilgili Türkiye'de gelir eşitsizliği ve yoksulluk raporunda Türkiye'de halkın bir yılda yaklaşık 1.500 dolar fakirleşmiş olduğu, Türkiye'de nüfusun yüzde 71'inin borçlu hâle geldiği, Türkiye'nin Avrupa'da en yoksul yüzde 20'lik kesimle en zengin yüzde 20'lik kesim arasındaki gelir farkının en fazla olduğu ülke hâline geldiği, istihdamın bir yılda 1 milyon 103 bin, işbaşında olanların sayısının ise 2 milyon 217 bin azaldığı, ümidini kaybeden işsiz sayısının 1,7 milyona yaklaştığı,

Diğer yandan Yunanistan'ın mültecileri kabul etmediği gibi mültecilere dönük sert tutumda bulunduğu, bu sert müdahaleyi insanların ölümlerine sebep olabilecek şekilde abarttığı, Yunanistan'ın sergilediği tutumun insan hakları bağlamında Türkiye'nin sorumluluğunu ortadan kaldırmadığı, 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne koyulan coğrafi çekincenin derhâl kaldırılması gerektiği, mülteciler, Yunanistan tarafına taş atarken Türkiye tarafından göstericilere müdahale edilmediği, Türkiye'nin mültecilerin yaşam haklarının risk altında olduğunu fark etmesiyle birlikte gerekli önlemleri almasının elzem olduğu,

KHK'yla işten atılan vatandaşların yoğunluklu bir dram yaşamaya devam ettiklerinin hâlâ gözlendiği, 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından ilan edilen olağanüstü hâl kapsamında çıkarılan KHK'larla ihraç edilenlerin bir kısmının OHAL Komisyonuna yaptıkları başvuruların ardından işine geri döndüğü, OHAL Komisyonunun resmî internet sitesindeki verilere göre 31 Aralık 2020 itibarıyla Komisyona yapılan 126.630 başvurudan 112.310'unun işlemlerinin bitmiş, 14.320 başvurunun incelemesinin hâlen devam ettiği, OHAL neticesinde binlerce kamu görevlisinin yargılanmadan ve yargı aşaması tamamlanmadan KHK'yla görevlerinden ihraç edildiği, bu şekilde ihraç edilen kamu görevlilerinden bazılarının yargılanmış, takipsizlik veya beraat kararı alarak suçsuzlukları ispat edilmiş olduğu ancak yargıda aklanan bu mağdurların büyük bölümü masumiyetlerini ispatlamalarına rağmen görevlerine iade edilmedikleri, OHAL Komisyonu başvurularının da sonuçsuz kaldığı, takipsizlik veya beraat kararı aldığı hâlde OHAL Komisyonunca göreve iade talepleri

reddedilenlerin olduğu,

Sonuç olarak Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Raporunun insan hakları ihlalleri, kadına yönelik şiddet, kamu kurumlarında liyakat ilkesine uyulmaması, tutuklu ve hükümlülerin hak ihlalleri ve sağlık, iletişim, nakil gibi taleplerinin hak çerçevesinde ele alınmaksızın reddedilmesi, çevre tahribatı gibi onlarca konuda şikâyetlerin taraflarına iletildiğini belirten içerikler barındırdığı, ancak raporda belirtilen tavsiye kararlarına rağmen, bu sorunların giderek artmakta ve tam manasıyla hak temelinde bir çözüm sağlanamamakta olduğu, Parti olarak kurumun misyonunu önemsedikleri ve desteklediklerini,

Belirtilmiştir.

Kamu Başdetçisi Şeref MALKOÇ tarafından özetle;

Bölgesel farklılıkların Türkiye'de her alanda görüldüğü ama tablolara yansıyan rakamların daha çok nüfusla doğru orantılı olduğu, özellikle az başvuru gelen Karadeniz, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu Bölgesinde diğer bölgelere göre daha çok program yaptıkları, pandeminin faaliyetleri önlediği, az başvuru gelen bölgelere ziyaretler gerçekleştirilerek kurumun tanıtılmaya çalışıldığı ifade edilmiştir.

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU tarafından özetle;

Yasa yapılırken Kamu Denetçiliği Kurumunun yapısına uygun bir düzenleme yapılmadığı, yapısı itibarıyla muhalefetin de olabileceği bir yapının öngörülebileceği ve doğası gereği olması gerektiği, bunun burada bir centilmenlik anlaşmasıyla düzeltebileceği ancak yapılmadığı, Karma Komisyon önerisinde bulunan Adalet ve Kalkınma Partisi çoğunluğunun önerdiği kişilerin denetçiliğe getirildiği, çoğulculuk açısından muhalefetin de dahil edilmesi gerektiği, hukuk devleti olan ülkelerde kamu otoritesinden kaynaklanan hak ihlallerinin yargı yoluna başvurmadan ana kurumlar tarafından giderilmesinin yeni ve etkili yollar olduğu,

Dışarıdan Türkiye'ye bakıldığında, demokrasi endeksinde, insan hakları endeksinde, düşünce özgürlüğü endekslerinde, hukukun üstünlüğü endekslerinde Türkiye yakın tarihin en kötü günlerini yaşadığı, bu nedenle böyle kurumların insan hakları ihlallerinin bu iktidara ve Türkiye'ye yapışmaması için önemli olduğu,

İfade edilmiştir.

90'lı yıllarda çok ağır insan hakları ihlalleri olduğu, faili meçhul cinayetler, zorla kaybedilmeler, köy yakmalar gibi, bunlara ilişkin Parlamento bünyesinde komisyonların kurulduğu, o komisyonların raporlarının geriye bakıldığında hâlen Parlamentonun insan hakları

anlamında ürettiği en değerli belgeler olduğu, o dönem Parlamentonun çoğulcu bir yapısının olduğu, ELKATMIŞ'ın yazdığı, Başkanı olduğu faili meçhul cinayetler komisyonunun bugünlere ışık tutan verileri olduğu, ancak şimdi Parlamento içerisinde bunu yapmanın mümkün olmadığı,

Belirtilmiştir.

İzmir Milletvekili Sevda ERDAN KILIÇ tarafından özetle;

İki öneride bulunmak istediği; başvuruların yüzde 95'i aşan oranda e-başvuru şeklinde yapıldığı, o yüzden ülkedeki internet sistemi ve internet altyapısıyla ilgili iyileştirmeye ihtiyaç olduğu, bu konuyla ilgilenen kurumlarla bir görüşme sağlanabileceği, bunun dışında, özellikle internet kullanmayan vatandaşların daha rahat ulaşabilmeleri için illerde ve bölgelerde temsilciliklerin açılması gerektiği ve yeniden bir farkındalık oluşturmak gerektiği, sosyal medyada paylaşım yaptıklarında toplantılara ilişkin olarak da vatandaşın Kurumun nasıl çalıştığından ya da başvurunun nasıl yapılacağından haberdar olmadığı, bunun için de bir kamu spotu ya da sosyal medya çalışması yapılabileceği ifade edilmiştir.

Diyarbakır Milletvekili Oya ERONAT tarafından özetle;

2011 yılında Terör ve Şiddet Olayları Kapsamında Yaşam Hakkı İhlallerinin İncelenmesi Komisyonunun kurulmuş olduğu, bu kapsamda 170 insan dinlendiği, Tunceli, Diyarbakır, Batman ve Siirt olmak üzere doğuda dört il gezildiği, hak ihlallerine karşı mümkün olan her şeyin yapıldığı, her zaman insan hakkı ihlallerinin olabileceği ama önemli olanın bunlara karşı duruş sergileyebilmek olduğu ifade edilmiştir.

Kilis Milletvekili Ahmet Salih DAL tarafından özetle;

Kamu Denetçisi Başkanı ve denetçilerinin seçimiyle ilgili farklı seçim türleri olabileceği ama mevcut sistemdeki seçimin hakkaniyete uygun olduğu, gerek komisyonda gerekse Mecliste AK Parti çoğunlukta olduğu için AK Parti'nin dediği isimlerin seçiliyor olabileceği ancak bunun adalete aykırı olmadığı, Kamu Denetçiliği Kurumunun taraf tutmadığı, tek taraflarının adalet ve hakkaniyet olduğu,

Ayrıca bugünün 90'lı yıllara benzetilmesinin abesle iştigal olduğu, 90'lı yılların Türkiye'nin karanlık yılları olduğu, AK Parti iktidarları döneminde Türkiye'de yargısal anlamda yapılan reformların, insan haklarına dayalı yapılan reformların küçümsenemeyeceği,

İfade edilmiştir.

4. KARMA KOMİSYONUN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Karma Komisyon tarafından yapılan çalışmalar sonucunda; tespit edilen hususlar ile bu çerçevede hâsıl olan görüş ve kanaatler aşağıdaki şekildedir:

• 2018 yılında 17.585, 2019 yılında 20.968, 2020 yılında ise 90.209 başvuru alan Kuruma, 2013 yılından bu yana yapılan başvuruların sayısı her geçen yıl artmış ve 2020 yılında %330,22'lik çok büyük bir artış yaşanmıştır. Kurumun vatandaşlar tarafından bilinirliğinin artması ve pandemi gibi olağanüstü koşulların bu döneme rastlaması başvuru sayılarındaki artışın sebepleri arasında görülmektedir.

• Kamu Denetçiliği Kurumu bugüne kadar yaptığı faaliyetleriyle; idarenin insan hak ve özgürlüklerine saygılı bir şekilde görev yapmasına, kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine, kamu yönetiminde iyi yönetim ilkelerinin hayata geçirilmesine, birey ve idare arasındaki sorunların önüne geçilmesine ve toplumda hak arama kültürünün benimsenmesine ve güçlenmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Kurum, kamu yönetimi sisteminde idarenin mevcut denetim yollarını tamamlayıcı ve destekleyici bir mekanizma olarak görev ifa etmektedir.

• Kurum öncelikle idare-birey arasında bir köprü vazifesi görerek uzlaşı yoluyla uyuşmazlıkları çözüme kavuşturmaya çalışmaktadır. Bu uzlaşı zemininin mümkün olmadığı durumlarda ise bireyin şikâyetinde haklı olduğunun tespit edilmesi halinde idareye tavsiyede bulunmaktadır.

• Kurumun Karma Komisyona her yıl sunmakta olduğu Yıllık Rapor'ların hacmi göz önüne alınarak ilk defa bu sene bir yönetici özeti Raporun giriş bölümüne eklenmiştir. Bu yapılan, raporun kolay incelenmesi ve rapor hakkında kısa bilgi edinilmesi açısından faydalı bulunmuştur.

• Yine ilk defa bu sene Kurumun Tavsiye Kararlarına olumlu dönüş yapan idarelere plaket verilmek suretiyle diğer idareler nezdinde Tavsiye Kararlarına uyumun özendirici nitelikte olması hedeflenmiştir.

• Kurumun Tavsiye Kararlarına olumsuz dönüş yapan idarelerin bir kısmı ise mevzuat gereği bu şekilde davrandıklarını vurgulayarak uymama değil uyamama durumunun söz konusu olduğunu belirtmişlerdir. Kurumların uymak isteyip de mevzuat gereği uyamamaları aslında uyma oranının çok daha yüksek olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

Karma Komisyonun yaptığı araştırma ve incelemeler sonucu düzenlemiş olduğu Raporun, 6328 sayılı Kanunun 22'nci maddesi çerçevesinde Genel Kurulda görüşülmek üzere TBMM Başkanlığına sunulması oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Karar No: 10 *26.05.2021*

Karma Komisyon Başkanı *Mihrimah Belma Satır* İstanbul	Karma Komisyon Başkanvekili *İsmail Tamer* Kayseri	Karma Komisyon Sözcüsü *Fehmi Küpçü* Bolu
Karma Komisyon Üyesi *Arzu Aydın* Bolu	Karma Komisyon Üyesi *Ahmet Salih Dal* Kilis	Karma Komisyon Üyesi *Özcan Purçu* İzmir
Karma Komisyon Üyesi *Hüda Kaya* İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Mehmet Taytak* Afyonkarahisar	İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Karma Komisyon Üyesi *Hakan Çavuşoğlu* Bursa
Karma Komisyon Üyesi *Mustafa Sezgin Tanrıkulu* İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Osman Nuri Gülaçar* Van	Karma Komisyon Üyesi *İbrahim Yurdunuseven* Afyonkarahisar
Karma Komisyon Üyesi *Servet Ünsal* Ankara (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Ali Haydar Hakverdi* Ankara (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Atay Uslu* Antalya
Karma Komisyon Üyesi *Pakize Mutlu Aydemir* Balıkesir	Karma Komisyon Üyesi *Oya Eronat* Diyarbakır	Karma Komisyon Üyesi *Metin Nurullah Sazak* Eskişehir
Karma Komisyon Üyesi *İrfan Kaplan* Gaziantep (Son oylamada bulunamadı) (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Mahmut Tanal* İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Memet Bülent Karataş* İstanbul

Karma Komisyon Üyesi *Mahmut Atilla Kaya* İzmir	Karma Komisyon Üyesi *Sevda Erdan Kılıç* İzmir (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Radiye Sezer Katırcıoğlu* Kocaeli
Karma Komisyon Üyesi *Hüseyin Kaçmaz* Şırnak (Muhalefet şerhimiz vardır)	Karma Komisyon Üyesi *Cengiz Demirkaya* Mardin	Karma Komisyon Üyesi *Fatma Kurtulan* Mersin (Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ DİLEKÇE KOMİSYONU İLE İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU ÜYELERİNDEN KURULU KARMA KOMİSYONU BAŞKANLIĞI'NA

Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Yıllık Raporu Hakkında Muhalefet Şerhimizin Sunulmasıdır.

26.05.2021

GENEL DEĞERLENDİRME

2012 yılında kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu her geçen yıl gelişmekte ve ülkemiz hak arama kültürüne çok önemli katkılar sağlamaktadır. Kurumun uygulamaları ve çalışmaları neticesinde kuruma ulaşabilen ve şikayetini bildirebilen vatandaşlarımızın sorunlarına dair aldığı tavsiye kararları ile birçok sorun çözüme kavuşmaktadır. İdarelerin bu kararlara uyum oranı yüksek görülse de yeterli değildir.

Demokratik devletlerde kapsayıcı kurumların ve hak arama yöntemlerinin çeşitliliği o ülkelerdeki demokrasi kültürünü geliştirmektedir. Bu nedenle Kamu Denetçiliği Kurumu demokrasimiz açısından da önemli ve desteklenmesi gereken bir kurumdur.

Kamu idareleri ile sorun yaşayan vatandaş ve kurumların sorunlarını hızlı çözmesi açısından değerli bir kurum olmakla birlikte kurumun yönetim yapısı nedeni ile cesur ve bağımsız karar almaktan zaman zaman imtina etmesi kaçınılmaz görünmektedir.

İNCELEME VE KANAAT

En fazla başvuru yapılan konuların başında yine ekonomi, maliye ve vergi konuları gelmektedir. Kuruma 2020 yılında yapılan 90 bin 209 başvurunun 70 bin 440 adedi salgın kapsamında verilen temel destek kredilerine ilişkin başvurulardır. Başvurulardaki bu büyük artış pandemi sürecinin yönetilemediğini ve vatandaşların kamu idarelerinden yeterince destek ve bilgi alamadığını, süreçte kamu idareleri ve iktidarın da yetki karmaşası yaşadığını ortaya koymaktadır.

2020 yılında yapılan başvuruların %95,48'i e-Başvuru yolu ile yapılmıştır. Ülkemizdeki internet erişiminde ve diğer bir çok konuda yaşanan sıkıntılar ve eğitim düzeyleri bölge bölge farklılıklar göstermektedir. Başvurular üzerinden baktığımızda en son sıralarda Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri yer almaktadır. Bunun ana nedenlerinden biri nüfus yoğunluğu olsa da bir diğer neden bu bölgelerde internet kullanım yoğunluğun ve eğitim düzeyinin diğer bölgelere oranla farklılık göstermesi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu şartların göz önüne alınarak vatandaşlarımızın her bölgede e-başvuru dışında da başvuru yapabilmeleri için bölge temsilcilikleri açılması ya da kaymakamlıklar yolu başvurularının alınması için çalışmalar yapılmalıdır.

Kamu idarelerinin iktidar partileri eli ile yönetildiği düşünüldüğünde kamu idareleri ve vatandaşlar arasında köprü bağı kurması gereken kurumun her türlü baskıdan ve kaygıdan uzak, özgür irade ile karar alması önem arz etmektedir. İktidar çoğunluğunun oyları ile seçilen kamu denetçileri, tek adam rejiminde kendisini seçen yürütmenin başı ile doğrudan irtibatlı olarak tercih edilmektedir. Bu nedenle kurumun seçim yapısının değiştirilmesi ve bağımsızlığın sağlanarak desteklenmesi ve geliştirilmesi, yeni bir kanun ile düzenlenmelidir.

Kamu Denetçiliği Kurumu Tarafından Komisyonumuza sunulan örnek kararlar ve tavsiye kararlarına uyan/uyamayan kurumların belirlenmesinde daha kapsayıcı kararlara ve kurumlara yer verilmeli "uyamayan" kurumların önerdiği kanun ve mevzuat değişikliklerinin ilgili komisyonlara bildirilmesi ve takibinin sağlanması gerekmektedir.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu	*Ali Haydar Hakverdi*	*Mahmut Tanal*
İstanbul	Ankara	İstanbul
Sevda Erdan Kılıç	*İrfan Kaplan*	*Servet Ünsal*
İzmir	Gaziantep	Ankara

MUHALEFET ŞERHİ

Genel Değerlendirme

Kamu kurumlarının hukuka ve hakkaniyete uygunluklarını incelemek, araştırmak ve kurumlara tavsiyede bulunmak amacıyla kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu'na 2020 yılında toplam 90 bin 209 şikayet başvurusu yapıldı. 2017'de 17.131, 2018'de 17.585, 2019'da ise 20.968 başvuru gerçekleştirilmişti.

2019 yılı raporunda %20'lik bir artış yaşanmışken ve bu artışın aslında ortaya çıkardığı sonucun artan hukuksuzlukla, kamu kurum ve idarelerinin iş, eylem ve işlemlerindeki adalete uygunsuzlukla, genelde artış gösteren hukuksuzlukların ne derece arttığı sonucunu görmüştük. Ancak 2020 yılı raporunda belirtilen başvuru sayısı her ne kadar hak arama kültürü ve alışkanlığının yaygınlaştığı izlenimi verse de başvurulara konu olan şikayetlerin nicelik ve niteliğinin artmış olması kamu kurumlarında birçok sorunun giderek kronik bir hale geldiğini göstermektedir.

"2020 yılında yapılan şikâyet başvuruları konu bazlı değerlendirildiğinde en fazla başvuru %80,28 ile ekonomi, maliye ve vergi alanında yapılmış, bunu %4,10 ile kamu personel rejimi, %3,36 ile adalet, milli savunma ve güvenlik, %2,01 ile eğitim-öğretim, gençlik ve spor alanı takip etmiştir. Başvurular 2019 yılı ile karşılaştırıldığında ise en fazla başvuru yapılan ilk 6 konu aynı kalmıştır."

Başvuruların ekonomi, maliye sistemi, vergi sistemi konularında yoğunlaşması Türkiye'nin içerisinde bulunduğu derin ekonomik krizi ayyuka çıkarmaktadır. Toplumun ihtiyaçları doğrultusunda kanunların yapılmaması ve iktidarın siyasi çıkarlarına hizmet eden kanun yapımına devam edilmesi söz konusu sonucun ortaya çıkmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Ayrıca kanun yapımı süreci kamuoyunu dışarıda bırakacak şekilde yapılarak toplumun bizatihi yasamaya yabancılaşmasına sebep olmaktadır.

Bu anlamda kanun yapımı süreçlerinin ilgili kanun konusunda uzman toplumsal kesimlerin görüş ve önerileri alınarak, muhalefet partileri ile ortak bir tartışma yürütülerek yapılması elzemdir. Böylece Kamu Denetçiliği Kurumu'na yapılacak başvuruların hem sayısı azalacak hem de niteliği artacak ve kanunun mevcut eksikliklerini görmemizi sağlayacaktır.

Diğer yandan başvuruların bölgesel dağılımına bakıldığında Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu ve Karadeniz Bölgesinin en az başvuru yapılan bölgeler olmasının gerekçeleri üzerine daha fazla eğilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Başta ekonomik olmak üzere; eğitim, sağlık ve sosyal anlamda bir bölgesel eşitsizliğin olduğu açıktır. Bu eşitsizliğin mevcut siyasi anlayışla giderek daha da derinleşmesi kaçınılmaz görünmektedir. Bu sebeple gerekli önlemlerin alınması ve kaynakların eşit şekilde dağıtılması ve denetiminin yapılması elzemdir.

Koronovirüs ile Mücadele Raporu bir Propaganda Belgesidir

AKP-MHP ittifakı Covid-19 ile mücadele sürecini yönetememiştir. Bu süreçte sağlık, ekonomi, eğitim gibi alanlarda ülke yönetilememiş; toplumsal eşitsizlikler derinleşmiş; yoksulluk, işsizlik, emek sömürüsü, eğitim yaşamındaki sorunlar tarihte görülmediği kadar fazlalaşmıştır.

Aradan geçen bir yılda;

Sağlık önlemleri yetersiz kalmakta, aşılama süreci yolsuzluk ve beceriksizlik tartışmaları altında sürdürülmektedir. Ekonomik yaşam krizden çöküşe doğru hızla yol almıştır. Emek sömürüsü, 15-16. Yüzyıldaki sömürgecilik dönemlerini hatırlatır şekilde derinleşmiştir. Eğitim sistemi çökmüş, ülkenin geleceği büyük risk altına girmiştir. 2002 yılından beri bitirilmeye çalışılan tarım alanının tabutuna son çiviyi pandemiyle ortaklık kuran iktidar çakmıştır.

Oysaki

Pandeminin başladığı ilk günden beri gerek kanun tekliflerimiz gerek bütçe tercihlerinin değiştirilmesine dair çağrılarımız gerekse de ilgili platformlardaki önergelerimiz AKP-MHP ittifakı tarafından ret edilerek pandeminin açtığı yaralara tuz basılmıştır. Pandemi sürecini yönetemeyen AKP-MHP ittifakı, başta partimiz olmak üzere muhalefetin önerilerini ret etmiş, ülkeyi yönetememiştir. Ülkeyi yönetememenin faturasını üstlenmek istemeyen iktidar, Partimize ve hak talep eden herkese yönelik düşmanlaştırma politikaları ile başarısızlığını örtmeye çalışmaktadır. Hâlbuki hamaset ne kaynamayan tencerenin ne yaşamını yitiren emekçilerin ne sağlık sorunu yaşayan halkın ne tükenen tarımın ne pandemi döneminde en ağır faturaları ödeyen kadınların sorunlarını çözebilir.

Türkiye, Covid-19 ile mücadeleye dünyada en az nakit desteği ayıran iki ülkeden biri olmuştur. IMF verilerine göre Türkiye, Meksika'dan sonra Covid-19 ile mücadelede GSYH'sinin en azını salgınla mücadeleye harcayan ikinci ülke olmuştur.

IMF verileri göstermektedir ki; Türkiye, Covid-19 ile mücadeleye (sağlık harcamaları dahil) milli gelirinin sadece yüzde 1,1'i düzeyinde nakit desteği ayırmıştır. Türkiye'nin dünyada yapılan toplam nakit harcama ve destekler içindeki payı binde bir oranındadır. Toplam ekonomik destekler içinde vatandaşa dönük harcama ve desteklerin en düşük olduğu ülke Türkiye olmuştur. Türkiye'de Covid-19 kapsamında 2020 yılında yapılan toplam nakit desteği 42,8 milyar TL'dir. Türkiye'de yapılan toplam 42,8 milyar TL'lik nakit transferin 35 milyar TL'si işsizlik sigortası fonundan, yaklaşık 6,4 milyarı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonundan ve 2 milyar TL'si ise bağış kampanyasından sağlanmıştır. Böylece Türkiye tarafından yapılan nakit desteklerde bütçeden doğrudan ayrılan kaynak söz konusu değildir.

DİSK'e bağlı Genel-İş Sendikasının 2021 yılının başında açıkladığı "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk" raporuna göre:

- Türkiye'de halk bir yılda yaklaşık 1500 dolar fakirleşmiştir.
- Türkiye'de nüfusun yüzde 71'i, yani her 10 kişiden 7'si borçlu hale gelmiştir.

- Türkiye, Avrupa'da en yoksul yüzde 20'lik kesim ile en zengin yüzde 20'lik kesim arasındaki gelir farkının en fazla olduğu ülke olmuştur.
- İstihdam bir yılda 1 milyon 103 bin, iş başında olanların sayısı ise 2 milyon 217 bin azalmıştır.
- Ümidi kaybeden işsiz sayısı 1,7 milyona yaklaşmış, gençlerin geleceğe umutla bakamadıkları bir karanlık tablo iktidar tarafından yaratılmıştır.
- Yoksulluk ve açlık riski altında olan kişi sayısı 40 milyona yaklaşmıştır. 83 milyon toplam nüfus nüfus içinde sadece 27 milyon istihdam yaratılmıştır. 10 milyon kayıt dışı istihdam, bölgesel eşitsizlik ve iç göç büyük sorunlara kapı aralamaktadır. Bu sorunlardan ötürü Türkiye'de "yoksulluğun kuşaklar arası kısır döngüsü" baş göstermiştir.

Dolayısıyla Pandemi ile Mücadele Raporu gerçeği yansıtmamakta, şeffaf ve güvenilir veriler sunmamaktadır. Bütün göstergelerin raporun aksini gösterdiği bir ortamda rapor üzerinden bir propaganda girişiminde bulunmak siyasi acizliğin bir göstergesi olmaktadır.

Yunanistan Sınırında Mültecilere Yönelik Şiddetin Sorumlularından Biri de AKP İktidarıdır

Yunanistan, mültecileri kabul etmediği gibi mültecilere dönük sert tutum göstermekle de kalmamış bu sert müdahaleyi insanların ölümlerine sebep olabilecek şekilde abartmış ve bu süreçte hayatını kaybeden insanlar olmuştur. Bu tutum kesinlikle kabul edilemezdir. Yunanistan'ın sergilediği bu tutum insan hakları bağlamında Türkiye'nin sorumluluklarını ortadan kaldırmamaktadır. 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne koyulan coğrafi çekinceyi derhal kaldırmalıdır.

Mülteciler Yunanistan tarafına taş atarken Türkiye tarafından göstericilere müdahale edilmemiştir. Türkiye'nin, mültecilerin yaşam haklarının risk altında olduğunu fark etmesiyle birlikte gerekli önlemleri alması gerekmekteydi. Ne yazık ki durum tam tersi olmuş ve hükümet verdiği demeçlerle mültecilerin sınır kapısına yığılmasını desteklemiştir. Çin'de koronavirüs vakasının çıktığı dönemde, Mültecilerin Avrupa ile yapılan pazarlıklarda bir koz olarak kullanılmıştır.

Her defasında Avrupa'ya kapıları açarım tehdidinden vazgeçilmeli ve insanları bir koz olarak gören anlayıştan vazgeçilmelidir. Geri dönmemek üzere yerleştiği görülen mültecilerin Türkiye'ye kimliklerini kaybetmeden entegrasyonu sağlanmalıdır.

AKP iktidarı mültecileri siyasi bir koz olarak kullanma ve siyasi istismar konusu haline getirme politikalarından vazgeçmelidir. Raporda belirtilen Yunanistan kolluk kuvvetlerinin mültecilere yönelik şiddetinin yanında AKP Genel Başkanı'nın açıklamaları da aynı şeffaflıkta paylaşılmalı ve eleştiri konusu olmalıydı. Ancak Kamu Denetçiliği Kurumu olaya yanlı ve tek taraflı yaklaşımı ile denetimin temel unsuru olan şeffaflık ve tarafsızlık ilkelerini yok saymış, siyasi iktidara paralel bir tutum takınmıştır.

KHK ile İşten Atılan Yurttaşların İadeleri Hukuksuz Bir Şekilde Uzatılmaya Devam Ediyor

15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL) kapsamında çıkarılan KHK'lar ile ihraç edilenlerin bir kısmı, OHAL Komisyonu'na yaptıkları başvuruların ardından işine geri dönmüştür. OHAL Komisyonu'nun resmi internet sitesindeki verilere göre, 31 Aralık 2020 itibariyle komisyona yapılan 126 bin 630 başvurudan 112 bin 310'unun işlemleri bitmiş ve 14 bin 320 başvurunun incelemesine devam edilmektedir.

OHAL neticesinde binlerce kamu görevlisi yargılanmadan veya yargı aşaması tamamlanmadan, KHK ile görevlerinden ihraç edilmiştir. Bu şekilde ihraç edilen kamu görevlilerinden bazıları yargılanmış, takipsizlik veya beraat kararı alarak suçsuzluklarını ispat etmişlerdir. Ancak yargıda aklanan bu mağdurların büyük bölümü masumiyetlerini ispatlamalarına rağmen görevlerine iade edilmemişlerdir. Bu mağdurların OHAL komisyonu başvuruları da sonuçsuz kalmıştır. Takipsizlik veya beraat kararı aldığı halde OHAL Komisyonunca göreve iade talebi reddedilenler vardır. Bu durum bir hukuk devletine yakışmayarak tam olarak bir hukuksuzluk örneği teşkil etmektedir.

KHK ile ihraç edilenlerin başvurularını neye ve hangi sıraya göre incelemeye aldığı hala bilinmemektedir. Yine takipsizlik ve beraat kararı aldığı halde OHAL komisyonunca işe iade talebi reddedilen mağdurlar açısından idari yetkilinin görüşlerine göre karar verildiği şeklinde yapılan açıklamada komisyonda hukuk dışı kararlar verildiği iddialarını güçlendirmektedir. Suçluluğunu yargı önünde kanıtlayan bir kişiyi idare amirinin kanaatine göre işine iade etmemek kişisel kanaatlerin yargı kararlarının üstünde olduğu anlamını taşımaktadır. Bu durumu da hukuk devleti ilkesiyle bağdaştırmak mümkün değildir.

Sonuç

Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 yılı Raporu insan hakları ihlalleri, kadına yönelik şiddet, kamu kurumlarında liyakat ilkesine uyulmaması, tutuklu ve hükümlülerin hak ihlalleri ve sağlık, iletişim, nakil gibi taleplerinin hak çerçevesinde ele alınmaksızın reddedilmesi, çevre tahribatı gibi onlarca konuda şikayetlerin taraflarına iletildiğini belirten içerikler barındırmaktadır.

Ancak bilindiği üzere özellikle raporda belirtilen tavsiye kararlarına rağmen bu sorunlar giderek artmakta, tam manasıyla hak temelinde bir çözüm sağlanamamaktadır. Bu noktada Kamu Denetçiliği Kurumu'na olabilecek bir güven ortamı da söz konusu olamamaktadır. Tavsiye kararlarının bağlayıcı olması açısından kurumun mevcut hak ihlallerinin gerekçelerini çok yönlü bir şekilde araştırıp yapıcı çözüm önerileri sunması gerekmektedir. Paylaşıldığı şekilde taraflarına iletilen başvuruları nicelik olarak paylaşmak, bu niceliği AB ülkeleri ile karşılaştırarak olumlu bir tablo çizmeye meyletmek, raporda başvurulara somut şekilde yer vermek söz konusu hukuksuzluğu, süreksiz denetimliliği, şeffaf olmayan kamu yönetimi ve mali disiplini ortadan kaldırma yönünde herhangi bir etkiye sahip olmamaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu, kamuoyuna yansıyan birçok hak ihlalinin de sivil toplum örgütleri ile beraber takipçisi olmalı, yasamanın sacayağı olan muhalefet partileri ile sürekli bir işbirliği içerisinde olmalıdır. Bir kamu kuruluşu olduğunu unutmadan siyasi iktidarın politikalarına paralel tutum almaktan vazgeçmesi gerekmektedir.

Halkların Demokratik Partisi olarak kurumun misyonunu önemsediğimizi ve desteklediğimizi belirterek, katılımcı, şeffaf, tarafsız ve düzenleyici bir tutum almasının bütün yurttaşlar ve kurumlar için önemli olduğunu belirtmek istiyoruz.

Anayasa'nın esnetilebilir, delinebilir bir forma kavuşturulduğu bu dönemde üzerine düşeni yapmasının toplumsal açıdan büyük değişimler sağlayacağı ve daha demokratik ve eşit bir toplum tahayyülüne ulaşmanın mümkün olabileceği umudu bu şekilde diri tutulabilecektir.

Hüda Kaya	*Fatma Kurtulan*	*Hüseyin Kaçmaz*
İstanbul	Mersin	Şırnak

TBMM Basımevi - 2021